DEMOKRAT TÜRKİYE

GELECEK GÜZEL GÜNLERE MERHABA

SAYI 8
AĞUSTOS

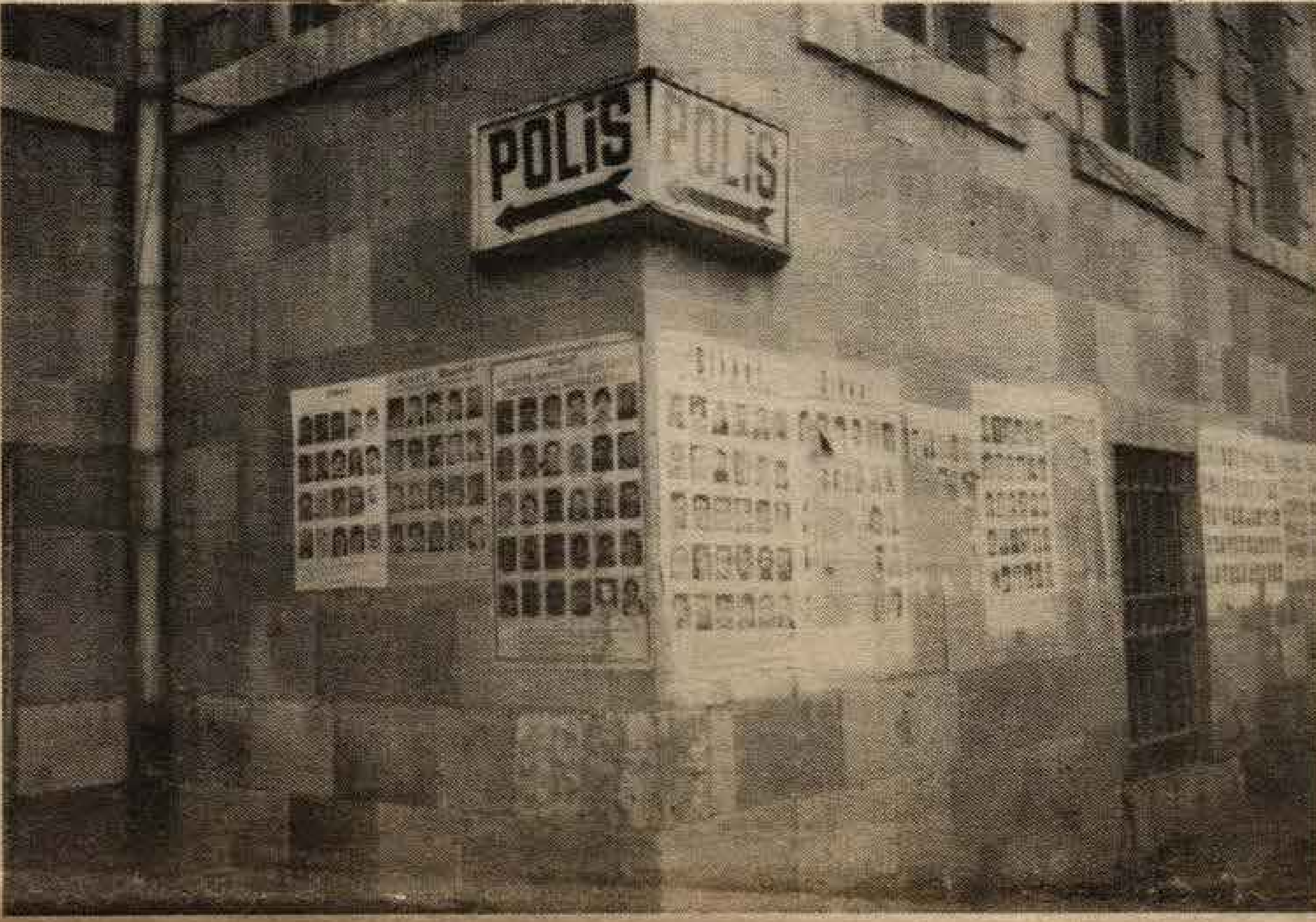
2,-DM
16 ÖS
2 SFR
2.5 HFL

Nr. 8
GÜLTIG vom 18 AUGUST
bis 15 SEPTEMBER

G 2008 E POSTVERTRIEBSTÜCK GEBÜHR BEZAHLT

Egemenler kendi anayasalarını tartışıyorlar

HALKA SÖZ HAKKI YOK!

Halkın deli, serseri, saldırgan sayıldığı ve polisin, jandarmanın bu serserileri sorgusuz sualsiz katledebileceğinin yasal hükümlere bağlandığı yeni anayasanın getireceği düzende, resimdeki örnekler daha çok görülecek. Değişen ise yalnız cuntacı generallerin üniformaları olacaktır.

Halkın tüm örgütleri kapatıldı, özgürlükleri budandı, operasyonlarda korku ve dehşet salındı ve kitleler anayasa tartışmasına sadece seyirci bırakıldı.

Egemenler kendi anayasalarını tartışmaya devam ediyorlar. Emekçi kitlelerin anayasa ile ilgili olarak hiç bir söz hakkı yok. Ülkemizdeki anayasa tartışması, halkımızın katılımı olmadan yapılıyor.

Anayasa Taslağı hakkında görüş açıklamasına izin verilenlerin büyük bir bölümü burjuvazinin sözcülüğünü ve temsilciliğini yapan kuruluşlar ve kişilerdir. Bunlar arasında bazı büyük gazeteler, TÜSİAD, bazı eski parlamenterler, Danışma Meclisinin tüm üyeleri ve vakıflar bulunuyor.

Devamı 3. sayfada

Artvin'de operasyon

Bir devrimci öldürüldü 3'ü yaralı yakalandı

8. SAYFADA

Bir kişi daha işkencede katledildi

11. SAYFADA

Yurtdışındaki anti-faşist kuruluşlar, 11 eylül günü Cuntaya karşı ortak protesto eyleminde birleştiler

Miting ve Yürüyüşe tüm guruplar katılıyor

3. SAYFADA

İsrail'in kanlı katliamlarına bütün dünya seyirci

7. SAYFADA

Askeri cuntaya karşı açılan imza kampanyasına 200'e yakın sanatçı ve bilim adamı katıldı.

20. SAYFADA

Federal Almanya'da düzen partilerinin korkulu düşü

17. SAYFADA

Yabancı düşmanlığı suç üstü yakalandı

17. SAYFADA

Avukatınız diyor ki

İşten çıkartılanlar ne yapmalıdır

19. SAYFADA

ABONE KAMPANYAMIZ BAŞLADI

HEDEFLERİMİZ

Baskı sayısını 48 bin beşyüzden 100 bine
Abone sayısını 2 binden 20 bine çıkarmak.
Gurbetteki her dört evden birine DEMOKRAT TÜRKİYE

KAMPANYAYA KATILALIM

ABONE OLUNUZ: Bayiden aldığınız gazete için ödediğiniz 2 DM'den 70 feniği bize ulaşıyor.
HEPİMİZ İKİ YENİ OKUYUCU DAHA KAZANDIRMAYA ÇALIŞALIM: Emeğimizin yarısı boşa gitse bile diğer yarısı DEMOKRAT TÜRKİYE'yi 100 bin baskıya ulaştıracaktır.

2. SAYFADA

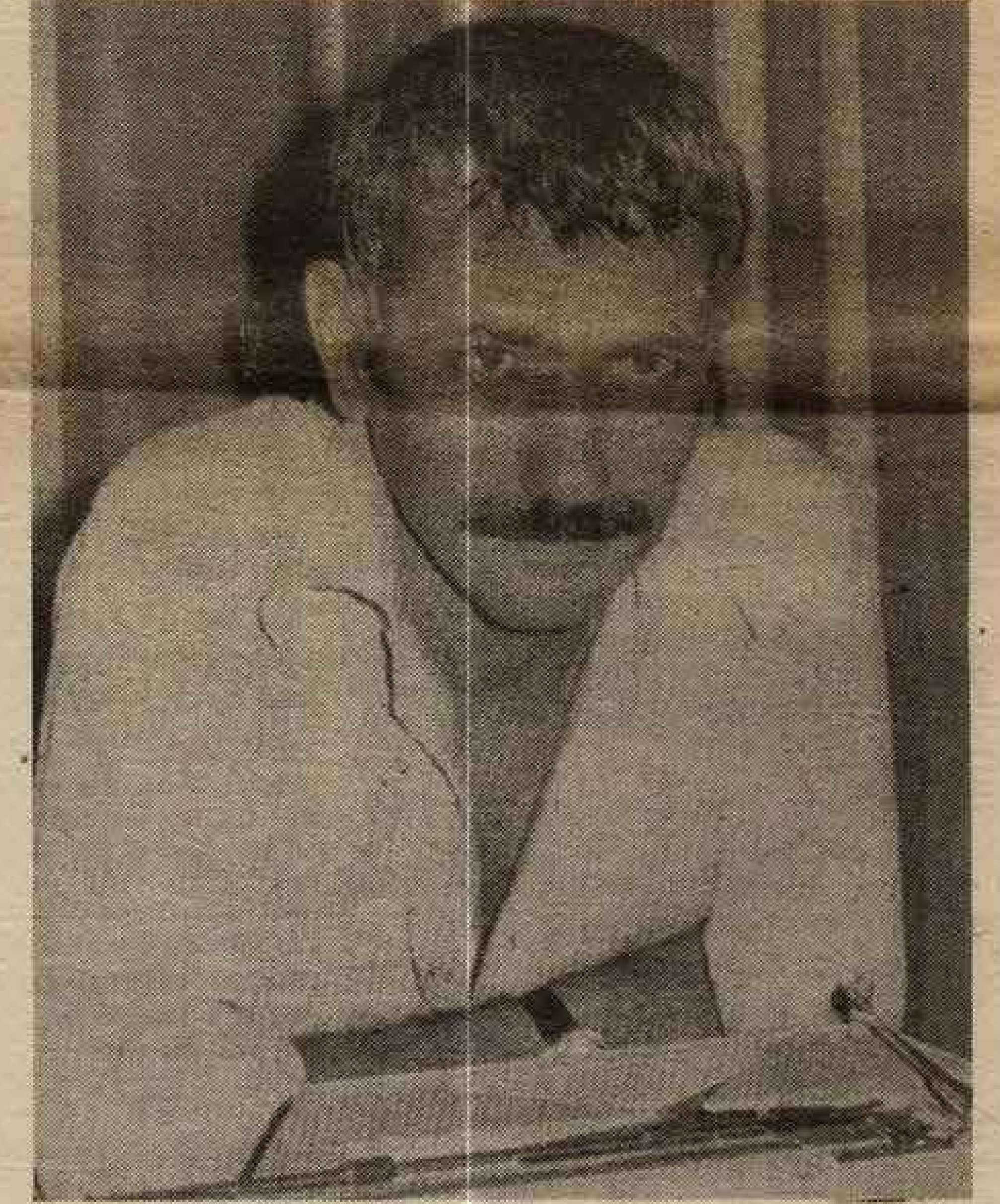
Beklenen röportaj

Yılmaz Güney ne diyor

Halkımızın büyük sanatçısı Yılmaz Güney, Yol filmi ve Türkiye toplumuna ilişkin çeşitli sanat ve politik konular üstündeki görüşlerini açıkladı

"Ben sanatsal mücadelemi, siyasal mücadeleden, anti-faşist, anti-emperyalist mücadeleden ayrı görmüyorum..."

"... Faşizm karşısında bir bütün olarak uğradığımız yenilgi bir sonuçtur. Bizleri bu sonuca mahkum eden objektif ve subjektif koşulları, nedenleri derinden incelemeli ve hatalarımız karşısında açık yürekli ve cesur olmalıyız... Bu sonuç şu yada bu grubun sorunu değil, hepimizin sorunudur ve hepimizin değişen oranlarda bu sonuçta payı vardır..."

Bilindiği gibi faşizmin zindanlarından aşmayı başaran devrimci sanatçı Yılmaz Güney, bir süreden beri yurt dışında bulunmaktadır. Cannes Film Festivalinde kazandığı "Yol" filmi Altın Palmiye ödülü ile bir kez daha tüm dünya kamuoyunun ve sanat çevrelerinin ilgisini üstünde toplayan ünlü sanatçının değişik konulardaki görüşlerini yansıtan bu önemli röportajı Dursun Akçam yaptı.

GELECEK SAYI DEMOKRAT TÜRKİYE'DE

Anti-faşist güçler anayasa ile ilgili tavırlarını açıklıyor

12.-13. SAYFADA

TARTIŞMA AÇIYORUZ

Bütün anti-faşist örgüt-kuruluş ve kişilere çağrı

2. SAYFADA

Abone Kampanyamız Başlıyor

HEDEFİMİZ: 100 bin baskı, 20 bin abone

Sevgili Okurlar

Elinizde tuttuğunuz 8. sayı ile, gazetemiz yayın hayatının **"İlk dönemini"** arkada bırakıyor.. Doğumundan bu güne ilk hedefimiz, gazeteyi duyurmak, okuyucunun inancını ve güvenini kazanmak, onu Demokratik bir Türkiye özleyen herkesin okuduğu bir gazete olarak kabul ettirebilmekti.

Bugün sevinçle söyleyebiliriz ki bu hedefe ulaşılmış, hatta aşılmıştır bile. 50.000'e yaklaşan baskısıyla, dünyanın her köşesinden olayları haber veren gönüllü yazar kadrosuyla, kişisel görüşleri ne olursa olsun gazetemize yazı yazan (ama imzalı, ama takma adla, ama basılsın, ama basılmasın, gücenmeden, usanmadan yazan) aydınlarımızla ve tamamen amatörce, kendini parçalarcasına çalışan teknik idari genç kadrosuyla DEMOKRAT TÜRKİYE koskoca bir ailedir artık.

Kökü Cunta zulmü altındaki güzel yurdumuzda; yaprakları Avrupadan Amerika'ya, Kanada'dan Avustralya'ya kadar yurttaşlarımızın yaşadığı her köşeye uzanmış koskoca bir ağaç gibidir. Bu ağacın dev gövdesini okurlarımız oluşturuyor, siz oluşturuyorsunuz.. İlk günden bu ana kadar, hiçbir gün desteğini eksik etmeyen, beğenmediği yerleri eleştirirken onu zedelememeye özen gösteren, kısacası Demokrat Türkiye'ye SAHİP ÇIKAN Okurlarımızla ne kadar övünsek azdır.

Sevgili Okurlar

Cuntanın 2. yılı dolarken, gazetemiz de, yayın hayatının 2. dönemine hazırlanıyor. Çocukluk dönemimiz boyunca, bütün çalışmalarımız, gencecik bir gönüllü kadrosunun bitmek tükenmek bilmeyen enerjisi ve fedakarlığıyla yürütüldü. Ama önümüzdeki dönem, fedakarlığın yanında tecrübenin, iyi niyetin yanında uzmanlığın yerleşeceği bir **"olgunluk"** dönemi olmalıdır. İlk 8 ay, **"varolabilmek için çalışıldı, artık çok daha iyi"** olabilmek için, uzmanlaşmak için çalışılacak.. Ancak ondan sonra üçüncü döneme, okurlarımızın ısrarla istedikleri **"15 günde bir"-"Haftada bir"** yayınlanma hedefine yaklaşılabilir.

İlk 8 ay, okurumuzdan çok fazla birşey istememeye dikkat ettik. Önce verelim, ortaya birşey koyalım, ondan sonra istemeye yüzümüz olsun diye düşündük.. Hatamız, eksiğimiz ne olursa olsun, bu noktada alnımızın açık olduğuna inanıyoruz. İşte okuyucumuzla içiçeyiz. Durumu da, hesabı da açık açık hep birlikte gözden geçirebiliriz:

1- D.T. NE KADAR BASILIYOR, NE KADAR SATILIYOR ?

Gazetemiz 48. 500 adet basılıyor. Her sayıdan % 25 kadar iade geliyor. Demek ki, yaklaşık 36.000 eve giriyoruz, 180.000 kişi okuyor. Bir evde okunup bitirildikten sonra başka eve gönderilenler de cabası..

2- DAĞITIM NASIL OLUYOR?, MADDİ DURUM GÜVENLİ Mİ ?.

Gazetemizin dağıtımı, 3 yoldan yürüyor:

a)- ELDEN SATIŞLAR: Gönüllü kişi ve kuruluşlar (Dernekler) eliyle yapılan bir cins gönüllü satıştır. Gelirin ve iadelerin toplanması, doğal olarak dağınık yürür.

b)- BAYİ (Dağıtımcı): Satışımızın en büyük bölümü, profesyonel bir dağıtım şirketi tarafından yapılıyor. Gazetenin istasyonlarda, gazete satan yerlerde ve kiosklarda bulunabilmesi, bu profesyonel yolla sağlanıyor. DEMOKRAT TÜRKİYE'nin her köşeye girmesi için bu dağıtım sürmelidir ve sürecektir. Ancak:

Bayi, satış ücretinin % 60'dan fazlasını almakta ve sizin gazete için ödediğiniz 2 DM'tan ancak 70 fenik bize kadar ulaşmaktadır.

Bu 70 Fenik'lerle gazetenin hazırlanma masraflarını, büronun kirasını, baskı ve kağıt parasını, bürodaki makinelerin taksitlerini ödemek tabii ki imkansızdır.

c)- ABONELER: Şu anda 2000'e yakın abonemiz var. Bu sayı çok azdır. Abone kampanyamızın ilk amacı, şu andaki okuyucumuzun yarıdan çoğunu ABONE'ye çevirebilmektir. Böylece, çok daha büyük bir para gazeteye ulaşabilecek ve maddi bir güvence doğacaktır.

3- FİYAT HEP BÖYLE Mİ KALACAK ?..

Bu konu aramızda çok tartışıldı. Tepeden tırnağa reklam dolu 10-12 sayfalık gündelik gazeteler 1.20 DM'a satılırken; bir sürü maddi güçlük içinde çıkarılan, hiçbir reklam geliri olmayan ve tepeden tırnağa dopdolu DEMOKRAT TÜRKİYE'nin 2 DM'a satılmasının neredeyse komik olduğunu biz de kabul ediyoruz. Üstelik, çıkışımızdan bu yana matbaaya % 5, Almanya içi postaya % 25; dış ülkeler posta ücretine % 50 zam geldi. Gene de zorunlu kalmadıkça satış fiyatını arttırmamaya karar verdik. Birincisi: Amaç kâr değil, daha çok kişinin bu gazeteyi okuyabilmesi, daha çok, daha çok yaygınlaşmak.. İkincisi: Bilinçli ve inançlı bir okuyucu, bu gazeteyi başka yollarla da ayakta tutar, buna inanıyor ve işte, bu nedenle sorunlarımızı apaçık anlatıyoruz sizlere.. Kararımız, fiyatı yükseltmeden niteliği yükseltebilmek, sizin desteğinizle..

4- HAFTALIK VEYA 15 GÜNDE BİR ÇIKMAK MÜMKÜN DEĞL MİDİR ?.

Bu konuda istek iki yönlü geliyor. Bir yandan dağıtımcı, doğal olarak iki misli kar etmeyi amaçladığından.. Asıl baskı ise siz okurlardan..

Bir sayının nasıl çıkarıldığını, Köln çevresinde olup büroya uğrayanlar gözleriyle görmüşlerdir. Gencecik bir kadronun, adete boğaz tokluğuna, üstüste gecelerce uykusuz nasıl çalıştığını.. Gene de gazetedeki yanlış dizilmiş bir satır, düşmüş bir harf yüzünden - siz affetseniz bile- bu kadronun kendini kolay affetmediğini!. İşte koşulları değiştirmeden 15 günde bire çıkmak demek, bu yıpratıcı tempoyu iki misli hızla döndürmeye kalkmak demek!.

Özetle şöyle diyebiliriz: Buna çalışılacaktır. Ama ilk adım abone kampanyamızı başarıya ulaştırarak gazeteyi belli bir güvenceye kavuşturmak olacak. Hazırlıklara, ancak bundan sonra başlanabilir. (Daha geniş bir büro, kadronun takviyesi v.b.)

ABONE KAMPANYAMIZ BAŞLIYOR; HEDEFLERİMİZ:

BASKI: 48.500'den 100.000'e !...
ABONE: 2.000'den 20.000'e !...
İşte bu kadar kısa ve açık:

HEDEF:

100.000 Baskı, 20.000 Abone!.

100.000, hiç de ulaşılamayacak bir sayı değil.. Kabaca, yurt dışındaki her 4 evden birine girmesi demektir Demokrat Türkiye'nin.. Biz ise, demokrat yurttaşlarımızın sayısının bunun hayli üstün olduğuna, bu sayının her geçen gün daha da arttığına inanıyoruz..

Ama 100.000 sayısı, Hürriyet'in, Tercüman'ın baskısından bile büyük!. Evet, neden olmasın?.. Gerçi onlar her gün çıkıyor, biz ayda bir defa!.. 100.000 baskıya vardığımızda uğrayacakları paniği bu gerekçeyle hafifletmeye uğraşacaklardır. Ama unutmasınlar ki, Türkiye'den bilgi alabilmek, ne olup bittiğini anlayabilmek için çaresizlikten alıyor insanlar onları. Ve ciddi bir gayretle varacağımız 100.000 sayısının onlarda uyandıracağı dehşeti, paniği bir getirin gözünüzün önüne.. Bu hedefe varabiliriz, varmalıyız..

20.000 aboneyi hedeflemek ise, oldukça gerçekçi, hatta belki az bile. Bugünkü 36.000'den aşağı düşmeyen **BİLİNÇLİ SATIŞ, en az bu kadar İNANÇLI OKUR demektir. Bir gazetenin duyabileceği en büyük gururu taşıyarak okurumuza inandığımızı tekrarlayalım. 36.000 inançlı okurumuzun 20.000'inin hatta daha fazlasının en kısa sürede abone olacağına, HEDEFE ULAŞTIK müjdesini çok gecikmeden vereceğimize de inanıyoruz.**

OKURUMUZDAN NELER BEKLİYORUZ

1- ABONE OLUNUZ!.. Bu, yukarıda da anlattığımız gibi, yeni birşey istemek değil. 36.000'den fazla kişi her ay zaten okuyor Demokrat Türkiye'yi. Bu sayının yarısı kadarı, dükkandan almak yerine abone olduğu vakit bu hedefe ulaşacağız. (Gazete, bayilere varmadan önce abonelere ulaşmaktadır.)

2- HER OKURUMUZ, 2 YENİ OKUR DAHA KAZANDIRMAYI HEDEF ALSIN!.. Bu, bir sabır işidir. Çoğu kişinin, Demokrat Türkiye'yi hiç okumadan ondan korkutulduğunu, ön yargılarla uzaklaştırıldığını akıldan çıkarmamak gerekir. Hiç kızmadan sabırla ve **"Okudukça inanç sağlanabileceğini unutmadan"** okutmaya çalışın sevdiklerinize.. Çabanızda yarıya başarıya ulaştığınız gün, 100.000 lik hedefe ulaşmış olacağız: Yurt dışındaki en yüksek baskı sayısına!..

3- ÇEVRENİZDE DEMOKRAT TÜRKİYE BULUNUYOR MU ?.. Lütfen dağıtımın kontrolünde bize yardımcı olun. Türkçe gazete ve dergilerin satıldığı yerlerde Demokrat Türkiye bulunuyor mu?.. Bayi gazetemizi görünür bir yere koyuyor mu, yoksa çekiniyor mu?.. Bunlardan lütfen gazetemizi haberdar edin. Kısacası, bayide de sahip çıkın gazetenize..

Kampanyamız, bu açıklama ve duyurumuzla başlamış oluyor.. Her ayki gelişmeyi hiç abartmadan, olduğu gibi açıklayacağız size..

100.000 baskıya, 20.000 aboneye ve daha güzel, daha gelişmiş bir DEMOKRAT TÜRKİYE'ye doğru hep birlikte !...

TARTIŞMA AÇIYORUZ

Bütün anti-faşist örgüt kuruluş ve kişilere çağrı

Bilindiği gibi, 12 Eylül Askeri-Faşist Darbesi, ülkemizde her alanda önemli değişikliklere neden olmuştur.

Bütün anti-faşist güçlerin darbeden sonra ağır yaralar almış olması nedeniyle, devrimci-demokratik muhalefet, taşıdığı büyük potansiyele rağmen örgütsüzlük ve dağınıklık içerisine düşmüştür.

Bu durumun aşılması yönünde tüm ilerici, demokrat, devrimci örgüt, kuruluş ve kişilerin çaba harcamayı bir görev olarak kabul ettiği ve bu doğrultuda bazı adımlar attığı inancındayız.

Bu inançla ve bu çabalara katkıda bulunabilmek amacı ile tüm anti-faşist örgüt, kuruluş ve kişilere 12 eylül öncesinin ve sonrasının bir değerlendirmesini yapmaları için sayfalarımızı açmış bulunmaktayız.

Tartışmaların aşağıdaki sorular çerçevesinde ve halklarımızın aydınlık geleceğine hizmet edecek bir olgunlukta olması en büyük dileğimizdir.

SORULAR:

1)a- 12 Eylül 1980 darbesine nasıl gelindi?
b- Faşist darbenin başarılı olmasında solun izlediği politikaların rolü olmuş mudur? Ol.muşsa, sizce bunlar nelerdir ?.
c- 12 Eylül öncesinde işçi sınıfının ve anti-faşist halk güçlerinin birliği sizce hangi nedenlerle sağlanamamıştır ?

2) 12 Eylül sonrasında, devrimci-demokratik Halk Hareketinin karşı karşıya kaldığı sorunların ve olumsuzlukların ortaya çıkışında, hareketinizin, örgütünüzün ya da kişisel tavrınızın da belli bir sorumluluğu olduğu kanısında mısınız?

3) a- Bugün ülkemizde yaşanan olaylar ve gelişmeler karşısında görevlerimiz ve hedeflerimiz neler olmalıdır ?
b- Solun birliğinin sağlanması yolunda (Partileşme ve cepheleşme konularında) neler düşünüyorsunuz ?.

Gazetemizin ayda bir çıkması ve daha başka önemli yayın görevleri de bulunması nedeniyle yanıtların siyasal örgüt ve guruplarda iki daktilo aralığı ile en fazla 4 sayfa, kişilerde ise iki sayfayı geçmemesini dileriz. Böylece bir sayıda bir kaç yanıtı birden yayınlama olanağını bulmuş olacağımızdan hem tartışmaya katılanlara hem de okuyucularımıza karşı görevlerimizi yerine getirmiş olacağız.

Bize ulaşan yanıtlar, önce örgüt sonra da kişi adları alfabetik sırasına göre 10. sayımızdan itibaren yayınlanacaktır.

Dostça selamlarımızla.
DEMOKRAT TÜRKİYE

Not:
Yukarıdaki sorular:
a) Siyasal örgüt, gurup ve hareket başkan ve yöneticilerine.
b) Siyasal örgüt ve gurup dışında kalmış yazar, sanatçı, bilim adamı ve demokrat kişilere sorulmuştur.

HÜSEYİN

UĞUR DURAK

IMPRESSUM

Herausgeber/Sahibi : ADA Verlags- und Handels GmbH.

Redaktionsanschrift/Yazışma adresi : Postfach 25 04 63, 5000 Köln 1

Verantowortlicher Redakteur/ Sorumlu Müdür: Ayşe Danış, Bonner Str. 24, 5000 Köln 1, Tel: (0221) 21 90 64
Druck/Baskı: Kon-Stahl-Stiftung KG, 5309 Meckenheim.
Erscheint monatlich/Aylık Dergi

ÖDEMELER İÇİN

ADA Verlags-und Handels GmbH
Postscheckamt Köln
Konto Nr. 321 568 -508
BLZ 370 100 50
Deutsche Bank Köln
Konto Nr. 330 25 51
BLZ 370 700 60

Yurtdışındaki anti-faşist kuruluşlar, 11 Eylül günü Cuntaya karşı ortak protesto eyleminde birleştiler.

Miting ve Yürüyüşe tüm guruplar katılıyor

● **Tüm kuruluşların faşist Cuntaya karşı eylem birliğinde birleşmeleri, Türkiyeli yurtseverler arasında büyük sevinçle karşılandı.**

Bir darbe ile Türkiye'de yönetime el koyan askeri cunta, 12 eylül 1982 günü ikinci yılını doldurmuş olacaktır. Bu nedenle Türkiyeli ilerici, devrimci, demokrat tüm yurtsever kuruluşlar bir araya gelerek darbenin ikinci yılında ortak eylem konusunu görüştüler. Yapılan ilk toplantıda tüm kuruluş temsilcileri, ortak bir protesto eyleminde birleştiler. **Bu eylemin 11Eylül günü Frankfurt'ta yapılmasını**, bu amaçla düzenlenecek yürüyüş ve mitingin tek bir platformda ve tüm kuruluşların ortak dayanışması ile düzenlenmesini karar altına aldılar.

Kuruluşların daha sonra yaptıkları toplantılarda da eylem birliğinin ilkeleri tartışıldı. Bu tartışmalarda sol guruplar büyük bir çoğunlukla ortak eylem birliğinde birleştiler ve ortak bir protokol imza ettiler. Ancak iki grup protokola imza atmada daha ihtiyatlı davrandı, fakat ortak eyleme katılacaklarını bildirdiler. Bu arada kesin tavrı olmayan bir iki gurubun daha olduğu öğrenildi.

12 Eylül ortak protesto eylemine imza atan guruplar şunlar: **Ala Rızgari, Atif, Birkom (Birlik Yolu, Cephe, Devrimci İşçi, Devrimci Savaş, Emekçi, İşçinin Sesi, Kıvılcım, Serxwebun), Fidef, Dib-Fak, İşçi Gerçeği, Kawa, Koçkak, Komkar, Kürt Halkevleri, Proleter Dayanışma, Tekoşin Sempatizanları.**

Protokola imza atmayan, ancak mitinge katılacaklarını açıklayan iki gurup ise, **Didef ve Gerçek'tir. Kurtuluş** ile **Denge Komal'ın henüz tavırları belli değil. Devrimci Sol**'un toplantılara gözlemci olarak katıldığı, tavrının belirlenmediği ifade edildi.

Yurt dışındaki anti-faşist kuruluşların 11 Eylül 1982 günü Frankfurtta düzenleyecekleri yürüyüş ve mitinge bazı Alman kuruluşları da katılacaklarını bildirmişlerdir. Bu kuruluşların adları şöyle: **Türkei Komites, BWK; KPD; VOKSFRONT, KB, ARBEITERBUND, İNTİATİVE SOLİDARİTAT MİT DEN DEMOKRATEN DER TÜRKEI...**

Zulüm ve baskı hayali haberlerle gizlenebilir mi

Cunta, baskı ve zulmünü gizlemede demogojiyi ve yalanı etkili bir silah olarak kullanmaya devam ediyor. Ne ki bunu çok ilkel yollarla yaptığından amacına tam olarak ulaşamıyor. TRT ve burjuva basını gibi bu amaçla kullandığı etkin silahlar her seferinde geri tepiyor.

Bunun son örneği, Hürriyet Gazetesi'nin Diyarbakır Askeri Cezaevi ile ilgili yayınında görüldü. Gazetenin MİT Mensubu muhabiri Talat Polat, sözümona cezaevine girdi ve oradaki durumu anlattı! Üç gün süren bu yazı dizisini okuyanlar, haberlerin çok kaba bir mantık düzeni içinde ve ilkel bir senaryo şeklinde sunulduğunu hemen farkettiler. MİT mensubu muhabir, cezaevini öylesine anlatıyordu ki okuyanın gidip yatası geliyordu bu esir kampında !

Diyarbakır Katliamının ülke içinde ve Avrupa'da duyulmasından sonra gösterilen tepkiler karşısında sıkışan cuntanın böyle bir senaryo düzenlemeye yeltenmesi, kamuoyunda tebessümle karşılandı. Nasıl karşılanmasın ki, halklarımızın yüreğinde derin yaralar açan Diyarbakır Katliamı sanki yapılmamıştı ve bir işkence kampı olan cezaevi şirin mi şirindi. İşkenceciler de melaike!

Cunta benzer bir senaryoyu daha önce de Mamak'ta düzenlemişti. Fakat bu senaryo, cezaevine çağrılan yabancı gazetecilerin dürüstlüğü sayesinde açığa çıkmıştı. Bundan aklınca ders çıkaran cunta, Diyarbakır Cezaevine Hürriyet Gazetesinden başka yerli yabancı hiçbir gazeteciyi sokmamış, oyununu MİT'çi muhabirle oynamıştı. Ama yine de amacına ulaşamadı, rezil oldu.

Çünkü, Diyarbakır Cezaevinde en değerli evlatlarının bir bölümü şehit olan Kürt halkı, buradaki zulmü ve bu zulümler altındaki direnişi duyuyor, biliyor. Aylarca süren görüş yasaklarına rağmen halklarımız yine de olup biteni öğreniyor. Zalimler korkmakta haklı değiller mi?

HALKA SÖZ

1. sayfadan devam

Öte yandan başkanlığını eski bir AP milletvekilinin yaptığı TÜRK-İŞ, tartışmalara, kapatılmamış tek işçi sendikası olarak katılırken, halkın çıkarlarını savunan kişi ve kuruluşların çok az bir bölümü görüş açılayabiliyor. DİSK'ten TÖB-DER'e, Halkevlerinden TÜM-DER'e, gençlik ve kadın örgütlerinden KÖY KOOP'a kadar tüm demokratik örgütler kapatıldığı, bütün ilerici,devrimci grup ve partiler yasaklandığı ve bunların yönetici ve üyeleri cezaevlerine doldurulduğu için emekçi kitleler hiçbir biçimde anayasa tartışmalarına katılamıyorlar. Türkiye için hazırlandığı iddia edilen anayasa hakkında Ülkemizin gerçek sahiplerinin söz ve karar hakkı bulunmuyor.

Danışma Meclisinde maddeleri görüşülmeye başlanan Taslağın 21 Eylül'de MGK'ya verileceği, Konseyin ise 29 Ekimde Anayasayı resmen ilan edeceği bildiriliyor. Referandum'un ise Kasım ayının ilk haftasında yapılacağı sanılıyor.

Diyarbakır cezaevinde tutuklular ölüm orucunda

Geçtiğimiz aylarda çok sayıda devrimcinin katledildiği Diyarbakır Askeri Cezaevinde Kemal Pir ve arkadaşlarının ölüm orucuna başladıkları bildirildi.

Diyarbakır Askeri Cezaevinde bir grup devrimcinin ölüm orucuna başladığı, ancak mahkeme sırasında yapılan açıklamalarda öğrenilebildi. PKK Merkez Komitesi üyesi olmak iddiasıyla tutuklu bulunan Kemal Pir, 15 temmuz günlü duruşmada söz alarak, "cezaevindeki işkenceleri ve katliamı protesto etmek amacıyla ölüm orucuna başladıklarını" açıkladı.

Tutuklu yakınlarının verdikleri bilgilere göre, faşist cezaevi idaresi, ölüm orucunu kamuoyundan gizlemek için kurallara aykırı bir şekilde sürekli görüş yasağı koyuyor. Bu nedenle cezaevindeki durumlar hakkında ayrıntılı bilgi edinme olanağı bulunamıyor.

Baskı ve zulmün en yoğun olduğu yerlerden birisi olan Diyarbakır Askeri Cezaevindeki ölüm orucu ile ilgili bir bildiri yayınlayan BİRKOM, (Devrimci İşçi, Serxwebun, Kıvılcım, Emekçi, İşçinin Sesi, Devrimci Savaş, Birlik Yolu, Cephe), cuntanın zulmünün devrimci mücadeleyi ve direnişi bastıramadığını belirterek, ölüm orucunu desteklediğini açıkladı.

"ÖLENLERİMİZ" ve MUSTAFA ÖZENÇ'in ANISINA..

...ÖZLEM.

Ölüme giderken bile...
Ölenlerimiz.
O büyük günü özleyenlerimiz.
O büyük gün gelipte çattığında,
Kimbilir?
Siz kaç yıldır, yatıyor olacaksınız,
toprağın derinliklerinde.
"Hatırlayıp tek canlı gelmese de başucuma,
O müjedeyi ben doğadan alacağım,
Unutup geçmişte kalan acı günü"
diyorsun.

Sendeki inanç ölenlerimiz,
Sendeki inanç,
Yaşatabilirsek sendeki inancı kalplerimizde,
Donatabilirsek bilimle,
Yakındır o günler...

Sizlerin acıları kor gibi düşer de yüreğimize,
Unutmazsak geçmişte kalan acı günleri,
Ders çıkarabilirsek acı günlerden...
Vereceğiz.
Ne zamandır beklediğiniz müjdeyi!..

Eğer biz yaşayanlar kalır da,
Görebilirsek o özlenen günü,
Size koşacağız, yani Güneşe...
Yani kızıllığına Güneşin,
Çünkü siz ölmediniz!
Güneşe gömüldünüz...

Ve...
Haykıracaksınız!
Toprağın derinliklerinden.
Belki bir kış günü...
Kemikleriniz titiriyorken soğuktan.
YAŞASIN ZAFER! Diye...

I. Fırat. Eski bir Öğretmen

ALDANMAYALIM

Güner GÜNEŞ

Cuntanın **"Anayasa Taslağı"** *büyük bir tepkiyle karşılandı. Tekelci sermaye sözcüleri dışında taslağa evet diyen yok! Burjuva basınında ve bir takım çevrelerde eleştiriler sürüyor.*

Görünüşe bakarsan olayın tek sorumlusu Aldıkaçtı. Taslağa **"Aldıkaçtı Anayasası"** *diyenler de var. Hani, "Ayıya gücü yetmeyen palağından (yavrusundan) öcünü alır" demişler. Bu iş bir bakıma ondan da zor. Aldıkaçtı'yı hırpalayanlar, zorunlu olarak* **"vatan kurtaran şaban"** *ların da sırtını sıvazlayarak tehlikeyi aşmaya çalışıyorlar!*

"Aldıkaçtı Anayasası" *adı altında da olsa bu tartışmaların kuşkusuz büyük yararı olmuştur. En azından bir takım doğrular bu yolla söylenebilmiş, iki yıllık* **"kabus"** *un perdesi bir yerlerinden delinmiştir.*

Ne var ki, bu eleştirilerin getireceği tehlikeyi de görmezlikten gelemeyiz. Bir kez olayın tek sorumlusu Aldıkaçtı'nın ve onun yanında bir başka sermaye uşağının gösterilmesi hedef şaşırtıcı bir gelişmedir. Asıl suçluların şirin gösterilmesi, öfkelerin de onların uşakları üstüne çekilmesi, kaş yapayım derken göz çıkarmaya benzer!

İkinci tehlike, **"bu taslağın nasıl olsa Danışma Meclisinde ve MGK.konseyinde düzeltileceği"** *telkinidir. Böylece kitleler boşuna bir umudun peşinde oyalanacak, gelişen muhalefet pasifize edilmiş olacaktır. Daha da önemlisi, taslakta yapılacak yüzeysel bazı düzeltmelerle halkın aldatılması, kusursuz ya da az kusurlu bir Anayasaymış gibi onun halk oylamasına sunulmasında* **"evet!"** *e yeşil ışığın yakılmış olabileceğidir.*

Kanımızca gidişat bu yolda. Aldıkaçtının yerine bir başkasına bu görev verilmiş olsaydı daha başka bir "Anayasa"mı yapılacaktı? Elbet de hayır. Belki bu denli ilkel, bu denli sırıtkan olmayacaktı. Maddelere hukuksal kılıflar daha ustalıkla giydirilecek, büyük ölçüde dil ve anlatım yanlışları da yapılmayacaktı. Ama taslağın özü yine ayni kalacaktı. Çünkü ilahlar, tekelci burjuvazinin sarsılan saltanatını ve emperyalist çıkarların geleceğini sağlama bağlayacak biçimde yeni bir üst-yapı oluşturulmasını buyurmuşlardı. Bunun için de hazırlanacak Anayasa Taslağının, muhalefetin yeşermesine asla fırsat vermeyecek, buna karşın **"devletin güçlendirilmesini"** *sağlayacak hükümlerle donatılması gerekiyordu.*

Anayasa Komisyonu üyelerinin bile dışlanarak, Aldıkaçtı'nın Işveren Sendikaları Konfederasyonu Genel Sekreteri ile bu taslağı hazırlamaya oturması, herhalde Aldıkaçtı'nın keyfi ile olmamıştır!

Yapılan eleştirilere gelince, bunlar burjuvazinin çeşitli fraksiyonları arasındaki çıkar çatışmalarına ilişkin tartışmalardır daha çok. **"Düşünce suçlarının affedilmemesi"** *gibi insanların bağışlanma hakkına bile saldıran sadistçe bir maddenin taslaktan çıkarılmasını hiçbirisi açıkça istememiştir. Birleşilen ortak noktalarsa, daha çok tasarının özü ve yapısı dışında kalan ayrıntılar. En ileri gidenleri bile 1961 Anayasasına dört elle sarılmakta, onu örnek bir Anayasa göstermektedirler.*

1961 Anayasa'sı, getirdiği bir takım temel hak ve özgürlükler yönünden elbet de öteki anayasalardan ileri bir Anayasadır. Ancak bu Anayasa da Türkiye halkları için bir özlem olamaz. Olamadığı için de toplumsal dinamiği taşıyamadı ve gitti. Askeri Cunta, iki yıldan bu yana, bu dinamiği silah zoruyla eritmeye çalışmaktadır. Tasarı da tüm halkın deli, serseri, saldırgan gösterilmesi, **"Devletin"** *bu serserilere karsı* **"güçlendirilmesi"** *bundan dolayıdır.*

Gerçekler böylesine açık seçik ortadayken, aydın-demokrat geçinen birtakım kişiler, gazetelerde bazı köşe yazarları, hala askeri Cuntadan, onun Danışma Meclisinden umut beklemekte, kitleleri aldatmaya çalışmaktadırlar.

Bunların içinde adı "komünist"e çıkmış, 12 Mart'ta hapis yatan, yargılanan bir "akıllı" profesör de var!

Bu prof.'un 8 Ağustos 1982 günlü bir gazetedeki köşesinde yayınlanan fıkrasından bazı ifadeleri birlikte okuyalım:

« Avrupa Konseyi'ndeki hukukçuya, "Hemen hüküm vermeyin, daha doğrusu, vereceğiniz hükmü açığa vurmakta acele etmeyin" diyorum. Danışma Meclisi, Anayasa Komisyonu'ndan metni almışlar. Biri Federal Almanya'lı, öbürü Danimarka'lı biri de galiba Ispanyol üç Anayasa hukukçusuna inceletiyorlarmış... Önemli olan (tasarının) bütün halkça benimsenebilecek bir metne dönüştürülmesidir..."

Sormak gerekir bay Prof.'a, **"Halk nerede? Onun benimseyeceği Anayasa'nın sözcüleri kimler? Yabancı hukukçular mı, cuntacı generaller mi?.."**

Siyasal Partiler ortada yok. Sendika ve derneklerin (Türk-Iş dışında) kalanların kapılarında kara kilit, yöneticileri tutuklu. Türkiye solu ve bir kısım aydın zindanlarda. Basının üstünde sansür. Halkın dili bağlı!.. Bütün halkça benimsenecek Anayasayı kimler yapacak?..

Taslağın hazırlanmasından önce de bu adamlar, yine ayni telkini yapıyorlardı! Halkın iradesine kelepçe vuran zorbaların, halkın "benimseyeceği bir Anayasa" yapacaklarına inanıyorlardı ve bu inançla (!) "Anayasa komisyonuna görüş bildiriyor"lardı. Hani ne oldu o "görüşler?", hangisi, **"Aldıkaçtı Anayasasında"** *yer aldı?.. Şimdi yeni baştan halkı aldatmaya çalışıyorlar!*

Bir kez Cuntanın eline hangi proğram verilmişse onun gereği yapılacaktır. Darbenin yapıldığı günden bu yana o proğram adım adım, hem de ödünsüz uygulanmaktadır. Cuntanın sözcüsü Evren paşa kaç kez açıkladı, **"Önce anarşi ve terör durdurulacak, sonra anarşi ve terörün bir daha dirilmemesini sağlayacak yeni bir anayasa yapılacak, bu Anayasa ile uyumlu yasalar çıkarılacak..."** *sonra da çekip gideceklerdi. Yalnız uygulamada önemsiz bir teknik hata yapılmıştır.* **"Yeni Anayasa ile uyumlu yasalar"** *çıkarılacağı yerde, önce yasalar çıkarıldı, sonra da bu yasalara uyumlu bir Anayasa hazırlığına (!) girişildi, hepsi bu kadar!*

Şurası kesin bilinmeli ki, Danışma Meclisi, ya da MGK.'de yapılabilecek ufak-tefek düzeltmelerle gasbedilen temel hak ve özgürlüklerin hiçbirisi geri verilmeyecektir. **"Gayri meşru"** *bir yönetimden, halk kitlelerinin özlemini yansıtacak "meşru" bir anayasa beklemek eşyanın doğasına ters düşer.*

Bu nedenle de sağlıklı bir anayasanın yapılabilmesi için önce sağlıklı demokratik bir ortamın yaratılması gerekir. Bunun için de Cuntanın tüm yasakları kaldırılmalıdır. Kapatılmış ya da faaliyetleri durdurulmuş tüm siyasal partilerin, sendika ve derneklerin özgürce faaliyetlerine izin verilmelidir. Ve sonra da burjuva anlamda bir demokrasinin dahi asgari kurallarına saygısı olanlar, halk tarafından doğrudan seçilecek, yeni bir kurucu meclis oluşturmalıdırlar. Bu mecliste sağın olduğu kadar solun da temsil edilmesine olanak sağlanmalıdır. Yeni Anayasa'nın hazırlanması ve halkoyuna sunulması görevi yalnız bu meclisin olmalıdır. Belki o zaman **"meşru"** *bir Anayasa'dan söz edilebilir.*

Ancak biz bu denli kaçınılmaz bir görevin bile yerine getirilmeyeceğini biliyoruz. Bu nedenlerle, hangi biçimi ile olursa olsun, cuntanın Anayasa'sına bir kez daha **«HAYIR!»** *diyoruz.*

Tartışılan bir "Anayasa" değil tekelci sermayenin halka karşı savaş programıdır.

Anayasa Taslağı Danışma Meclisinde görüşülmeye başlandı. Açıklandığı günden bu yana, Cuntayı destekleyen çevrelerden geniş bir kesimin bile eleştirilerine ve tepkilerine konu olan Anayasa Taslağı, baştan sona, ülkemizde faşizmin nasıl kurumlaştırılacağını hükme bağlayan bir öneme sahip bulunmaktadır.

Denilebilir ki, tartışmaya konu olan taslak, 12 Eylül Askeri Faşist Rejiminin sivilleşme sürecinin hangi esaslar çerçevesinde biçimleneceğini karara bağlamaktadır. **Taslak**, her şeyiyle, **tekelci sermayenin halka karşı sürdürdüğü ve gelecekte de sürdürmeyi tasarladığı saldırının plan ve programını içermektedir.**

Faşizmin iç savaş programından başka bir şey olmayan bu taslak üzerindeki tartışmalar, **özünde bu savaşın nasıl biçimlendirileceği** tartışmasıdır. Cuntacı kurum ve kişilerin ve bazı sivil burjuva siyasal güçlerin taslakla ilgili eleştiri ve tepkileri, ancak bu çerçevede ele alınırsa bir anlam taşır.

Danışma Meclisi üyelerinden MGK'na, Tercüman Gazetesi'nden İhsan Sabri Çalayangil'e ve İşveren temsilcilerine kadar faşizmin sivil ve açık biçimlenmelerini belli bir uyum içinde kaynaştırmayı hedefleyen güçler, tartışmaları bu yönde sürdürürken; 12 Eylül sonrası bizzat kendi politikalarından kaynaklanan tavizci ve cuntayı onaylayan bir çizgi izleyen bazı küçük burjuva ve burjuva-liberal güçler ise, bu tartışmalara belirleyici ve etkileyici olamayan bir konumda katılmaktadırlar. Bu güçler, bu tavırlarıyla esas olarak faşist cuntanın ve onun dayattığı anayasanın meşrulaştırılmasına hizmet etmektedirler.

Halklarımız ise, eli kolu bağlı bir halde kendisinin gelecekteki durumunu belirleyecek olan bu düzenleme ve tartışmalar karşısında sessizce beklemek ve seyretmek zorunda bırakılmıştır. Halklarımızın bir parçası olan ilerici, demokrat, devrimci güçlerin geniş bir kesimi anayasa taslağının temel karakterini doğru saptayarak "**Anayasaya Hayır**" diyen bir tutum takınmakta; tartışmalara ise cuntayı teşhir eden bir yöntem ve anlayışla katılmaktadırlar.

Devrimci-Demokratik halk güçleri, bu anayasayı, ondan da önce cuntayı meşru görmediklerinden bir yandan anayasa tartışmalarının yarattığı siyasal canlılığı cuntaya karşı yöneltmeye çalışmakta, bir yandan da iktidara ve rejime karşı halklarımızı temsil eden ve halklarımızın çıkarını gerektiren **Alternatifler** oluşturma hazırlığını bir görev olarak önlerine koymuş bulunmaktadırlar.

Kendi savaş programlarını bizzat savaş açtığı ilerici kitlelere kabul ettirmeye ve onaylattırmaya çalışan faşist cunta ve destekçilerinin izledikleri politikanın anlamını ve sonuçlarını ancak bu genel tablo içinde anlıyabiliriz. Dayatılan taslağı, genel hatlarıyla benimseyen, ancak bazı noktalarda eleştiren çevrelerin tutumu da ancak bu genel çerçeve içinde anlaşılabilir.

İLK TEPKİLER, EVREN'İN KONUŞMASI ÜZERİNE, YÖN DEĞİŞTİRDİ.

Anayasa Taslağı'nın açıklanmasından hemen sonra bütün gazeteler ve cuntanın açıklama yapmalarına izin verdiği çevreler, iki yıldır belli bir baskı altında tutuluyor olmalarının da etkisi ve birikimiyle, taslağı sert sayılabilecek bir üslupla eleştirmeye başladılar. Cunta'nın, devleti ve toplumu, "**onarım**" programını genel hatlarıyla onayladığı bilinenler de taslağa karşı bir tutum takındılar.

Bunlardan Mümtaz Soysal, "**Türk Halkı, bu taslağa layık olacak kadar geri bir halk değildir.**" derken, Metin Toker, "**Buna Anayasa Taslağı demek bile mümkün değil, buna olsa olsa 'müsvedde' denir. Bir sorumsuzluk, bir laubalilik örneğidir. Komisyon, taslağı geri almalı, yeni bir taslak hazırlanmalıdır.**" diyebilecek kadar "**ileri**" gidiyordu. Tercüman Gazetesi ve Nazlı Ilıcak, bu taslakla ilgili eleştirilerini biraz daha yumuşak şekilde dile getiriyordu. Türk-İş'in yeni başkanı Şevket Yılmaz da, taslakta Türk-İş gibi bir sendikanın bile yaşamasını tehlikeye sokan maddelere karşı açıkça tavır alıyordu. Hürriyet'ten Oktay Ekşi; basın özgürlüğü ile ilgili kısıtlamalara şiddetle karşı çıkıyor, iki yıldır cunta uyduluğu yapmış olmanın verdiği rahatsızlığın da etkisiyle sert yorumlar kaleme alıyordu. Cumhuriyet Gazetesi de hem kendi yazarları aracılığıyla hem de ilerici, demokrat eğilimli bilinen profesör, sendikacı v.b. kişilerin görüşlerini yansıtarak, taslağa karşı daha radikal bir tutumla eleştiriler yöneltiyordu.

12 Eylül Açık Faşist Rejimi'nin baskı ve suçlamalarından gericisi, faşisti, sağcısıyla derece derece nasibini alan burjuva sivil siyasal güçler, deyim yerindeyse zincirlerinden, daha doğrusu tasmalarından kurtulmuşçasına taslağa karşı çıkıyorlardı.

"DÜDÜKLÜ TENCERENİN KAPAĞI AÇILDI"

Anayasa Komisyonu öyle bir taslak hazırlamıştı ki, taslağın bazı hükümlerine, tekelci sermaye sözcüleri bile, cuntanın akıl hocaları bile itiraz ediyorlardı. Bu durumu en iyi Nazlı Ilıcak analiz ediyordu. Şöyle diyordu, "**Siyasi tartışmaya susamış kalemlerden kaynaklanan tenkitlerin sertliği insanı şaşırtmamalı. Düdüklü tencerenin kapağı aralanınca dışarıya fırlayan buhar gibi, herkes sıkışmanın rahatsızlığını üzerinden atmaya çalışıyor.**"
Tercüman 21/7/1982)

Tablo, gerçekten de Ilıcak'ın dediği gibiydi. Tencerenin içine hapsedilen koca bir halk neredeyse cehennem sıcağında kaynatılırken, cunta tencerenin içindekilerin iyice haşlanması, yüksek basınç altında bir daha kendine gelememesi için her şeyi yaparken bu arada 12 Eylül faşizminin gönüllü düdüklerini de sınırlı bir baskı altına almış, bunları da arasıra tencerenin basınç ve sıcaklık oranı düşük olan yerlerine koymuştu. Şimdi ise, tencerenin, cunta yandaşlarının konulduğu bölüm biraz açıldı. Ilıcaklar, Ekşi'ler, vb. İşte bu sıkışmanın rahatsızlığı ile Aldıkaçtı'ya ve komisyona yükleniyorlardı.

Taslağa karşı tekelci burjuvazinin sivil sözcü ve destekçilerinden gelen tepkilerle, Türkiye'nin yönetimi için, 61 Anayasa'sının yeterli ve uygun olduğunu savunan güçlerin, (sözgelimi Cumhuriyet gazetesi) tepkileri birleşince Milli Güvenlik Konseyi ve Anayasa Komisyonu, zor durumda kalmıştı. Basında yaygınlaşan tartışmaların sınırı iyi çizilmezse ve Anayasa böyle ortalıkta sahipsiz kalırsa bir kargaşalığın ortaya çıkması olasılığı doğmuştu. Basında ve kamuoyunda öyle bir hava doğmuştu ki Aldıkaçtı bile Taslağı savunamıyordu.

Böyle bir ortamda Nazlı Ilıcak, "**Anayasa Tasarısı'na kim sahip çıkacak**" diye soruyor ve şunları ekliyordu: "**52 ve 65 sayılı kararlarla fikir alışverişine set çekildi. Hele işin içine sandık başlarında, hiç bir siyasi parti üyesi bulundurmayacak kadar siyaset ve siyasetçi düşmalığı girmişse anayasaya taraftar toplamak güçleşecektir.**"

Nazlı Ilıcak, satırlarında, 52 ve 65 sayılı karar kalkarsa ve eski siyasetçilere anayasa ile ilgili görüş açıklama izni verilirse, bu anayasaya biz sahip çıkarız, demek istiyordu.

TASLAĞIN SAHİBİ EVREN

Aralarında MGK'yi bugüne kadar destekleyenlerin de yer aldığı geniş bir kesimin taslağa karşı eleştiri yöneltmesi karşısında cunta tavır belirleme ihtiyacını duydu. Ramazan Bayramı'nda Erdek'te bir konuşma yapan Evren, Anayasa Taslağı'nın hangi çerçevede kalınarak tartışılması gerektiğini hatırlattı. "**Anayasa konusundaki tenkitlere katılmak istemiyorum**" diyen Evren, taslakta yer alan önemli hükümlere; kamuoyunda en çok karşı çıkılan hükümlere sahip çıkıyordu Evren, "**Tenkitlere katılmak istemiyorum**" diyor fakat ekliyordu, "**1961 Anayasa'sına en iyi demokratik anayasadır diyorlar. O anayasa sayesinde 12 Eylül öncesi duruma geldik**".

Sürekli 12 Eylül öncesini hatırlatan Evren, o zamanlar Türkiyeyi derneklerin yönettiğini iddia ederek, temel hak ve özgürlüklerin niçin bu kadar baskı altına alındığını anlatmaya çalışıyor ve şöyle diyordu, "Sadece protokol icabı bir cumhurbaşkanı düşünmüyoruz. Mademki Türk Milleti'nin içinden seçilmiş tek kişiyi başa getiriyoruz, biz ona itimat etmezsek kime itimat edeceğiz. Derneklere mi itimat edeceğiz?" (gördünüz mü, milletin içinden seçilmişlere saygı duyan kişiyi! 'Şecaat arzederken merdi kıptı sirkatin söyler!')

CUNTA HERKESİ 12 EYLÜL ÖNCESİNE DÖNMEKLE TEHDİT EDİYOR

Evren'in Erdek konuşması, bütünüyle bir tehdit havasındaydı. Cumhurbaşkanının yetkilerinden tutun da basın özgürlüğüne kadar çeşitli konularda Taslağa itiraz edenlere şöyle sesleniyordu: "**Ben bunları, yapılan anayasayı savunmak için söylemiş değilim. Bu Anayasa son şeklini almış değildir. Ancak bu söylediklerimin akıldan çıkarılmaması gerektiğini vurgulamak istiyorum.**" Evren demek istiyordu ki, Anayasa'yı tartışacaksanız, bu söylediklerimi aklınızdan çıkarmayın. Ve şöyle devam ediyordu, "**Bundan evvel çektiğimiz sıkıntıları bir daha çekmemek için ne tedbir almak lazımsa alacağız. Bu Anayasa kabul edildikten sonra hiç kimsenin bir şey söylemeye hakkı yoktur.**"

Evren'in bütün bu sözlerinin anlamı nedir? O, Taslağı, hem burjuva sivil siyasal güçlere hem de kitlelere kabul ettirmek için, "**12 Eylül öncesini tekrar yaşamak istemiyorsanız aldığımız tetbirlere 'evet' diyeceksiniz.**" demek istiyordu.

Evren'in bu konuşmasından sonra basındaki Anayasa tartışmalarının dozu biraz düştü. Örneğin, Hürriyet Gazetesi Yazarı Oktay Ekşi, "**Biz Anayasanın olumlu yanları olduğuna da inanıyoruz**" gibi sözler ederek yazılarını turizm konularına ayırdı. Mümtaz Soysal ise, ilk günler ettiği sözleri unutmuşçasına ve sanki Türkiyede bir Anayasa tartışması olmuyormuş gibi, yazılarının konusunu başka yerlere kaydırdı. Diğer yazarlar da aynı şeyi yaptılar. Taslak için "**müsvedde, laubalilik**" diyen Metin Toker ise Evren'in bu tavrından sonra "**geçiş dönemi bazı zorunlu tedbirleri gerektirir**" diyerek daha önceki yazılarının tam tersini savunmaya başladı.

Evren'in çektiği zılgıtın sonuçlarıyla ilgili en gerçekçi saptamayı ise Nazlı Ilıcak yaptı. Ilıcak 29 Temmuzda şöyle yazıyordu: "**Faraziyeler üzerine yazı yazmamak gerektiğini ileri sürenler olabilir. Yalnız unutmayalım ki, tecrübeler, Türk Aydını'nın ve basın mensubunun 'uysal tabiatı-nı' ve izin verildiği ölçüde konuşma eğilimini ortaya koymuştur.**"

Ilıcak'ın bu ifadesi, bizde "aydın" denen çoğu kişinin uşaklığını, teslimiyetçiliğini ortaya koyan samimi bir itiraftır.

Ancak ne var ki, aydın geçinip de izin verildiği ölçüde konuşan "**uysal tabiatlı**" ilericilerimiz de yok değil. Bunlar da izin verildiği ölçüde ve gayet uysal bir tabiatla katıldılar Anayasa tartışmalarına. Bunlara tipik bir örnek Uğur Mumcu'dur.

ALDIKAÇTI ANAYASASI MI, CUNTA ANAYASASI MI?

Uğur Mumcu, (ve onun gibi düşünen bazıları) Anayasa Komisyonu'nun hazırladığı taslağa, 'Aldıkaçtı Anayasa'sı' adını takarak, onu 12 Eylül Askeri Faşizminden soyutlamaya çalıştı. Aldıkaçtı'nın komik taraflarını ve geçmişteki icraatlarını günlerce diline dolayan Mumcu, okuyucularına öyle bir izlenim veriyordu ki, sanki bu taslak, sadece Aldıkaçtı ile İşveren Temsilcisi Rafet İbrahimoğlu'nun damgasını taşımaktadır.

Oysa gayet açıktı ki, Anayasa Taslağı'nda en somut ifadesini bulan demokrasi düşmanı mantık, Aldıkaçtı'dan önce bu faşist cuntaya aittir. Taslağa damgasını vuran birileri varsa bu da faşist cuntadır. Taslaktaki bütün hükümler, 12 Eylül Darbesinden bu yana Cuntanın yaptıklarını anlatmaktadır. Eğer bu Anayasaya bir sahip aranıyorsa, bu işbaşındaki faşist rejimdir, başkası değildir. Anayasa tartışmasına en kötü en olumsuz şekliyle katılan Mumcu, bütün bunları ilericilik, demokratlık ve hatta sosyalistlik adına yaptığı için daha çok suçludur. Bu cuntayla anayasa tartışması yapmak, Ilıcaklar için doğru olabilir; ama halk düşmanı faşist rejimle halkını seven bir yurttaşın hiçbir alışverişi olamaz.

UMUTLARI SUYA DÜŞENLER

"Aldıkaçtı Anayasası"nın Danışma Meclisinde ve özellikle MGK'de düzeltileceği, iyi bir anayasa oluşturulacağı umudunu yaymaya çalışan daha nice ilerici ve demokrat kişiler, çevreler var. Bu anlayışa en somut örneği DYF-İş Genel Sekreteri ile Cumhuriyet Başyazarı Nadir Nadi'yi de örnek gösterebiliriz. Türk-İş'e bağlı DYF-İş (Demiryolları İşçi Sendikaları Federasyonu) Genel Sekreteri Muhittin Yılmaz, taslakla ilgili şunları söylüyordu. "**Sermayeye prim veren ve anti-demokratik nitelikli bu anayasa tasarısının Danışma Meclisinde ve Güvenlik Konseyinde kabul edilmesi kendi kendilerini inkar anlamına gelecektir.**"

Bu mantığın ilerici sendikacılık adına savunabilinecek herhangi bir yanı bulunmamaktadır. Cunta, anti demokratik nitelikteki bu anayasayı kabul etmesi halinde değil, aksine kabul etmemesi halinde kendi kendini inkar edecektir. Ancak bu nitelikteki bir anayasa ile 12 Eylül Rejiminin kalıcılığı sağlanabilir. Ancak bu nitelikteki bir anayasa ile Evren'in deyimiyle, "12 Eylül öncesine dönülmeyebilir." Tekelci burjuvazinin işlemez hale gelen devlet kurumları, ancak bu nitelikteki bir anayasayla yeniden işler hale getirilebilir. Bu anayasa, 12 Eylül Askeri Faşist Diktatörlüğü'nün geliş nedenlerine ve rejimin temel mantığına son derece uygundur.

Nadir Nadi ise şöyle diyordu bu konuda: "**Umarız ki kısa bir dönemde yanlışları azaltacak bir sonuca ulaşabilsin.**" (Cumhuriyet 21.7.82)

Kenan Evren'in Erdek konuşmasından bu kişilerin birazcık olsun ders almalarını isterdik!.

TARTIŞMA ASIL KİMLER ARASINDA GEÇMEKTEDİR

Cuntanın hazırlattığı Anayasa Taslağı üzerindeki tartışmalar, esas olarak faşist ve gerici güçler arasında sürdürülen bir tartışmadır. Eğer Türkiye'de, 12 Eylül Faşist Darbe'sindan sonra kurulan dengeleri değiştirecek olağanüstü bir gelişme olmazsa, taslak üzerinde belirleyici olan güç dengeleri bellidir. Bunlar, tekelci burjuvazinin ve emperyalizmin ülkemizdeki hakimiyet sistemini en zorba, en gerici, en saldırgan, en şöven ve en baskıcı metodlarla sürdürmek isteyen ve bütün bunları 12 Eylül Rejimini, bütün karakteri, özellikleri ve kurumlarıyla sivilleştirerek yapmayı tasarlayan güçlerdir. Bu güçleri bugün Milli Güvenlik Konseyi adındaki faşist klik temsil etmektedir. MHP'liler bu kesimde yer almaktadır. Bunların yanında yine aynı metodları benimseyen, fakat 12 Eylül Rejimi'nin kurumlaşması sürecinde sivil güçlerin de belirleyici olmasını isteyen ve bazı 12 Eylül kurumlarına itiraz eden çevreler de vardır. AP'liler, Tercüman gazetesi buna örnek gösterilebilir.

CHP eğilimindeki sivil siyasal güçlerle, sınıfsal konumları 12 Eylül faşizminin ekonomi-politikaları nedeniyle sarsılan, tekel dışı bazı zümreler ve küçük burjuva kesimler bu tartışmalarda belirleyici ve etkileyici konumda değillerdir. Bunların tartışmaya katılmaları, sadece ortamı renklendirmekte ve çeşitlendirmektedir. İdeolojik ve siyasi bir açmaz içinde bulunan küçükburjuva aydın kesimlerin büyük bir bölümünün durumu da bundan pek farklı değildir.

Anayasa Taslağının nasıl bir şekil alacağı, ikisi de emperyalizmin ve tekelci burjuvazinin has temsilcisi olan MGK ve çevresindeki güçlerle, AP-Tercüman tarafından temsil edilen güçler arasındaki "**iç mücadele**" ve "**çatışma**"nın durumuna bağlı olacaktır.

Bu "**iç mücadele**"de, cunta kendi damgasını taşıyan taslağı dayatmakta, diğerlerini bunu kabul etmeye zorlamaktadır. Sadece diğer faşist ve gerici çevreleri değil, toplumun tüm kesimlerini bu faşist taslağı kabule zorlamakta, bunun için tehditten bile kaçınmamaktadır. Cunta, taslağın bu çevreler tarafından da kabulü için muhtemelen, esasa ilişkin olmayan ve ilkel bir kafa yapısının ürünü olarak ortaya çıkan bazı hükümleri değiştirme yoluna gidebilecektir.

TARTIŞMA HANGİ NOKTALARDA DÜĞÜMLENMEKTEDİR?

Bilindiği gibi komisyonun taslağı, 12 Eylül Darbesinin temel hedeflerine ve cuntanın devleti ve toplumu yeniden örgütlemek için uyguladığı programın özüne uygun düşen ve bunları somutlaştıran bir içerik taşımaktadır.

Taslağın ilk elde çözmeye çalıştığı sorun, burjuvazinin ve devletin, 12 Eylül öncesinde ülkeyi yönetirken karşılaştığı engelleri ortadan kaldırmaktır. Bunun için, sadece temel hak ve özgürlüklerin yokedilmesi değil, devletin, hükümetin, yasama organının, tekelci burjuvazinin politik ve ekonomik örgütlerinin bu yokedilişi hangi ölçüler içinde yapacağının da kurallara bağlanması gerekiyordu. Bununla da yetinilmeyip katı bir siyasi tekelcilik anlayışıyla bunların kurumlaştırılması gerekiyordu. Yani egemen sınıf bloku ve devlet, devrimci-demokratik halk muhalefetine karşı güçlerini ve olanaklarını yeniden mevzilendirmek ve yeni bir diziliş yapmak zorundaydı.

Taslağın halklarımızın elini kolunu bağlamasına kimse ses çıkarmıyordu. Taslağa bu amaçla konulan hükümler, faşist gerici çevrelerin benimsediği ve savunduğu hükümlerdi. Asıl tartışma, "**demokrasiye geçiş**"ten sonra ülkeyi kimlerin nasıl yöneteceğini belirleyen maddeler üzerinde çıkıyordu.

Taslak, faşist cuntanın geliş gerekçesine ve programına uygun bir kurumlar ve kurullar bütünlüğünü içeriyordu. Özetle; siyaset yapma tekeli, cuntanın çizdiği çerçevede olacak, siyaset çok az bir kesimin yapabildiği bir iş olacak, hem ideolojik ve politik olarak hem de pratik işleyiş olarak asker-sivil karması görünümünde ama ağırlıkla askerlerin ve ordunun gözetim ve denetiminde bir devlet, hükümet, yasama, yargı ve parti örgütlenmesi gerçekleştirilecek. Böylece, hakimiyet ilişkileri iyice daraltılacak ve iktidar tam bir tekelcilik altında olacak; burjuvazinin çeşitli sivil fraksiyonlarına ve değişik sivil temsilcilerine **bile** kapalı bir egemenlik sistemi kurulacak.

Bu anlayış ve program, taslakta, Devlet Danışma Konseyi, Ekomik ve Sosyal Konsey, Yüksek Hakem Kurulu, Devlet Denetleme Kurulu, Devlet Güvenlik Mahkemeleri gibi yeni iktidar organlarının oluşturulması, cumhurbaşkanının yetkilerinin olağanüstü artırılması, Milli Güvenlik Kurulu'nun hükümet ve Meclis üstü bir organ haline dönüştürülmesi ve bu organın ülke yönetimi konusunda bağlayıcı karar alabilmesi şeklinde somutlaşıyordu.

Bütün bu kurumlar, seçimle gelmiş bir meclis ve hükümeti, devlet memuru konumuna düşürüyordu.

Bu durumda şu soru ister istemez herkesin aklına takılıyordu: Ülkeyi ordu ve generaller yönetecekse meclis niye? Kararları atanmış kurumlar alacaksa seçimler niye? v.b.

AP'ye, Ilıcak'a ve CHP'nin bir kesimine ve diğer bazı sivil güçlere göre, "**hakimiyet kayıtsız şartsız milletin**" olmalıydı; Atatürk'de böyle istemişti!.. Bu çevreler, özellikle cumhurbaşkanının her şeye muktedir olmasını istemiyorlar, iktidarın cumhurbaşkanı ile seçimle gelmiş yasama ve yürütme arasında paylaşılmasını savunuyorlardı.

Özellikle AP çevreleri ve Tercüman Gaztetesi, Taslağı **esas olarak benimsediklerini** belirtiyorlar, fakat ▶

◀

cumhurbaşkanının seçim biçimi ve yetkileri konusundaki hükümlere itiraz ediyorlar ve bunların değiştirilmesi için oy potansiyellerini bir pazarlık unsuru olarak kullanmak istiyorlardı. Örneğin ilişkide oldukları bazı yabancı gazetelere, **"Demirel Anayasa'ya karşıymış."** türünden yazılar yazdırıyorlar ve sanki, istekleri yerine gelmezse taslağa olumsuz oy verebileceklerini ima ediyorlardı.

CUNTA DİRETECEKTİR

Anayasa taslağının hangi yönde değişeceğini ve MGK'nin taslağa en son şekli verirken nelere dikkat edeceğini, biraz da, cunta ile cunta programının özünü benimseyen faşist ve gerici güçler arasındaki **"iç kapışma"**nın sonuçları belirleyecektir. Ancak şimdiden görülebilen ve iki yıllık dönemde izlenen cunta stratejilerinin de doğruladığı bir gerçek şudur: Askeri - Faşist rejim, burjuva sivil güçlerin tümüne, kendi programını dayatacak ve darbenin gerekçelerine uygun olarak taslağı onaylamalarını isteyecektir. İzlediği taktikler bunu elde etmeye yöneliktir.

Toplumsal muhalefetin ağırlığı altında ezilen ve çivileri sökülen bir devlet ancak bu şekilde yaşatılabilir. İşlemez hale gelen devlet kurumları ancak bu şekilde tekrar işletilebilir ve toplum ancak bunlar sayesinde baskı ve sömürü altında tutulabilir. Emperyalizmin ve işbirlikçilerinin egemenliği ancak bu şekilde yeniden sağlamlaştırılabilir. IMF'nin ekonomik reçeteleri ve 24 Ocak İstikrar tedbirleri, ancak böyle bir anayasa ile sürdürülebilir.

Başka bir deyişle, 2. Cumhuriyet, 1923'teki birincisinden farklı olarak bu kez tam boy bir faşist devlet olarak ancak böyle bir anayasa ile kurulabilir.

Askeri - Faşist Cunta bu anayasayı, egemen sınıfların diğer temsilcilerine kabul ettirmek zorundadır. Gelinen bu noktada, görünürdeki yumuşama havasına rağmen, faşizmin bir savaş programı ve faşist güç ve kurumların bu savaşa en uygun dizilişini ve görevlerini belirleyen bu anayasanın, bırakınız halk kitlelerine, tekelci burjuvazinin faşist-gerici, sosyal-demokrat ve liberal kesimlerine bile zorla benimsettirilmesi söz konusudur.

70 SAYILI KARARIN HEDEFİ

Görünürdeki yumuşama havası, 52 ve 65 sayılı MGK Kararının 70 sayılı bir kararla yeniden düzenlenmesi sayesinde oluşmuştur. Yumuşama, kelimenin tam anlamıyla görünürdedir, gerçekte ise kamuoyu ve siyasal güçler ağır bir baskı cenderesi altındadır.

MGK, **"Demokrasiye geçiş"**in sorunlarını, kendisini destekleyen güçlerle birlikte çözmek ve sorumluluğu paylaştırmak amacıyla 52 ve 65 sayılı kararları günün koşullarına göre yeniden düzenlediğini 6 Ağustos tarihinde açıkladı. (52 ve 65 sayılı kararlar, siyasi partilere ve mensuplarına her konuda yasaklamalar getiriyordu.)

70 Sayılı Karar ise, hakkında dava açılmamış siyasi parti mensuplarına **sadece** Anayasa ile ilgili görüş açıklama izni veriyordu. (CHP'lilerin büyük bölümü hakkında dava açıldığı için onlar böylece görüş açıklayamıyacaklardı.) Parti yöneticileri hakkındaki bütün yasaklamalar ise devam ediyordu.

Adı geçen karar, siyasi partilerle ilgili olarak bazı serbestlikler getirmiş olmasına rağmen çok önemli bir yasaklamayı kapsıyordu: **"Anayasanın kabulüne veya reddine yönelik lehte veya aleyhte telkin ve öneri de bulunmak yasak."** Anayasa ile ilgili açıklamalar, sadece, **"anayasanın geliştirilmesi maksadı"** ile yapılabilecekti. Hiç bir kimse, anayasaya hayır oyu kullanacağım veya kullanılmalıdır diyemiyecekti.

Cunta böyle bir karara neden ihtiyaç duymuştu?

Generaller, içten içe mücadele halinde oldukları bazı siyasal güçlerin elinden tüm silahlarını almak istiyordu. Çünkü, taslak kabul edilmesi güç öyle hükümler getiriyordu ki, bu geniş bir kesimin tepkisine neden oluyor, eğer önlem alınmazsa, ilerici, demokrat ve devrimci halk güçlerinin dışında, egemen sınıflar bloku içinden bazı çevrelerin de anayasaya hayır deme olasılığı beliriyordu. Örneğin Ilıcak, yazılarında bunu üstü kapalı da olsa dile getirmeye çalışıyor, taslağa Demirel'in ve AP'nin damgasını vurabilmek için AP'nin oy potansiyelini bir koz olarak kullanıyordu.

CHP paralelindeki güçlerin hala bir belirsizlik içinde olmaları gözönüne alınırsa, anayasa oylamasının sağlama bağlanması gerekiyordu. Cunta için bu bir zorunluluk olmuştu.

Bu nedenle 70 sayılı kararla, anayasa hakkında tavır belirlemek yasaklanıyordu. Bir bakıma, cunta, oylamanın sonucunu şimdiden tayin etmek istiyordu. Bu durumda Anayasa tartışmacılarına havanda su dövmek görevi kalıyordu.

Peki, her rengiyle burjuva siyasal güçler, kendilerine sadece böyle bir görevin düştüğünü farketmiyorlar mıydı?

AP çevreleri, bu çemberi, havayı sertleştirmeden kırmak için kendileri açısından mantıklı bir çizgi izliyordu.

CHP Çevrelerinden ise (70 sayılı kararla konuşmaları sebest bırakılanlardan görüş açıklayanlar.) taslakla ilgili olumsuz değerlendirmeler yapıyorlardı. Örneğin Ali Topuz şöyle diyordu:

"Tasarı bu haliyle çağdaş parlamenter demokratik düzenin zedelenmesine ve yokedilmesine gidecektir. Şimdi meclisin ve Milli Güvenlik Konseyi'nin bu tartışma ortamını değerlendireceğini umarım."

Böyle bir mantığın sahiplerinden, faşizmi herşeyiyle ülkemizde kurumlaştırmayı hedefleyen bu anayasa taslağına karşı radikal ve halkçı bir tutum beklenebilir mi?

Bir ilerici parti, faşist bir çeteden, faşizmin anayasa taslağının düzeltilmesini isteyecek ve bekleyecek kadar, ondan böylesi umutlar besleyecek kadar pusulasız kalabilir mi?

İlginç olan bir nokta da şudur: Anayasa tartışmaları öyle bir ortam yarattı ki, cunta kendisini kitlelere ve bir çok çevreye yeniden umut haline getirtebildi. Şimdi herkes, Anayasa Taslağındaki sivriliklerin MGK tarafından düzeltilmesini bekliyor.

Anayasa Taslağı da tıpkı YÖK Tasarısında olduğu gibi, kamu oyunda göstermelik bir tartışmadan sonra yine Cuntanın istediği şekilde mi yasalaşacak? Bu sorunun cevabı biraz da AP ve CHP çevrelerinin tavrına bağlı. (MHP'nin taslağı desteklediği biliniyor.)

Bu çevreler, Türkiye'nin ve kendilerinin geleceğiyle ilgili bu denli önemli **bir olay karşısında, taslağın kendi politikaları açısından taşıdığı olumsuzluklara rağmen yine de "daha kötüsüne razı olmaktansa; demokrasiye geçişi geciktirmektense bu kadarına da razı olalım"** mantığıyla taslağa sessizce onay verebilirler. Sonra da **"buna da şükür"** diyebilirler.

İki yıldır hep bu mantıkla hareket ederek sonuçta cunta politikalarının oyuncağı oldular. Faşist generaller, adım adım izledikleri **"tutarlı"** politika ile, 12 eylül öncesi düzenin tüm sivil siyasal güçlerini etkisizleştirebilmeyi başardı. Cunta bununla da yetinmeyip, tekelci sermayeyi, **"yeni siyasal parti ve kadrolar"** oluşturmaya zorluyor. Siyasal partiler yasasında bunu daha açık görmek olanağı olacak.

KORKU VE İNTİKAM YASASI

Nasıl bir şekil alacağı önümüzdeki günlerde daha bir açıklık kazanacak olan bu anayasa taslağı, halklarımızdan nasıl öç alınacağını programlaştırmaktadır.

Bu taslak, 12 Eylül öncesinde, doğruya, güzele, iyiye, emeğe, insana ait olan ne varsa hepsinden intikam alma girişimidir. Taslak, tam bir saldırı yasası olarak halklarımızın nasıl cezalandırılacağını belirlemektedir.

Devletin bütün kurumları, toplumsal hayatın bütün unsurları bu iç savaş programına uygun şekilde yeniden düzenlenmekte, her şey bu merkezi programa göre yeniden örgütlendirilmektedir.

Taslağın karekterini ve özünü belirleyen en önemli özelliklerden birisi de, Kürt Halkının bir ulus olarak sahip olması gereken haklardan hiç birisini; en küçük ve en insani olanını bile içermemesi; aksine Kürt emekçileri üzerindeki faşist ve milli zulmü her zaman olduğu gibi devlet politikası haline getirmesidir. Cuntadan zaten başka bir tavır da beklenemezdi. Kendi ulusunun büyük bir çoğunluğuna bile, baskı ve zorbalığı layık gören ve üstelik bunu o ulusun vergileriyle ayakta duran devleti aracılığıyla yapan bir çeteden daha başka ne beklenir?

Faşist güçler, halktan ve kitlelerden öyle bir korku duymuşlar ki, egemen sınıfların her kesimini bu korkuyu duymaya ve politikasını bu korkuya göre ayarlamaya zorluyorlar. Tam bir **"Kırk satır mı istersiniz, kırk katır mı"** havasında, **"ya bunu kabul edersiniz, ya da 12 eylül öncesi gibi olur"** demeye getirerek, faşist ve karanlık emellerine ulaşmaya çalışıyorlar.

Taslakta, burjuva demokrat, sosyal-demokrat ve hatta hümanist bir çizgi, bir nokta bile bulmak mümkün değil. Böyle bir taslağı, demokrasi adına, ilericilik ve hatta liberallik adına bile tartışmanın saçmalığı ortadadır.

Bu anayasanın, 12 eylül öncesi görülen ve yaşanan çatışmaları, direnişleri önlemesi mümkün değildir. Zira bizzat bu anayasanın kendisi bu çatışmaları körüklemektedir. Üstelik bu anayasayla, ezenlerle ezilenler arasındaki, devletle halk arasındaki mücadele daha bir şiddetlenecektir. Böyle bir saldırı programına karşı halklarımızın kendisini savunmak en temel ve en meşru hakkıdır.

Açıktır ki, devletin de içinde yeraldığ bir çatışma 12 eylül öncesinden daha yaygın olacak ve sonuçta, gerçek bir demokrasiyi, halkın kendi demokrasisini yaratacaktır.

Zaten şimdi savunulması gereken tek alternatif emekçi ve yoksul halklarımızın kendi iktidarı ve kendi demokrasisidir.

EK NOT

Bu yazı tamamlandıktan sonra, Evren'in, yazıda belirtilen temel görüşleri ve tezleri kanıtlayan bir demeci daha yayınlandı. Tercüman gazetesi'nin 15 Ağustos tarihli nüshasında 1. sayfada yayınlanan bu demecinde Evren, **"Her şeyi seçimle halledemiyoruz."** diyordu. Bu sözleri Üniversite rektörlerine söylüyordu. Evren'in sergilediği ve sahip olduğu mantık gözönüne alınırsa bu sözlerin Türkiye'nin yönetimde egemen olacak iktidarın bundan sonra nasıl belirleneceğini de gösteriyordu. Bu ilkel kafa, değme kabadayının yapamayacağı bir pervasızlıkla, iktidarın kimlerin olacağının ve bunun nasıl belirleneceğinin saptanmasında, seçimlerin yanı sıra başka şeylere de gerek duyulduğunu hiç çekinmeden ilan ediyordu. Açıkça görüldüğü gibi, bundan sonra, Türkiye'yi idare etmede toplumu yönetmede ve muhalefeti bastırmada sadece sandık değil, **"sopa"**da kalıcı bir araç olarak kullanılacaktı. Belki de **"sopa"** sandıktan daha etkin olacaktı.

"demokrasi"nin ilk ve en ilkel aracını bile çiğniyeceğini düpedüz ilan eden bu çete ile hala anayasa tartışmasını sürdürenlere, **"seçim"** sevdalısı AP ve CHP'lilere ne demeli!. ●

DEVLETİN FAŞİST HAKLAR BİLDİRİSİ

Demir ÖZLÜ

Demokrat Türkiye çıktığı günden bu yana, okuyucularını cuntanın hazırlattığı anayasaya karşı uyardı. Ben de çeşitli yazılarımda bu konuyu ele aldım. Şimdi askeri rejimin tayin ettiği Orhan Aldıkaçtı'nın 'Anayasa Taslağı' ortaya çıkmış bulunuyor. Öngörülen rejimin, bugünkü rejimin 'sivil sıkıyönetim' olarak bir devamı olacağı kolayca tahmin ediliyordu. Sivil sıkıyönetimi, özel olarak düzenlenecek olan 'olağanüstü haller' rejimleri temin edecekti. Gene olağanüstü mahkemeler olan Devlet Güvenlik Mahkemeleri (DGM) de her çeşit eleştirinin acımasızca susturulmasının aracı olacaklardı.

Bazı siyasal çevrelerle basın çevrelerinin, belli belirsiz de olsa, bizden daha iyimser oldukları düşünülebilirdi. Fakat, şimdi Aldıkaçtı tasarısı ortaya çıktıktan sonra, en kötümser olasalıkları hesaba katan bizim de, bir ölçüde iyimser olduğumuz söylenebilir. Çünkü Aldıkaçtı tasarısı hayal gücünün de ötesine geçmekte, rastgele bir faşizmin hukuksal düzenlemelerini dahi aşmaktadır. Bu taslakta, halk isteklerine karşı düzenlenmiş olan 'casus maddeler' sadece 'olağanüstü haller' rejimleri ve DGM' ler olarak kalmamakta, insanların en doğal hakları olan yaşama haklarına' dahi göz dikilmektedir. Halkın her vesileyle öldürüldüğü, tepelendiği bir rejim düşünmüş ve düzenlemiştir Aldıkaçtı. Bunları, kısaca şöyle sıralayabiliriz:

YURTTAŞLARIN YAŞAMA HAKLARININ ÖZÜ ORTADAN KALDIRILMIŞTIR:

Taslağın 16. maddesi 1. fıkrasında: "Herkes yaşama, maddi ve manevi varlığını koruma ve geliştirme hakkına sahiptir" denildikten sonra, aynı maddenin son fıkrası olan 5. fıkrada:

"Öldürme fiili, kuvvete başvurmayı zorunlu kılmış olan meşru müdafaa, yakalama ve tutuklama kararlarının yerine getirilmesi, bir tutuklu veya hükümlünün kaçmasının önlenmesi, bir ayaklanma veya isyanın bastırılması, olağanüstü ya da sıkıyönetim hallerinde yetkili bir merciin emirlerinin uygulanması sebebiyle meydana gelmişse, birinci fıkra hükmü ihlal edilmiş sayılmaz." kuralını getirmektedir.

Bu kurala göre, herhangi bir sanık ya da bilerek sanık statüsüne sokulmuş bir yurttaş yakalanırken öldürülebilecek, toplumsal olaylarda, örneğin bir direniş, bir grev ya da gösteri sırasında ya da kendiliğinden patlak veren bir toplumsal olayda -örneğin bankerlerden paralarını alamayan vatandaşların, bankaların kapısı önünde bağırıp çağırmaları halinde- üzerlerine ateş açılarak insanlar katledilebilecek; daha da vahimi 'olağanüstü hal' sırasında evleri aranmaya gelinmiş kişiler ya da rejim muhalifleri, yetkili mercilerin verdikleri emirlere uymadıkları bahanesiyle öldürülebilecekler, bundan da hiç kimse sorumlu olmayacaktır.

Olağanüstü hal rejiminin ilanı nedenleri m.135 de gösterilen "tabii afet", "ekonomik bunalım", m.136 da gösterilen "yaygın şiddet hareketleri" gibi sıradan nedenler olduğuna ve Türkiye, bundan böyle, olağanüstü hal rejimi içinde, en azından "ekonomik bunalım" nedeniyle yaşamaya aday olduğuna göre, vatandaşların ve düzeni eleştirenlerin, Devlet karşısında 'yaşama hakkı' olmadığı, böylece Taslakta (m.16/5 le) "Devletin Vatandaşı Öldürme Hakkı"nın düzenlenmiş olduğu pek açıktır.

"LANETLENMİŞ İNSAN" TOPLULUKLARI:"HAK KAYBI":

Taslakta, yurttaşların temel hak ve özgürlükleri varmış gibi, 13. maddede "Temel hak ve özgürlüklerin kötüye kullanılması" düzenlenmektedir.

Bu maddenin 1. fıkrasına göre, zaten varolmayan hak ve özgürlükler, şu türlü kullanılmayacaklardır:

"Bu anayasada yer alan hak ve özgürlüklerden hiçbiri devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğünü bozmak, Türk devletinin ve cumhuriyetinin varlığını tehlikeye düşürmek, temel hak ve özgürlükleri yok etmek, devletin bir kişi veya zümre tarafından yönetilmesini veya sosyal bir sınıfın diğer sosyal sınıflar üzerinde egemenliğini sağlamak veya dil, ırk, din ve mezhep ayrımı yaratmak ya da sair herhangi bir yoldan komünizme, faşizme veya dini temellere dayanan bir devlet düzeni kurmak amacıyla kullanılamaz. Bu amacla kullananlar, kötüye kullandıkları o hak ve özgürlüğü kaybederler. Hak kaybı hükmü mahkemelerce verilir." demektedir.

Görüldüğü gibi burada, Türk Ceza Kanunu'na Faşist Italya'dan alınmış ve daha da şiddetlendirilmiş olan 141, 142, 163... gibi ceza maddeleri anayasal düzeye çıkarılmıştır. Bunlarla da yetinilmemiş "sair herhangi bir yoldan" denilerek, sınırsızca kapsam genişletilmiştir.

Öte yandan, aynı maddenin 2. fıkrası: "Bu yasaklara aykırı hareket eden veya başkalarını bu yolda teşvik veya tahrik eden gerçek ve tüzel kişilerle topluluklar hakkında uygulanacak müeyyideler, kanunla düzenlenir" demektedir.

Anlaşıldığına göre TCK. 125, 141, 142, 146, 159, 163, 311, 312...v.b. maddelerin varlığı ve uygulanması yetmemekte, ayrıca burada "kanunla düzenlemek"ten sözedildiğine göre bir (Devlet Güvenliği Kanunu) ya da (Devleti Koruma Kanunu) ya da (Temel Hak ve Özgürlükleri Koruma(!) Kanunu) gibi bir kanunun çıkarılması söz konusu olmaktadır. Tasarının 176. maddesine göre, DGM'ler de kurulduğuna göre, bu çeşitten siyasal göruş ve düşüncelerinden ötürü mahkum edilen kimseler, sadece mahkumiyetlerini bütün sonuçlarıyla çekmekle kalmamakta, m.13/1 de belirtildiği gibi "hak ve özgürlüklerini" de hayat boyu kaybederek, Orta Çağ'daki gibi, bir "Lanetliler" topluluğu oluşturmaktadırlar. Örneğin, bir düşünce suçunu yazıyla işlemiş bir kimse, bir daha yazı yazamamakta, sözle işlemiş bir politikacı bir daha söz hakkını kullanmamakta, "lanetli" olmaktadır.

Madde 84'den anlaşıldığına göre, evvelce bu tür siyasal nitelikli suçlardan mahkum olmuş olanlar, "affa uğramış olsalar bile milletvekili seçilememekte" ; m.85'e göre ise, şimdilerde ve bundan sonra fikir suçundan hüküm giyenler hiçbir şekilde affa da uğrayamamaktadırlar.

-ANGARYA VE ZORLA ÇALIŞTIRMA- YENİ KÖLELER: YURTTAŞLAR

Bunların yanında "Zorla çalıştırma yasağı" başlığını taşıyan 17. madde, ikinci bölümünde: "...olağanüstü hallerde vatandaştan istenecek hizmetler, ülke ihtiyaçlarının zorunlu kıldığı alanlarda öngörülen vatandaşlık ödevi niteliğindeki beden ve fikir çalışmaları zorla çalıştırılma sayılmaz" diyerek angarya ve zorla çalıştırmayı getirmekte; m.137,f:2: "ekonomik nedenlere dayalı olağanüstü hallerde" vatandaşların para ve mal varlıklarına el konulabileceğini ve zorla çalıştırılabileceklerini düzenlemekte; m.20,f:2 de 'seyahat özgürlüğü'nün sınırlandırılması düzenlenirken, bu özgürlük "sosyal ve ekonomik gelişmeyi veya sağlıklı ve düzenli kentleşmeyi gerçekleştirmek... amacıyla kanunla sınırlanabilir" diyerek, Devlete, köylerden şehirlere göçen vatandaşları şehirlerden atmak ya da yurttaşları, yurt içinde zorla göçe mecbur etmek hakkını tanımaktadır.

Gerçekten yukarda belirttiğimiz gibi, Anayasa Taslağı'nın bu kuralları karşısında, normal siyasi partilerin kurulmaması, dernek kurma hakkının olmaması, sendikaların yaşayamaması, işçi haklarının geri alınması, basın özgürlüğünün ortadan kaldırılması... gibi olgulardan sözetmek dahi adeta bir lüks olmaktadır.

Çağımızda, insanlığın yaşamış olduğu Nazizm, Faşizm gibi acı deneyler, dönemlerinde, hukuksal alanda, bu çeşitten anayasal düzenlemeler getirmemişler, bu insanlık- dışı amaçları anayasa hukuku alanına çıkarmaktan utanmışlardır. Onlar pratiklerini 'kararnameler' yoluyla yaptılar. Çağımızda ilk defa, hatta anayasa denilen kurum bulunalı ilk defa, böyle, bir düzenleme yapılmaktadır yeryüzünde.

Bu bir dünya rekorudur.

Bu bir hukuk değildir, sevgili okuyucular.

Bu taslak, vahşete çıkarılan bir çağrıdan başka bir şey değildir.

Anayasa taslağında İşçiler köle

DİSK-SİNE SEN
Genel Sekreteri
Arif ÖZSERİN

Anayasa Komisyonu tarafından hazırlanan, Anayasa taslağı mı yoksa bir sansür tüzüğü mü yada bir yasaklar kitabı mı olduğu Türkiye'deki icazetli basın tarafından bile eleştirilen (Cuntanın ideologlarından Metin Toker'in bile taslağa laubali bir müsvedde demesi!) metinde yer alan işçi hakları, sendikal haklar, grev ve toplu sözleşme hakları ile ilgili maddeler bizlere gelecekte Cuntanın neyi amaçladığını göstermektedir.

Aslında Anayasa taslağı hazırlanmadan önce faşist Cunta, mücadele ile kazanılmış işçi sınıfı hakları, sendikal haklar konusunda önemli sınırlama ve yasaklar-yasak ne kelime,yok eden- getiren bir yasalar zincirini (Sendikalar, Grev ve Toplu-iş Sözleşmesi ve İş yasası) bir yıldır hazırlamış, ancak ülke içindeki politik dengeler nedeniyle bu yasaları Anayasa sonrasına bırakmıştır.

Şimdi Cuntanın hesabı Anayasa tartışmaları ve Anayasa düzenlemesi ile, işçi sınıfına ve emekçilere cepheden saldırmak, tüm hakları katledecek bu yasalar zinciri için kendine haklı bir zemin yaratmaktır. Bu noktada devam eden DİSK ve YERALTI MADEN İŞ - Yeni Çeltek davalarını gözden kaçırmamak gerekmektedir. Çünkü bir yanda bu tartışmalar olurken diğer yanda bir askeri mahkemede de DİSK yargılanmaktadır. **Aslında DİSK ile yargılanan,geçmiş dönemin sendikal yaşaları sendikal çalışmaları ve anlayışlarıdır. Kısacası hesap ortadadır. DİSK ve Yeni Çeltek davaları ile geçmiş kitleler nezdinde mahkum edilip (Tüm kitle iletişim araçları bu hizmette kullanılarak) yeni döneme göre hazırlanan yasalar haklı bir zemine, tabana dayandırılıcaktır.**

Bu yazımızda gerek Anayasa Taslağındaki maddeleri, gerekse Anayasa'nın kesinleşmesinden hemen sonra çıkarılması planlanan sendikal yasaları incelemeye çalışacağız. Bütün bu düzenlemeleri bir BÜTÜN'ün parçları olarak görmekte ve bu anlamda gerek taslaktaki maddeleri gerekse yasa taslaklarını beraber irdelemekte yarar vardır.

ANAYASA TASLAĞI ve İŞÇİ HAKLARI

İçinde işveren temsilcilerinin çoğunlukta olduğu (örneğin T. İşveren Sendikaları Konfederasyonu Genel Sek. Rafet İbrahimoğlu) bir Anayasa komisyonunun hazırladığı taslak ister genel gerekçesi açısından olsun (Genel gerekçede işsiz dört milyon emekçiye SERSERİLER teriminin kullanılması komisyonun mantığı ve perspektifi hakkında açık bir belgedir) isterse maddeleri açısından olsun tümü ile yeni bir devlet organizasyonunu öngörüyor. Bu yeni yapıya ya da başka bir deyişle faşist devlet örgütlendirilmesine yönelik maddelerden işçi hakları, sendikal haklar, Grev-Lokavt ve Toplu-İş Sözleşmesi gibi maddeleri toplu olarak incelersek şu sonuçları çıkarabiliriz:

Öncelikle taslakta bu hükümler on madde olarak(50-52-53-54-55-56-57 58-59-62-149) düzenlenmiştir. Bir karşılaştırma için 1961 Anayasasına baktığımızda aynı hükümlerin (özü farklı olarak) sadece iki madde ile düzenlendiğini görürüz.

Bu son derece detaylı on madde ile işçi sınıfının geçmiş dönemde elde ettiği haklar, kazançlar yok edilmeye çalışılırken işverenler için Anayasa taslağında sadece bir madde (51. madde) koymuşlardır. Bu tek maddeyle de tekellere örgütlenme, sömürme özgürlüğü sağlanmış ve devlet desteği, koruyuculuğu yasallaştırılmıştır. Ayrıca 58. madde ile LOKAVT (isten atma) bir Anayasal hak olarak kabul edilmiştir. Böylece varolan işten atmalara, toplu işçi çıkarmalarına yasal kılıf hazırlanmıştır.

Madde hükümlerini incelersek;

* İşçiler birden fazla sendikaya üye olamazlar. (md. 55)
* Sendikalar siyasal amaç güdemezler, parti-dernek ve meslek kuruluşları ile ortak hareket edemezler, ortak tavır alamazlar. (md. 56)
* Sendika aidatları artık işverenler tarafından kesilmeyecek, üye aidatını kendisi ödeyecektir. Sendikaların grev fonları milli bankalara yatırılıcak. (md. 56)
* **Sendikal faaliyette bulunacaklar işyerinden izinli sayılmayacak (md. 56), yani işçi temsilcileri görev yapamıyacaktır. İşçilik ile sendikacılık ayrılacak ve aradaki bağ koparılacaktır. Zaten son derece yaygın olan bu sis**tem gelecekte iyice yerine oturacak böylece işçilerle sendikanın bağı tam olarak kesilecektir.
* Toplu sözleşmeler yasa hükümlerine aykırı olamayacak (md. 57) çıkan ve çıkacak olan siyasal ve ekonomik yasaları gördükçe nasıl bir toplu sözleşmeler imzalanacak tahmin etmek zor değil.
* Grev hakkı iyi niyet kurallarına aykırı olamaz. (md. 58) Peki iyi niyet kurallarını kim tespit edecek. Pek tabi tekeller. Varın artık KOÇ'ların, SABANCI'ların emekçiler için ne iyi niyet (!) düşündüklerini siz tahmin edin.
* On kişilik küçük işyerinde Toplu sözleşme ve grev yapılamayacak (md. 59).

Bu madde ile yaklaşık bir milyon işçi örgütsüz, grevsiz ve toplu sözleşmesiz kalacaktır. Yani asgari ücretle geçinmeye çalışacaklardır. Çünkü Türkiye henüz kapitalistleşme sürecini tamamlayamamış ve üretiminin belli bir bölümünün ufak işletmeler tarafından yapıldığı bir ülkedir. On kişiden daha az işçi çalıştıran işletme sayısı genel işletme sayısının % 88'ini tutmaktadır. Bu önemli rakamın dışında, gelecekte büyük işletmeler bile bu madde kapsamına girebilmek için olmadık numaralara başvurabilirler.

* Grevler 60 günü doldurursa YHK (Yüksek Hakem Kurulu) devreye girecek (md. 149).

Geçmiş döneme bakacak olursak Türkiye'de 60 günden daha az sürmüş grev sayısı çok azdır. Gelecek dönemde ise ellerinde öyle bir madde bulunan işverenler için hiç bir grev (ki grev yapabilmek gelecek dönemde deveye hendek atlatmaktan bin kere daha zorlaştırılmıştır) 60 günde bitmeyecektir. YHK'nun çalışmalarını ise artık içimizde bilmeyen kalmadı.

Maddelerden anlaşılacağı gibi politika ile uğraşamayan, grev yapamayan, toplu iş sözleşmelerini tekellerin **inayeti** ile yapan, fabrikaları-işyerleri ile bağlantıları kesilen bir sendikacılık planlanmaktadır. Bunun somut şekli ise gelecekte Türk-İş'ten çok geri, faşist bir örgüt şekline dönüştürülmüş bir devlet sendikacılığıdır.

Şimdi olayı bütünleyebilmek için yani Anayasa taslağındaki bu maddelerin daha genişletilmiş-somutlaşmış hali olan Sendikalar, Grev-Lokavt-Toplu-İş sözleşmesi ve iş yasası taslaklarını inceleyelim. Bunun için önce biraz geriye dönmekte yarar vardır.

SENDİKAL YASA TASLAKLARI veya KATMERLEŞEN BASKILAR, YASAKLAR

12 Eylül'ün hemen sonrasında Cunta, işçi sınıfının en temel haklarına saldırmış, sendikaları kapatmış, sendikacıları tutuklamıştır. Ekim 80'de Kıdem tazminatını yok eden yasa ve, Aralık 80'de YHK yasasını çıkarmıştır. Bu iki geçici düzenlemeden sonra Nisan 81'de çıkarılan Devlet Denetleme Kurulu yasası ve Ağustos 81'de çıkan Özel Güvenlik Yasası gelecek dönemde uygulanacak sendikal düzene ilişkin önemli ipuçları vermeye başlamıştı. Birinci yasa ile sendikalar yılda 2 kez devlet tarafından denetlenecekti. 2. nci yasayla da tekellerin işyerlerinde açıkça bir özel polis gücü kurması yasallaştırılıyor ve gelecek dönemdeki sendikal örgütlenmelerin, grev-direniş gibi eylemlerin tedbirleri şimdiden sağlamlaştırılmaya çalışılıyordu.

Genelde bu yasalar bir bütünün ufak parçasıydılar. Esas ana parçalar ise uzun zamandır gizli bir şekildi hazırlanan sendika ve iş yasaları ile Anayasa idi.

Değiştirilen bu yasaları (274 sayılı Sendikalar, 275 sayılı Grev-Lokavt ve Toplu-İş Sözleşmesi Yasası) işçi sınıfı ve emekçiler verdikleri mücadeleler ile 1963 senesinde yasallaştırmış ve 17 senelik bir mücadele ile bu hakları giderek genişletmiştir. Sendikal hakların özüne ilişkin 1970 senesinde yapılan bir düzenlemeyi emekçiler büyük bir direnişle (15-16 Haziran) ortadan kaldırmış ve tekelci burjuvazinin yüreğine korku salmıştır.

Oligarşi geçirdiği bu dersten sonra 1970'te yapamadığı düzenlemeyi şimdi var olan gücüyle ve çok daha geniş kapsamlı bir şekilde gündeme getirmiştir.

YENİ SENDİKALAR YASASI: YASAK!.. YASAK!.. YASAK!..

Uzun süredir gizli bir şekilde hazırlanan ve Anayasa Taslağının usulen oylanmasından sonra hemen yasalaştırılması düşünülen, Grev ve Toplu-iş sözleşmesi yasaları ile İş Yasası Cuntanın gündeminde bulunmaktadır.

Bilindiği gibi Cunta 12 Eylül'ün hemen sonrasında işçi sınıfının en temel haklarına saldırmış, sendikaları kapatmış, sendikacıları tutuklamıştır. Ekim 80'de Kıdem tazminatlarını yok eden YHK kanununu çıkarmıştır. Bu iki geçici düzenlemelerden sonra Nisan 81'de çıkan Özel Güvenlik Yasası gelecek dönemde uygulanacak sendikal düzenlemelere ilişkin önemli ipuçları vermeye başlamıştı. Birinci yasa ile sendikalar yılda 2 kez denetlenebilecekti. 2 yasa ile de tekellerin işyerlerinde açıkça bir özel polis gücü kurması yasallaştırılıyor ve gelecek dönemdeki sendikal örgütlenme grev-direniş gibi eylemlerin tedbirlerini şimdiden sağlamlaştırmaya çalışıyordu.

274 ve 275 sayılı sendikalar, Grev, Toplu-İş Sözleşmesi ve Lokavt yasalarını, işçi sınıfı verdiği mücadeleler ile 1963 yılında yasallaştırmış ve 17 yıllık bir koruma ile bu hakları giderek genişletmiştir. Sendikal hakların özüne ilişkin 1970 yılında yapılan bir düzenlemeyi işçi sınıfı büyük bir direnişle (15-16 Haziran) ortadan kaldırmış ve tekelci burjuvazinin yüreğine korku salmıştır. Egemen sınıflar 1970' lerde ve sonralarında yapamadıkları değişiklikleri şimdi tüm Ordu-Polis-Jandarma gücü ile ve çok daha geniş kapsamlı bir şekilde gündeme getirmiştir.

SENDİKALAR YASASINDAKİ ÖNEMLİ DEĞİŞİKLİKLER

● Artık herkes sendika kuramayacak. Sendika kuracak ve onun yönetici olacak işçilerin geçmişlerinde hiç bir suç (ister politik ister adî) işlememiş olması gerekiyor.

● Sendikaların kurulabilmesi için tüm Türkiye'de faaliyet göstermesi ve kurulduğu işkolundaki işçilerin topların sayısından %10'unu kurulurken üye yapmış olması gerekiyor (buradaki %10'luk rakamı da Çalışma Bakanlığı saptayacak).

Bu madde en önemli değişikliklerden birisi. Pratikte (Türk-İş'e bağlı sendikalar dışında) bağımsız ve DISK'e bağlı sendikaların (4-5 büyük sendika dışında) tasfiyesi demektir.

Ayrıca işkolundaki %10'luk barajı daha da büyütmek için eskiden 34 olan işkolu sayısı şimdi 24'e düşürülüyor ve işkolları birleştiriliyor. Bir örnek vermek gerekirse; yöneticisi olduğum Sine-Sen sinema alanında tek sendikal örgüttü ve genelinde kültür-sanat emekçilerinin bağlı olduğu 31 işkolunda da en büyük örgüt. Şimdi yasa değişikliği ile %10 zorunluluğu getiriliyor. 1978'de yapılan bir bakanlık araştırmasına göre bizim işkolumuzda (sinema, müzik; tiyatro, resim, el işleri, kilimci, çanakçı, mermer ustası, nakkaş vb.) 70 bin kişilik ilk kurucu üye bulmamız gerekiyor. Istanbul, Ankara, Adana, Izmir'de sinemacıları, müzisyenleri, tiyatrocuları, sanatcıları toplasanız yine bu rakamın yarısına bile erişemezsiniz, ayrıca 31 işkolu yeni yasa ile otel, lokanta, eğlence işkolu ile birleştirileceğinden (bu arada şunu belirteyim sinema ve sanat egemen çevrelerce hep bir eğlence kültürü olarak ele alınmıştır) bu %10'luk rakam çıkacaktır 30 bine.. Bu demektir ki artık bu işkolunda yasal sendikal örgütlenme sona ermiştir. Bir sürü işkolu içinde aynı durum geçerlidir.

Artık her işkolunda ya bir yada iki sendikadan fazlası yaşayamayacaktır. Bu tip sendikacılığa MİLLİ TİP sendikacılık diyorlar. Onların millilikten anladıkları da kısaca satılmışlık!

Konfederasyon kurabilmek için ise en az 7 ayrı işkolunda örgütlenmiş 7 sendikanın bir araya gelmesi zorunludur. Bunun somutta ifadesi ise tek konfederasyondur yani Türk-İş.

TOPLU SÖZLEŞME DÜZENİNDEKİ DEĞİŞİKLİK

Toplu sözleşme düzeninde yapılan en önemli değişiklik,yeni bir sözleşme türünün getirilmiş olmasıdır. İŞLETME SÖZLEŞMESİ diye adlandırılan bu tip sözleşme geçen dönemde tekellerin oluşturdukları GRUP SÖZLEŞMESİ tekniklerinin en üst bir ifadesidir. Yani koca bir tekelin bir işkolundaki işyerleri için tek bir sözleşme yapmasıdır. Grup sözleşmesinden farkı ise her tekelin ayrı ayrı sözleşme imzalamasıdır. Bunun nedeni ise Türkiye'de gittikçe hızlanan tekelleşme olgusudur ve büyük tekeller artık orta ve küçük tekelleri sırtlarında taşımak ve kendi imkanlarından yararlandırmak istemiyorlar.

Bir sendikanın işletme düzeyinde toplu sözleşme yetkisi alabilmesi için (yani İŞLETME SÖZLEŞMESİ yapabilmesi) o tekelin tüm işyerlerinde çalışan işçilerin %50'sinden fazlasını temsil etmesi şarttır. Bu ifadeyi bir örnekle açarsak; diyelim ki metal işkolunda bir sendika (Maden Iş örneğimiz olsun) KOÇ grubuyla İŞLETME SÖZLEŞMESİ yapmak istiyor. KOÇ grubunun metal işkolundaki 25-30 kuruluşunda bu sendikanın %50 çoğunluğu sağlaması gerekecektir. Diyelim ki sendikamız Istanbul'da Demirdöküm'de, Gebze'de Arçelik'te, Eskişehir Arçelik'te ve Asil Çelik'te %50'yi sağlıyor ama diğer kuruluşlarda sağliyamıyor ve genelinde %45 civarında kalıyor. O zaman sözleşme hakkını yitiriyor. Bu formüllerle ancak o tekelin örgütlenmesine müsade ettiği veya kendisinin örgütlediği MİLLİ TİP sendikalar yaşayabilir. Yine karşımıza TÜRK İŞ sendikaları çıkıyor.

GREV YASAKLAMALARI

Sendikaların kuruluşunda, yönetilmesinde ve sözleşme yetkisinde binlerce engel koyan burjuvazimiz grev konusunda daha da temkinli davranarak grvleri (birkaç işkolu dışında) tamamen yasaklamayı düşünmektedir. Grev yasaklamalarını içeren değişikliğe göre, (Madde 20) temizlik, su, havagazı, elektrik, kömür, petrol (üretim-dağıtım), bankacılık, noterlik, hastane-eczane, sağlık hizmetleri, eğitim-öğretim kurumları ile Kamu araştırma kurumları (ki hangi devlet kurumları bu tanıma girmiyor ki!) Deniz, Hava, Kara Ulaştırmacılığı, Turistik tesisler, Askeri işyerleri'nde grev yasağı uygulaması konulacaktır.

Grev yasağı dışında kalan işkollarında grev durumu olursa önce Bakanlar Kurulu 90 gün grevi erteleyebilecek ve sonra grev kaldırılacak ve de YHK devreye girecektir. Bakanlar Kurulu'nun yetişemediği durumlarda Sıkıyönetim Komutanlıkları istedikleri grevi Istedikleri kadar yasaklayabileceklerdir. Herşeye rağmen grev yürütülürse Bakanlar Kurulu önümüzdeki günlerde çıkarılacak olan Olağanüstü Hal Yasası'na göre grevi yasaklayıp sendikal faaliyeti durdurabilecektir.

PEKİ GREV OLURSA NE OLACAK

Diyelim ki bu sendika çok iyi örgütlenmiş, şimdiye kadar saydığmız tüm engelleri aşti ve grev ilan etti. O zaman ne olacak? O ihtimali de düşünen Cunta şefleri ve tekeller çeşitli önlemler almışlar. Örneğin, grev kararını ilan eden sendika 6 iş günü içinde grev yapmak zorunda. 1 gün geçirirse yetkisi düşürülüyor. Sendika 6 iş günü içinde grevi başlatırsa madde 24 işlemeye başlıyor; buna göre **"Grev sırasında işçiler işyerlerini terkedeceklerdir. Greve katılan veya lokavta maruz kalan işçilerin, işyerlerine giriş çıkışı engellemeleri veya işyeri önünde veya civarında topluluk teşkil etmeleri yasaktır"**. Yani bir fabrikada grev var ama işçiler grev çadırlarını ta fabrikadan kilometrelerce uzakta tarlalarda kuracaklar. Bu madde daha önce 1978'lerde 1 Mayıs kutlamalarında burjuvazinin DISK'e teklif ettiği **"Neden Taksim'de kutlamak istiyorsunuz? Gidin Kuşdili çayırında kutlayın !"** önerisine benziyor.

Grevci işçiler fabrikaya bile yanaşamayacaklar. Fabrika, greve katılmayan satılık işçilerle ve yeni alınan işçilerle üretime devam edecek. Tekeller aynen yasa taslağına şöyle yazmışlardır: **"Greve katılmayan işçileri işveren çalıştırabilir. Çalışan işçilerin ürettiği ürünlerle, her türlü stokların işyerinden dışarı çıkarılması, satılması ve lüzumlu hammaddelerin, araç ve gereçlerin işyerine getirlmesine engel olunamaz"** Pes doğrusu bu derece yüzsüzlük de olmaz.

Durun daha bitmedi. Madde 29'da işverenler son numaralarını çekiyorlar **"yasa dışı grev karşısında işveren bu greve katılan veya teşvik eden işçileri hiçbir tazminat vermeden işten çıkarabilir. Ve de yasadışı grev yüzünden işverenin uğradığı zararlar bu greve karar veren sendikalar (eğer sendika yoksa) işçiler tarafından karşılanır"**. Bir grevin yasadışı sayılabilmesi için ise o tekelin bir mahkemeye başvurması yeterli. Yasa tasarısı, bu mahkemenin en geç bir ay içinde cevap vermek zorunda olduğunu yazıyor.

Kısaca hazırlanan bu yasa ile gelecek dönemin sendikal organizasyonu, grev ve toplu iş sözleşmesi düzeni belirleniyor. Ülkede gelecekte uygulanacak politikaya yönelik bu yeni sendikal yapılanmaya göre tek bir sendikal merkez (Türk-İş) olacak ve buna bağlı işkolu sendikaları oluşturulacak. Türk-İş son genel kuruluyla birlikte yapısını gelecekteki bu organizasyona göre hazırlıyor.

Faşizme Karşı Direniş Cephesi'nin kuruluş haberlerinin geldiği şu günlerde, mücadele giderek faşizmin baskısı altında örgütsüz durumda bekleyen işçi sınıfımızı da saracaktır. Ve cunta ve tekellerin çelik bir zırhlı kalkan misali hazırladıkları tasarıları, yasaları, Türk-İş'i de pek bir işe yaramıyacaktır.

BAŞIMIZA DEVLET KUŞU KONDU!

İSRAİL'İN KANLI KATLİAMLARINA BÜTÜN DÜNYA SEYİRCİ

İsrail üç ay önce başlattığı kanlı saldırı ve cinayetlerine devam ediyor. Emperyalizmin Ortadoğu'daki çıkarlarını korumak ve nüfuz alanını genişletmek amacıyla girişilen bu saldırı ve cinayetlere bütün dünya seyirci. Diplomatik girişimlerin ötesinde, çeşitli ülkelerin Filistin davasına yaptıkları herhangi bir destek yok.

Siyonist İsrail saldırısının ilk günlerinde yarattığ olumsuz havayı üstünden atmaya çalışan Filistin Kurtuluş Hareketi, gelişmeleri lehine çevirebilmek için bir yandan direnişi örgütlerken, bir yandan da diplomatik girişmleri sürdürüyor. Alınan bilgilere göre, İsrail'in son saldırısının ortaya çıkardığı gelişmeler karşısında hem Beyrut'un savunulması, hem de Filistin'in geleceği ile ilgili FKÖ içindeki gruplar arasında görüş ayrılıkları bulunuyor. Buna rağmen tüm Filistin Örgütlerinin diğer Ortadoğu Halklarının çeşitli devrimci örgütleriyle birlikte Beyrut'taki saldırılara karşı dişe diş bir direnişi sürdürmeye çalıştıkları bildiriliyor.

İsrail Beyrut'u asker-sivil hiç bir ayrım gözetmeden bombalıyor. Batı Beyrut'ta taş taş üstünde kalmadı.

Filistinliler, Beyrut'u İsrail saldırılarına karşı savunmaya çalışırken, ABD temsilcisi Habib, Arap Ülkeleri arasında Filistinlilere yer bulmak, ve İsrail'i Beyrut'un boşaltılması planına inandırmak için mekik dokuyor. Beyrut'un boşaltılmasına ilişkin bir anlaşmanın olasılığına karşın İsrail, 12 Ağustos'tan sonra hava saldırılarını ve top ateşini yoğunlaştırdı. Saldırılar sırasında çok sayıda insanın öldüğü ve birçok binanın tahrip olduğu bildiriliyor. Filistin Kuvvetleri, İsrail'in saldırılarını yer yer püskürtüyorlar.

Saldırı, katliam, direnme ve diplomatik trafiğin içiçe geçtiği Lübnan'da ve Ortadoğu'da son bir aylık gelişmeler özetle şöyle:

15 Temmuz: İsrail'in Batı Beyrut'a saldırısı devam ediyor. Filistinliler direniyor. ABD Dışişleri Bakanı Schultz, Filistinlilere ulusal hakları verilmeden sorunun çözülemiyeceğini söyledi. Ancak Schultz, Filistinlilerin temsilcisi olarak FKÖ'den söz etmedi. Batı Beyrut'un boşaltılması için ABD Birliklerinin gönderileceğini açıklayan ABD Dışişleri Bakanı, bunun bir ay alabileceğini belirtti.

SSCB, Sovyet Donanmasının ABD 6. Filosuna karşı Akdeniz'de denge sağlaması önerisini redde[illegible]. Moskova, ABD'den İsrail'in Batı Beyrut'a saldırmayacağı şeklinde garanti aldığını açıkladı.

16 Temmuz: İsrail hava saldırısı bir haftalık aradan sonra yeniden başladı. Lübnan Hükümeti, İsrail, Suriye ve Filistin birliklerinin Lübnan'dan çıkması, yerine çokuluslu bir askeri gücün geçmesini önerdi. Arafat, Beyrut'un terkedilmesi [illegible]

17 Temmuz: Suriye, Filistinli Gerillaları kabul etmiyeceğini resmen açıkladı. Filistinlileri kabul edecek bir yer bulunamıyor. ABD, bu konuda [illegible]

18 Temmuz: Arafat, FKÖ'nun geçici olarak Kuzey Yemen'e yerleşmesini önerdi.

19 Temmuz: İsrail Başbakanı, Ürdün'le bir federasyon kurmak istediklerini belirtti. Begin'in bu açıklamasının Filistinlileri yalnızlaştırmak için bir manevra olduğu sanılıyor.

20 Temmuz: Begin, "FKÖ'yü yakında yokedeceğiz şeklinde küstahça bir açıklama yaptı.

21 Temmuz: Suudi Arabistan ve Suriye Dışişleri Bakanları ABD Başkanı Reagan'la yaptıkları görüşmede İsrail saldırılarının durdurulmasını istediler.

23 Temmuz: Reagan'la görüşmeleri sürdüren Suriye ve Suudi Arabistan Dışişleri Bakanları, 8.000 Filistin Gerillasının Beyrut'tan çıkması için ABD'nin garantör olmasını istediler.

Brejnev ilk kez Lübnan işgalini kınayan bir demeç verdi.

27 Temmuz: Arafat'ın İsrail Devletini tanıdığına ilişkin bir açıklama yapıldı. Açıklamayı Beyrut'ta bulunan bir grup ABD Senatosu üyesi yaptı. Senato üyeleri, Arafat'ın İsrail'in haklarını tanıyan BM kararlarını imzaladığını bildirdiler.

28 Temmuz: İsrail, Beyrut'u yeniden bombalamaya başladı. Arafat'ın BM. kararlarını imzaladığının açıklanması çeşitli yorumlara yol açtı. Gözlemciler, bunun İsrail'e bir diplomatik darbe olduğunu belirtiyor.

29 Temmuz: İsrail bombardımana devam ederken, Sudan, Filistinli Gerillaları kabul edebileceğini açıkladı.

30 Temmuz: Beyrut'ta 8. kez ateş kes ilan edildi.

31 Temmuz: ABD Temsilcisi Filip Habip, Arap ülkelerini gezerek, Filistinlilere yer arıyor. Beyrut'ta son iki günlük çatışmalarda 235 kişi öldü.

2 Ağustos: Ateş kesi ihlal eden İsrail Batı Beyrut'a havadan ve denizden saldırdı. Filistin Kuvvetleri de Doğu Beyrut'a saldırı düzenlediler.

3 Ağustos: İsrail yakıp yıkarak ilerliyor. Beyrut Havaalanının bir bölümü düştü. Filistin Haber Ajansı VAFA, havaalanına yapılan saldırıların püskürtüldüğünü bildirdi. İsrail'de saldırıyı protesto ve barış gösterisi yapıldı.

4 Ağustos: FKÖ, Suriye'nin savaşa girmesini, Suudi Arabistan'ın İsrail'i destekleyen ülkelere petrol ambargosu uygulamasını, Mısır'ın Camp David anlaşmasını iptal etmesini istedi. Çarpışmalar bütün şiddetiyle devam ediyor.

7 Ağustos: İsrail, BM'nin ve ABD'nin barış çağrılarını kabul etmedi.

Lübnan Başbakanı Şefik Vazzan, FKÖ'nün 15 gün içinde Beyrut'u terk etmeyi benimsediğini açıkladı.

8 Ağustos: SSCB, BM'den İsrail'e silah ambargosu uygulanmasını istedi.

9 Ağustos: Çarpışmalar devam ediyor. İsrail, FKÖ'nün Beyrut'u Barış gücünün denetiminde kademeli olarak terketme planının aldatmaca olduğunu iddia etti.

10 Ağustos: Ateş kes yeniden yürürlüğe girdi.

11 Ağustos: Filistinli liderler anlaşma olmazsa savaşarak öleceklerini açıkladılar. Arafat bu nedenle yeni ve genç liderlerin yetişmesini istedi. Demokratik Cephe Lideri, Naif Havatme, **"Sovyetler Birliğinin savaşta desteğini görememekten büyük kaygı ve endişe duyduklarını"** söyledi.

12 Ağustos: Filistinli Gerillaların Barış Gücünün denetiminde çeşitli ülkelere grup grup dağıtılacakları bildiriliyor.

13 Ağustos. 10 saat bombalanan Beyrut ateşler içinde. Lübnan Başbakanı Vazzan, **"kitlesel katliam yapılırken görüşmeleri sürdüremem, sonuçtan ABD sorumludur,"** diyerek görüşmelerden çekildiğini açıkladı. Tekrar ateş kes ilan edildi.

14 Ağustos: ABD'nin Filistinlilerle ilgili tahliye planının Lübnan Hükümeti ve FKÖ tarafından benimsendiği bildiriliyor. Haberi veren Amerika'nın Sesi Radyosu, gerillaların Beyrut'u yakında terkedeceklerini bildirdi.

15 Ağustos: İsrail'in ABD Tahliye Planı'nın bazı noktalarına karşı çıktığı açıklandı. İsrail, Beyrut'taki gerillaların isimlerini ve Filistinlilerin yanısıra solcu müslümanlarla Suriye Askerlerinin de Beyrut'u terketmesini istiyor. ●

TKEP üç üyesinin Beyrut'ta şehit olduğunu açıkladı

İsrail'in Beyrut'a düzenlediği saldırılar sırasında Filistin saflarında savaşa katılan TKEP üyesi üç devrimcinin şehit olduğu açıklandı. Türkiye Komünist Emek Partisi, (TKEP) adına yapılan açıklamada; "Partimiz savaşçılarından Mustafa Çetiner, Ahmet Eyüp Ayar ve İmam Ateş Nebatiye kasabası ve Arnon Kalesi'indeki direniş sırasında son nefeslerine kadar çarpıştılar. Filistin Halkıyla kucak, kucağa şehit düştüler. Kürt, Türk ve Arap devrimcileri kader birliği yaparak, hayatlarını Filistin emekçilerine adadılar." denildi. Avrupa'da TKEP taraftarları adına yapılan açıklamada, Filistin'de enternasyonalist dayanışmanın canlı örneklerinin yaşandığı vurgulandı. ●

DİSK davası Işıklar'ın sorgusuyla sürüyor

24 Aralıkta başlayan DİSK Davasında 9 temmuz günü Genel Sekreter Fehmi Işiklar'ın sorgusuna geçildi. Dünya görüşünün 'sosyalizm' olduğunu söyleyen Işıklar, işçilerin ve emekçilerin ancak sosyalist bir düzende daha mutlu olacaklarına inandığını belirtti. Fehmi Işiklar, sorgusunun başında, **"Benim sosyalist dünya görüşüm aynı zamanda yurtseverliğimden kaynaklanmaktadır. Bu inancımı hiç bir ülkenin güdümünde olmadan, kendi ülkemizin koşullarını ve dünyanın somut koşullarını gözardı etmeden toplumumuzun değer yargılarına saygı göstererek savunuyorum"** dedi.

İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı 2 No'lu Askeri Mahkemesince Atatürk Öğrenci Sitesi'nde görülmekte olan DİSK Davasında, Genel Sekreter Işıklar, sorgusu sırasında verdiği açık yanıtlarla, işçilerden, emekçilerden yana kararlı savunmasıyla kamuoyu ilgisinin DİSK Davasında yoğunlaşmasını sağladı.

DİSK Genel Sekreteri Fehmi Işıklar duruşmada

İFADEM İŞKENCE ALTINDA ALINDI"

DİSK Genel Sekreteri Fehmi Işıklar'ın sorgusu 4 Ağustos günlü duruşmada sona erdi. Duruşma Yargıcı Işıklar'ın çeşitli tarihlerde alınmış ifadelerini okumak istediğinde, Işıklar bunları okutmadı ve **"gerek yok, hepsi en ağır işkenceler altında zorla imzalattırılmıştır"** dedi. Işıklar imzalatılmış metinlerin tümünü reddetti. **"23 Eylül 1980, 24 Ekim 1980, 12 Kasım 1980 ve 9 Aralık 1980 tarihli sorgularında "her türlü darp, elektrik ve ağır hakaret şeklinde işkence gördüğünü, o tarihlerde kaldığı Davutpaşa Tutukevi'nin vizite raporları incelenirse, sürekli ağrı kesici ilaç ve iğneler verildiğinin görüleceğini"** söyledi.

Daha sonra DİSK Genel Sekreteri Fehmi Işıklar'ın 6 celsedir devam eden sorgusu sona erdi. Tahliye istemi reddedildi.

Duruşma Rıza Güven'in sorgusuna devam edilmek üzere 18 Ağustosa ertelendi. ●

BİR UYARI

Fazıl NECİP
Committee for Human Rights and Democracy in Turkey

Askeri rejime karşı mücadele veren çeşitli gurupların yayın organlarına şöyle bir göz atıldığında, işkencelere, idamlara, sokaklarda sorgusuz sualsiz adam vurmalara karşı en temel insan haklarını savunan bir anlayışın, mücadele gündeminin birinci maddesini işgal ettiği hemen gözlemlenebilir. Kuşkusuz hapishanelerdeki, darağaçlarındaki devrimci/demokratların kurtarılabilmesi için gerekli, hatta gerekliden de öte, acil bir eylem biçimi bu. Aynı zamanda liberal/demokrat Avrupa kamuoyunu da etkileyebilecek, dikkatleri Türkiye meselesi üzerinde yoğunlaştıracak en kolay eylem biçimi. Öyle ya, 4000 küsur kişinin idam talebi ile yargılandığının, 100 lercesinin işkencehanelerde öldürüldüğünün, bunun kat be kat fazlasının sorgusuz sualsiz sokaklarda kurşunlandığının ortaya konulmasının liberal/demokratik Avrupa kamuoyunda yankı bulması, bu yankının giderek Avrupa'daki hakim sınıf ve çevreler üzerinde bir baskı yaratması ve bu baskının cunta üzerinde bir baskı oluşturması kaçınılmazdı. Nitekim öyle de oldu.

Bir yandan Avrupa Ekonomik Topluluğu partilerin tamamen kapatılmasını öne sürerek yardımı keserken, öte yandan Türkiye Avrupa Konseyinden atılma durumuna getirildi. Görülüyor ki devrimci/demokrat hareketimiz, insan hakları - işkence - idamlar meselesinin propagandasını başarıyla yürütmüş ve cuntayı bu alanda köşeye sıkıştırmıştır.

Ancak görülen odur ki, en temel insan haklarının savunulması biçiminde oluşturulan propaganda doyum noktasına ulaşmıştır. Hemen her Avrupa'lı Türkiye'de insan haklarının ayaklar altına alındığını, insanların sorgusuz sualsiz öldürüldüğünü, binlerce idam talebini, artık biliyor.

Buna karşılık cunta ve yandaşlarıda boş durmuyorlar kuşkusuz. Sürekli olarak dönemin geçici olduğu, en kısa zamanda normal işleyişe dönüleceği vurgulanıyor, tarihler veriliyor normale dönüşe ilişkin. Gerektiğinde darbe öncesi "anarşi ortamı" motifi, gerektiğnde "onurlu bağımsızlık/içişlerimize karışamazsınız" motifi ile bu tutum destekleniyor.

Bu durumda Avrupalı'nın, giderek Avrupa'daki Türkiyelilerin düşüneceği "Türkiye'de insan hakları çiğnenmiştir ancak çok geçmeden normal bir rejime dönülünce, herşey yoluna girecek" olacaktır. Bu izlenimi silecek bir oluşuma ne Avrupa kamuoyunda ne de Türkiyeliler arasında yeteri kadar dikkat ediliyor.

PLAN AÇIK

Cuntanın ikili bir misyonu var: Bir yanda kısa dönemde devrimci/demokrat hareketi alabildiğine ezmek, öte yandan uzun dönemde devrimci/demokrat oluşumların sermaye birikimini sekteye uğratabilecek bir biçimde, yeniden örgütlenmesini önleyecek yapısal değişiklikleri sağlamak. Bu iki program cunta açısından oldukça berrak. İşte bu berraklık 12 Eylül Cuntasını diğer cuntalardan, özellikle 12 Mart Cuntasından ayırıyor. Geldikleri günden beri kısa ve uzun dönem planlarını açık açık söylemekten çekinmediler. Önce anarşi ve terörü durduracağız dediler, sonra anarşi ve terörün bir daha dirilmemesinisağlayacak bir üstyapı oluşturacağız, anayasa yapacağız, bu anayasayı halk oyuna sunacağız, bu anayasa ile uyumlu yeni yasalar çıkaracağız, bütn bunlar tamamlanınca da çekileceğiz, dediler.

Nedense cuntanın planları bir yoruma götürüleceğine bunları yok sayma yoluna gidildi. Bütün propaganda 'cunta hiç gitmeyecek' temeline oturtuldu ve bunun bir gereği olarak da insan hakları propagandasına ağırlık verildi.

Ancak Cuntanın ardında ağır bir miras bırakarak gidici olduğunu ve uzun dönemde Türkiyelilerin başına asıl belanın bu mirastan geleceğini anlamak zamanı gelmiştir. Devrimci/demokratlar cuntanın asıl oyununun kendi gittikten sonra ortaya çıkacağını anlamak ve bunu Avrupa ve Türkiyeli kamuoyuna anlatmak zorundalar.

Cunta taslağı Anayasanın halkoyuna sunulmasından sonra hazırlanacak partiler ve seçim yasalarının da Türkiye'yi yıllarca geriye götüreceğinden kuşku yok. Çeşitli sınıf ve gurupların mecliste temsilinin ortanın sağında ve onun daha da sağında partilere bırakılacağını şimdiden söylemek zor olmasa gerek. Eğer demokrasi en basit tanımı ile 'azınlık hakları' ise, Türkiye'yi gelecekte yönetecek rejimin bu tanımı ile demokrasiden çok uzaklarda olmasını sağlayacak her türlü madde, bu kanunlarda yer alacak.

Tüm hakları Anayasa ile yok edilen işçi sınıfı, çıkarılacak yeni sendikalar yasası ile patronların buyruğuna teslim edilecektir. Öteden beri bir iş kolunda tek sendika bırakmak ve bu sendikanın ortanın sağında bir federasyona bağlı olmasını sağlamak hakim sınıfların en önemli gündem maddelerinden biri idi. Sendikalar yasası ile bu amaca varılmış olacaktır. İşçi sınıfının istediği sendikayı serbestçe seçimi engellenecek ve 'sınıf sendikacılığı' na kesinlikle izin verilmeyecektir.

Bu noktada da kısa ve uzun dönemli planları görmek mümkün. Bir yanda DİSK, 52 yöneticisi idam talebi ile olmak üzere yargılanıyor. Amaç, kısa dönemde Türkiye'deki sendikacılık mücadelesini durdurmak. Grev, işi yavaşlatma gibi eylemler yasak. Ancak, idam talebi ile yargılanmaya kadar varmasa da, örgütlü işçi sınıfı mücadelesine darbe vurmak her cuntanın ve sıkıyönetimin zaten temel gündem maddesi idi. 12 Eylül Cuntasını ötekilerden ayıran en önemli noktalardan birisi de bu sendikalar yasasıdır.

Bu yasaya paralel olarak yeniden düzenlenen Dernekler Yasası da toplumun diğer sınıf ve guruplarının örgütlenmesini önlemeye yönelik olacaktır. Memurların, teknik elemanların, öğretmenlerin kendi örgütleri altında haklarını aramaları bugün zorla durdurulmuş durumda. Yarın için bu zorla durdurmanın yapısallaştırılması hedef alınmıştır.

Kısaca söylersek, yeni yasal düzenlemelerle yargının bağımsızlığından, basın özgürlüğüne değin tüm temel insan hak ve özgürlükleri budanacak, Türkiye tüm kurumları ile emperyalizmin ve tekelci sermayenin buyruğunda ilkel bir toplum biçimine sokulacaktır.

Olayı böyle görünce, sadece askeri rejime ve onun kısa dönemdeki uygulamalarına karşı mücadelenin yetersizliği daha bir ortaya çıkıyor. Cuntanın başı, hemen her konuşmasında, işleri bir yoluna koyduktan sonra askerin kışlasına döneceğini ve 'demokrasi'ye dönüleceğini söylüyor. Bunun ne biçim bir demokrasi olacağı da Cunta taslağı Anayasa ile belirlendi.

Cuntanın başı, 'demokrasi' derken, 'parlamenter rejim'i kastediyor aslında. Bilinçli bir kavramsal çarpıtma ile, aslında birbirinden çok farklı iki kavramı özdeşleştirerek.

Görünen o ki, taslak kamuoyuna sunulduktan, gerekli yasalar çıkarıldıktan sonra asker kışlasına dönecek, ama kılıç toplumun tepesine asılacaktır. Ve gelecek olan da doğal ki demokrasi olmayacak, ancak demokrasinin de tekrar gelmemesi için de tüm yasal önlemler alınmış olacaktır. Bu yasal değişikliklerin askeri rejimi pekiştirmek için değil, askeri rejim çekildikten sonra yerleşecek parlamenter rejimi kalıcı kılmak için olduğu artık anlaşılmalı. Eğer bu anlaşılmaz, 'demokrasi'-'parlamenter rejim' ayrımı yapılmaz ve mücadele daha uzun dönemli hedefleri içeren bir platformda verilmezse- yani sadece kısa dönem insan hakları sorunsalı içinde sıkışıp kalınırsa- hiç şüphe yok ki, demokrasi hareketimiz bundan çok zararlı çıkacaktır.

Şurası unutulmamalı ki, askeri rejim çekildikten sonra kaybedilen hakların alınması kolay olmayacaktır. Bu süreç kırılmalı, bunun için gerekli çalışmalara şimdiden başlanmalıdır. Askeri rejim ile onu izleyecek parlamenter rejimin sürekliliği hemen vurgulanmazsa, kitleler askeri rejimden parlamenter rejime geçişi, tam da cuntanın istediği gibi demokrasiye geçişle karıştırıp, muhalefet cephesini terkedebilirler.

Bütün bu nedenlerle, askeri rejimi izleyecek dönemin mücadelesi de en aşağı idamlara ve işkencelere karşı mücadele kadar acildir, ve şimdiden gündemin ön saflarına getirilmelidir. Eğer geç kalınmadıysa...

mahkemeler sürüyor

ANKARA DEVRİMCİ CEPHE DAVASINDA 13 MAHKUMİYET

Ankara Sıkıyönetim 3 No'lu Askeri Mahkemesinde "Devrimci Cephe adlı örgüte üye oldukları gerekçesiyle" yargılanan toplam 25 sanıktan 13'ü çeşitli hapis cezalarına çarptırıldı, 12 kişi de salıverildi.

Kararların okunduğu 12 temmuz günlü duruşmada Askeri Mahkeme Cengiz Bülbül ve Hayrullah Gücükkatlak'ı önce idama mahkum etti. Bu kişilerin cezaları daha sonra **"örgüt içinde yer alış biçimleri, yaptıkları eylemlerin işlevi ve Mahkeme Heyetinde bıraktıkları olumlu intiba"** gözönüne alınarak yaşam boyu hapis cezasına çevrildi. Diğer II sanık ise 1 ile 7 yıl arasında değişen hapis cezaları aldılar. Bu kişilerin adları şöyle: Ali Erdoğan (5 yıl), Alaattin Sarıaslan (3 yıl), Sadık Yıldırım (4 yıl 8 ay), Haydar Kılıç (7 yıl), Döndü Aydoğan (1 yıl), Ali Gürel (7 yıl), Ekber Samancı (6 yıl), Murat Ertekin (5 yıl), Yaşar Öter (5 yıl), Ahmet Erdoğan (7 yıl).

TKB-B DAVASINDA 5 KİŞİ SALIVERİLDİ

1 No'lu Askeri Mahkemede sürmekte olan TKB-B davasında 12 temmuz günü 5 sanık salıverildi. Salıverilen kişilerin adları şöyle: Firdevs Deprem, Mehmet İbrahim Okutay, Altın Ceylan, Salih Alkan, Hüseyin Öztürk.

KONYA DEVRİMCİ YOL DAVASINDA 6 MAHKUMİYET

2.Ordu ve Sıkıyönetim Komutanlığı Konya Askeri Mahkemesi, **"12 Eylül öncesi örgütün Konya Merkezi ile Seydişehir ilçesindeki faaliyetlerini yönetmek"**ten sanık 6 Devrimci Yol taraftarını toplam 41 yıl ağır hapis cezasına çarptırdı. Erdiç Küçükaltan 12, şeref Korkut ile Hakkı Değerli 9'ar yıl, Ziya Tülen ile Tarık Selamoğlu 5'er yıl, Ahmet Akın'da 1 yı ağır hapse mahkum edildiler.

DEVRİMCİ YOL TARAFTARI CEMAL DOĞAN HAKKINDA ÖLÜM CEZASI İSTENDİ

Ankara 1 No'lu Askeri Mahkemesinde Devrimci Yol taraftarı Cemal Doğan hakkında **"Anayasayı silah zoruyla değiştirmek"** suçundan dava açıldı. Askeri Savcı Cemal Doğan TCK'nun 146/1. maddesi gereğince idam cezasına çarptırılmasını istedi.

ADANA DEVRİMCİ YOL DAVASI SANIKLARI İŞKENCELERİ ANLATTILAR

Adana'da süren Devrimci Yol davasında, savunmada bulunmayan sanıklar dinlendi. Bu kişiler, Askeri Savcının kendilerine yönelttiği suçlamalrı tümden reddederek, ifadelerinin işkence altında zorla imzalattırıldığını açıkladılar. Sanıklar, işkencelerin göz altında tutuldukları süre içinde aralıksız sürdürüldüğünü söylediler. Mahkeme Heyeti sanıklardan Mustafa Çoban, Ahmet Doğan, Mehmet Kılıç, Nihat Kartal ve Orhan Gönül'ün salıverilmesini kararlaştırdı.

108 SANIKLI KURTULUŞ DAVASI BAŞLADI

Istanbul THKP-C Kurtuluş davası 3 ağustos günü 2 No'lu askeri Mahkemede başladı. Toplam 108 sanıktan 14'ü için ölüm, 94'ü için de 5-36 yıl arasında hapis cezası isteniyor.

Kimlik bildirimi öğleden sonra bitti. Daha sonra sanıklar çeşitli dilekçeler verdiler. Dilekçelerin birçoğunda özetle şu istem yer aldı: **"Bundan 8-9 ay önce Alemdağ Cezaevinde tutukluların direnişini kırmak için katliama girişilmiştir. Hücrelere gaz bombaları atılmış, bu arada bir tutuklu öldürülmüştür. Bu katliamla ilgili olarak suç duyurusunda bulunuyoruz".**

Alemdağ Cezaevindeki katliamla ilgili sanıkların bulunduğu suç duyurusunu Mahkeme Heyeti **"bunun bizle ve mahkememizle ilgisi görülmemiştir"** diyerek reddetti. **"isteyen sanıklar ilgili komutanlığa başvurabilirler"** dedi.

Sağmalcılar cezaevinden getirilen sanıklar **"giydikleri tek tip elbiseleri istemediklerini"** dilekçelerinde belirttiler.

127 sayfalık iddianamenin okunmasına geçilmesi için duruşma 12 ağustos gününe ertelendi.

"Pankart asmak, slogan yazmak, polisle çatışmak, silahlı eylemlerde bulunmak, para toplamak, korsan gösteri düzenlemek" iddiası ile idamı istenen sanıklar şunlar: **Zübeyir Acar, Tuncer Uğurlu, Sıtkı Bağırtlak, Hakan Petek, Hilmi Köksal, Alişanoğlu, İsmail Polat, Salih Altıkulaç, Gülali Yurdakul, Savaş Yılmaz, Mustafa Pehlivan, Yavuz Şenoğlu, Abdi Aydın, Bahattin Aktaş ve Ali Osman Körünoğlu.**

ANTALYA KURTULUŞ DAVASI BAŞLADI

Antalya THKP-C Kurtuluş taraftarı birisi kız toplam 16 sanığın yargılanmasına 12 temmuz günü Ege Ordu ve Sıkıyönetimi 1 No'lu Askeri Mahkemesinde başlandı. Sanıklar, **"yasadışı örgüte girmek, örgütün işlerine yardımcı olmak, mitinglere katılmak, çeşitli işyerlerinde çalışanları greve ve direnişlere teşvik etmek, grev ve direniş yapmak suçlarından yargılanıyorlar.**

Askeri Savcı sanıkların toplam, **80-180 yıl arasında hapisle cezalandırılmalarını istedi.**

ÇAĞDAŞ-MADEN İŞ SENDİKASI DAVASI SONUÇLANDI SANIKLAR BERAAT ETTİ

İstanbul Sıkıyönetim 2 No'lu Askeri Mahkemesinde sürmekte olan Çağdaş Maden-İş Sendikası Davası, Yönetim ve Yürütme Kurulu üyesi üç sanığın beraati ile sonuçlandı. Askeri Mahkeme Cengiz Dinlemez, Hüseyin Eriş ve Mehmet Karadağ'ın sendikayı yasa dışı örgüt haline dönüştürdükleri şeklindeki suçun oluşmadığı kanaatine vararak salıverilmelerini kararlaştırdılar.

Gerekçeli kararda sanıkların yaptığı savunmaya yer verilerek özetle **"sanıkların sendikayı yasa dışı dönüştürdükleri şeklinde ortaya çımış herhangi bir eylem veya faaliyetleri bulunduğu tesbit edilememiştir."** deniliyor.

ADANA DEVRİMCİ KURTULUŞ DAVASI SONUÇLANDI: İKİ İDAM

Adana Sıkıyönetim 1 No'lu Askeri Mahkemesinde görülmekte olan THKP-C DKÖ davası, 16 temmuz günü sona erdi. Mahkeme Heyeti, sanıklardan Kenan Doğan ve Mustafa Özdemir'i, **"Anayasal düzeni silah zoruyla yok etmeye yönelik faaliyette bulunmaktan TCK'nun 146/3. maddesi uyarınca ölüm cezasına çarptırıldı. Diğer sanıklardan Süleyman Gökçeoğlu 10 yıl hapse mahkum edilirken, 13 sanığın da beraatlerine karar verildi.**

TKP DAVASINDA 17 SANIK SALIVERİLDİ

Ankara Sıkıyönetim 2 No'lu Askeri Mahkemesinde görülmekte olan TKP davasında 17 sanığın şalıverilmesine karar verildi. Mahkeme salıverme işlemlerini 16 temmuzda karar bağladı Duruşma ileri bir tarihe bırakıldı.

62 SANIKLI GÖLCÜK DEVRİMCİ SOL DAVASI SONUÇLANDI:

Donanma ve Sıkıyönetim Gölcük Askeri Mahkemesince bakılmakta olan 62 sanıklı Devrimci Sol davası 28 temmuzda sonuçlandı. Sanıklardan 50'si beraat ederken, 12. si toplam 64 yıl hapse mahkum edildi. Askeri mahkeme sanıkları, **"komünizmi tesis, gizli cemiyet kurmak, komünizm propagandası yapmak, pankart asmak, Devlet Başkanına hakaret"**ten suçlu buldu. Çeşitli hapis cezalarına çarptırılanlar şunlar:
Kemal Uçan (6 yıl 8 ay), İbrahim Kara (5 yıl), Memduh Temel (3 yıl 4 ay), Ali Rıza Aksoy (6 yıl 2 ay 10 gün), Ayşe Çan (4 yıl, 5 ay 10 gün), Enver Tumba (4 yıl 5 ay 10 gün), Erdal Tatar (5 yıl), Kemal Yıldız (4 yıl 5 ay 10 gün), Sevil İnal (4 yıl 5 ay 10 gün), Sami Aslım (5 yıl), İsmet Ergin (5 yıl), Yusuf Demir (10 yıl).

8 AY GÖZALTINDA TUTULDU 23 GÜN HAPİS CEZASI ALDI

Zeynel Abidin Aydoğan adlı sol görüşlü bir sanık toplam 8 ay gözaltında tutulduktan sonra mahkemeye çıkarıldı. Ankara Sıkıyönetim Komutanlığı 2 Numaralı Askeri Mahkemesi Aydoğan'ı 23 gün hapis cezasına mahkum etti. Sanık Aydoğan zaten 8 ayı aşkın bir süreyi göz altında ve tutuklulukta geçirdiğinden bu cezanın infazına gerek kalmadı. Zeynel Abidin Aydoğan Askeri Savcı tarafından **"Türkiye Cumhuriyeti Anayasasını değiştirmeye ve ortadan kaldırmaya cebren teşebbüs etmek suçuna sair surette iştirak etmek, pankart asmak, afiş yapıştırmak, haraç almak, silahsız çatışmalara katılmak"**la suçlanıyordu.

ANKARA'DA 7 MAHKUMIYET

Ankara'da 2 No'lu Askeri Mahkeme'de Devrimci Yol üyesi olmaktan yargılanan Bektaş Aslan TCK'nun 141'1-5. maddesi uyarınca 5 yıl ağır hapse mahkum oldu. Öte yandan ideolojik faaliyetlerde bulunmaktan sanık sol görüşlü 7 kişi de toplam 14 yıl hapis cezasına çarptırıldılar.

CEM KARACA VATANDAŞLIKTAN ÇIKARILDI

10 şubat 1981 tarihli 10 numaralı bildiriyle Sıkıyöntetim Komutanlığı tarafından hakkında soruşturma açılan ve Türkiye'ye dönmesi için tanınan süre içinde geri gitmeyen Cem Karaca 16 temmuzda Türk vatandaşlığından çıkarıldı. Cem Karaca "yurt dışında Türkiye aleyhinde faaliyetlerde bulunmakla" suçlanmaktaydı.

İSTANBUL YDGD DAVASINDA TOPLAM 180 YIL HAPİS CEZASI İSTENDİ

Yurtsever Devrimci Gençlik Derneği kurucusu ve üyesi toplam 18 kişi hakkında açılan davaya 29 temmuz günü İstanbul Sıkıyönetimi 1 No'lu Askeri Mahkemesinde devam edildi. Askeri Savcı duruşmada sanıkların 10'ar yıl ağır hapisle cezalandırılmalarını istedi. Sanıklar, "YDGD'yi kurmak, üyesi olmak, seminer düzenlemek, yazılama yapmak, örgütsel amaçlı eylemler yapmak"la suçlanıyorlar.

PROFESÖR SADUN AREN TUTUKLANDI

Profesör Sadun Aren hakkında Ankara Sıkıyönetim Komutanlığı 1 Numaralı Askeri Mahkemesi tarafından gıyabi tutuklama kararı verildi. Askeri Mahkeme, Sadun Aren'in 1980-81 öğretim yılında Ankara Iktisadi ve Ticari İlimler Akademisi Bankacılık ve Sigortacılık Kürsüsü'nde okuttuğu derslerde komünizm propagandası yaptığı gerekçesiyle tutuklanmasına karar verdi. Adı geçen okulda **"Makro Ekonomi"** konusunda dersler veren Prof.Aren'in tekslerinde **"yayın yoluyla komünizm propagandası"** yaptığı iddiasıyla dava açıldı. Alınan haberlere göre Prof. Aren tutuklandı.

TURİSTLERE KÜRTLER HAKKINDA BİLGİ VEREN BİR ALMAN VAN'DA TUTUKLANDI

Bir akademik araştırma grubunun yöneticisi olarak Türkiye'ye giden Ralph Raymont Braun adındaki bir Alman Van'da sıkıyönetim kuvvetleri tarafından tutuklandı. 10 haziran 1982 tarihinde tutuklanarak Diyarbakır Askeri Cezaevine konulan Alman'ın, turizm yöneticisi olduğu öğrenildi. Alınan bilgilere göre, bir grup Alman Akademik Araştırma grubuyla birlikte Van ve çevresinde incelemelerde bulunan R.Raymond Braun, Van Gölü yakınındaki bir Ermeni Kilisesi'nin önündeki gruba Kürt ve Ermeni tarihi ile bilgi verirken askeri birliklerce gözaltına alındı. Bütün grubu gözaltına alan sıkıyönetim kuvvetleri, yapılan soruşturma sonucunda Braun'un dışındakileri serbest bıraktı. Braun'un üzerinde Kürt tarihi ile ilgili kitapların çıktığı öğrenildi.

Türkiye'deki Alman Büyükelçiliği Akademik Araştırma Grubu üyelerinin başvurusu üzerine, Braun'un kısa sürede bırakılacağına dair teminat verdi. Ancak Braun'un halen Diyarbakır Askeri Cezaevinde tutuklu bulunduğu ve henüz mahkemeye çıkarılmadığı saptandı.

TMMOB DAVASI BAŞLADI

Türkiye Mimar-Mühendis Odaları Birliği (TMMOB) yöneticilerinin yargılanmalarına 20 Temmuz günü Ankara Sıkıyönetim Komutanlığı 1 Numaralı Askeri Mahkemesinde başlandı. Askeri Savcı 1-15 yıl arasında hapsedilmelerini istediği sanıkları, **"Anayasa'nın tanıdığı kamu haklarını ırk mülahazası ile kısmen veya tamamen kaldırmayı hedefleyen veya milli duyguları yok etmek ve zayıflatmak için propaganda yapma, devletin askeri koruma kuvvetlerini açıkça tahkir ve tezyif etmek'le suçluyor.**

Sanıklar mahkemede yöneltilen suçları red ederek duruşmalardan vereste tutulmalarını istediler. Mahkeme bu isteği red ederek duruşmayı ileri bir tarihe erteledi.

Tutuksuz olarak yargılanan sanıklar şunlar: Teoman Öztürk, Murat Gümrükçüoğlu, Olcay Altındal, Celal Beşikdere, Arif Delikanlı, Hüseyin Ayaz, Tuncer Güvensoy, Ali Fuat Atalay, Mehmet Paşacı, Hasan Cerçioğlu, Mustafa Atmaca, Ethem Akçelik, Faruk Akın Bingöl, Gürkan Can, Osman Dolan ve Ali Açan.

HALKEVLERİ DAVASI SÜRÜYOR

Ankara Sıkıyönetimi 2 No'lu Askeri Mahkemesinde Halkevleri eski yöneticilerinin yargınlanmasına 27 temmuz günlü duruşmada devam edildi. Mahkeme Ankara Devrimci Yol davası sanıklarından bazılarını tanık olarak dinledi.

Tanık Rahmi Kireç Devrimci Yol'a üye olmadığını Halkevlerine bir kaç kez gitmiş olduğunu söyledi.

Ankara Devrimci Yol davasında hakkında ölüm cezası istenen tanık Veli Yıldırım ise Devrimci Yol taraftarı olduğunu, ancak Halkevlerinde bu örgüt adına çalışma yapmadığını açıkladı.

Aynı şekilde hem sanık hem de tanık olarak dinlenen Ayşe Sayar, Devrimci Yol'a üye olmadığını, Halkevlerinde çalışma yapmadığını söyledi.

Ayşe Sayar "Halkevlerinde çalışma yaptığına ilişkin" Emniyet müdürlüğünde alına ifadesini kabul etmedi. "İfadem zora dayalı olarak polisçe alınmış, işkence altında imzalattırılmıştır" dedi.

Tanıklardan İsmail Şahiner de Halkevlerine hiç gitmediğini, Devrimci Yol'a da üye olmadığını ifade etti.

TİKP DAVASINDA TUTUKLU SANIK KALMADI

Ankara Sıkıyönetim Komutanlığı 2 No'lu Askeri Mahkemesi 12 temmuz günü yapılan duruşmada kapatılan TİKP'in eski Genel Başkanı Doğu Perinçek, Danyal Oral Çalışlar ve Mehmet Bedri Gültekin'i de salıverdi. Böylece davada tutuklu sanık kalmadı.

Doğu Perinçek davada hiç bir suç unsurunun bulunmadığını bizzat devlet organlarının ortaya koyduğunu ifade ederek, bu yöndeki olumlu görüş karar ve raporları dava dosyasına girmiş olan yönetim-yargı mercilerini şöyle sıraladı: **"Genelkurmay Başkanlığı, İçişleri Bakanlığı, Ankara Sıkıyönetim Komutanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü, Cumhuriyet Başsavcılığı, çeşitli Sıkıyönetim Mahkemeleri, sivil mahkemelerin beraat kararları, Ankara Cumhuriyet Savcılığının 12. Eylülden sonra Genel Merkez Yöneticileri hakkında verdiği takipsizlik kararları, savcılıkça tayin edilen bilirkişinin raporu".**

Ecevit yine Askeri Mahkemede

Kendisinin Türkiye aleyhine demeç vermediğini, yalnızca yönetimin yaptıklarını söylediğini belirten ve temmuz başında 2 ay 27 gün hapse mahkum edilen Bülent Ecevit yine yargılanıyor. Bu kez de 'Arbeiderblad' adlı bir Norveç gazetesine demeç verdiği gerekçesiyle suçlanan eski CHP Genel Başkanı, 27 temmuz günlü duruşmasına katılmadı. Ankara Sıkıyönetimi 1 No'lu Mahkemesinde yapılan duruşmada dinleyici bulunmadığı görüldü. Ecevit'in avukatları Hasan Bıyıklı ve Orhan Tosun hazır bulundular.

"Suç unsuru" demecin Türkçeye çevirisinin yapılarak dava dosyasına konulduğu öğrenildi. Savunma avukatları, "Çeviriyi inceledikten sonra itirazlarını yazılı olarak yapacaklarını" bildirdiler.

Mahkeme Heyeti ayrıca Danimarka'lı gazeteci Jan Stage'nin yurtdışından gelecek ifadenin gecikebileceğini belirterek, avukat itirazlarının beklenmesi için, duruşmayı 14 eylül saat 8.45'e erteledi.

Artvin'de bir devrimci öldürüldü

Artvin'de Şavşat yakınlarındaki bir dağda cunta kuvvetleri ile devrimci bir grup arasında çıkan çatışmada bir devrimcinin hayatını yitirdiği bildirildi. Temmuz'un son günlerinde Artvin ve çevresinde yeni bir operasyona girişen Cunta kuvvetleri ile devrimciler arasında yer yer çatışmaların çıktığı haber veriliyor.

Alınan bilgilere göre, Şavşat yakınındaki çatışmada hayatını yitiren devrimcinin dışında çatışmaya katılan gruptan 3 kişi yaralı olarak yakalandı. Çatışma sırasında cunta kuvvetleri tarafından öldürülen kişinin **Devrimci Yol** taraftarı olduğu ve adının da Tuncer olduğu öğrenildi. Çatışmaya katılan gruptan iki yada üç kişinin izini kaybettirdiği gelen haberler arasında.

BARIŞ DERNEĞİ DAVASI SÜRÜYOR

29 Haziran günlü duruşmada verilen uzunca bir aradan sonra Barış Derneği Davasına 27 temmuz çarşamba günü yeniden başlandı. İstanbul Atatürk Oğrenci Sitesi'nde yapılan duruşmada mahkeme heyetinin yeniden değiştiği. Dernek Genel Başkanı Mahmut Dikerdem ile sanıklardan Ali Sirmen, Kemal Anadol ve Hüseyin Baş'ın yer almadığı görüldü. Duruşmada Alman, Fransız, İngiliz diplomat, basın görevlisi, gazeteciler ve avukatlar dinleyici olarak hazır bulundular.. Savunma avukatlarının sayısı 39 idi.

Duruşma yargıcı Hakim Binbaşı Atilla Ülkü sanıklardan usul hakkındaki görüşlerini sordu. Sanıklar ifadelerin banda alınmasına, 'evet' dediler. Nedim Tarhan dışındakiler tahliyelerini istediler.

27 Temmuz günkü Barış Derneği Davasında son olarak tüm savunma avukatları adına Halit Çelenk söz aldı. Çelenk savunmasında özetle şu görüşlere yer verdi: **"Bu dava eksik bir bilir kişi raporu ve sonradan temin edilen ve bu davanın sanığı olmayan iki sanığın emniyet ifadelerine dayanılarak açılmıştır. Bu ifadeler Mehmet Aydan Bulutgil ile Ulvi Oğuz'un emniyet ifadeleridir. M.Aydan Bulutgil, görmüş olduğu işkenceden dolayı sakat kalmıştır. Kaldı ki mahkemelerindeki sorgularında bu sanıklar önceki ifadelerini kabul etmemişler, kendilerine işkence yapıldığını bildirmişlerdir."**

Mahkeme Heyeti sorguların toplu olarak yapılmasına, duruşmanın ilerde göstereceği gelişmelere göre Selimiye'de tek tek sorgulamalarla sürdürülmesine, ifadelerin zabıt yazdırmak yöntemiyle tespitine, sorgulamaların iddianamedeki sıraya göre başlanmasına, sanıkların tutukluluk hallerinin devamına karar verdi. Duruşma daha sonraki bir güne ertelendi.

Yeraltı Maden İş Yeni Çeltek davasında Çetin Uygur:

İşçilerimizin ve halkın refahı için ne gerekiyorsa onu yaptık

Erzincan Sıkıyönetim Komutanlığı 1 No'lu Askeri Mahkemesinin Amasya'da sürdürdüğü Yeraltı Maden-İş davasında Genel Başkan Çetin Uygur'un sorgulaması yapıldı. Çetin Uygur iddianamede yer alan "bölücülük, gizli örgüt faaliyeti" gibi suçlamaları reddetti. "Grevlere yapılan yardımlar gizli örgüt faaliyeti olarak gösterilemez. Sendikamız, şubamiz ve başta ben olmak üzere arkadaşlarımız bölücülük yapmış değiliz. İşçilerimizin ve halkın refahı için ne gerekiyorsa onu yaptık" dedi. Uygur şöyle sürdürdü: "İddia makamı sık sık (Çetin Uygur'un adamları) tanımını kullanmaktadır. İşçiler benim adamım değildir. Ama ben iddianamede kullanılan anlamıyla işçilerin adamıyım. Yani sendikal görevimi onlar için, onlar adına yürütürüm."

20 haziran günlü sorgusunda Yeraltı Maden-İş Genel Başkanı Çetin Uygur, askeri savcının çeşitli iddialarına karşılık şunları söyledi:

"Bilinmesi gerekir ki, sendikal işleyişimizin içinde işçiler kendileriyle ilgili her konuda kendileri karar verirler. Tüm yönetim organlarına seçilme haklarının yanında, görev yarışının da içinde olmuşlardır. Şubenin bu şekilde kendine özgü bir iç işleyişi vardır. Bu yüzden iddia edildiği gibi ne benim şahsımın ve ne de Yeraltı Maden-İş sendikasının bir müdahale ya da talebi sözkonusu olamaz.

İddianamenin 95. sayfasının 2. paragrafının baş kısmında güya benim Amasya şubesine DİSK ve Devrimci Yol bildirileri gönderdiğim ileri sürülmektedir. Sendikamız devrimci bir sendikadır ve elbette ki DİSK'e bağlıdır. DİSK'in tüm yasal yayınlarının Sendika Genel Merkezimiz tarafından ve gerekse de DİSK Samsun Bölge Temsilciliği tarafından Amasya Sendika Şubemize gönderilmesi kadar doğal bir şey olamaz. Ancak yasadışı Devrimci Yol bildirileri diye bir şey gönderilmiş değildir. Üyemiz olan bazı işçilerin kişisel görüşleriyle -bunların sendika üyesi olmasına bakılarak- genel merkez veya şahsım arasında bir bağ kurmaya ilişkin isabet yoktur."

"TÜRKİYE YERALTI KAYNAKLARININ YABANCI SERMAYEYE KARŞI KORUNMASINI SAVUNDUK"

Sendikanın şu ya da bu görüşünün herhangi bir siyasi parti veya gurubun görüşlerine eş düşebileceğini belirten Çetin Uygur özetle şunları söyledi:

"Sendika Genel Başkanı olarak ve gerekse sendika karar organları olarak yapmış olduğumuz basın açıklamaları bir düşünceyle bir siyasi partinin anlayışıyla veya bir gurubun düşüncesiyle eş de düşebilir. Nitekim, Türkiye yeraltı kaynakları ile ilgili sendikamız, tüm yabancı sermayenin kovulmasını ve hatta onlardan yeraltı kaynaklarımızı tahrip ettikleri ve emperyalist ülkelere kaçırdıkları için tazminat istememiz gerektiği görüşünü savunmuştuk. Bizim gibi aynı görüş, bir süre sonra 130 küsur ülkenin kararı olarak Birleşmiş Milletler toplantılarından çıkmıştır. Eğer, iddianamedeki savcının mantığı esas alınacak olursa sendikamızın uluslararası sendikalar ve ülkelerle aynı olacağı sonucuna varılır. Hatta en yakın örneği madenlerin devlet tarafından işletilmesi görüşü Danışma Meclisi Komisyonunda eski Kara Kuvvetleri Komutanı tarafından savunulmuştur. Şimdi Eşref Akıncı'da sendikamızla veya benim görüşümle ilgili olarak bir görüş ileri sürmüşse Eşref Akıncı benimle aynı durumda mı olması gerekir. Savcı tutarsız varsayımlara dayalı bir mantıkla hareket etmektedir."

Çeltek işçilerinin serbest bırakılmaları istendi

Uluslararası Hür İşçi Sendikaları Konfederasyonu Genel Sekreteri, Evren'e ve Erzincan Sıkıyönetim Komutanı'na telgraf çekti.

Merkezi Brüksel'de bulunan Uluslararası Hür İşçi Sendikaları Konfederasyonu'nun Genel Sekreteri Otto Kersten, Evren'e ve Erzincan Sıkıyönetim Komutanı'na çektiği telgraflarda, Erzincan'da yargılanmakta olan DİSK'e bağlı Yeraltı Maden İş üyesi Yeni Çeltek işçilerini desteklediklerini açıkladı. Sendikacıların ve işçilerin serbest bırakılmasını isteyen Kersten'in 14 temmuz tarihinde çektiği telgraf şöyle:

"Uluslararası Hür İşçi Sendikaları Konfederasyonu, haklarında ölüm cezası istenen ve halen Erzincan'da yargılanmakta olan Yeni Çeltek Madencileri ile dayanışma içinde olduğunu açıklar. Uluslararası sendikal hareket, Türkiye'de kazanılmış sendikal hakların sürekli ihlalini endişe ile izlemekte ve bu nedenle yargılamanın durdurulmasını ve sendikacıların tümünün serbest bırakılmasını talep eder."

Öte yandan, Uluslararası Hür İşçi Sendikaları Konfederasyonu, bu telgrafların yanı sıra, Uluslararası Maden İşçileri Federasyonu'na da başvurarak, Yeni Çeltek İşçileri için harekete geçmesini istemiştir.

Yeni Çeltek işçileri cunta öncesi bir gösteri yürüyüşünde

LANET KÖR ŞEYTANA!..

UZUN İNCE BİR YOL

Burjuvazinin bu patolojik çocuğu Aldıkaçtı, Anayasa Taslağı değil, sanki bir bilim-kurgu sinopisi yazmış. Aldıkaçtı sinopisinde halk delidir, serseridir, köledir.

O yüzden halkın malına el konuluyor, zorla çalıştırılıyor, tepeleniyor, öldürülüyor!

Üstad bir zamanlar İsviçre'de komünist militandı. Komünist militanlıktan faşist cunta uşaklığına değin uzun, ince bir yol alırken biraz oynatmışa benziyor. Eğer öyle olmasaydı, komünistlerin affa uğramasını yasaklayan maddeye, hiç değilse **"sermaye uşaklığını kabul etmiş olan eski komünistler, bu maddenin kapsamı dışında kalır!"** diye hüküm eklemeyi unutmazdı.

Gürlükleri vardı. Düşünce özgürlüğü, bilim yapma özgürlüğü vardı. Komünist parti vardı. Sosyalist parti vardı. Radikal partiler vardı. Ayrıca Anayasayı yapan mecliste 149 komünist millet vekili yer alıyordu. 90 da Sosyalist millet vekili vardı.

Peki, şimdi bizde ne var?

Üç buçuk zorba general, bir de maskotları Aldıkaçtı!.. Üstelik ağzını açana zindan, işkence, zulüm!..

Gidinin tuzu kuruları, bir de bunları benzetsenize! Ama olmaz, o zaman sizi benzetirler değil mi?

Böyle başa, böyle traş çok bile!

KİMLER SERSERİ?

Cunta taslağı Anayasanın 18. maddesinde, **"Serserilerin özgürlüklerinin kısıtlanabileceği"** hükme bağlanmış.
Maddenin gerekçesinde: **"Muntazam ve normal geçim kaynağından mahrum ve belirli bir meskeni bulunmayanlara"**, **"serseri"** deniliyor.

DPT sayılarına göre 5,5 milyon, OECD kayıtlarına göre de 6,5 milyon işsiz, yani serseri var Türkiye'de.

Yine resmi verilere göre mevsimlik 970 bin tarım, 350 bin inşaat işçisi, **"muntazam ve normal geçim kaynağına sahip"** değil.

Böylece ülkemizde resmi serserilerin toplamı 7,5 milyon!

Bu toplama, sayıları oldukça yüksek olan gayri resmi gizli ve açık serserileri (işsizleri), ayrıca **"belirli bir meskeni bulunmayan"** (sayıları hakkında kesin bir bilgi yok) yersiz yurtsuz serserileri de katarsak, çalışma çağındaki yurttaşlarımızın yarısından çoğu Anayasa taslağında serseri!

Görülüyor ki, hazırladıkları Anayasa'da bile yoksul halkımızı açıkça serseri saymışlar, bu serseri oğlu serseriler!

BÖYLE BAŞA BÖYLE TRAŞ

Sermaye uşağı iki işgüzarın Anayasa diye hazırladığı Cunta Taslağı tartışmaları sürüyor. Bu vesile ile derin bilgilerini sergileme fırsatını bulan bazı allameler, Taslağın 1958 De Gaulle Anayasasına benzediğini söyleyerek kamuoyunu irşat buyuruyorlar! Gerekçeleri de Devlet Başkanının yetkilerindeki sınırsızlık.

Bir kez De Gaulle döneminde Fransa'da insan hakları ve öz-

DOYMADILAR

Güvenlik mahkemeleri yine gündemde. Taslakta dört dörtlük yer almış. Taslak dediğimiz nesne de baştanbaşa olaganüstü hal yasası, sıkıyönetimler yasası! Sanki Devlet Güvenlik Mahkemelerine ayrıca bir gereksinim varmış gibi...

Ama gelgelelim, bizdeki faşist taslaklar doymuyorlar bir türlü. Isıtıp ısıtıp yeniden öne sürüyorlar, Devlet Güvenlik mahkemelerini. Örnekleri de yine Fransa'dan, De Gualle'den!

Oysa Fransız Devlet Güvenlik mahkemeleri, yalnız ve ancak faşist eylemlere karşı kurulmuştu. Bu mahkemelerde duruşmayı açan yargıç, **"Fransa'da düşünce suçu yoktur."** sözünü her fırsatta tekrarlıyordu.

Yasaklanmış Mao'cu **"Halkın Davası"** gazetesini Paris kaldırımlarında satan J.P. Sartre'i tutuklamaya gelen polis şeflerini De Gualle, durduruyor:

"Voltaier'i tutuklayabilir misiniz?" diye soruyordu.

De Gualle, ordu içindeki General Salan, General Massau gibi faşist eğilimli generalleri tasfiye ederek, Cezayir'in adım adım bağımsızlığını elde etmesini kolaylaştırdı.

Ya bizim generaller ne yaptılar? Bizim ülkemizi işgal ettiler. Bizim insanlarımızı öldürdüler, zindanlara doldurdular. Kısacası emperyalizmin silahlı kuklaları olarak halkımıza kan kusturdular.

Adam ona derim bu gerçekleri de söyleyebilsin, yazabilsin!

Fransa'ymış da, De Gualle'-muş da! Haydi canım sende!.

İNTİKAM

II. Dünya Savaşı yillarında CHP iktidarı, Orhan Aldıkaçtı'nın armatör olan babasının gemisine el koymuştu.

Aldıkaçtı, bunu bir türlü unutamıyordu. İstanbul Hukuk Fakültesi'nde (1959), **"Cumhuriyet Halk Partisi komünisttir!"** diyerek bağırıp çağırıyordu.

Şimdi de Taslağında, **"Olaganüstü hallerde halkın para ve mal varlığına el konur"** demiş. Burada ki **"Halk"** sözü ile daha çok Halk Partilileri amaçlamış olsa gerek. Çünkü Taslağın bir başka maddesinde de **"Mülkiyet ve miras hakkı kutsaldır"** diye yazmış. O da babasının...

Anlaşılan bu adam, külüstür bir geminin intikamını almak istiyor!

SIÇANDAN DÜŞEN...

- Anayasa Taslağını kim hazırlattı?
- Beş faşist general.
- Kim hazırladı?
- Orhan Aldıkaçtı, Rafet İbrahimoğlu.
- Kim bu herifler?
- Orhan Aldıkaçtı: Tercüman gazetesi Yönetim Kurulu 2. Başkanı ve bu gazetenin sahibi Kemal Ilıcak'ın vekili.
- Ya İbrahimoğlu?
- Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu Genel Başkanı Bay Halit Narin'in sekreteri.

Şimdi sen gel de bu heriflerin yaptığı işe, **"Anayasa" de!**

En güzelini halkımız demiş: **"Sıçandan düşen dağarcık keser!"**

DÜDÜK

Evren Paşa:

"1961 Anayasasına en iyi Anayasa diyorlar. Öyleyse neden 12 Eylül'e geldik?" diye soruyor.

Afedersiniz ama pek kabakça bir soru! Bu mantiğa (!) göre, insanlık tarihindeki ihtilallerin, devrimlerin ve faşist darbelerin tek sorumlusu anayasalar! Ne ekonomi-politik, ne toplumsal dinamik, ne sınıf kavgası ne emperyalist oyunlar, ne şu, ne bu!.. Sebep yalnız anayasalar!

Yani Evren Paşa, takımı generaller, maskotu Aldıkaçtı, bizde ilk yazılan 1876 Anayasasını yapmış olsalardı, ne 1908 hareketi, ne **"Anadolu ihtilali"**, olacak, ne de 1923, 1961 Anayasalarının yapılmasına gerek kalacaktı!

Ve yine öteki ülkelerin ilk anayasalarını da Evren takımı Aldıkaçtı ile Rafet bilmem ne oğlu yapmış olsaydı, insanlık yüz yıllar süren uzun ve çetin savaşlar sonunda üç üretim aşamasından geçerek bugünkü sosyalist topluma gelemeyecekti!

Ve sanki Evren Paşa, Taslaktaki gibi sürekli bir Kabile Reisi olarak kalacak ve o taslak, kullanılmış bir tuvalet kağıdı gibi suratına çarpmayacak ve tepetaklak gitmeyecektir!

Ne diyelim, et kafalı, omuzu kalabalık bir kışla subayının mantığı ancak bu kadar olur!

Kriz, Kafaoğlu üslubu ile de çözülemez

Kastelli'nin büyük gürültüye yol açan batışı Turgut Özal'ın da istifasına yol açınca, Türkiye ekonomisinin içinde bulunduğu krizin derinliği bütün yönleriyle bir kez daha gözler önüne serildi. Kriz, toplumun her kesiminde, ekonomik ve siyasal odakların her düzeyinde çeşitli sonuçlar yaratmaya devam ediyordu.

Cunta, krizin ve Kastelli'nin batışının yarattığı "şok"un etkilerini hafifletebilmek için bazı önlemler aldı. Bunlar arasında üzerinde durulmaya değer olanı, Özal'ın istifası ile yerine Adnan Başer Kafaoğlu'nun getirilmesidir.

Hemen belirtelim ki, Kafaoğlu'nun, Özal'ın yerine Ekonominin sorumluluğuna getirilmiş olması, Kastelli olayı nedeniyle huzursuzlukları iyice artan kitleleri **"tatmin etmeye, onlardaki umutları taze tutmaya"** yönelik **sadece** bu amaca yönelik basit bir politik manevra değildir. Burjuvazinin ve cuntaların, böyle karışık dönemlerde, kitleleri aldatmak için bir iki bakan feda ettiği bilinen bir taktiktir. Ama Özal olayının farklı boyutları vardır.

Özal'ın istifasının kitlelerdeki huzursuzluğu bir ölçüde de olsa bastırdığı doğrudur. Bu istifanın sadece kitleleri değil, bazı **"ilerici-liberal"** çevreleri de tatmin ettiği görülmektedir. Bu çevreler, izlenen politikayı Özal'a malederek, uygulamaları cunta ve emperyalist kuruluşlardan ayırıyorlardı.

Bunun ötesinde, Özal'ın istifaya zorlanmasının asıl nedeni, **"24 Ocak Ekonomik İstikrar Tedbirleri"**'nin Özal Üslubu ve yöntemleriyle bu şekilde uygulanmaya devam edilmesinin sistemi tam bir çöküşe götüreceğinin cunta ve egemen çevrelerin bazı etkili kesimleri tarafından da anlaşılmış olmasıdır.

Kafaoğlu, 24 ocak kararlarına sadık kalacaklarını açıklamıştır. Ancak ekonomideki tıkanıklığı aşabilmek için yine 24 ocak kararlarının ruhuna uygun bazı yeni unsurların devreye sokulacağı anlaşılmaktadır. Bu yeni durumun ekonomiyi düzlüğe çıkarıp çıkarmayacağını anlayabilmek için Özal'ın istifasına yol açan gelişmeleri gözden geçirmek yararlı olacaktır.

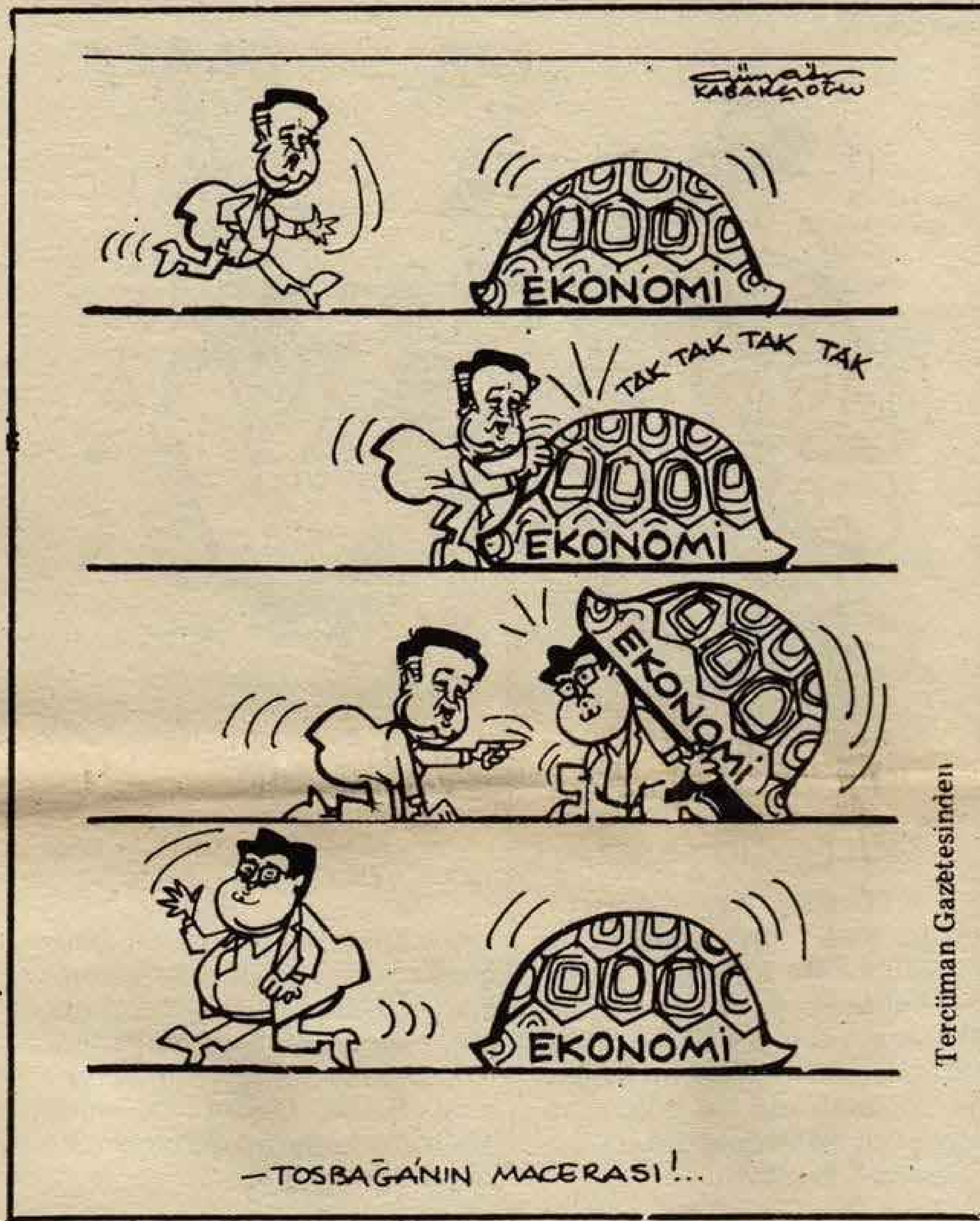
İTHAL İKAMECİ MODEL TIKANIRKEN

Türkiye'de uzun yıllardır izlenmekte olan ithal ikameci, yani devlet desteğinde ve korumacılığa dayalı, iç pazara yönelik sanayi yaratma politikası, 1970'lerden itibaren, emperyalist-kapitalist sistemin genelindeki bunalımın da etkisiyle tıkanmıştı. Bu durum, 75'lerden sonra şiddetli enflasyon ve döviz darboğazı gibi oldukça etkili sonuçlar yaratmıştır. Sermaye birikim sürecindeki bu tıkanma, yani, artı-değer'in sermaye olarak kullanılması ve yeniden üretimi ve dönüştürülmesi sürecinin işlememesi Türkiye'yi tarihinin en büyük bunalımı ile karşı karşıya bırakmıştır.

Bu koşullarda hem dış, hem de iç egemen güçler, uluslararası yeni iş bölümüne uygun bir düzenleme içinde tıkanan ithal ikameci modelin yerini alacak alternatif bir modelin hazırlıklarına giriştiler. Sermaye birikim sürecini yeniden harekete geçirmesi umulan bu alternatif, **"dış pazara yönelik bir ekonomi modeli"** idi. IMF, Dünya Bankası gibi kuruluşların 1977 lerden itibaren bu modele uygun olarak yapılmasını istediği hazırlıklar, dönemin siyasi özellikleri ve toplumsal koşulları nedeniyle uygulanamıyordu. Nihayet Demirel'in son hükümeti , yeni modele geçişi, **"24 Ocak Kararları"** ile 1980 yılının ilk ayında başlattı.

Türkiye gibi bir ülkede, sürdürebilme şansını ancak bir açık faşist diktatörlük koşullarında bulabilen bu model, diğer hedeflerinin yanı sıra, sermayenin merkezileşmesini, dolayısıyla tekelleşmenin artırılmasını da zorunlu kılıyordu. Üretimin, ithal ikameci dönemde oluşan irili-ufaklı çok sayıda firma yerine, dış rekabete dayanabilecek, dış pazarlarda yer bulabilecek, az sayıda ve büyük ölçekli firma tarafından sürdürülmesi için hem özendirici, hem de zorlayıcı bir dizi önlem alındı. *(Kurumlar vergisinin düşürülmesi, ihracatı teşvik kredilerinin artırılması, bankalara sermayelerini artırmak için zorunluk konulması, ithalatın liberalleştirilmesi, yabancı sermayeye yeni teşviklerin verilmesi ve son olarak da faiz oranlarının yükseltilmesi.)*

Diğer önlemler, faiz oranlarının yükseltilmesi ile birleşince, o güne kadar ekonomide kurulmuş bütün dengeler alt-üst olmaya başladı, bu süreç, sermaye grupları arasında kıran kırana bir iç çatışmanın yaşanmasını da zorunlu hale getirdi.

Tercüman Gazetesinden

İFLASLAR, EL DEGİŞTİRMELER VE TEKELLEŞME ARTIYOR

Turgut Özal, yeni sermaye birikim modelinin **"batan batar"** anlayışı ile gerçekleşmesini uygun buluyordu. Bu nedenle, mali kuruluşları, holdingleri, sanayi kuruluşlarını yapı değişikliğine zorluyordu. Fakat Türkiye'nin emperyalizmin ihtiyaçlarına göre şekillenen ve cılız bir yapıya sahip olan iktisadi hayatı, doğal olarak bu şekildeki bir değişime hazır değildi. Sermaye, yapı değişikliği için devlet desteğine ihtiyaç duyuyor, Özal ise buna taraftar görünmüyor, gidişe ayak uyduramayan kuruluşların piyasadan silinmesini, piyasanın sağlam bünyeli kuruluşlara kalmasını savunuyordu. Bu politika, iflasları, şirketlerin el değiştirmesini, tekelleşmenin artmasını, üretimin durmasını vb. beraberinde getiriyordu. Bu durum ithal ikameci dönemde palazlanan bazı kuruluşları *(bunlar arasında güçlü firmalar da bulunuyor)* rahatsız etti. Bu kuruluşlar, küçüklerin ileri fırlamasından ve bazı piyasaların yeni holdinglerin denetimine geçmesinden şikayetçi olmaya başladılar. Bunun bir sonucu olarak, tekelci sermayenin çeşitli fraksiyonları arasında yeni modelin koşullarına uyum sağlama uğruna zaman zaman alevlenen bir mücadele gündeme gelmiştir. Özellikle yurt dışında müteahhitlik işlerinde uzmanlaşan ve ihalelerden aldıkları avansları nakit sıkıntılarını gidermek için rahatça kullanan bazı tekelci sermaye fraksiyonlarının hızlı bir atılım içine girdikleri görülmüştür. *(Çavuşoğlu-Kozanoğlu Grubu ile Çukurova Holding arasında gazetelere kadar yansıyan çatışma ve yine Kastelli olayında Çavuşoğlu-Kozanoğlu Grubunun Hisarbankı'nın rolü olduğu iddiaları hatırlansın).*

Kastelli'nin batışıyla, 24 Ocak Kararları'nin **"Özal Usulü"** uygulanışının sıkıntılı olacağı ve çeşitli patlamalara yol açacağı ortaya çıktı. Nerede durulacağı belli olmayan bir kaos ortamı içinde gelişmelerin dalgalanmaya bırakılması, ne cunta açısından ne de eğemen sömürücü çevreler açısından istenen bir şey değildi Fakat, krizi atlatabilmek için buna mecburlardı da.

İşte, Kafaoğlu'nun bakanlığa getirilmesi, bu çaresizlik ortamında gündeme geldi.

İLK SELAM IMF'YE

12 Eylül Askeri Faşist Darbesinden sonra, Evren tarafından Devlet Başkanlığı Ekonomi Danışmanlığına atanan Adnan Başer Kafaoğlu, **"ekonominin yeni başı benim"** diyerek başladığı görevde ilk mektubunu ve selamını IMF'ye gönderdi ve 24 Ocak Kararları'nın uygulanmasına devam edileceğine söz verdi. **"Biz IMF politikalarını inandığımız için uyguluyoruz"** diyen Kafaoğlu,, çeşitli açıklamalarında ve basın toplantısında proğramının ana hatlarını şöyle belirtiyordu: **"24 Ocak Kararları büyük ölçüde başarılı olmuştur. Ama daha başarılı olması için gereken yan tedbirler kullanılmamıştır. Bundan sonra tasarruflar banka sistemine kaydırılacaktır. Tasarrufların bir kısmını inşaat sektörüne yöneltmek gerekmektedir. Rasyonel bir banka sistemi kurmayı düşünüyoruz. İhtisas bankacılığına yöneleceğiz. KIT' ler şartlar olgunlaştıkça özel sektöredevredilecektir."**

Kafaoğlu, demeçlerine, asgari ücretin yeniden ele alınması gibi bazı motifleri de katmayı ihmal etmeyerek, proğramının sadece sermayeyi değil, kitleleri de düşünen bir proğram olduğu izlenimini vermeye çalıştı.

Kafaoğlu'nun tekelci sermaye tarafından genel olarak olumlu bulunan proğramının nasıl uygulanacağının ilk işaretleri hemen görüldü. Finansman sıkıntısı içinde olan kuruluşlara destek olunmaya başlandı. Bir bankerlik kuruluşu olan MEBAN'a iflasın eşiğinde el uzatan yönetim, MEBAN'ı ödeme güçlüğünden kurtarmakla kalmadı, onu ihtisas bankasına dönüştürmek için girişimlerde bulundu. *(Transtürk Holding'e bağlı olan MEBAN'ın Çukurova Holding'e bağlı olan Yapı Kredi, Pamukbank gibi bankalarla birleşmesi isteniyor.)*

Özal'ın istifasından sonraki dönemde, aralarında OYAK Yatırım, Eczacıbaşı Yatırım gibi bankerlerin de bulunduğu çok sayıda kuruluş yardım ve destek talebiyle Hükümete başvurdu. İflasın eşiğindeki diğer firmalar bu amaçla kuyruğa girdiler.

Kafaoğlu'nun egemen çevreleri sevindiren önlemlerinden birisi de, sanayi kuruluşlarının kur farklarından doğan borçlarının ertelenmesi oldu. TL'nın sürekli değer kaybı nedeniyle sınai ve mali kuruluşlar, zamanında buldukları dövizlerin ve kredilerin borcunu, dövizi buldukları zamanki TL'nin değerinden değil, TL'nin son değerinden ödüyorlardı. Bu durum üretimin maliyetini artırıyordu.

İSTİKBAL BANKALARDA MI?

24 Ocak Kararlarının Kafaoğlu Usulü uygulanışının ilk örnekleri, istikbalin bankalarda olduğu şeklinde yorumlanabilecek özellikler taşıyor. Yeni bakan, iflasın eşiğinde olan işletmeleri kurtarmak için bu işletmelerden alacağı olan bankaların işletmelere borçlarını sıfırlayarak ortak olmasını öneriyor.

Türkiye'nin ekonomik durumunun bilinen özelliklerinden kaynaklanan bir sorun olarak nakit para sıkıntısı çektiği bir gerçek. Bu nedenle bir çok kuruluşun borçlu olduğu, yüksek faiz uygulaması nedeniyle bu borçlarını ödeyemediği düşünülürse, önümüzdeki süreçte çok sayıda işletmenin bankaların eline geçeceği söylenebilir. Özal, bu işin **"kapanın elinde"** kalması şeklinde olmasını istiyordu. Kafaoğlu ise bu 'kapışın', daha düzenli belli bir proğram içinde gerçekleşmesini savunuyor!

Nitekim, Güney Sanayi'nin kurtarılması için yapılan operasyon bu büyük tekstil kuruluşu yönetiminin 3 büyük bankanın eline geçmesiyle sonuçlanmıştır. Güney Sanayi'nin sahibi Sapmaz Holding'in yöneticilerinden Hasan Sapmaz, bu operasyon için, **"Bu bizim ölüm fermanımızdır"** diye feryat ederek tekstil sanayiini bankaların ele geçireceğini söylüyor. Hasan Sapmaz şu ilginç itirafta bulunuyor: **"Banka kurmadığımız için bu hale geldik. Bankalar bütün işletmeleri böyle ele geçirebilirler."**

Görüldüğü gibi, tekelci sermayenin çeşitli fraksiyonları arasındaki iç çatışmayı Kafaoğlu'da frenleyememiştir. Çünkü aldığı ve almak zorunda olduğu tedbirler, bu çatışmayı körüklemektedir. Banka sahibi holdinglerin diğer gruplar üzerindeki egemenliği bu süreçte daha da pekişecektir.

KRİZ, KAFAOGLU USULÜ İLE DE ATLATILAMAZ

Tercüman Gazetesinin **"fevkalade yerinde buluyoruz"** dediği Kafaoğlu proğramının krizi atlatma konusunda pek fazla şansının olduğu söylenemez. Yaklaşık iki aydır piyasaya bol miktarda para sürüldüğü dikkate alınırsa, enflasyon oranının yüzde 25'ten yukarıya çıkabileceği kabul edilmelidir. Bu ise, bilinen nedenlerle bunalımı artırmaktan başka bir sonuç yaratmayacaktır. Kafaoğlu, enflasyonun yükselmesiyle piyasanın canlanacağını düşünmektedir. Peki, bugünkü durumun temel nedenlerinden biri de enflasyonun yüksekliği değil midir?..

Öte yandan Kafaoğlu'nun açıkladığı proğram, şu temel sorulara cevap vermekten uzaktır: İhracat, tasarruf ve üretim daha fazla nasıl artırılacaktır? Enflasyon daha aşağılara nasıl çekilecektir?

Kaba-saba, plansız-proğramsız bir adam görünümündeki Özal'a karşılık, modern, planlı ve de üstelik Türkiye'nin sayılı "iktisatçılarından" bilinen Kafaoğlu'nun ekonominin başına getirilmesi, 24 Ocak kararlarının daha rasyonel, daha gerçekçi bir zeminde uygulanmasını hedeflemektedir.

Kafaoğlu, politikasını sadece para-kredi araçları ile değil, vergi vb. araçları da devreye sokarak uygulamaya çalışacaktır. Bunlar ekonomiye kısa süreli bir nefes aldırabilir.

Ancak ne var ki, Türkiye'de halen yaşanmakta olan ekonomik kriz, öyle derin ve öyle çok boyutludur ki, 24 Ocak kararları istenildiği kadar planlı proğramlı uygulansın, bugünkü durumdan farklı bir sonuç ortaya çıkmayacaktır. Hem tekelci sermaye çevreleri arasındaki çatışma devam edecek, hem de üretimde, ihracatta ciddi bir artış görülmeyecektir. Çünkü, bizzat 24 Ocak kararlarının temel mantığının bir sonucudur bunlar. Bu bağlamda, Kafaoğlu'nun bakan oluşunu, sistemin tümden çöküşünü engelleme operasyonu olarak görmek daha doğru olacaktır. Bunun mümkün olup olmadığını ise zaman gösterecektir.

Dış ve iç egemen çevreler açısından krizi atlatacak bir başka alternatif olmadığına göre, 24 Ocak kararlarının değişme şansı da yoktur. Kapitalist sistem kendi mantığı içinde son alternatifini kullanmaktadır. Tekelci sermayenin bu politikayı tavizsiz uygulamaktan başka şansı yoktur.

Cunta girdiği derenin çıkmazında at değiştirmek suretiyle zevahiri kurtarmak istemiştir. Ama Türkiye ekonomisinin bu proğramla kurtulması ve bunalımdan uzun vadede çıkması mümkün değildir.

Kimin eliyle uygulanırsa uygulansın, bu proğramların işçi sınıfımıza ve tüm emekçilere açlık, baskı, zulüm, yoksulluk ve işsizlikten başka bir şey getirmediği açıktır. Özal'ın gitmesinin ve yerine Kafaoğlu'nun gelmesinin halklarımız açısından hiç bir önemi yoktur. Değişiklik, emperyalizmi ve yerli tekelleri kurtarmak, onların sorunlarına çözüm bulmak amacıyla gündeme gelmiştir.

Bu nedenle bir kere daha anlaşılmıştır ki, emekçi halklarımızın kurtuluşunun tek yolu kendi iktidarındadır. ●

Haziran Ayında Sadece İstanbul'da 352 Şirket İflas Etti

İflaslar devam ediyor

Kastelli'nin iflasının hemen ardından Merkez Bankası tarafından piyasaya 80 milyara yakın taze para sürülmüş olmasına rağmen, bu paraların büyük bir bölümünün piyasaya yansımadığı ve para darlığı nedeniyle orta büyüklükteki bazı işletmelerle küçük esnaf işyerlerinin hızla kapandığı belirlendi. İstanbul Ticaret Odası yetkililerinin yaptıkları açıklamalara göre, haziran ayında Oda'dan kaydını sildiren, yani iflas eden şirket sayısı352 olarak saptandı. 1 haziran ile 25 haziran tarihleri arasında ise, protesto edilen 37 bin senetin tutarı 4 milyar 355 milyon lira oldu. Son iki ayda İstanbul'daki bütün piyasaların durgun geçtiği, piyasaya para sürülmüş olmasına rağmen satışların çok düşük olduğu bildirildi. Son günlerde ise, piyasalarda bir miktar canlanma görüldüğü, bunun nedeninin de yurtdışından izne giden işçilerin yaptıkları alışverişler olduğu saptandı.

Öte yandan Ankara'da da küçük esnaf arasında iflasların arttığı bildirildi. Bu konuda bir açıklama yapan Ankara Ticaret Odası Başkanı Turgut İlhan şunları söyledi:

"Bu duruma halen uygulanmakta olan istikrar tedbirleri sebep olmuştur. Hükümetten talebimiz, nefes alabilecek şekilde piyasaya hareket getirmesidir. Çünkü piyasa, son 2,5 yılın en zor dönemini yaşamakta, yeterli para arzı bulunmasına karşın büyük para sıkıntıları çekilmektedir. Bu durumda enflasyonun 1 yada iki puan artması göze alınarak iflaslar önlenmeli ve piyasaya hareket getirilmelidir."

Devlet işkence mağdurlarıyla alay ediyor

Avukat Çakmak: "Kamu vicdanı isyan içinde"

-Ankara Emniyet Müdürlüğü'nde işkence edilerek öldürülen Hasan Asker Özmen'in ailesi İçişleri Bakanlağı aleyhinde Danıştayda tazminat davası açtı.

-İçişleri Bakanlığı, davanın reddini istediği dilekçesinde, "sanık çalışmalar devam etmekte iken öldü!", "Danıştaylarına tazminat davası açmışlar!" gibi ifadelerle mağdur aileyle alay etti.

Ankara Emniyet Müdürlüğünde göz altında tutulmakta iken işkence edilerek öldürülen Hasan Asker Özmen'in ailesi, bakanlık aleyhine 2 milyon liralık tazminat davası açtı. Mağdur ailenin Danıştaya açtığı davanın reddini isteyen İçişleri Bakanlığı, verdiği savunma dilekçesinde, "Hasan Asker Özmen çalışmalar devam etmekte iken öldü" dedi. Davacılar, Danıştaylarına tazminat davası açmışlar" gibi alaycı cümlelerin yer aldığı bakanlık savunması, kamuoyunda nefretle karşılandı.

DEVLET (HUKUK BİR YANA) ÖLÜYE BİLE SAYGI GÖSTERMİYOR

Davacı ailenin avukatı İ.Sami Çakmak, İçişlerinin savunmasına verdiği yanıtta, devletin bu tutumunun işkencelere ve keyfi uygulamalara kanat germek olduğunu ifade etti. Çakmak, "İçişleri Bakanliği'nın savunma dilekçesi hukuki ve yasal bir değer taşımaktadır. Davalı idarenin yanıtı keyfiliğe ve keyfi işlemlerin sürdürülmesine icazet vermektedir. Bir ölünün, insanlık dışı uygulamalarla katledilmiş bir insanın arkasından, kendisinin bu konuda hiç bir itirafı ya da iftirası olmadığı halde, örgüt üyeliği ile suçlanabilmesi hukuk açısından anlaşılmaz olduğu gibi ölüye gösterilmesi gereken saygı ile bağdaşmamaktadır." dedi.

"ÇALIŞMALAR DEVAM EDERKEN ÖLDÜ" NE DEMEKTİR?

Avukat Çakmak bakanlığın savunmasına verdiği yanıtta özetle şu görüşlere yer verdi: "Bakanlık savunmasında aynen şöyle demektedir. (Hasan Asker Özmen, periyodik olarak yapılan çalışmalar esnasında yakalanmış, aynı gün nezaret altına alınmış, çalışmalar devam etmekte iken ölmüştür.) Bu ne demektir? Çalışmalar devam etmekte iken öldü? Nasıl çalışmadır ki bu çalışma, bir insanın vücudunda en olmayacak izler bırakarak ölümüne sebep olsun? Yine idare savunmasında şöyle bir tabir kullanılmaktadır: (Tazminat istemiyle danıştaylarına dava açmış) biz danıştayımıza dava açmışız."

"KAMU VİCDANI İSYAN İÇİNDE"

Yanıtında, "devlet, sorumluluğunun sonuçlarına katlanmalıdır. Bu durum karşısında kamu vicdanı isyan içindedir." diyen Çakmak özetle, "Devlet varlığını göstemek zorunda. Ancak bu tür uygulamalara değil, insan haklarına ve özgürlüklerine saygılı olarak. İdare öyle bir savunma içinde ki, sanki Hasan Asker Özmen'in ölümü doğal bir sonuç! Biz böylesi bir sonuca isyan içindeyiz. Kamu vicdanı isyan içinde. Bu uygulamaları ve böylesi bir sonucu bir tek kişi kabul etmez. Mahkeme kararında da belirtildiği gibi, devletin resmi bir organı olan polis (Ankara Emniyet Müdürlüğü), müvekkilimin oğluna bir takım itiraf ve kabullenmelerde bulundurmak için, işkence yapmış, zalimane, insanlık dışı ve haysiyet kırıcı uygulamalarda bulunmuş, ölümüne sebebiyet vermiştir. İsteğimiz, devletin, sorumluluğunun sonuçlarına katlanmasının sağlanmasıdır."

Hatırlanacağı gibi Ankara Sıkıyönetimi 2 No'lu Askeri Mahkemesi Hasan Asker Özmen'i emniyette işkence ederek öldüren komisermuavini Enver Göktürk, polis memurları Niyazi Porc ve Serdar Kerem'i "işkenceyle adam öldürmekten" birer yıl hapse mahkum etmişti.

Bir devrimci daha işkencede öldürüldü

Uzun bir süredir yurdumuzda kurumlaştırılan ve sistemleştirilen işkencelerde bir devrimcinin canı daha alındı. Coşkun Altun adındaki devrimci, gözaltına alındığı İstanbul Emniyet Müdürlüğü'nde 16 haziranda işkence ile katledildi. Haziran başında gözaltına alınan Coşkun Altun'un 19 haziran günü evine gelen polisler, Altun'un ailesine çocuklarının 2. Şube 1.Kısımda intihar ettiğini söylediler. Emekli polis olan Coşkun Altun'un babası Ferhat Altun, işkencecilerin söylediklerine inanmıyarak durumun incelenmesi için yetkili makamlara başvurularda bulundu.

Ancak emekli polis memuru Altun'a bugüne değin oğlunun işkencede öldürülmesine ilişkin herhangi bir yanıt verilmedi.

Hastane yerine emniyete götürüldü

16 temmuzda Ankara Sıkıyönetimi 2 No'lu Mahkemesinde yapılan Devrimci Sol duruşmasında Hasan Mithat Nevruz adlı sanığın gördüğü işkenceler anlatıldı. Mahkeme heyeti savunma avukatının anlattıklarına inanmıyarak, sanığın elbiselerini çıkarmasını "gerekli" gördü. Mithat Nevruz gömlek ve atletini çıkararak mahkemeye işkence izlerini gösterdi.

FITIK AMELİYATI YERİNE İŞKENCE

Hasan Mithat Nevruz'un Kamil Ateşoğulları olayın gelişimini şöyle anlattı: **"Müvekkilim H.Mithat Nevruz bundan önceki duruşmada mahkemenize fıtığı olduğunu, ameliyat edilmesini bildirmişti. Bu konuda mahkemece ilgili yere müzekkere yazılmıştır. Ancak ne var ki, müvekkilim hastane yerine emniyete götürülmüş, burada kendisine işkenceler yapılmıştır. Üzerine yeni suçlar yüklemek amacıyla vücudunun çeşitli yerlerinde yanan sigaralar söndürülmüştür. Müvekkilim gerçekten rahatsız olup, ameliyatı gerekmektedir".**

"BİLİNDİĞİ GİBİ TC DEVLETİ İNSAN HAKLARINA..."

Avukat Ateşoğulları açıklamalarını şöyle sürdürdü: **"Bilindiği üzere Türkiye Cumhuriyetinin insan haklarına saygılı bir devlet olduğunu, yönetimden sorumlu kişiler her fırsatta açıklamaktadırlar. Her şeyden önce müvekkilime işkence yapılması yürürlükteki yasalara aykırıdır. Müvekkilimin son günlerde cezaevinden emniyete götürülüş tarihi ile tekrar cezaevine getiriliş tarihinin Cezaevi Müdürlüğünden sorulmasını isterim."**

Mahkeme Heyeti sanığın "huzura alınmasını lüzumlu" görerek, ceketini çıkarmasını ve iddiasıyla ilgili yanık izlerini göstermesini istedi.

Bundan sonrası mahkeme tutanaklarına aynen şöyle geçti: **"Sanık sağ kolunu ve daha sonra da üzerinde bulunan atlet ve gömleğini çıkardı. Vücudunun tetkikinden kollarında, vücudunun ön ve arka yüzlerinde yanık lekesi olduğu TAHMİN edilen lekeler olduğu heyetle birlikte müşahade edildi."**

Ankara Belediyesi ilerici şehitlerin adını taşıyan sokak adlarını değiştirdi

● **Adı, sokak isimlerinden kaldırılanlar arasında Doğan Öz, Bedrettin Cömert ve Hasan Ali Yücel'de bulunuyor.**

Cuntanın halka ve devrimci-ilerici güçlere düşmanlığı her alanda sürdürülüyor. Faşistler ve resmi güçler tarafından şehit edilmiş ilerici ve devrimcilerin adlarına bile kinle bakan, cuntacı Ankara Belediye Başkanı'nın emriyle, içlerinde, Hasan Ali Yücel, Bedrettin Cömert ve Doğan Öz'ün de bulunduğu bir çok sokak ve mahalle adı değiştirildi.

Ankara Belediye Meclisinin 17.5.82 gün ve 79 sayılı kararı ile adları sokak, cadde ve mahallelerden kaldırılan ilerici ve devrimci şehitler şunlar:

Ahmet Demirel, Aynur Sertbudak, Burhan Barın, Doç.Bedrettin Cömert, Doç.Necdet Bulut, Doç.Orhan Yavuz, Eşari Oran, Hakan Yurdakuler, Hasan Tez, Doğan Öz.(Ank.)

Değiştirilen isimler arasında Devrim Sokak'ın yanısıra, 1940'larda İnönü hükümetlerinde Milli Eğitim Bakanlığı yapan ve Köy Enstitülerinin kuruluşunda büyük emeği geçen Hasan Ali Yücel'de bulunuyor.

İĞNEYİ DE ÇUVALDIZI DA

Şanar YURDATAPAN

Mektupların sayısı çoğaldıkça, katılan arttıkça, tartışmamız da hem daha geniş boyutlu, hem de zevkli olmaya başladı. Bugüne kadar (1 Ağustos) 15 yeni mektup aldım, 8 de geçen aydan vardı. Bugünkü sorulan 23 kişi tartışacağız. Haydi şimdi sorularınızı ve cevaplarınızı anlatalım tek tek:

3. soru şuydu: Bir devrimciye çiftetelli veya kasap oyunu yakışır mı? Viski içmek nasıl bir davranıştır?

14 kişi: **"Neden yakışmasın "** demiş. Bunun devrimcilikle bir ilgisi olmadığını söylemişler. Alkolik olmamak veya ölçüyü kaçırıp rezillik etmemek kaydıyla içki içilmesini de sakıncalı bulmuyorlar.

(Yalnızca Berlin'den Ş.Y. oyunlara karşı değil de, viskinin Küçük Burjuva alışkanlığı olduğu kanısında.)

7 kişi: Genel olarak zararı yoktur, oyun oynanabilir. Ama içinde bulunduğumuz durumlarda, halkımız baskı ve işkence altındayken bize oyun, eğlence yakışmaz diyor.

2 kişi: ASLA!. **"Bu oyunları oynamak hafifliktir, devrimciye yakışmaz...Viski içerek devrimcilik olmaz"** görüşünde.

4. soruyu da birlikte alalım: Hiç aşık oldunuz mu, aşık olmayı ilericilikle bağdaştırıyor musunuz? Üç ana görüş var.

2 kişi: **"Devrimcilerin böyle şeylerle kaybedecek vakti yoktur".**

5kişi: **"Sevmek"** evet. Ama **"Tutulmak"** hayır. **"Bu anlamda aşk zayıflıktır, bencilliktir"** demişler.

15 kişi: (Aşıklar çoğunlukta görünüyor!). Tabii demişler, en güzel, en insani duygudur. Olmayanlara yazık!..(Avusturalya'dan O.O.'nun kısacık cevabını hangi kefeye koyacağımı bilemedim: Keşke olmaz olsaydım demiş.)

En keskin cevapları veren iki okurumuz, diğer 21 cevap karşısında azınlıkta kalmış gibi görünüyorsa da bu görüşe aldanmayalım diyorum. Kanımca bu konuları oldukça ser yaklaşan kardeşlerimizin sayısı hiç de azımsanacak gibi değil...Ne var ki, bir çoğu Demokrat Türkiye okuyor olmayı bile **"sulandırılmışlık"** olarak mahkum ettiklerinden; ya okumuyorlardır, ya da **"kimseye çaktırmadan, gizli gizli"** okuduklarından bize yazamazlar.. Bu sütuna mektup yazanların büyük çoğunluğunun sol Yobazlıktan ağızları yandığı, üzüntüsünü çektikleri anlaşılıyor. Bu yüzden HOŞGÖRÜLÜ cevaplar büyük farkla çoğunluktalar.. Çiftetelli oynamayı hafiflik sayan, viski içmeyi neredeyse karşı devrimcilik olarak niteleyen, **"Aşık"** olmayı ise **"vakit kaybı" olarak niteleyen iki kardeşimizi yakından tanımayı çok isterdim.**

Tabii bu soruları durup dururken sormadım.. Nice genç insan tanıyorum ki, kıvrak bir oyun havası başladığında can atar ortaya fırlayıp oynamaya ama suratındaki ciddi maskeyi çıkaramaz bile. İçki de içemez başkalarının yanında. Ama biz bize kaldık mı, rakı sofrası sohbetine doyulmaz. İçki sorusunu mahsus VISKI diye sordum, özellikle!.

Türkiye'de Viski ithal malı olduğu için hem pahalı, hem de Amerikan içkisi olarak sembolleşmiş.. (Oysa Avrupa'da Rakı içmek, viski içmekten daha pahalı!) 1960 döneminin en ünlü kalemlerinden Çetin Altan'a yapılan en yaygın saldırı da Viski içmek suçu(!) idi.. Ne gariptir ki, onun yazılarıyla dünyaya gözünü açmış bir çok kişiyi bile etkilemiştir bu ilkel suçlama.. Can Yücel usta, fıçı gibi içer, zaman zaman cıvıttığını da söylerler, ben görmedim. Diyelim ki doğru, ne var yani?.. Yarınki kuşaklara içtiği içkiler değil, yazdığı birbirinden güzel, birbirinden yürekli siirler kaldı, kalıyor, kalacak!..

Aşık olmak konusuna gelince, korkmayın bu güzel kelimeden, bu son derece insanca duygudan.. Daha doğrusu, duyguları örtbas etmeye, onlardan utanmaya, sıkılmaya gerek yok!.. Haydi işin kolayına kaçıp taa yukarlardan bir örnek verivereyim.. Nazım usta kaç kez sevdiyse, hepsinde de delidolu bir aşkla sevmiş.. Sevmiş, kıskanmış, özlemiş, kalb acısı çekmiş.. Şiirlerinde okuyoruz anı anına.. Bu kişisel duygularının hiçbirinden de utanmamış, gizlemeye gerek duymamış.. Aşık olmuş da topluma görevini ihmal mi etmiş?.. "Aşk denen zayıflığa" düşmüş de büyüklüğünden birşey mi eksilmiş?.. "Türkiye İşçi Sınıfına Selam"ı haykırırken aşk şiirlerini kazıyacak mıyız kitaplarından?..

"Devrimci" insandır, "Devrimci de insandır" demiyorum. İnsan olmak bir zayıflık değil ki!.. İyi bir devrimci olacağım diye, kendini manastıra kapatan rahibeler gibi insanüstü bir mahluk özentisi yaratmak, yaratmaya çalışmak: asıl zaman kaybı bu galiba.. "Devrimci şöyledir, böyledir" nutuklarını zaman zaman dinlemek zorunda kaldığımda, hep askerliğimi hatırlıyorum: (Asker adam yorulmaz, üşümez, acıkmaz, korkmaz, uykusu, çişi gelmez!..) gitti "Asker Adam", geldi "Devrimci"!?..

6 Okuyucumuz, Tercüman gazetesini hiçbir zaman almıyormuş. 5 okuyucu, yolda saklamaya gerek duymazken, l2 okuyucumuz saklıyor. Nedenleri hemen hemen aynı: Tutucu bir insan olarak tanınmaktan çekiniyorlar...

4 okurumuz, **"Küçük Burjuva"**-lıkla suçlanmamış mutlu kişiler! 19 kişinin küçük-büyük başına gelmiş burjuvalık.. 6'sı, bu saldırıyı yapana nedenini sormuş, gerekçelerden bazılarını haklı buldukları da olmuş. Dediklerine göre. 13 okurumuz ise, hemen terslenmişler: **"Sanki sen nesin?".. "burjuvayım ulan, var mı diyeceğin"** gibisinden kestirme cevaplar vermişler.

Bu iki soru, kendi etrafımıza ördüğümüz duvarlara başka bir açıdan yaklaşmak amacını taşıyordu. 23 mektupta bile çoğunluk sağlayan iki cevabın, çok yaygın bir durumu gösterdiğini sanıyorum:

Kendi ilericiliğimizi ispatlamak için, karşımızdakinin eksiğini gediğini bulmaya çalışmak, hatalarını yakalayıp yüzüne vurmaya ulaşmak sonra işi daha da ilerilere vardırıp her davranışa hemen ideolojik bir kulp takmak!. Bu hastalık bir kere yaygınlaştımı, hepimiz birbirimizden korkar oluyoruz.. Eyvah, elimde bu gazeteyi görürlerse kim bilir ne derler?..Şu vitrine fazla bakmayayım, yine küçük burjuva tüketim alışkanlığı diye başlarlar...

..Beni bu halde bir görseler, dillerinden kurtulamazdım...

Hani birbirlerine dindarlık taslayan, sonra da gizli gizli oruç yiyen kasaba delikanlılarına benziyoruz.

Kendi ellerimizle kendi etrafımıza ördüğümüz bu duvarlar öyle kalın, öyle aşılmaz oluyor ki yer yer; birbirimizle konuşmamayı tercih ediyoruz sonunda. **"Bir işe yaramıyacak, havanda su döveceğiz.. Kaybettiğim zamana yazık"** diyoruz.

Birbirimizden korkmadan, açık açık tartışabilmeliyiz düşündüklerimizi. Henüz, kabul etmek zorundayız ki, büyük cesaret sayılır genel inanca karşı bir fikri ortaya atabilmek.. Hemen aforoz ederiz keratayı!. Yalan mı?

6'ıncı sorunun cevaplarını bu haftada geçiyorum. **"Kızınız veya kız kardeşiniz flört ettiğini öğrenirseniz ne yaparsınız"** sorusuna gelen cevapların çoğunluğu ilerici-devrimcilerimizin bu konuda kendilerine bile samimi olamadıklarını gösteriyor. Onlara koskoca bir çuvaldız hazırladım, ayrı bir yazıda batıracağım. Ama bir hak daha tanımak ve kendi kendilerini bir daha yargılamalarına fırsat vermek için, soruyu açacık daha değişiyorum: **"bu konuda oğlunuza başka, kızınıza kız kardeşinize başka davranıyorsunuz. Neden ? Sizi böyle düşünmeye ve hissetmeye yönelten şey nedir?".**

Hepinize candan sevgiler, kaleminize kuvvet. ●

Anti-faşist güçler Anayasa ile ilgili tavırların

Demokrat Türkiye, Cunta tarafından hazırlattırılan Anayasa
Taslağı ile ilgili olarak ilerici-demokrat ve devrimci kuruluşla-
rın,kişilerin görüşlerini ve tavırlarını kamuoyuna duyurmak için
bir forum düzenledi. Bütün bu anti-faşist gruplara gönderilen
aşağıdaki sorulara gelen yanıtları geliş sırasına göre yayınlı-
yoruz.
Yer darlığı nedeniyle bu bölümde yanıtlarını yayınlayamadı-
ğımız grupların görüşlerini gelecek sayımızda sunacağız. Ken-
dilerine sorularımız ulaşmayan gruplar ve kuruluşlar, aşgıdaki
sorulara yanıtlararını en kısa sürede gönderebilirler.

SORULAR:

a) Yeni Anayasa Taslağı üstündeki görüşleriniz nelerdir?

b) Bu taslağa karşı demokratik kitle örgütleri, anti-faşist gruplar ve tüm ilerici, devrimci, yurtseverler nasıl bir tavır takınmalıdırlar?

TKP (B) F. Almanya Örgütü

24.7.82 tarihli ve bize de ulaşan yazılı isteğiniz üzerine, sözkonusu

"Anayasa" taslağı hakkındaki düşüncelerimizi iletiyoruz.

Konuya geçmeden bir hususu belirtelim. Parti merkezimiz konuyla ilgili olarak diğer örgütlerle bir tavır tesbiti konusunda görüşmelerini sürdürmektedir. Bu konuda varılacak olan sonuç önümüzdeki günlerde belli olacaktır. Ayrıca Partimiz 6 örgüt ile birlikte konuyla ilgili bir bildiri yayınlamış bulunuyor. Bunları önümüzdeki günlerde gazetenize ileteceğiz.

Bundan kısa bir süre önce açıklanan ve "Danışma Meclisi" denen kuklalar kurulunda görüşülmeye başlanan sözümona "Anayasa" taslağı değerlendirilirken çok önemli bir hususa dikkat etmek gerekiyor. Bize göre sorun sözkonusu "taslağın" iyiliğini veya kötülüğünü tartışmak ve bu anlamda şu madde iyi, bu madde kötü biçiminde bir değerlendirme olarak ele alınamaz. Sorun askeri faşist cuntanın icraatının bütünlüğü çerçevesinde ele alınmalıdır. Yani sorun faşist bir cuntanın hazırladığı

"Anayasa"ya karşı tavır olarak ortaya konulmalıdır. Ve bu çerçevede ele alındığında, tekelci burjuvazinin çıkarlarını kurumlaştıran ve onları "yeniden düzenlenmiş" bir devlet mekanizması ile garanti altına alma hedefine yönelen faşist cunta bu "taslak" ile en ciddi adımını atmış bulunuyor!

Diğer sözlerle ifade edersek; faşist cunta, emperyalizme bağımlı sömürgeci Türk tekelci burjuvazisinin yıllardır özlemini çektiği bir yandan ve esas olarak Türkiye işçi sınıfının sosyalizm uğruna mücadelesi ile Kürt halkının ulusal kurtuluş mücadelesini bastırmak ve yok etmek, diğer yandan ise sömürüsünü yoğunlaştırmak için "devlet mekanizmasını yeniden biçimlendirmek" doğrultusunda davranmaktadır. Bu yeniden biçimlendirme faaliyetinin en yapısal adımı sözkonusu "Anayasa" ile atılmak istenmektedir.

Bu aynı zamanda faşist cuntanın varlığının mantığına da uygundur. Zira tekelci burjuvazi de 11 Eylül'e dönmeye niyetli değildir. Burjuva demokrasisinin kırıntısı dahi artık ona yabancıdır. Ve askeri faşist cuntanın görevi tekelci sermayenin varlığını sürdürmesinin "başka biçimlerini" kurumlaştırmak, yerleştirmektir.

O halde bizim tutumumuz ancak şöyle olabilir: Bu "Anayasa"yı reddetmek! Bunun yerine 'falanca madde şöyle olmalı, falanca böyle' gibi bir tartışmaya girmek faşist cuntanın oyununa gelmek olur, onu bir ölçüde de olsa meşrulaştırmak olur. Maddelerin incelenmesi ancak bu "taslağın" faşist özünü kitlelere göstermek amacıyla yapılmalıdır. Sözgelimi 5.maddede yer alan "egemenlik kayıtsız şartsız Türk milletinindir" ibaresiyle ırkçı bir ideolojinin resmileştirildiğinin açıklanması gibi...

Bu "Anayasa"ya karşı tutumumuz, yani o'nu reddetmek, nasıl somutlanmalıdır? Bu konu demokratik kamuoyunda enine boyuna tartışılmalıdır. Biz şimdilik şu kadarını söylemekle yetineceğiz: Faşist cuntayı meşrulaştıracak her tutumdan kesinlikle kaçınılmalıdır. "Anayasa'ya hayır" tutumu, bu anlamda, "referanduma evet" demektir. Bu bizce sakıncalıdır. Dolayısıyla "referandumu BOYKOT" tartışılması gereken alternatiflerden birisidir.

Dostça Selamlarımızla

Türkiye Komünist Partisi (Birlik)
TKP (B)
F.Almanya Örgütü

Kıvılcım

(...)
12 Eylülle ordu, 27 Mayısta öne sürdüklerini geri almak yolundadır. Bu ise, Türkiye finans-kapitalinin 1960 lardan beri günlüğünde yatan bir istektir. Öyleyse hazırlanan "Anayasa"nın çerçevesi hazırdır. "Danışma Meclisi" bunun içini dolduracaktır.

Bu gerçekliklerin tespitinden sonra şu soru kaçınılmaz bir şekilde gündeme gelmektedir. Konseyin bu faşist nitelikteki anayasasına karşı, 27 Mayıs Anayasası savunulmalımıdır? Bu işçi sınıfının görevi olamaz. 27 Mayıs'ta, 12 Mart'ta, en son 12 Eylül'de bize "finans-kapital", "demokrasisinin" gerçek iç yüzünü göstermiştir. Ve GERÇEK HALK DEMOKRASİSİNİN kurulmasının vazgeçilmez koşulunun: FİNANS-KAPİTALİN TASFİYESİ olduğu defalarca ispatlanmıştır. Öyleyse proleterya, bu demokrasi oyunlarından birini seçmekle yükümlü değil, tersine bu demokrasi aldatmacalarına karşı işçi sınıfı ve köylülüğün diktatörlüğünü savunmak ve bu yolda davranmakla yükümlüdür. Bu demokratik halk devrimi demektir. Bu yolda mücadele verilirken özellikle burjuva demokratlar Konsey Anayasasına karşı 27 Mayıs anayasası parolasını öne sürerlerse ne yapılacaktır?

(...) Eğer bu mücadele finans kapital cephesiyle bütün uzlaşmalar reddedilerek yapılırsa, BU ZEMİNDE proleterya bu hareketi nihai hedefleri doğrultusunda küçük bir adım olarak destekleyebilir. (...)

Bu destek iki şarta bağlıdır: Önce bu destek halk demokrasisi hedefine TABİDİR, sonra da böyle bir hareket
gerçek halk demokrasisi yolunda yükselecek hareketi hiç bir şekilde YATIŞTIRMAMALI, UFKUNU DARALTMAMALI ve onu kısa vadeli taleplerle İNMELENDİRMEMELİDİR. Yani halk hareketinin öfkesine karşı öne sürülmüş bir liberal soysuzlaştırma olmamalıdır.

(...)
12 Eylülün zam ve zulmü altında halk yığınlarının öfkesi kaçınılmaz bir şekilde birikmektedir. Eski örgütlenmelerinin gücünü halk yığınları böyle şartlarda daha somut olarak kavramaktadır. (...) Her geçen gün yığınlar ayılmaktadır. Dolayısıyl 12 Eylül'ün ayağının altındaki toprak kaymaktadır. Ve halk yığınları içinde 12 Eylül şartlarından kurtulma özlemi yükselmektedir. Ve sorun bu noktada düğümlenmektedir. Konseye karşı alternatif bir örgütlenmenin gücünü göremeyen yığınlar, 12 Eylülden kurtulma özlemini KENDİ TAVIRLARINDA dile getirebilirler. Konsey takvimini sessizce onaylayarak, bu geçitten bir an önce çıkmak isteyebilirler. Dolayısıyla halkın, Konseyin bu Anayasa'sını "kabul" etmesi bunları benimsediğinden değil bir an önce bu köprüyü geçerken "ayıya dayı demek" istemesinden kaynaklanabilir.

(...) Halk yığınlarına köprünün sonunda daha iri kıyım ayıların beklediğini anlatmalıyız.

(...) Ve bu yoldaki davranışların ilki, geniş bir şekilde, anayasayı reddetmek için mücadele etmektir. Bu somut sorun hareketin gündemine girmiştir. Böyle bir örgütlenme ve davranış Konseyin hesabını devrimci bir tarzda bozabilir. Böyle bir eylem hazırlığı sadece anayasanın reddedilmesi olmayacak 12 Eylülün BÜTÜN icraatının reddi anlamına gelecektir. Böyle bir adım ise doğaldır ki iyi bir hazırlığı gerektirir. (...)

Komkar

Her şeyden önce örgütümüzün görüşlerine yer vermeyi düşündüğünüz için teşekkür ederiz. Bugün Türkiye'de emekçi yığınların görüşlerini açıklama olanakları bütünüyle ortadan kaldırılmış bulunuyor. Bu bakımdan Demokrat Türkiye'nin yurt dışında da olsa ilerici ve demokratik çevrelerin görüşlerine sayfalarında yer ayırmasını olumlu bir girişim olarak değerlendiriyoruz.

Bilindiği gibi bundan bir süre önce faşist cuntanın anayasa tasarısı açıklandı. Tasarı önceden tahmin edilen niteliklere sahip. Anayasa Tasarısı diye ortaya çıkarılan metin temel hak ve özgürlükleri yok edici, baskı ve terör ortamını sürekli kılıcı karektere sahiptir.

Esasında Türkiye'de olup bitenleri sağlıklı bir açıdan değerlendirenler için böylesi bir anayasanın gerçekleştirilmek istenmesi şaşırtıcı da değildir. Faşist cuntanın işbaşına getirilmesinin nedenleri ve onun yönetimde bulunduğu süre içerisinde giriştiği eylemler, tekelci sermaye çevrelerinin gelecekte nasıl bir düzeni kurmak ve yaşatmak niyetinde olduklarını çok açık biçimde ortaya koyuyor.

12 eylül öncesinde tekelci Türk burjuvazisi ağır bir bunalıma girmişti. İşçi sınıfı başta olmak üzere tüm emekçi yığınların toplumsal muhalefeti büyüyor, Kürdistan'da halkımızın ulusal kurtuluş mücadelesi günden güne güçleniyordu.

Diğer taraftan egemen sınıflar, mevcut koşullarda içerisine düştükleri aczi aşamıyor ve kendi düzenlerini yaşatmada güçlük çekiyorlardı. Daha da açıkçası emperyalist çevrelerle, tekelci Türk burjuvazisi 1961 Anayasası ile oluşturulan mekanizmayla bunalımı aşamıyordu. İşte faşist cunta, bir yandan toplumsal muhalefeti ezmek ve diğer yandan ise devleti yeniden örgütlemek amacıyla işbaşına getirildi. Şu anda açıklanmış bulunan anayasa tasarısının amacı, bu örgütlenmeye yasal dayanak yaratmaktan ibarettir.

Cunta tasarısı, 1961 anayasası ile getirilen kısmi burjuva demokratik hak ve özgürlükleri tümüyle ortadan kaldırıyor. Kişinin yaşama hakkının keyfi biçimde elinden alınması, katliamlara girişilmesi, milyonlarca insanın sürgüne gönderilmesi birer anayasa maddesi haline getiriliyor. Siyasal faaliyette bulunma, sosyalist dünya görüşünü savunma, basın yoluyla görüş açıklama, sendika kurma, grev yapma ve toplusözleşme imzalama, dernekleşmeye gitme, gösteri yürüyüşü ve miting yapma gibi haklar fiilen kullanılmaz hale getirfliyor.

Osmanlı padişahlarının yetkilerine sahip, astığı astık kestiği kestik olan bir cumhurbaşkanlığı yaratılıyor. Burjuva parlamentosunun yetkileri bile sınırlandırılıyor. Ordunun her an yönetime el koymasını sağlayıcı hükümler getiriliyor, olağanüstü hal ve sıkıyönetim ilan etme son derece basit nedenlere dayandırılıyor. Özünde askerlerden oluşan bir **"Devlet Danışma Konseyi"** oluşturuluyor.

Kısacası getirilen tasarı ile bugünkü faşist yönetimin devamını sağlıyacak sivil görünümlü, yarı-askeri bir diktatörlük kurulmak isteniyor. Bu faşist yönetim gelecekte de bir yandan işçi sınıfı ile diğer emekçi yığınlara, diğer yandan ise Kürt halkına yönelik olarak gerici-ırkçı terör uygulayacak ve tekelci sermaye düzeninin yaşatılmasına çalışacaktır.

Halklarımız ise tekelci sermaye çevrelerinden elbette demokrasi beklemiyecekler. Türkiye'de halk kitlelerinin özlemlerine cevap verecek gerçek bir demokrasi halklarımızın kendi eseri olacaktır. Bunun yolu ise tekelci sermaye iktidarına son vermek ve demokratik bir halk iktidarını kurmaktan geçer.

Frankfurt 5 Ağustos 1982

Fidef

Bu anayasa ulusal bağımsızlığı, egemenlik haklarını zedeleyen ve Türkiye'yi ABD emperyalizminin ve egemen NATO'cu çevrelerin harpçi serüvenlerine alet edilmesine elverişli koşullar getiriyor. Bu tasarı, herşeyden evvel çalışan işçi ve emekçi halkımızın hak ve özgürlüklerine karşı bir saldırıdır. 1961 Anayasası'nda sınırlı da olsa var olan demokratik hakları tamamen ortadan kaldırmayı amaçlıyor. Sendikal hakları, toplu sözlesmeleri, grevleri, toplantı ve gösteri, basın, dernek kurma, örgütlenme ve düşünce özgürlüklerini kaldırmak için antikomünizm silahına sarılıyor. Böylece cunta bu anayasa ile işçi ve emekçi halkımızın üzerinde otoriter ordu-polis devletinin kurumsallaştırılmasını amaçlıyor.

Bu anayasa ile emperyalizmin ve işbirlikçi tekelci burjuvazinin çıkarları güvence altına alınmak isteniyor. Irkçı, şöven politikanın daha da etkinleştirilmesi ile Türkiye'de Türk ulusunun dışında var olan Kürt ulusunun ve diğer ulusal azınlıkların varlığı yine inkar edilerek, şimdiye kadar sürdürülen zorla Türkleştirme politikası kalıcılaştırılmak isteniyor.

12 Eylül 1980 darbesinden bu yana yüzbinlerce insanın tutuklandığı, işçilerin, aydınların ve yurtsever demokratların ağır işkencelerden geçirildiği, idam sehpalarının kurulduğu bir ortamda özgürce bir tartışma sözkonusu değildir. Cunta bu ortamdan yararlanarak tasarıyı oldu-bittiyle halkımıza onaylatmayı dayatıyor. Döviz makinası olarak görülen yurt dışındaki işçi ve aydınlarımız bu bağlamda saf dışı ediliyor.

Halkımızın ezici çoğunluğu cuntanın bu dayatmalarına karşın anayasa tasarısına hayır diyor. İşçiler, aydınlar, değişik toplum çevrelerinin ileri gelen simaları bu tasarıya kesin karşı çıktılar. Halkımız barış, iş, ekmek ve özgürlük istiyor. Bunun için yıllardır savaşıyor. Cuntanın süngü zoruyla dayatmaya çalıştığı bu anayasaya hayır diyecektir.

Dünya Basınında Anayasa Taslağı

Beklenilenden fazla otoriter çıkan 1982 Anayasa Taslağı, batılı çevrelerde fazla yankı uyandırmadı. 12 Eylül darbesinden sonra işbaşına gelen cuntaya sessiz bir onay veren dünya basını bu kez de olayı sadece haber olarak vermekle yetindi. Yine de uygulanan sansürden dolayı Türk basınından okuyamadığımız bazı ayrıntıları ve ilginç gelişmeleri batının büyük gazetelerinden okumak olası. Değişik biçimde sunulan bu bilgiler için bir kaç örnek seçtik:

Financial Times

ASKERİ REJİM MEŞRULUK KAZANIP DEVAM EDECEK

FİNANCİAL TİMES Gazetesi ise ilginç bazı gelişmeleri aktardığı Davit Tonge imzalı yazısında (27.7.1982), şunları belirtiyor:

"Yeni açıklanan Anayasa Taslağı ciddi endişeler yarattı. Herkes, böylece, seçilmiş bir meclis çerçevesinde mevcut askeri rejimin meşruluk kazanıp devam etmesinden korkuyor. Hemen hemen hiç kimse bu korkuyu açık olarak ifade edemiyor. Çünkü hapis cezasından çekiniyorlar."

Yazıda daha sonra Anayasa maddeleri hakkında bilgi veriliyor. Özgürlükleri alabildiğine kısıtlayan bu taslak hakkında eski politikacıların görüş açıklayabilmesi için 52 sayılı kararın kalkması gerektiğini belirten Financial Times yazarı, Demirel ve Ecevit'in şu andaki taslağa karşı olduğunu haber veriyor. Yazının son bölümünde cumhurbaşkanlığı için ilginç iddialar ileri sürülüyor. Şöyle:

"Cumhurbaşkanı ile ilgili ilk öneri, anayasa referandumu ile birlikte seçilsin şeklinde idi. Bu durumda General Evren, 7 yıllık bir süre için seçilmiş olacaktı. Diğer MGK üyeleri ise Devlet Danışma Konseyi üyesi olacaktı. Bu öneriyi diğer dört general kabul etmek üzere iken aldığımız bilgilere göre son anda hayır demişler. Evren cumhurbaşkanı olursa en azından Genelkurmay Başkanlığı için vekil durumuna gelmek istiyorlarmış. İkinci seçeneğin ise şu olduğu öğrenildi: Evren Genelkurmay Başkanlığından istifa edecek ve 1984'deki seçimlerde cumhurbaşkanı seçilecek. Anlaşılan Evren her iki teklifi de kabul etmemiş."

Davit Tonge'nin Financial Times'teki yazısı bu şekildeki bilgileri doğrulayıcı herhangi bir kanıt vermeden son buluyor.

Allgemeine Zeitung

TASARI ASKERİ REJİME SİVİL BİR GÖRÜNÜM VERİR Mİ ?

Federal Almanya'da yayınlanan burjuva gazeteleri arasında oldukça sağda olduğu bilinen Frankfurter Allgemeine Zeitung 2 ağustos tarihli sayısında "Tasarı askeri rejime sivil bir görünüm verir mi?" biçiminde bir başlık attı. Gazetenin Atina Muhabiri Udo Wiemann, taslak üzerindeki tartışmaların çok heyecanlı geçeceğini belirttikten sonra özetle şöyle yazıyor:

"Ankara'dan bize ulaşan haberlere göre, bu tasarının çöpe atılıp bir yenisinin hazırlanması gerektiğini sadece sol aydınlar savunmuyor, onlara göre bu tasarıyı tartışmaya sunmak bile yersiz."

Yazar, cumhurbaşkanının geniş yetkilerini sıraladıktan sonra, Barolar ve Türk-İş yöneticilerinden sert eleştiriler geldiğini vurguluyor. Tasarıda, basın ve düşünce özgürlüğünün kısıtlandığını anlatan Udo Wiemann, yazısını şöyle bitiriyor:

"Taslak, Danışma Meclisinde görüşüldükten sonra reddedilip Komisyona geri verilebilir. Böyle olursa, referandumun bu yıl yapılması mümkün görülmüyor. Eleştirenlerin çoğu böyle bir gecikmeye karşı değil. Ancak bir şartla bunun olabileceğini söylüyorlar: Bu tasarının yerine özgürce bir anayasa hazırlanırsa."

Economist

GENERALLER ELEŞTİRİLERİ CİDDİYE ALMIYOR

Ünlü ECONOMİST Dergisi, 24 temmuz 1982 tarihli sayısında anayasa taslağını ele almış. Dergi her zamanki gibi cuntayı destekleyen bir üslup kullanıyor. Dergiye göre, "Türkiye halkı böyle bir anayasayı şimdiden onaylamıştır. Ancak bazı sol çevreler taslağa karşı çıkmaktadır."

Derginin Ankara Muhabiri tarafından kaleme alınan yazıda daha sonra şu görüşlere yer veriliyor:

"Taslak, beklenildiği gibi başkanlık sistemi niteliğini taşıyor. Resmi yaratıcısı Prof.Orhan Aldıkaçtı olduğu halde, sağ düşünürler ile General Evren'in kadrosu bu taslağa damgasını vurmuştur. Tasarıda eski politikacıların meclise alınıp alınmaması konusunda bir açıklık bulunmamaktadır. Ama generaller her zaman buna karşı çıkmışlardır. Bu konudaki karar, gelecek yıl Danışma Meclisi'nden çıkarılacak olan Siyasi Partiler Yasasında verilecektir. Taslağa en yoğun eleştiriler sendika ve gazetelerden geldi. Fakat generallerin bu eleştirileri ciddiye alacakları düşünülmüyor. Tasarı, Danışma Meclisinde ve MGK'da ufak-tefek değişikliğe uğradıktan sonra Kasım ayında Referandum ile halkoyuna sunulacaktır. Şu anda karşı çıkabilecek tek kişi olarak Süleyman Demirel gözükmektedir."

Cephe

Bugün ülkemizde dünyanın gördüğü en çirkin oyunlardan biri sahnelenmeye çalışılıyor. Oyun ne denli yeni içerik ve biçim verilmeğe çalışılıp, yeni oyuncularla oynanmaya çalışılıyorsa da, yanında ya da karşısında olan tüm güçlerce her yönüyle bilinmektedir. Ancak, oyun tüm bunlara karşın oynanmak isteniyor. Tabii ki seyirci bulunabilip sürdürülebilirse.

Ülkemizde oynanmak istenen bu çirkin "demokrasi" oyununa, uzun süreden beri üzerinde çalışılan yeni bir senaryo hazırlanıyor: Anayasa. Bu senaryo öyle bir zemin ve anlayış üzerinde oluşturulmağa çalışılıyor ki; hazırlayıcılarının tüm tasarıları, izleyicilere hiç bir şey vermemeyi ve zoraki izletmeyi amaçlıyor. Senaryo hazırlayıcıları, oyun sırasında seyirciden geleceğini tahmin ettikleri tepkiyi baştan engellemek için; bir yandan aldatıcılığın tüm sinsiliğini hesap edip uygulamaya çalışırken, -ki tepkilerin bununla engellenmeyeceğini bildikleri için- diğer yandan da aba altından sopa göstererek tehdidi ve zorbalığı devreye sokmaktadırlar.

Anayasa'nın "tağyir, tebdil ve ilga" edildiği gerekçesiyle darağaçlarına çıkardıkları, sokak ortalarında, dağ başlarında katlettikleri ve zindanlara doldurdukları işçileri, emekçileri, gençleri unutuldu sanarak 12 Eylül 1980'de bir kararnameyle kaldırıverdiler anayasa'larını. Ve gene kaldırdıkları bu anayasayı gerekçe ederek onbinler içeri atılmış, işkenceden geçirilmiş, darağaçları kurulmuş, kahpece katledilmiş ve tekellere karşı olan tüm kesimlerin hakları çiğnenerek yokluğa-yoksulluğa mahkum edilmişlerdir. Ardından binbir yöntemle oluşturduklarını zannettikleri gül bahçesinde; kapı-kullarından meydana gelmiş, faşist çehrelerine maske etmeye çalıştıkları "danışma meclisi"'nin en gerici üyelerinden bir anayasa komisyonu seçerek anayasa taslağını hazırlattılar. Hazırlanan taslak, işbirlikçi tekelciliğin çıkarlarını temel alan bir anlayışa sahiptir. Bu "yapısıyla "tartışmaya" sunuluyor. "Tartışmaya sunulma"sı bile oyunun aldatıcılık yanının kullanılmasından başka bir anlam taşımamaktadır. Hedeflenen: "yanlış"ı anayasa komisyonuna yüklemektir. Böylece de "suç"un gerçek sahiplerinin gözden uzak tutulmasıdır. Ancak takke çoktan düşmüş ve kel ortadadır.

Mülkiyet ilişkileri, üretim ilişkilerinin hukuksal ifadesidir. Bu bilimsel gerçek yüzyıl önce K.Marks tarafından hiç bir kuşkuya yer bırakmayacak biçimde kanıtlanmıştır. Bu gerçeklik bize göstermektedir ki; ülkemizde egemen olan kapitalist üretim ilişkileri var oldukça, uygulamada olan hukuk da var olan mülkiyet ilişkilerini korumaktan öteye bir anlam taşımayacaktır. Bu bağlamda, dışa bağımlı tekelleşmenin daha da yoğunlaştığı ülkemizde oluşturulmağa çalışılan anayasa, tekellerin çıkarlarını en azami düzeyde korumayı hedefleyecektir. Nitekim, "tartışma"ya sunulan taslakta da bu her yönüyle apaçıktır.

Hazırlanmakta olan anayasanın içeriği ve amacı, tam anlamıyla ve tüm yönleriyle faşizmi ikame etmektir. Bu açık ve kesindir. Ancak burjuvazinin çarpıtma girişimleri ve sağlıklılıktan uzak çeşitli anlayışlar, sorunu bulanıklaştırma durumundadır. Emekçi halklarımızın tüm çektiği, bu düzenin içinde hapsolmasından kaynaklanmaktadır. Bu nedenle, tüm sorunlarda olduğu gibi, anayasa sorununda da çözümümüz mevcut düzenin sınırlarını aşmak zorundadır. Mevcut düzenin sınırları içinde düşünülen her çözüm, bilinmelidir ki, emekçi halklarımızın çektiklerinin sürdürülmesine -niyet ne olursa olsun- seyirci kalmak ve aldatmak demek olacaktır.

Ülkemizde egemen olan işbirlikçi tekelcilik, halklarımızın gelişimi önünde tüm olanaklarıyla engeller oluşturmakta, halklarımızın lokmalarını daha da kısarak açlığa mahkum etmekte, onurunu çiğnemekte ve vahşet düzeyinde uygulamalara girişmektedir. Tüm bu yaptıklarına kılıf olsun diye de sözde anayasa girişimlerine kalkışmaktadırlar. Yani minareye kılıf hazırlamaktadırlar.

Çıkarı devrimde olan tüm güçler: Önümüzdeki engel işbirlikçi tekelciliğin tüm uygulamalarına karşı hep birlikte karşı koymak, kurtuluşumuz için zorunlu bir gerekliliktir. Bu gerekliliğe, dayattıkları faşist anayasaya karşı çıkarak, suratlarına çarparak uyalım. FKBDC anayasaya karşı çıkmak ve devrim için birliğimizde önemli bir aşamadır. Bunu anayasa vesilesiyle de güçlendirmek ve geliştirmek çektiklerimizden kurtulmak için çok önemli bir adımdır.

DEMOKRATİK ANAYASA İÇİN TEK YOL DEVRİM! •

Demokrasi İçin Birlik (Avrupa Komitesi)

Öncelikle belirtelim ki, kamuoyuna açıklanan "Anayasa" taslağı konusunda demokratik, sol güçlerin görüşlerine yer verme girişiminizi önemli görmekteyiz, yararlı bulmaktayız. Bu çerçevede, görüşümüzü ve görevlerimizi belirleyen bir kaç noktaya değinmek istiyoruz.

Kamuoyuna açıklanan "Anayasa" taslağının niteliğinin bu şekilde olacağı, bundan öte bir şey olmayacağı çok önceden demokrasi güçlerince söylenmiş, yazılmıştı. O nedenle, sözkonusu "Anayasa" taslağının neler öngördüğünden çok, tüm anti-cunta güçlerin "hayır" deme noktasında kararlılıklarını nasıl ve ne şekilde birleştirecekleri konusuna değinmek gereğini duymaktayız. Kaldı ki, askeri faşist cunta zaten bu taslaktan önce de bugünkü "Anayasa" ile ulaşmayı öngördüğü yere kendisini getirecek olan adımları atmış, önemli "hukuksal" çerçeveler oluşturmuştu. Sorun açıkça ortadadır. "Cunta anayasasına hayır" denilmelidir.

Kanımızca, sol güçlerin cunta anayasasına "hayır" demek hedefinde birleşmeleri, diğer anti-cunta güçlerin ve kitlelerin hoşnutsuzluk ve tepkilerinin "hayır" eyleminde birleştirilmesinde çok önemli bir rol oynayacaktır. Bu, aynı zamanda, tüm demokrat ve sol güçler açısından, tüm cuntaya karşı olan güçler açısından en geniş eylem birliği alanı durumuna gelecektir.

En geniş eylem birliği alanını değerlendirmek, "hayır" eyleminin küçümsenmesi sonucunu yaratacak kararsızlıklara düşmemek önem kazanmaktadır. Nitekim, Cuntanın "evet demezseniz gitmeyiz ha!" doğrultusundaki tehdit ve şantajı daha şimdiden kimi sosyal demokrat kesimlerde kararsızlık tohumları ekmiş, yanlış eğilimlerin uç vermesine neden olmuştur.

Diğer yandan, "Anayasaya hayır!" hedefi tüm sol güçlerce bilince çıkartılmakta ve öne sürülmektedir. Ancak, bundan sonra ne yapılacağı konusunda belli bir açıklık henüz görülmemektedir. Kuşkusuz acele edilmemelidir. Bununla birlikte, sağlıklı bir değerlendirmenin önünü tıkayacak yaklaşımlardan da kaçınılmalıdır.

Bu çerçevede, "anayasaya hayır" eylemimiz, diğer görevlerimizin gereklerini yerine getirmede ve diğer savaşım araçlarımızı bulma ve etkinleştirmede engel değil, kolaylaştırıcı etken olacaktır. Bu, kitlelerle birlikte ve onların içinde çalışabilme olanaklarını yaratacaktır. Bunu ve diğer demokratik fırsatları değerlendiren eylemlerimiz, devrimcilerin, yurtseverlerin kitlelerle içiçeliğini hızlandıracak, onların kitlelerden soyutlanmasını önleyecektir. Yine bu, Cunta'yı devirme mücadelemizi ertelemek olmayacak, tersine bu yöndeki çalışmalarımızın koşullarını olgunlaştıracaktır. "Hayır" eylemi örgütlenirken, eylemin politik talepleri en yaygın şekilde kitlelerin politik talepleri olarak değerlendirilebilecektir.

Ayrıca "Anayasaya hayır!" demek için sandık başına gitmek ve orada eylemin gereğini yapmak, diğer biçimlere göre daha aktif bir savaşım olacaktır. Bize göre diğer bir biçim, örneğin sandık başına gitmemek, sonuçları açısından da işlevli olmayacaktır. Çünkü, her seçim olayında %30'u aşan seçime katılmama söz konusudur. Bu katılmama oranı içerisinde politik tutumun görünmesi güçtür. Böyle bir ele alış, gerekli olan politik ağırlığı kazandırmayacaktır.

Sorunu "Anayasaya hayır" diye ortaya koyan sol güçlerin, "nasıl?" sorusunun yanıtını da aramaları ve bulmaları gerekir. Bu arayışta kararsızlığı getirecek eğilimlere düşmemeye dikkat etmek; ortaya çıkan ve daha da gelişeceği anlaşılan potansiyel muhalefeti en etkin şekilde yönlendirmek gerekmektedir. Kitlelerin ve anti-cunta güçlerin kararlılıklarını birleştirmek noktası en önde alınarak taktikler buna dayandırılmalıdır. Sorunu ve görevlerimizi sağlıklı olarak değerlendirmede ve güçleri birleştirmede bunu önemli bir ölçüt olarak değerlendirmekteyiz.

En geniş eylem birliği alanında kitleleri harekete geçirmede hepimize görev ve sorumluluk yüklenmektedir. Bu ana doğrultuda sol güçlerin birliği umulandan da çok yeni gelişmelere yol açabilir, koşulları olgunlaştırabilir.

Saygılarımız ve başarı dileklerimizle. •

ASKERİ FAŞİST CUNTAYI PROTESTO YÜRÜYÜŞÜNE KATILALIM!

- Kahrolsun Askeri Faşist Diktatörlük!
- Yaşasın halkın kendi demokratik iktidarı!
- Yaşasın işçi sınıfımızın ve halklarımızın devrimci demokratik mücadelesi!
- Kürt ulusunun üzerindeki her türlü baskıya son!
- Kürt ulusunun kendi kaderini kendisinin tayin hakkı!
- Gerici Askeri Cuntanın Anayasasına hayır!
- Faşist Cuntanın idam, işkence ve katliamlarına son!
- Tüm Antifaşist Tutuklulara özgürlük: genel af!
- DİSK, diğer kapatılan devrimci demokratik sendika ve kuruluşlara özgürlük!
- Federal Almanyanın Faşist Cuntaya yaptığı yardımlara son!
- NATO ve ABD'nin çevik kuvvetlerine hayır; Kahrolsun Emperyalizm!
- Yabancı düşmanlığına son! Yabancı işçilere eşit hak!
- Yaşasın Filistin ve Lübnan halklarının direnişi!

11 Eylül 1982, Cumartesi,
Saat: 10.30
FRANKFURT-PAULSPLATZ

Ala Rızgari, ATİF, BİRKOM, (Birlik Yolu, Cephe, Devrimci İşçi, Devrimci Savaş, Emekçi, İşçinin Sesi, Kıvılcım, Serxwebun), DİB-FAK, FİDEF, İşçi Gerçeği, KAWA, KOÇKAK, KOMKAR, Kürt Halk Evleri Proleter Dayanışma, Tekoşin, Türkei Komitee, BWK, Arbeiter Bund, Türkiye Demokratlarıyla Dayanışma Girişimi, KPD, Volksfront, KB.
Destekleyenler: DİDF, Gerçek

Anayasa Taslağı üzerine notlar

Ortaya çıkışından bu yana, yaratıcı olamamış Türkiye burjuvazisi, şimdi diktatörlüğünü açık açık ilan etmeye girişiyor, güzel yurdumuzda. Tasarının ruhunda, burjuvazinin halktan nefreti saklı. Halk, onun gözünde çulsuz, yurtsuz bir serseri tutup öldürülecek bir yaratık. Kürt halkından muhalefet edenleri de yurtlarından başka yerlere sürmek olanağı var bu tasarıda. Ama, bütün bu çabalarda, askeri diktatörlüğün halktan korkusu da saklı. Bu derin korkusuyla, tarihi boyunca demokrat olamamış Türk burjuvazisi belki de kendi mezarını kazıyor. Tarihsel olarak gömüleceği, kendi mezarını.

"Aldıkaçtı Anayasa Taslağı"ile 1961 Anayasası arasında benzerlikler bulmak gülünç ve budalaca bir bakış açısı olur. 1961 Anayasası **"sosyal adalet"** temeline dayanan, toplumsal nitelikli, demokratik bir anayasadır. Bu anayasada, yurttaşların temel hak ve özgürlüklerinin (başta yaşama hakkı ve düşünce özgürlüğü olmak üzere) özü korunmakta, kişisel hak ve özgürlükler, devletin yükümlülükleriyle, toplumsal alanda da güçlendirilmektedir. 1961 Anayasası, kişi hak ve özgürlüklerinin özünün, ayrıca devletin toplumsal alanda alacağı önlemlerle gerçekleşeceğine inanmaktadır. Öte yandan, bu anayasa, kendi anlamı doğrultusunda tutarlı ve sistemlidir. Özgürlükleri halka doğru yaymak, başta çalışanların hakları olmak üzere, halk katmanlarının gereksinmelerine karşılık vermek amacındadır.

Öte yandan "Aldıkaçtı Taslağı"nı ciddi bir hukuksal metin olarak ele almaya da imkan yoktur. Hukuk yanlışları ve bilgisizce hatalarla doludur, bu taslak. Fakat, daha da önemli olan, onun anlamıdır, ruhudur: Çünkü bu taslak, insanlığın tarihinde "insan hakları bildirileri"nin doğuşundan sonra ortaya çıkmış olan ve bu bildirilerin gelişmiş bir biçimi -toplumsal bir anlaşma- olan "anayasa" kurumunu, insan haklarına karşı kullanmak isteyen aşağı düzeyde bir "kurnazlık" ürünüdür.

XX yüzyılın faşist liderleri, Hitler'ler, Mussolini'ler, Maresal Petain'ler bu türlü bir girişimde bulunamamışlardır. Onlar dahi "Aldıkaçtı Taslağı" gibi bir bildiri ilan etmemişlerdir. "Aldıkaçtı Taslağı" XX yüzyıl faşistlerinin düzenledikleri hukuksal metinlerden de daha adi niyetler taşımaktadır. Hem de anayasal düzeyde...

"Aldıkaçtı Taslağı", 12 Eylül'le açık askeri diktatörlük haline dönüşen, dışa bağımlı egemen tekelci burjuvazinin ve spekülatör tüccarla, tefeci mali sermayenin sınıf diktatörlüğünün ilanından başka bir şey değildir. Hak ve özgürlüklerin özünü ortadan kaldıran bu taslak, 19. yüzyıldan bu yana devam eden "hukuk devleti" mücadelemize, halk egemenliği, Meclis iktidarı geleneklerimize de taban tabana zıttır.

Bu taslak, herşeyden önce, Türkiye'nin olağanüstü hal rejimi içinde yaşamasını öngörüyor. "Bir olağanüstü hal yasası" niteliğinde. "Ekonomik bunalım" nedeniyle (m.135) olağanüstü hal ilan edilebilecek ve Türkiye insanı "sivil sıkıyönetim" altında yaşayacaktır bundan böyle. Taslağın maddelerinde tanımlanan bu olağanüstü hal rejimi, 12 Eylül, sıkıyönetime dayalı, askeri diktatörlüğünün aynen devamıdır. Sadece, yapılan hukukdışı uygulamalar, tutuklamalar, düşünce, basın, bilim özgürlüğünü, işçi haklarını ortadan kaldırmalar, yurtsever insan avları, operasyonlar, devletin anayasal hakkı düzeyine çıkarılmak istenmektedir. 12 Eylül rejiminin sözde hukuksal kılıfa bürünmek istenmesidir bu taslak.

Bu taslakla General Evren'e, tam anlamıyla diktatörlük yetkileri verilmektedir. General Evren, yüksek yargıçları atamaktan, başbakanı azletmekten, Meclisi feshetmekten tutun da, her alanda sınırsız yetkilerle donanmaktadır. **Öyleki General Evren, Türk Silahlı Kuvvetleri'nin silah kullanmasına da karar verebilecektir. Tabii "düşman"a karşı değil! Kendi öz halkına karşı.**

"Aldıkaçtı Taslağı", 12 Eylül rejimini ve General Evren diktatörlüğünü, yaşadığı kadar yaşatmak amacındadır. Bu taslağın hukuksal anlamı, Evren diktatörlüğünün açıklıkla ilanıdır. Bunu Latin Amerika askeri diktatörlükleri daha mertce, acıkca yapmaktadırlar. Bizdeki oyun ise daha seviyesizdir: diktatörlüğe anayasal kılıf hazırlanmak istenmekte, böylece hukuk tahrip edilmektedir. Evren de 25 Temmuz pazar günü, sayfiye yeri Erdek'te yaptığı konuşmada: "Kişi hak ve özgürlükleri vardır ama o kişiler bunu devlete devretmişlerdir" diyerek diktatörlüğünü ilana yeltenmiştir.

Taslak, mülkiyet ve miras haklarını en kutsal haklar olarak korurken (m. 43/1), toprak reformunu olanaksız kılmakta, olağanüstü hal rejimlerinde halkın para ve mal varlığına el koymayı ve halkı zorla çalıştırmayı mümkün kılmaktadır. Bu kadar açık bir "burjuva diktatörlüğü" hukuksal metnine tarih içinde rastlamak imkansızdır. Idam cezası, artık, ikide bir uygulanan temel ceza olmaktadır. Idam cezaları, bundan böyle Büyük Millet Meclisi'nin onayından geçmeyecektir. "Devlet Başkanı"nın onayı yetecektir.

Taslak, 13. maddesiyle, ayrıca bir Devleti Koruma Yasası'nın düzenlenmesine olanak vermektedir. Ceza Kanunu'nda düzenlenmiş olan, aralarında düşünce suçlarını da kapsayan faşist ceza maddeleri yetmemekte, özel bir terör yasasına gereksinme duyulmaktadır. Bu terör yasasanı DGM'ler de uygulayacaktır. Düşüncelerinden ötürü mahkum edilmiş insanlar bir daha affa uğrayamayacak, af yasaları, yasa niteliğinden yani "eşitlik" ilkesinden uzak (sadece adi suçlar için) çıkarılacak ve bu eşitsizlik de anayasal olacaktır. Taslak, Ecevit gibi düşüncelerini açıklamış ve mahkum olmuş kişilerin, ilerde de milletvekili olmamaları için önlemler almaktadır.

Basın özgürlüğü kalmamaktadır. Örneğin bir gazete, içinde yayınlanan yazılardan ötürü, diktatöre yayın yoluyla hakaretten iki defa mahkum edilmiş olsa, temelli kapatılabilmekte (m.28/8) ve 30. maddeye göre baskı makinelerine ve tesislerine, el konabilmektedir. Madde 31/2 ye göre "kamu oyu" oluşturmak yasaklanabilmekte; ayrıca ekonomik haberler önceden verilememekte, ekonomik eleştiri dahi yapılamakmaktadır.

"Aldıkaçtı Taslağı" diktatörlüğün ilanının yanında, sadece ve sadece işveren sınıfının ideolojisinin katkısız bir uygulanması anlamını taşımaktadır. Artık halkın ve işçi sınıfının sosyal hakları söz konusu değildir. Devletin, çalışanlara, insan onuruna yakışır bir ücret sağlama görevi kalkmaktadır (m. 62). Sendikacılıkta, Check-Off sistemi kaldırılmakta (m. 56/2), böylece Türk-İş dahi tasfiye edilmektedir. Herhalde, Franco İspanya'sında olduğu gibi faşist devlet sendikaları kurulacak, bu alanda da MHP'li sendikacılar kullanıcaklardır. **Kapitalistin vergi ödeme görevi, temel görevler arasından çıkarılmaktadır.** Grev hakkı fiilen yoktur, işverenin lokavt hakkı ise anayasal hak yapılmıştır.

Siyasal parti özgürlüğü de aramayın bu anayasada, sadece güdümlü, tek-tip, **"Atatürkçü"** partilere izin var. Meclis egemenliği de söz konusu değil artık. Meclisin iradesi, hükümet düzeyine bile çıkamayacak.

Sadece sol edebiyat değil, ilerici, insancıl bütün edebiyatlar yasaklanabilmekte, yayınlanmamış yapıtlar dolayısıyla dahi yazarlar, çevirmenler suç işlemiş sayılarak tutuklanabilmektedir. **"Suç işlemeyi"** önleme bahanesiyle, söz özgürlüğü, düşünce özgürlüğü, seyahat özgürlüğü önlenebilmektedir.

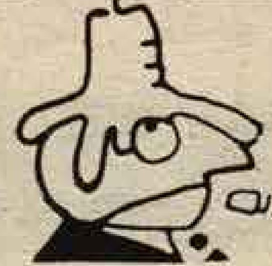
Hepsi sadece bu değil, taslakta, halka karşı hazırlanmış daha ne tuzaklar, ne tuzaklar var!.. •

A.T.

Sayın ve şerefli Türk basınından gelişi güzel seçmeler

YALANCININ MUMU

Antenler yalan söylüyorsa
Yalan söylüyorsa rotatifler
Olsa olsa yatsıya kadar söyler.

Hürriyet Meydanı Boş Buldu

Milliyet

Yasadışı Vatan Partisi'nin 17 militanı yakalandı

ANKARA, ANKA

Ankara'nın çeşitli semtlerinde 12 Eylül'den önce ve sonra öldürme, gasp ve hırsızlık gibi eylemlerde bulundukları iddia edilen yasadışı Vatan Partisi üyesi 17 militan yakalanmıştır.

Ankara Emniyet Müdürlüğü'nden yapılan açıklamada, sanıkların Şeyranbağları, Kayaş ve Tepecik bölgelerinde eylemlerde bulundukları, 12 Eylül'den sonra da faaliyetlerini sürdürdükleri ve güvenlik kuvvetlerinin düzenlediği seri operasyonlar sonucu ele geçirildikleri bildirilmiştir.

Açıklamada, sanıkların 20 Temmuz günü Gaziosmanpaşa'da aynı örgüt üyesi **Karaca Doğan**'ı iple boğdukları, da ha sonra da tanınmayacak şekilde başını taşla ezdikleri ileri sürülmüştür.

Asayiş Şube Müdürlüğü'nce sürdürülen operasyonlarda, sanıkların ayrıca 1979 yılından bu yana gasp ve hırsızlık eylemlerinde bulundukları belirtilmiştir.

Hürriyet

Ankara Emniyet Müdürlüğü'nce düzenlenen seri operasyonlar sonucu Vatan Partisi'ne üye 4'ü kız 17 militan ele geçirildi. Yakalanan militanların yasadışı olarak eylemlerini sürdürdükleri iddia edildi.

Polis'in başarılı operasyonu

Ankara'da 4'ü kız 17 militan yakalandı

ANKARA, (Hürriyet) - Ankara Emniyet Müdürlüğünün Asayiş Şubesi Birinci Kısım ekiplerinin düzenlediği seri operasyonlar sonucu yasadışı **Vatan Partisi**'ne üye 4'ü kız 17 militan ele geçirildi. Yakalanan Vatan Partili militanların 12 Eylül 1980 sonrasında da faaliyetlerini yasadışı olarak devam ettirdikleri ve aynı örgüt üyesi **Karaca Doğan**'ı örgüt içerisindeki iç çekişmelerden dolayı öldürdükleri saptandı.

Yakalanan militanların adları şöyle:

Turgut Gülbağ, Nuri Cemal Çilingir, merkez komitesi üyesi **Mahmut Temizyürek, Turhan İçli**, sağlık kesimi sorumlusu hemşire **Gülderen Gülbağ, Dilek Küçükaydın, Ayşe Çilingir**, mühendis **Emel Okumuş, Metin Bal, Yusuf O. Karslıoğlu, Özcan Okumuş, Emin Tanrıyel, Mahmut Temizyürek, Tuncay Karataş, Bilal Uzun, V. Semihi Kitapçı, Gültekin Arslan, Cafer İlhan**

10 Ağustos 1982 Salı D 7636 A

Hürriyet

1982/32 G lo:12376

GÜNLÜK MÜSTAKİL SİYASİ GAZETE

Kurucusu: SEDAT SİMAVİ (1896 - 1953)

Teroristlere yardımcı oldukları sanılan THKP-C'nin 17 militanı yakalandı

Ermeni katillerin, 15 gün önce başkente geldikleri belirlendi

17 MİLİTAN GÖZALTINDA

Yapılan soruşturmaya göre, Esenboğa baskınını gerçekleştiren Ermeni militanlar 15 gün kadar önce Ankara'ya geldiler. Ankara'da yasadışı, 12 Eylül öncesinde Türkiye'yi uçurum dibine getiren **Marksist-Leninist Türk Halk Kurtuluş Ordusu** mensupları ile işbirliği yaptılar.

Ermeni militanlara Türk anarşistler yardımcı oldular.

İstanbul'da operasyon yapmanın zorluğunu gördükleri sanılan Ermeni militanlar Ankara'yı hedef olarak seçtiler.

Tıp Fakültesi'nde tedavi altında bulunan **Leon Ekmekçiyan**'ın verdiği ilk bilgilerden sonra Kayaş semtinde ilk güvenlik operasyonu yapıldı. Ermeni militanlara yardımcı olduğu sanılan vatan haini **Türk Halk Kurtuluş Partisi Cephesi** militanlarından 17 kişi yakalandı.

Hürriyet'tin bu yaptığını leş kargaları bile yapamazlar. Ne zaman bir eylemde veya olayda kan aksa dökülen kandan kar ve çıkar elde etmek için, her zamanki hazır şablonuna göre olayları çarpıtıp, türlü, türlü yalanlar uydurur Hürriyet...

Patronlardan yana olan bu gazetenin yalanları gayet sistemlidir. Amaç uydurulan yalanlarla, sola çamur atmak, solu yıpratmaktır.

7. Ağustos günü Asala'nın yaptığı Esenboğa Hava Alanı Baskını ile eline fırsat geçen Hürriyet gene aynı taktikle yalanlar uydurmaya başladı...

9 Ağustos tarihli Milliyet ve Hürriyet gazetelerinde "Vatan Partisi"ne üye 17 militanın yapılan seri operasyonlar sonucu yakalandığı haberi yayınlandı. Olayı daha iyi anlayabilmeniz için Milliyet'tin ve Hürriyet'tin konu ile ilgili haber küpürlerini yukarıda aynen yayınlıyoruz.

Fakat ne hikmetse 10 Ağustos günü yayınlanan, yanda küpürünü gördüğünüz, ertesi günkü Hürriyet'de "Vatan Partisi"ne üye olan 17 kişi birdenbire THKP-C'nin militanı oluvermişlerdi. Üstelikte Ermeni militanlarla işbirliği yapıp onlara yardım ettikleri iddia ediliyordu.

Böylece emeline ulaşan Hürriyet herhalde böylesi yeni olay ve eylemlerin olmasını dört gözle bekliyor olmalı. Çünkü ancak bu yolla yeni yalanlar ve çamurlar imal edip, solun üstüne atabilecek ve patronlarına daha iyi hizmet edebilecektir.

Fakat Hürriyet meydanı boş bulduğunu zannetmesin, onun yalanlarını sayfamız, siz okuyucularımızın gönderdiği haberler sayesinde, birbir ortaya çıkaracaktır.

Doğru Söze Ne Denir?..

Milliyet

Evren: «Millet fedakârdır, yeterki kullanmasını bilelim»

● Evren, "Millet, elinde avucunda ne varsa verme çabasında" dedi

"Yiğidi öldür ama hakkını yeme" demişler.. Eh, bizde hep yalanları sıralayacak değiliz ya bu sayfada!.. İşte size sayın Devlet Başkanımızın Millet hakkındaki görüşü, kendi ağzından ve mutemet gazetesi Milliyet'in baş sayfasından!..

Evet sayın Evren,

Millet fedakârdır, elindekini avucundakini verir. Çok çalışır, az aşınır. Eğer temiz kullanılmışsa, başın dara düşünce satarsın.. Onun için kullanmasını bilmek gerek!. Aman tarifnamesini kaybetme sakın ve harfi harfine uygula Washington'dan gelen tarifnameyi!..

(Küpürü yollayan Bochum'dan A.G.'ye teşekkürler.)

YORUMSUZ!..

Hürriyet

Turgut Özal 1982 yılı için Türk ekonomisini anlattı: "Halkımızı sömürtmeyeceğiz"

Yalancı Bayramlara Karnımız Tok!..

Afganlı kardeşlerimizin ilk kafilesi aramızda

HOŞGELDİNİZ

YENİ VATANLARININ TOPRAĞINI ÖPTÜLER

Afganlı ilk mülteci kafilesi Adana'ya geldi

Ve soydaşlarımızı bağrımıza bastık

Karaçi göçmen kamplarında bayram havası estirdik

Türk Bayrağı'nı bağırlarına bastılar

Yarın HÜRRİYET'te

TÜRK'E KAVUŞTUK ALLAH'A ŞÜKÜR

Ravalpindi Havaalanı'nda dünyaya gelen ve birinci gününü doldururken Türkiye vatandaşı olan bebeğe "Evren Hayrullah Erkandaş" adı verildi. Bu arada bebeklerini daha da bir şefkatle bağırlarına basan analar babalar "Türke kavuştuk Allah'a şükür" diyorlardı. Dünün en mutlu olaylarından bir başkası da yeni vatanlarında dünya evine giren Türkmen çifti idi. Düğün ile bayram aynı anda yaşanıyordu.

Yeni vatanda ilk gün... ilk heyecan...

Gerdeğe Türkiye'de girdiler

ADI "EVREN" OLDU

EDİYOR

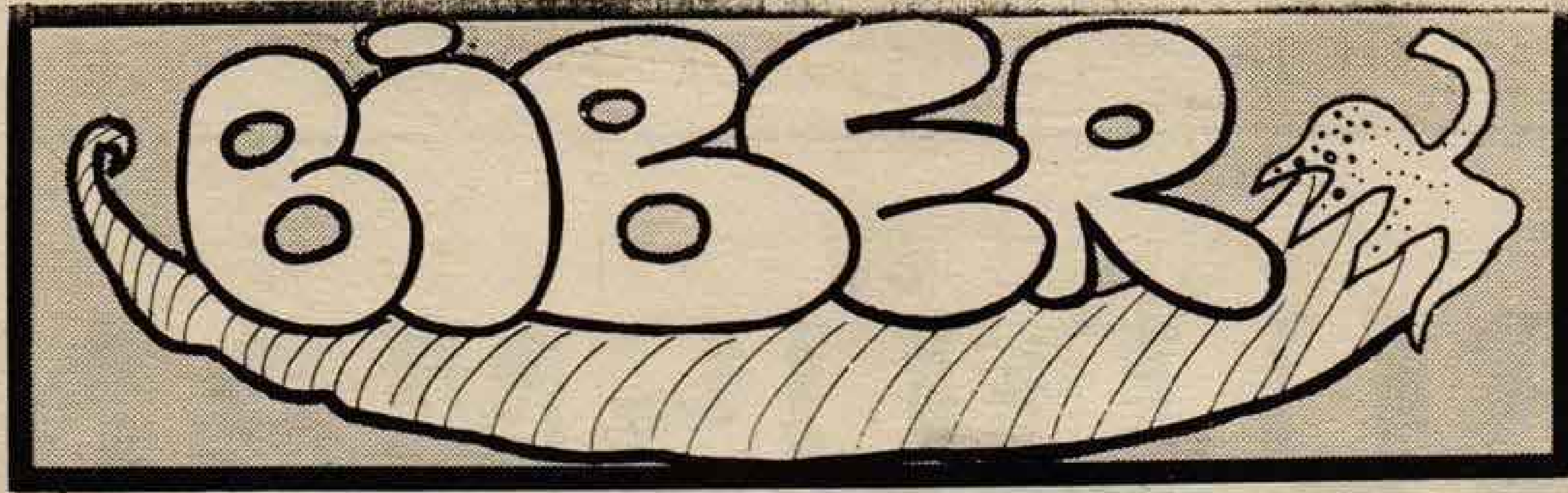
Geçtiğimiz ayda birkaçyüz kişilik ilk Afganistanlı mülteci gurubunun Türkiye'ye gelmesiyle değerli basınımız bir bayram havası estirme cabasına girdi. Küpürlerden de anlayacağınız gibi konuya çok yer verilmişti. Buna karşı tepki duyan bir okuyucumuzun gönderdiği mektubu aşşağıda yayınlıyoruz...

Karnımız böyle iyilik numaralarına tok. Neden ilticacıların sorunlarına da böyle eğilmiyorsunuz. Yüzbin Türkiyeli insanın sizin yarattığınız ekonomik ve siyasi baskı yüzünden yabancı ülkelere iltica etmiş olması işinize geliyor da ondan değilmi?!..

Hadi bırakalım ilticacıları bir kenara, yabancı düşmanlığının altında ezilen milyonlarca insanımız, işçimiz var. Neden onları da bağırlarınıza basmıyor buralarda yaşamaya mahkum ediyorsunuz?

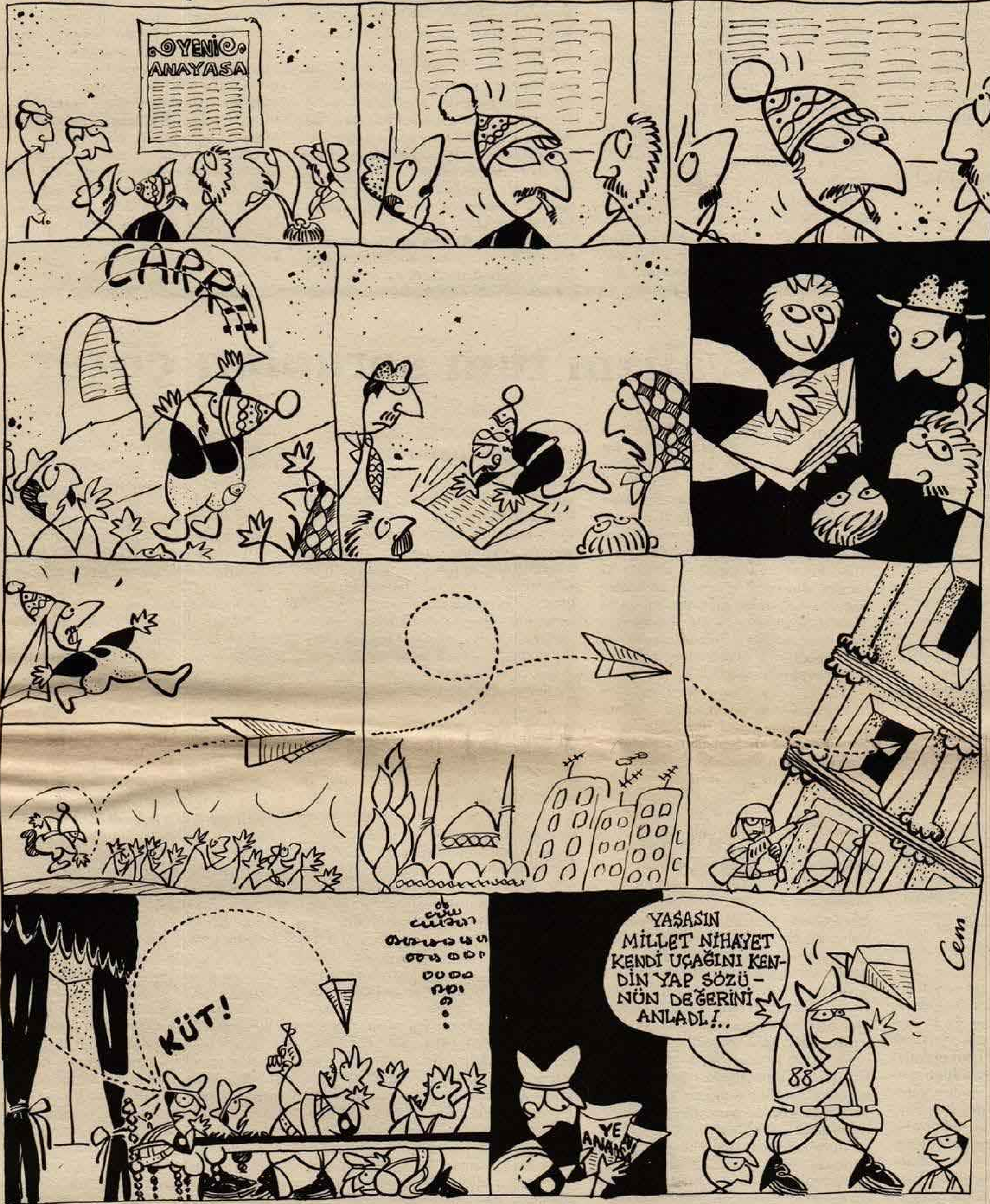
Afganistanlılara bir sözüm yok, ama onlara 5 milyar bütçeden ayırabilenler, onlara ev gösterip maaş bağlıyabilenler, memlekette bulunan yirmi milyon işsiz vatandaşımız inim inim inlerken gazetelerde "bayram" ilan edemezler! Yalancı bayramlara karnımız tok!..

(Münih'den ilticacı A.K)

Uçtu Uçtu Ne Uçtu?.. Anayasa Uçtu!..

Kenan Evren açıkladı

Montaj: Melih

Diyar'dan Çizgiler

NEDEN BU DÜŞMANLIK

Bugün F.Almanya'da yabancı düşmanlığının hedefi olan Türkler, bu ülkeye son bir iki yıl içinde gelmiş değildirler, yirmi yıldan bu yana Almanya'da çalışmaktadırlar. 1971 yılında büyük bir çoğunluğa ulaşmışlardır. 1974'ten sonra gelenlere çalışma ve oturma izinleri verilmesi yasaklanmıştır.

O zamanlar herhangi bir düşmanlık sözkonusu değildi. Hatta topluca gelen kafileler törenlerle, çiçeklerle karşılanırlardı. Herkes Türklerin çalışkanlığından övgü ile söz ederdi. Aradan geçen süre içinde bu insanlar daha mı uyumsuz oldular? Tam tersine az buçuk dil öğrendiler, yaşadıkları topluma eskiye nazaran daha da yaklaştılar.

Bilinen evrensel bir gerçeği bir kez daha yineleyelim burada. Dünyanın neresinde ve hangi ülkesinde olursa olsun, halklar birbirlerine düşman olmazlar, ama düşman edilirler. Ülkelerin eğemen güçleri, birtakım çıkar hesaplariyle bir ülke halkını, öteki ülke halkı üstüne kışkırtırlar. Amaçlarına ulaşıncaya değin bu böyle devam eder.

F.Almanya'daki yabancı düşmanlığına bu açıdan yaklaşmak daha gerçekçi bir yöntem olur. Görünüşe bakılırsa F.Hükümet ve eyalet yönetimleri yabancı düşmanlığına karşı. Zaman zaman demeçler verilmekte, yaşanılan çirkin olaylar kınanmaktadır. Ne var ki olaylar durmuyor. Sanki tüm güçlerin üstünde bir başka güç, bu düşmanlığı sistemli bir biçimde organize etmekte ve yürütmektedir. Bunu önlemeye de kimselerin güçleri yetmemektedir!

Buna inanmak biraz zordur. Kanımızca siyasal iktidar isterse bu düşmanlığı ortadan kaldırabilir, hiç değilse düşmanlığın büyümesine engel olabilirler. (Siyasal iktidar sözü ile yalnız koalisyon hükümeti değil, yönetimde ağırlığı olan tüm egemen güçler ifade edilmiştir). Bunun için denetimlerindeki idari ve yargı organlarını, basın-yayın araçlarını, basın tröstlerini seferber eder, düşmanlığı dostluğa, hoşgörüye dönüştürebilir. Ama açık söylemek gerekirse bu onların işine gelmez. **Çünkü düşmanlığın temelinde yatan gerçek, bu ülkedeki yabancıların varlığı değildir. Sistemin içine düştüğü ekonomik bunalımdır ve buna bağlı olarak her geçen gün artan işsizler sayısı...**

Böyle dönemlerde halkın muhalefetinden kurtulmak isteyen iktidarlar, bunalımın bir sorumlusunu yaratırlar. Sonra da kitlelerin öfkesini, yaratılan bu sorumlunun üstüne çekerek baskıdan kurtulmaya çalışırlar. **Almanya'da bunalım sorumlusu bulunmuştur: Yabancılar, ille de Türkler!..**

Böylece işsiz kalan, ya da düşük ücretle çalıştırılan Alman işçisi, sorumlu olarak patronu, siyasal iktidarı görmeyecek, kendisi gibi işsiz ve kendisinden daha az ücretle, daha zor işlerde zavallı kara kafalı işçiyi görecek, **"Ausländer raus!"** diyerek çıkmazına çözüm arayacaktır! Aynı biçimde, patronların rasyonalizasyona başvurarak sokağa attığı işsizler de sorumlu olarak patronun yakasından tutmayacak, iktidardan hesap sorma yoluna gitmeyecek, yabancı işçilerin yakasına yapışacaklardır. Eğer onlar işyerlerini işgal etmemiş olmasalardı, kendileri işsiz kalamayacaktı... İşverenler karşısında ortak dayanışma içinde olmaları gereken işçilerin karşı karşıya getirilmesi, doğal ki işverenlerin de işlerine pek gelmektedir!

Bunun gibi kiralık ev bulamayan ve ev kiralarının fazlalığından yakınan dar gelirli Alman yurttaşı, sorumlu olarak yine yabancıları hedef alacaktır. Eğer onlar ülkelerine giderlerse evler boşalacak, kiralar düşecektir! Ama o, inşaat şirketlerinin işçi konutları yapmaya yanaşmadıklarını, daha kazançlı olan lüks dairelere yatırım yaptıklarını düşünmeyecektir. Ayni şekilde kreşlerin, anaokullarının azlığından, ücretlerin çokluğundan birçok ana-baba yakınmaktadır. Ve büyük bir bölümü ile onlar da yabancıları sorumlu tutmaktadırlar. Yabancı çocuklar olmasaydı, ortada herhangi bir sorun kalmayacaktı!.. Ama yönetimden sorumlu olanlar, neden çocuk yuvalarını yeterli sayıda çoğaltmıyorlar, silah şirketlerine devlet hazinesinden birtakım kolaylıklar sağlanırken, çocuklarımız neden arka plana atılıyor diye sormayacaklardır. Kurtuluşun tek yolu gösterilmiştir. **"Ausländer raus!"**

Kısacası bugün F.Almanya'da her derdin, her sıkıntının sebebi yabancılar olmuştur. Evinin kirasını ödeyemeyenden, sigara ve bira parası bulamayana değin herkes, işçisi, işsizi, dar gelirlisi, çok gelirlisi ile kendini soylu ve üstün gören faşistine değin herkesin ortak hedef tahtası yabancılar. **"Ausländer raus!"**

Düşmanlığın sonuçları

Almanya'da yaşanılan bu çirkin olaylardan kuşkusuz Alman halkının büyük bir bölümü rahatsızdır. Alman demokratları, aydınları, ilerici kesim, birtakım kuruluşlar olumlu çabalar harcamaktadırlar. Ancak çabaların yetmediği görülmektedir. Yabancılar, karşı tepkiler göstererek gün geçtikçe Alman toplumundan temelli kopmakta, kendi aralarında dayanışma kurmaktadırlar. Bundan zarar görenler yalnız yabancılar değil, özellikle Alman toplumudur.

Bir yana bırakalım insancıl ilişkileri, halkların kardeşliği gibi evrensel kavramları, sürdürülen düşmanlık biçimi ve görünümü ile çağdışı bir olaydır, ilkel bir davranıştır. Türklere barbar diye saldıranlar, kendilerinin ne olduklarını düşünüyorlar acaba?..

Almanlar, ülkelerine kendi ayaklariyle gelmiş başka ulusların değişik kültür değerlerinden yararlanmasını bilmedikleri gibi, kendi dillerini de onlara öğretmemek, kültür değerlerini aktarmamak için ellerinden ne gelmişse onu yapmışlardır! Ülkelerinde yaşayan onca yabancının öfkesinden öte en küçük sevgilerini bile kazanamamışlar, değişik uluslardan milyonlarca insanı küstürmüşlerdir. Ters tepkilerin getirdiği karşı tepkiler her halde Alman ulusu için hayırlı olmamıştır. 1982 Dünya Kupası Futbol Final Maçlarını televizyonları başında izleyen yabancılar, Almanların yenilmesi için tanrıya yalvarmışlardır! Ve yenilgi kesinleşince de İtalyan'ı, Türk'ü, Yunan'ı ile bir araya toplanarak, topluca sevinç gösterisi yapmışlardır. Neden?..Bu olay Alman yurttaşlarını biraz düşündürmüşse yararlı olmuştur!

Bir ulus küskün, kırgın ve öfkeli olduğu bir başka ulusun, içtenlikle ne dilini öğrenmek ister, ne de o toplumun başka değerlerine yakın ve sıcak ilgi duyar. **"Yabancılar bizim dilimizi öğrenmiyorlar, bizimle kaynaşmıyorlar!"** demek yetmez, bunun gereğini de yerine getirmek gerekir. Sen, bu insanları dışlayacaksın, her gördüğün yerde iteceksin, horlayacaksın, kovacaksın, sonra da benim dilimi niye öğrenmiyor, niye benimle kaynaşmıyor diyeceksin! İşte bu olmaz.

Ya ne olur?.. Olanlar ortada! Karşı tepki olarak Türkler giderek yoğun oldukları her kentte gettolaşıyorlar. Esnafı, eksportu, çarşı pazarı ile küçük kasabalar oluşturuyorlar. Alman diline de, kültürüne de sırtlarını dönmüşlerdir. İnsanlığın ortak malı da olsa Alman patentli evrensel bir sanat yapıtını televizyonda izlemek istemiyorlar. Videoların birdenbire yaygınlaşması, hemen hemen her eve girmiş olması boşuna değildir. Onlar kendi dillerinde, kendi sanat yapıtlarını, filimlerini izleyerek rahatlıyorlar.

Bu yol kuşkusuz ne Türkler için sağlam bir yol, bir kurtuluştur, ne de Alman toplumu için... Son olaylar göstermiştir ki, sanıldığı gibi Türkler, **"Para biriktirdikten sonra hemen ülkelerine dönmek"** istemiyorlar. Tersine, onlar zorladıkça direniyorlar. O yüzden alınan önlemler de yeterince etkili olamıyor. Yıllardır bu toplumda yaşayan insanların dönmesi kolay değildir. Türlü bağları, ilişkileri vardır, öğrenim gören çocukları vardır. Burada doğmuş, büyümüş insanların kendi ülkelerine yabancılaşması vardır. Büyük bir bölümü ise geldiği ülkeye yabancılaştığı gibi, içinde yaşadığı ülkeye de yabancıdır. Ve nereye gideceğini bilmeyen, iki cami arasında kalmış insanlardır.

Dursun AKÇAM

Öyleyse onları aşağılamak, dışlamak, ülkelerine geri yollamaya zorlamak tutarlı bir çözüm değildir. Zaman yitirmeden yapılan yanlışlardan geri dönülmeli, bir arada insanca, uygarca yaşamanın, kaynaşmanın yolları yeni baştan aranmalıdır. Bu konuda Alman basınına, demokratlarına, antifaşist kesimlere ve elbet de çağdaş politik örgütlere büyük görevler düşmektedir.

Bu yazıyı Sendikacı Kaya Bal'ın sözleri ile noktalamak istiyorum:

"Türkler, ilkel birtakım ayak bağlarını atarak, yaşadıkları toplumla uyumlu olmak zorundadırlar. Bunun için de sürekli kendilerini yenilemeye, aşmaya çalışmalıdırlar. Eziklikten kurtulmaları, onurlarını yüceltmeleri ancak bu yolla sağlanabilir. Değilse dövünmenin, yakınmanın hiçbir anlamı yoktur. Kimse kimsenin gözünün yaşına bakmaz, bakmıyorlar işte!..

"Almanlar da lütfen bu insanları horlamaktan, onları küçümsemekten vazgeçsinler. Tepkilerin karşı tepkileri zorlayacağı, bundan da Alman toplumunun yarar değil, zarar göreceğini bilsinler! Karşılarındakiler de insandır. Onların da onurları, duyguları, düşünceleri vardır. Sevmeyen sevilmez, saymayan sayılmaz!

"Biliyoruz, Alman yurttaşları ileri bir toplumun insanlarıdırlar. Üstelik öğrenim düzeyleri, uzmanlıkları da üstün. Iş veriyorlar yoksul ülkelerin insanlarına. Borç para da veriyorlar Türk Hükümetine. Markın değeri de yüksek, tıpkı Almanların Türklerden yüksek oldukları gibi! Bunlar doğru! Ancak hoşgörülü olmak da büyüklüğün şanındandır! Düşünülmeli ki bu horlanan insanlar, efendilerinin el sürmeyeceği en pis, en zor işlerde çalışmaktadırlar, hem de ucuz ücretlerle... Türkler bu ülkeye geleli, Almanya küçülmedi, büyüdü, varlıklı bir ülke oldu...

"Ülkelerimiz, milliyetlerimiz, kültür düzeylerimiz ayrı da olsa, birimizin rengi esmer, öbürü sarışın da olsa hepimiz insanız. Doğarken, ölürken hep aynıyız. Neden yaşarken ayrı, neden bu bencillik, bu kin, bu öfke, bu düşmanlık!..."

(Alaman Ocağı, Sayfa 172)

Sosyalizm tüm sorunları çözer

D. HASANGİL

Demokrat Türkiye'nin Haziran sayısında Sayın Kamil Taylan soruyor: "Sosyalizm tüm sorunları çözer mi?" Ardından da cevaplıyor: **"...bu sorunların çözümünde sosyalizme bel bağlamak yeterli olmaz. Evet belki sosyalist düzen, sorunların çözümlenmesini çabuklaştırabilir, fakat unutmamak gerekir ki bugün dünyada çevreyi, sosyalist ülkeler, kapitalist ülkelerden daha fazla kirletmekte ve bir gün dünyadaki hammaddelerin tükenebileceğini kapitalist ülkelerden daha az düşünmektedirler."**

"Bu sorunlar"dan kastedilen, çevre kirliliği, enerji dar boğazı, su sıkıntısı, nüfus patlaması gibi, **"Marks'ın yaşamı süresince ortaya çıkmamış"** bulunan ve bu yüzden de Sayın Kamil Taylan'a, **" -Marks yoldaşın açıklamalarına göre...- diye soruna yaklaşmak işin sonunda zevzeklikten ileri gitmez"** dedirten sorunlardır.

Yukarıdaki satırlar kendisini **"ilerici, sosyalist"** olarak adlandıran Sayın Kamil Taylan'ın sosyalizmden ne anladığını ve sosyalizme nasıl baktığını kademe kademe ortaya koymaktadır: İlk olarak Sayın Kamil Taylan **"...bu sorunların çözümünde sosyalizme bel bağlamak yeterli olmaz"** derken, sosyalizmin yanısıra kimden veya neden medet ummamız gerektiğini açıklamamış. İkinci olarak Sayın Kamil Taylan 'sosyalizmin bu sorunların çözümlenmesindeki yetersizliği' ile de yetinmeyip, sosyalizme olan güvensizliğini dile getiriyor.**"Evet belki sosyalist düzen, sorunların çözümlenmesini çabuklaştırabilir'**. Kesin bir yargı yok, **"belki çabuklaştırabilir"**. Sonunda Sayın Kamil Taylan baklayı ağzından çıkarıyor ve bu sorunların çözümünde güvendiği dağları açıklıyor:"...fakat unutmamak gerekir ki bugün dünyada çevreyi, sosyalist ülkeler kapitalist ülkelerden daha fazla kirletmekte ve birgün dünyadaki hammaddelerin tükenebileceğini kapitalist ülkelerden daha az düşünmektedirler." **"Yani, sosyalizm bu sorunları çözmek bir yana daha da ağırlaştırmaktadır. Veya diğer bir deyişle, kapitalizm, bu sorunların çözümünde sosyalizmden daha tutarlı, daha sorumlu davranmaktadır.**

Makalede söz konusu edilen sosyalizmin hangi sosyalizm ve kimin sosyalizmi olduğu üzerinde oyalanmadan, sorunların **bilimsel sosyalizmin** ışığında nasıl incelenmesi gerektiği üzerinde duralım.

Sorunların incelenmesinde herşeyden önce bu sorunların nereden kaynaklandığı sorusu sorulmalıdır. İkinci olarak, bu sorunların çözümü için alınacak önlemler yalnızca bu sorunları değil, bunun yanısıra, onların kaynaklarını hedef almalıdır. Yakından incelenirse görülecektir ki, Sayın Taylan'ın makalesinde değindiği sorunların hepsi kapitalizmin hüküm sürdüğü ülkelerde ortaya çıkmakta ve kapitalizmin işleyişinden kaynaklanmaktadır.

Öncelikle, hızla artan nüfus, Sayın Taylan'ın zannettiği kadar yeni bir sorun değildir ve bilimsel sosyalizmin kurucuları bu sorunla bizzat ilgilenme fırsatını bulmuşlardır. Fazlanüfusu iki yönden incelemek gerekir. Birincisi, kapitalizmin her alanda olduğu gibi nüfus konusunda da plansız davranmasının yarattığı fazla nüfus; ikincisi ve en önemlisi, kapitalizmin iş sağlayamayıp besleyemediği ve bu yüzden de 'fazlalık' olarak kabul ettiği fazla nüfus. Sosyalizm için fazla nüfus diye bir sorun yoktur.

Sosyalizmde, kapitalizmin aksine, tüm nüfusun çalışması ve beslenmesi amaç alındığından üretim güçlerinin düzenlenmesi buna göre yapılmakta, planlanma da buna hizmet etmektedir. Bugün de "yüzlerce milyon" olmasa bile yüzbinlerce insan, üretimin ve dağıtımın toplum yararına düzenlenmemesi sonucu açlıktan ölmektedir. Açlıktan ölümlerin yalnızca kapitalist ülkelerde olması, sorunun nereden kaynaklandığını ve çözümün ne olduğunu açıkça göstermektedir.

"Enerji dar boğazı" sorunu ise kapitalizmin her konuda olduğu gibi günlük ve toplumun çıkarları yerine kişisel çıkarları amaçlayan politikasının bir sonucudur. Bugüne dek enerji konusunda "benden sonra tufan" düşüncesiyle hareket eden kapitalist ülkeler, dünyadaki kömür ve petrol rezervelerinin birgün tükeneceği düşüncesi karşısında çaresiz kalmaktadırlar. osyalizmde durum farklıdır. Bilimin özgürce gelişebilmesi ve teknolojik gelişmelerin halkın yararına kullanılması, sosyalizmde bu soruna da çözüm getirecektir. Bugün, sosyalist ülkelerde ağırlıklı olarak elektrik enerjisi kullanılmakta, yeni enerji kaynakları için yoğun çalışmalar yapılmaktadır. Düne kadar Türkiye'nin bir sömürgesi olan ve kapitalist teknik olarak Türkiye'nin bir hayli gerisinde bulunan 'küçük' Bulgaristan'ın bugün Türkiye'ye elektrik satması, bu sorunun nereden kaynaklandığına ve nasıl çözümleneceğine iyi bir örnektir.

Gelelim Sayın Kamil Taylan'ın sosyalizme ilişkin "çevre kirliliği ve hammadde tüketimi" konularındaki idialarına.Sayın Taylan'ın "...bugün dünyada çevreyi, sosyalist ülkeler kapitalist ülkelerden daha fazla kirletmekte" olduğu yolundaki iddiası -üzülerek söylüyorum- asılsızdır ve bir yakıştırmadır. Bugün gelişmiş batılı kapitalist ülkelerde bu soruna yönelik bir takım göstermelik tedbirler alındığı doğrudur, ne var ki, dünyadaki tüm kapitalist ülkeler bu ülkelerden ibaret değildir ve gerçekte, kapitalistlerin, halkın yaşamı ve sağlığı ile ilgili alanlara bu soruna kalıcı çözüm getirecek harcamalar yaptığı vaki değildir. İnsanın korunmadığı ve alabildiğine sömürüldüğü bu düzende, çoğunlukla bu insaların yaşadığı çevrenin ve doğanın korunmasını ve sömürülmemesini beklemek safdillik olur. Bugün kapitalizmin geliştiği ve gelişmekte olduğu ülkelerin sanayinin yoğun bulunduğu alanlarında bu sorun artık insan yaşamını doğrudan tehdit etmektedir. Türkiye'de İzmir Körfezi'nin, İzmit Körfezi'nin, Ankara'nın, Haliç'in durumunu -hepsi de sanayinin yoğunlaştığı alanlardır- Sayın Taylan en az benim kadar bilmektedir. Kapitalizmin hüküm sürdüğü diğer ülkelerde de -Almanya dahil- durum pek farklı değildir.

Hammadde konusunda da "sosyalist ülkelerin, birgün dünyadaki hammaddelerin tükenebileceğini kapitalist ülkelerden daha az düşündüğü" doğru değildir. Sosyalizmin, kapitalizme üstün yanlarından biri de onun merkezi planlamaya bağlanan üretimidir.

Doğal kaynakların ve hammaddelerin tüketimi de bu planlamaya dahildir. Sosyalizmdeki toplum ihtiyaçlarına yönelik planlı üretime karşılık, kapitalizmde herkes istediğini istediği miktarda üretebilmekte -tabii ellerinde sermaye varsa- bu üretilenlerin ne pahasına olursa olsun satılması için toplumun her kesimi tüm basın ve yayın olanaklarıyla tüketime teşvik edilmektedir Gelişmiş kapitalist ülkelerde burjuvazi, tüketimde 'kullan at!' sloganını yaygınlaştırırken bu değirmenin suyunu kendilerine bağımlı 3. Dünya ülkelerinden getirtmektedirler. Gelişmiş kapitalist ülkeler kendi ülkelerindeki ve kapitalizm yönelimli 3. Dünya ülkelerindeki doğal kaynakları -kelimenin tam anlamıyla- talan etmektedirler. Bizim de kendi ülkemizde yakından şahit olduğumuz bu talan, kapitalist ülkelerin hammadde tüketimi konusunda ne denli 'ciddi' düşündüğünün göstergesidir.

Tüm bu anlatılanlardan çıkan sonuç şudur: Bugün dünyada insanlığın karşılaştığı tüm sorunlar toplumların gelişme yasasını doğrulamaktadır. Bu sorunlar, 'kapitalist üretim ilişkileri, üretim güçlerinin özgürce gelişmesi önünde bir engeldir.' düşüncesini hayata yansımasıdır. Kapitalizm artık iyice çürümüş kokmaya başlamıştır. Uluslararası proleterya, dünyanın 2/3'ünde bu leşi ortadan kaldırmaya soyunmaktadır.

Bugün "ilericilerin ve sosyalistlerin" kapitalizme karşı verdikleri mücadele esas olarak bu sorunları içermektedir. Onlar, insanı ve doğayı sömürenlerin aynı çevreler olduğunu tüm çıplaklığıyla görmekte, bu iki sömürüye karşı mücadelenin kopmaz bir bütün oluşturduğunu çok iyi bilmektedirler...

"...sadece tabiatın sömürülmesine karşı çıkan" Yeşiller veya renkliler ile "...'sosyalizm tüm sorunları çözer' deyip, tabiatın sömürülmesini unutan" kendiliğindenci keskin 'devrimcilerin' birbirlerine yaklaşmaları sevindiricidir. Dargörüşlülük onların ortak platformu olabilir. Ne varki, gerçekte onların savunduğu düşüncelerin bilimsel sosyalizm ile uzak-yakın ilişkisi yoktur; "biz ilericiler, sosyalistler"in onlarla ortak mücadelesi de -dar görüşlülüğü bırakmadıkları sürece- geçici beraberlikler dışında söz konusu olamaz.

Federal Almanya'da düzen partilerinin korkulu düşü

Resul ÖNAL

Federal Almanya'da önemli politik gelişmeler izlenmektedir. İki büyük parti SPD ve CDU'nun yönlendirdiği politik denge bozulmuşa benziyor. Çeşitli yörelerde yapılan eyalet seçimlerinde hiçbir parti yeterli çoğunluğu sağlıyamıyor. Dengeyi bozan ne liberal FDP ne de uçtaki fanatik sağ gruplardır. Bunlar Almanya'daki halk hareketinin parçası olduklarını iddia eden, Die Grüne ve Alternative Liste (GAL) dir.

Son olarak 6 haziran 1982'de Hamburg'da yapılan Eyalet Seçimlerinin sonuçları, değişen politik durumun göstergesi olarak alınabilir. Liberaller (FDP) %4,7'de kalarak Hamburg'da ikinci kez %5'lik barajı aşamadıklarından parlamentoya giremediler. GAL, Yeşil-Alternatifler Listesi ise oyların %7,9'unu alarak Eyalet Parlamento-su'na girdi. 1978 Seçimlerinde %50,9 oy alarak Hamburg'u 4 yıl boyunca tek başına yöneten SPD, bu sefer %7'nin üzerinde oy kaybederek %43,2 oy alabildi. CDU ise oy oranını 1978'e karşın %6 artırarak, %43,3'e yükseldi.

Sonuç olarak hiç bir partinin genel çoğunluğu sağlayamaması, yıllardır sürdürülen politik dengenin bozulmasına yol açtı. GAL'in hiç bir parti ile koalisyon yapmıyacağını bildirmesi durumu daha da zorlaştırdı. Seçim sonrası Alman basını günlerce şu başlıkları attı: **"Hamburg idare edilemiyor, Hamburg yönetilemez hale geldi."** SPD, GAL ile tartışmaya yanaşmalı mı, yoksa onlardan sakınmalı mı? tartışmaları sürdü gitti. Çünkü SPD'nin Eyalet Yönetiminde kalması, GAL'in göstereceği toleransa bağlı.

YEŞİLLER - ALTERNATİFLER LİSTESİ'NE KARŞI TEPKİLER

CSU Genel Başkanı Franz J. Strauß: **"Tüm Almanya Yeşiller ve Alternatifler tehlikesine karşı uyanık bulunmalıdır. Onları yönlendirenler komünistlerdir."** derken, CDU ve CSU sözcüleri daha da ileri giderek, tüm partilerin, Yeşiller ve Alternatifler ile hiç bir konuda işbirliği yapılmaması rultusunda prensip anlaşması yapmalarını önerdiler.

Başbakan Helmut Schmidt'de GAL ile işbirliğine karşı olduğunu belitmişti. SPD'nin Grüne-Alternative Liste'ye yaklaşmasından neden bu kadar çekiniliyor? SPD Hamburg'da GAL ile belli oranda işbirliğine giderse yani GAL'in desteği ile yönetime devam ederse (ki bu GAL'in bir çok istem ve önerilerinin kabul edildiği anlamına gelecektir) bu durum diğer eyaletlere de örnek olabilecektir. Örneğin, Önümüzdeki sonbaharda Hessen Eyaleti'nde yapılacak seçimlerde de aynı duruma düşülmesinden korkuluyor. Daha da önemlisi tartışmaların eyaletler düzeyinde kalmayıp, 1984'de yapılacak olan genel seçimlere de sıçramasıdır. 1984 yılındaki seçimlerde Yeşillerin %5'lik barajı aşıp Bonn Federal Parlamentosuna gireceklerine garanti gözüyle bakılıyor.

GRÜNE ve ALTERNATİVE'LER KİMLERDİR, NE İSTİYORLAR?

Genel olarak ikisi arasında, belirli farklılıklar bulunmaktadır. Die Grüne parti biçiminde örgütlenmeye ve çevre kirlenmesine karşı önlem alınmasına daha çok önem veriyor. Alternative'ler daha değişik hareketlerden, örgütlerden ve insiyatif gruplarından gelmektedirler. Eyaletler arası, kendi içlerinde bir takım farklılıklar görülmektedir. Örneğin kimi yörelerde radikal, kimi yörelerde ise daha ılımlı olabilmektedirler.

Temel olarak GAL, atom santrallerine, silahlanmaya, savaşa, çevre kirlenmesine, sosyal hakların daraltılmasına, konut spekülasyonuna, kadınların eşit haklara sahip olmamalarına, gelişmekte olan faşizme ve yönlendirilen yabancı düşmanlığına karşıdır.

Seçim öncesi yayınladıkları bir broşürde, parlementer çalışma anlayışlarını şöyle dile getiriyorlar: **"Biz kendimizi parlementer sistemin dışındaki halk hareketlerinin bir parçası olarak görüyor, onların direniş ve taleplerini parlemento içine taşımayı görev biliyoruz".** Kasdettikleri parlemento dışı halk hareketlerini kısaca şöyle sıralıyabiliriz: Atom santrallerine karşı insiyatif grupları barış hareketi, kiracıların haklarını koruyan dernekler, devletten bağımsız kültürel örgütler, yabancı dernekler, çevre kirlenmesine karşı olan insiyatifler, kadın dernekleri, konut spekülasyonuna karşı çıkan ev işgalcileri, Frankfurt'da Amerikalılar tarafından kurulmak istenen askeri havaalanına karşı çıkanlar gibi grup ve insiyatiflerdir. Ayrıca parlamentoya giren milletvekillerine rotasyon uygulama prensipleri bulunmaktadır. (Milletvekillerinin parlamentoda iki yıllık çalışmanın ardından değiştirilerek, yerlerine yenilerinin gelmesinin sağlanması.)

GAL her ne kadar sendikal çalışmalara önem veriyorsa da, işçilerin az, akademikerlerin ağırlıkta olduğu bir harekettir. Bu durum F. Almanya'daki işçi sınıfının içinde bulunduğu süreçten kaynaklanmaktadır.

GAL'İN YABANCILARLA OLAN İLİŞKİSİ

Die Grüne ve Alternative Liste (GAL) Hessen, Baden - Württemberg, Batı Berlin, Aşağı Saksonya ve Hamburg eyaletlerinde % 5'lik barajı aşarak parlementoya girebilmişlerdir. Seçimlere birlikte katılan Yeşiller ve Alternatifler Listesi (GAL), yabancılara toplumun her alanında, alman yurttaşları ile eşit haklar sağlanmasını istemektedirler. Yabancıların toplumsal muhalefette yerlerini almasını desteklemektedirler. Gerçi SPD'nin içinde de yabancıların haklarını savunanlar vardır. Ancak bunlar, parti hiyerarşisi içinde yok olup gitmektedirler. Öyle ki CDU'nun yabancılar aleyhine önerdiği tüm kararları, bugün SPD Almanya çapında gerçekleştirdi. Halk arasında gelişmekte olan yabancı düşmanlığına karşı çıkmayarak desteklemiştir.

Die Grüne ve Alternative Liste ve çevresinde toplanan guruplar, politik olarak da Türkiye'deki askeri cuntaya karşıdırlar. İnsan hak ve özgürlüklerinin ayaklar altına alınmasını, yapılan işkenceleri ve idamları kınamaktadırlar. ●

Yeşillerin sözcüsü BURGMANN

"Yabancılar seçme ve seçilme hakkına sahip olmalıdır"

Yeşillerin sözcüsü ve Genel Yönetim Kurulu üyesi Dieter Burgmann, Nürnberg muhabirimiz Ali Can'ın sorularını yanıtladı:

Dieter Burgmann

Soru : Yabancı düşmanlığının nedenleri nelerdir? Ne tür önlemler alınabilir, bu konuda çalışmalarınız var mı?

D. BURGMANN: Bizce, yabancı düşmanlığının temel nedenlerinden biri, Almanya'daki artan işsizliktir. İşyerlerini kaybetmek korkusu, yabancılarda olduğu kadar, Almanlarda da bulunmaktadır. Bu ortamda işsizliğin yabancılardan kaynaklandığ iddiaları ile bazı çevreler, özelliklede neo-faşistler hedef saptırarak yabancı düşmanlığını körüklemektedirler. Amaçlı yürütülen bu tür propagandaların yankı bulmasının bir nedeni de yabancıların içine kapanık yaşamaları, Almanların yabancıları yeterli tanımamalarıdır.

Biz, Yeşiller bulunduğumuz bölgelerde Alman halkı ile yabancılar arasında yakınlaşma ve dayanışma yaratmak için çaba harcıyoruz. Her alanda yabancılarla çalışmak temel ilkemizdir. Yabancıların, kültürel faaliyetlerini sürdürebilmeleri ve toplumsal muhalefete katılmaları için elimizden geldiği kadar yardımcı olmaya çalışıyoruz. Ancak Yeşillerin parlamentoda olmayışı belli ölçüde çalışmalarımızı engellemektedir.

Yabancıların seçme ve seçilme haklarının olmaması nedeniyle bir çok konuda, daha önemlisi kendileriyle ilgili konularda karar verememektedirler. Bizler, yabancıların seçme ve seçilme hakkını savunuyoruz. Seçim programımızda da belirttiğimiz gibi belediye seçimlerine, yabancılarında katılmaları için öncülük yapacağız. İkinci aşamada ise yabancıların genel seçim hakkını savunuyoruz.

Belediye seçimleri şu aşamada yabancılar açısından önemlidir. Eğitim, konut, çocuk yuvaları, sosyal ve kültürel faaliyetler konularında belediyelerin önemli rolleri vardır.

Soru- Yabancıların geri gitmesi sizce işsizliği önler mi?

D.BURGMANN: Bazı politik çevreler ve hükümet, yabancıları geriye dönüşe teşvik etmekten yanadırlar. Bu uygulamanın işsizliğe çözüm getireceği savunuluyor. Bana göre bu bir çözüm değildir. Yıllardır Alman ekonomisine, katkıda bulunan yabancıların geriye gönderilmesi yerine, buradaki sorunlarını çözerek uyum sağlamalarını kolaylaştırmak gerekir. Örneğin, yabancıların konut, eğitim, kültür v.b. sorunlarına köklü çözümler getirilerek, Almanlarla eşit yaşam koşulları sağlanmalıdır.

Soru: Yabancı gençlerin eğitimi konusundaki görüşleriniz nelerdir?

D. BURGMANN: Yabancılar eğitim konusunda kendileri karar vermelidirler. Almanya'da kalmayı tercih ediyorlarsa, almancayı öğrenmek, alman okullarında eğitim görmek yabancı gençler için çözüm sayılabilir.

Belittiğim gibi eğitim konusunda veya başka bir konuda yalnız Almanlar değil, yabancılar da birlikte çözüm aramalıdırlar.

SORU: Genel duruma ve Nürnberg'deki son Nazi katliamına bakarak Bayern'de yabancı düşmanlığının daha yaygın olduğu söylenebilir. Yeşiller olarak Bayern'de bu konuda özel çalışmalarınız var mı?

D. BURGMANN: Bayern'de yabancı düşmanlığının etkili ve yaygın olusu belirli ölçüde doğrudur. Bildiğiniz gibi Bayern'de yıllardır, CSU yönetimde bulunmaktadır.

Nürnberg'deki olay, yabancılar kadar bizleri de üzen, insanlık dışı bir olaydır. Politikacılar, yabancıların haklarını kısıtlayacaklarına, bu tür insanlıkla ilişkisi olmayan olaylara karşı somut önlem almalıdırlar. Yeşiller tüm Almanya genelinde, yabancı düşmanlığına karşıdır. Bu tür olaylara karşı görüşlerimiz açık ve nettir. ●

Solingen'de örnek bir girişim

Yabancı düşmanları suçüstü yakalandı

F.Almanya'nın hemen bütün kentlerinde olduğu gibi, Solingende'de, yabancıların bazı lokallere, birahanelere girmesi "yasal olmayan yollardan" yasaklanmıştır. "Yabancılar giremez", "Yabancılara içecek ikramı yapılmaz", "Yabancılar lokalimizde beş dakikadan fazla kalamaz" ve benzer "uyarı"lar asıldır bu lokallerde.

İşte böylesi lokalleri ziyaret etmek için Türkiyeliler adına üç yurttaşımız ve iki de Alman yurttaşı biraraya gelerek bir gurup oluşturdular. "Yabancılar giremez" tabelasını asan yerlere girdiler. Çünkü bu onların yasal hakkıydı.

Önce Mummstrasse'deki Wirtshaus lokaline giren gurup, barın arkasındaki garson tarafından şu sözlerle karşılandı: "Buradan hiç bir şey alamazsınız... Hiç boşuna durmayın, hiç bir şey yok size!.."

Guruptaki Almanlar sordular:

"Niçin?"

Yanıt: "Niçini miçini yok, yabancılar giremez dedik!"

"Ama onlar bizim arkadaşımız."

"Bana ne arkadaşınızsa, herkesin arkadaşı var."

"Ama Anayasanın 3.maddesi der ki..."

"Dışarı dedik!..."

Beş kişilik gurup durumu tutanakla saptadılar, daha sonra Rathhausstrasse'de Papillon, Blockhütte, Düsseldorferstrasse'de, Club No 9, Innenstadt'ta Mary's Inn, Bonnerstrasse'de Ohlig's, Piano... gibi Türklere yasak konan yerleri dolaştılar.

Hiçbirinde niçin yabancıların istenmediği açıklanmadı. Yalnızca "yabancılar dışarı" denildi. Yani bir keyfiyet, yasal, hukuksal ve sosyal hiç bir gerekçesi yok. Ama bir insanlık suçu var ortada.

"İŞTE BELGELERİYLE SUÇ - İŞTE SUÇLU — BUYRUN BEYLER GÖREVİNİZİ YAPIN"

Yabancı düşmanlığından şikayet edildiğinde çoğu Alman resmi kurumlarının ve basınının sevdiği bir kaçamak, "görmedik, duymadık, bilmiyoruz"dur. Asayiş kurumları, polis vb. ise varsa yoksa belge, tanık vs. derler.

Ancak Solingen'de bu kaçamakların hiç birine zemin bırakılmadı. Yurttaşlarımızla birahaneciler arasında geçen tartışmalar hemen not edildi, fotokopileri adreslerle birlikte Belediye Meclisine, Asayiş Dairesine (Ordnungsamt), Yabancılar Dairesine ve yerel basına gönderildi. Bu lokallerin Anayasa'da yer alan ilkeleri, 1. 2. ve 3. maddeleri çiğnedikleri belirtilerek, "buyrun görevinizi yapın" denildi.

YANKILARI SÜRÜYOR

Yurttaşlarımızın gönderdiği "suçüstü zabıtları"na ilk yanıt, Solingen'in en çok okunan günlük gazetesi 'Tageblatt'tan geldi. Gazete birinci sayfasına iri puntolarla şu manşeti attı: "SOLİNGEN'Lİ OLMAKTAN UTANÇ DUYUYORUZ!" Ve bunu başka gazeteler izledi. "Yabancılara yapılan ayrıcalıklı muameleye son verilsin" vb manşetler gazetelerin baş sayfalarına geçti.

Ancak Belediye Meclisindeki SPD'li ve CDU'lu üyelerin bu konuda küçük bir mektup yazmaları için iki ay geçmesi gerekiyordu. Üyeler yazdıkları mektupta, "bir işyerinin hiç kimseyi dil, din, milliyet ve renk farkı nedeniyle hor göremeyeciğini, kovamayacağını.." ifade ediyorlardı. Ama somut ve etkin bir önlem sözkonuşu bile değildi.

İşçilerimiz diretti, "kesin tavır alın, bu durumu önleyin!" dediler. Sonra Asayiş Dairesi (Ordnungsamt) devreye girdi. İşçilerimiz, eylemi destekleyen Almanlar ve lokal sahiplerinin bir toplantı yapmaları kararlaştırıldı.

Bu toplantı henüz yapılmadı. Ama kuşkusuz Almanya'nın bu küçük kentinde yabancı düşmanlığıyla mücadelede bu eylemle önemli adımlar atılmış oldu.

Çünkü işçilerimiz kendi sorunlarına kendileri sahip çıkmıştı.

MÜNİH NOTLARI

Fethi SAVAŞÇI

YEKTA KARA

Soprano Yekta Kara, geçtiğimiz günlerde Münih'te bir açık hava konseri verdi.

Münih Üniversitesi Müzik Bölümünden mezun olan Yekta Kara'nın piyano eşliğinde verdiği açık hava konserine binlerce Alman katıldı. Dakikalarca Yekta Kara'yı ayakta alkışladılar.

Sarkılarını Almanca olarak okuyan Yekta Kara'nın konserine ne yazık ki herzaman olduğu gibi, Türk Kültür eşesi ilgilileri ilgi göstermediler. Kağıt üstündeki varlıkları bir kez daha silinip gitti.

BABAMIN ADI HIDIR

Cem Karaca aylardan beri Halk Kültür Merkezi'nde rejisini yaptığı Nazım Hikmet'in **"Şeyh Bedrettin Destanı"**-nı nihayet sahneye koyabildi.

Lenbach Platz'daki Theater Piccola'da iki gün üst üste oynayan, Halk Kültür Merkezi'nin genç oyuncularını, çok sayıda Türk işçisi, öğrencisi izledi.

Nazım Hikmet'in **"Simavne Kadısıoğlu Şeyh Bedrettin Destanı"**nın fon müziğini de yapan Cem Karaca, ellerini her zaman olduğu gibi yana açarak: **"Abi, babamın adı Hıdır-Elimizden gelen budur." Dedi.**

Sahnede genç oyuncular basarılıydılar.

SEMİNER

Münih Türkiye Yurtseverler Birliği'nde **"Alevi ve Bektaşi Kültürü"** adlı bir seminer verildi.

Türkiye'de kültürümüzde ilk baskaldırma hareketlerinin, Alevi Bektaşi kültürüyle başladığını, bu işe Hacı Bektaş Veli'nin, Pir Sultan Abdal'ın, Şeyh Bedrettin'in öncülük ettiğini vurgulayan konuşmacıları çok sayıda Türk işçisi izledi.

Dört saate yakın süren seminerde üç devrimci kuruluşun üyeleri sorular sordular. Verilen kaynak adlarını not ettiler. ●

KÜLTÜR BAYRAMI

SPD'nin ve DGB'nin öncülük ettiği Kültür Bayramı Münih'te çeşitli mahallelerde, salonlarda coşkun bir hava içinde kutlandı.

Türklerinde yoğun olarak katıldığı bu bayramda folklor ekipleri, saz eşliğinde oyunlar oynadılar, devrimci marşlar, türküler söylediler.

Bu Kültür Bayramında DGB Haus'ta Alman Pandomim sanatcılarının, parti liderlerini maskeli olarak kınayan gösterileri, Alman ve yabancı işçilerin dakikalarca ayakta alkışlamasına neden oldu.

Ayrıca bu bayramda İtalyan Yazarı Gino Chllino, Yunan Yazarı Miltiades Papanagnou, genç Türk Yazarı Özgür Savaşcı, yapıtlarından parçaları Almanca olarak okudular.

YÜRÜYÜŞLE SİNEMA

Filistin İşçiler Birliği, Üniversite Öğrenci Birliği, İsrail'in saldırganlığını protesto için bir yürüyüş düzenlediler.

Yürüyüşe iki binden fazla insan katıldı. Türk, Alman, Arap devrimcilerinin yanyana yürüdüğü yürüyüşte, on binlerce bildiri dağıtıldı. Arapça devrimci marşlar söylendi.

Arap devrimcileri yürüyüşten sonra Maxım Kıno'da Palastina Film Woche (Film haftası) ni başlattılar. Çok sayıda Türk Alman devrimcisi gösterilen filmleri izledi. Gösterilen filmlerde mazlum Arap köylerindeki zulüm sergilendi. Emperyalizmin Ortadoğu'daki vurucu gücü İsrail saldırganlığı kınandı.

Devrimci Türk örgütlerinin ileri gelen yöneticileri Arap devrimcileriyle her zaman dayanışma içinde olduklarını, birlikte faşizme ve emperyalizme karşı savaşacaklarını belittiler. ●

Soyguncular yatağı İSVİÇRE

Nazım ALFATLI

İsvicre: Alman. İtalyan ve Fransız kökenli üç vadinin 1921' de vardıkları bir antlaşma sonucu kurulan konfederasyon tipi cumhuriyet. Yüzölçümü 41.295 km.kare (Türkiye'nin 19'da biri). Nüfusu 6.5 milyon. Bu küçücük boyutlarına rağmen dünyanın en büyük para, altın ve sigorta pazarı. Parasal güç olarak dünyada üçüncü. Sanayi gücü olarak da 11.ci. Dünyanın en zengin ikinci halkı (OCDE verilerine göre). Bütün bunlar nasıl gerçekleşiyor?

BANKACI, SOYGUNCU ve KAÇAKCILAR

Uluslararası emperyalizm içinde İsviçre emperyalizminin oynadığı rol, hırsız yatakçılığıdır. Ana emperyalist ülkelerin oligarşileri ve bağımlı ülkelerin hakim sınıflarının soydukları paraları önce barındıracak, sonra da uygun banka yasaları, siyasi dengeli bir ortam, pratik ve teknik olanakları (uçak, havaalanı, telex vb.) ile, çalınan paraların verimli yatırımını sağlıyacak bir ülkeye gereksinimleri vardır. Bir ülkeden para kaçırma genel olarak iki yöntemle yapılır. Birincisi ticaret maskesi altında, ikincisi profesyonel kaçakçılar tarafından hayata sokulur. **Son çıkışında hiç bir yoklama görmeden 12 valizle dışarı kaçan Kastelli yeni rakı veya tam konservesi kaçırmıyordu Türkiye'den.**

1974'te beş büyük İsviçre bankasının döndürdüğü paranın ulusal gelir düzeyinde oluşu ve İsviçre'de 4000'den fazla bankanın varlığı gözönüne alınırsa, İsviçre'ye akan paranın tutarı kolaylıkla kestirilebilir.

İviçre'ye kaçırılan paraların bir kısmı geldikleri ülkelerin vergi kontrolundan kaçar. Diğer bir kısmının kaynağı cinayet, kaçakılık gibi adi suçlardır. Çok az da olsa, dürüstçe kazanılan paraların da güvencesi yine İsviçre!..

Hemen hemen tüm ülkelerde dışarı para çıkarmak yasak olsa da İsviçre Hükümeti, kaçakçılığa maşa olan şebekeleri dağıtma yerine onlara yataklık yapar. 24 Nisan 1974'te Portekiz'de faşist diktastörlük yıkıldığında paranın dışarı çıkarılması yasaklanmış olmasına rağmen bir yıl içinde bu ülkeden kaçırılan para bir milyar eskudostur.

Portekiz Merkez Bankası bu miktarı doviz ve altın olarak ödemek zorunda kalmıştır. Tüm dünya bankaları arasında en büyük payı alan İsviçre'dir.

KAÇAK PARA

Kaçak para iki çeşittir. Gelişmiş ülkelerden akan para İsviçre'nin adı geçen ülkelere olan ticaret açığını kapatır. İtalya sınırına yakın Lugana şehri 25 bin nüfuslu olup 300 banka ve ticaret kurumuna sahiptir. 1964'le 74 arası İtalya'dan Luganoya kaçırılan paranın tutarı 15 milyar dolardır.

Bugün iki milyon işsizin iş aradığı Fransa'da beşyüz bine yakın Fransızın İsviçre'de biriktirdiği para beşyüzmilyar fransız frangına yakındır. (10.000 milyar Türk lirası). Dile kolay.

Kaçak paranın ikinci bölümünü, emperyalizme bağımlı ülkelerin sermaye sınıfının kapkaççıların yatırdığı paralar oluşturur.

1974'de Etyopya'da yapılan bir araştırma, düşük imparator Haile Salassie'nin yüzbinlerce kilo altını kendi adına İsviçre Bankalarına yatırdığını göstermiştir. Bu parayı Etyopya'nın eline geçirme olanağı yoktur.

Osmanlı imparatorluğu yıkılalı beri hakim sınıfların dışarı kaçırdığı para kesinlikle bilinmese de Demirel yeğenler, Kastelliler milyarlar kaçırabildiklerine göre daha kodamanların kaçırdığı Türkiye halklarını yıllarca doyuracak düzeydedir.

"**Para halkın kanıdır**" sözü en iyi Türkiye'ye uygulanabilir.

BANKA SIRRI

İllegal transfer, vergi, silah, esrar kaçakcılığının finansmanı, besin ürünleri üzerine karaborsa, uluslararası moneter oyunlar, yatakçılık gibi işlemlere izin veren İsviçre yasasının adı **BANKA SIRRI**'dır. Yasa kısaca şöyle der: "**Banka yada para kurumları ile uzak yakın ilişkisi olan bir kişi meslek sırrını açığa vurursa 6 ay hapis, 50 bin İsviçre frangı para cezasına çarptırılır**". Örneğin Kastelli veya Yahya'nın bilmem ne bankasında hesabı var demek suçtur.

HESAP NASIL AÇILIR ve NASIL ÇALIŞIR

Bir yabancı hesap açtırmak istediğinde bir kimlik gösterir ve banka ile yapacağı yazışmalar için bir adres bırakır. Kimlik sahte olabileceği gibi adres de Bahamas'ta bir posta kutusu olabilir. İsviçre yasaları bazı durumlarda banka idaresinin adalete yardımcı olmasını öngörmüş olsa da pratikte bunun hiç bir geçerliliği yoktur.

Şöyleki bizim generaller kalkıp Kastelli bizi soydu -onlar da biraz kaptırmışlardır kuşkusuz- paramızı isteriz deseler, Kastelli'nin banka numarasını, kullandığı ismi, yatırdığı para tutarını ve bankayı belitmeleri gerek. Adama ölme eşeğim ölme derler. Diyelim eşek inatçı. Soygunu beraber yaptılar ve generaller bütün bunları biliyorlar. Kastelli bir telefonla numarasını başka bir numaraya başka bir isim altında devredebilir ve eşek yeni bir yaz beklemek zorunda kalır.

Uzun yıllardır binlerce dava Cenevre Adalet Sarayında sürüncemededir. Bir çok ülke, düşen diktatörlerin, değişen devlet başkanlarının İsviçre'ye kaçırdıkları paraları boşuna elde etmeye çalışırlar.

Ikinci Dünya Savaşında Hitler'in katlettiği 6,5 milyon yahudinin kalan ailelerine İsviçre bankalarının gönüllerinden koparıp ödediği para bir milyon kadardır, -Yatırılanın milyarları geçtiği açık olmasına rağmen- İsviçre yahudilere olan bu maddi borcunu Begin'in silahlandırılmasına yardım etmekle ödemektedir. Yahudi, kan emerek kazandığı gücü Filistin, Lübnan kanı akıtarak harcamaktadır.

Buna benzer örnekler binlercedir. Bayarlar, Menderesler, Koçlar, Özallar'ın İsviçre'ye yatırdıkları paraların bir gün Türkiye'ye dönme olanağı yoktur.

PARANIN YENİDEN DEVREYE SOKULUŞU

Gayet doğal olarak "**bu para ne oluyor?**" sorusu sorulacaktır. Mezar taşı gibi yatacak değil ya. Boşuna söylenmemiş "**Para parayı çeker, koç yiğit bel beller**". Bu para numaralı kontolar halinde doviz olarak başka ülkelere yatırıma gider. İsviçre'de yıkanıp temizlendikten sonra geldiği ülkeye bile dönebilir. **Örneğin Kastelli, Türkiye halkının alın terinden çaldığı paracıkları bir banka ya da çok uluslu şirket aracılığı ile generallere borç olarak verebilir. OYAK'a, Koç'un , Sabancı'nın şirketlerine ortak olabilir. Kendisi yeni bir iş çevirebilir. Güney Afrika, Şili, İsrail gibi iğrenç rejimlerle işbirliği yapabilir. Bütün bu dalavereleri beraber çevirdiği adamları -generalleri, Özalları, Koç, Eczacıbaşı, Sabancıları- bir gün sıkıştıklarında bağrına basabilmesi için yukarıda sayılan yöntemlerden faydalanması gayet doğaldır.**

BÜYÜK SOYGUNCULAR NİYE HEP İSVİÇRE'DEDİRLER

Bunu sadece "**BANKA SIRRI**"nın sağladığı kolaylıklarla sınırlandırmak yetersiz olur. İsviçre Hükümeti'nin zengin yabancılara sağladığı vergi kolaylıkları ve banka işlemleri üzerine yapılan yasal kontrol kar zamına da iki cümleyle değinmekte yarar var sanırım.

İsviçre'de servetten vergi alınmaz. Kişiler zenginliklerinin dış görünüşüne göre küçük bir vergi verirler. Çalışmak isterlerse vergi yine iki taraf arasında yapılacak anlaşmayla tesbit edilir. Adamlar, vergilerini nasıl olsa ezilen halklardan almışlar. Yedikleri çanağa tükürecek değiller ya.

Kamu kontrolü kavramına gelince o da şöyledir. Banka işlemlerini, bankacıların tesbit ettiği bir bankacılar kurulu görür. Suçlu da aynı, yargıçta. Gelde aklın generallere kaymasın.

NE YAPMALI

Daha da yapılacak iş kaldı mı diyeceksiniz. Doğru, fakat yine de aklımdan geçeni sizleriletmek isterim. Türkiye Devrimci Hareketinin şimdiden yapacağı işlerden biri hakim sınıfların mal varlığını belirlemek, fakat daha da önemlisi büyük İsviçre bankalarından bir ikisine birer memur sokabilmek. Olur a şeytanın kulağına gidiverir bu.

Bu yazı İsviçreli Sosyolog, Üniversite Öğretim üyesi, İsviçre Parlamentosunda millet vekili Jean ZIEGLER'in "Her şüphenin Üstünde İsviçre" adlı eserinden büyük ölçüde faydalınılarak kaleme alınmıştır.

avukatınız diyor ki

H. O.

İşten çıkartılanlar ne yapmalıdır

Son günlerde işten çıkarılmalar, büyük boyutlara ulaşmış bulunuyor. Özellikle küçük işletmelerde çalışan "**vasıfsız**" işçilere çıkış veriliyor. Bunların da çoğunluğunu yabancı çalışanlar oluşturuyor. Buna karşı devletin, yani iş mahkemelerinin (Arbeitsgerichte) etkin ve somut önlemleri yok. Bu nedenle aşağıda sunduğum pratik bilgiler, dikkatle okunmalı ve zaten sınırlı olan olanaklar en iyi biçimde değerlendirilmelidir.

İTİRAZ HAKKI KÜNDİGUNGSSCHUTZKLAGE

İşten çıkarmalara karşı işçilere güvenlik sağlıyacak hemen hiç bir önlem bulunmamaktadır. Tek çare iş mahkemelerine baş vurmaktır. İşten atılanlar, mutlaka iş mahkemelerinde dava açmalıdırlar. Kural olarak, dava süresinde işçiler, davayı kazanıncaya değin işyerlerini kaybetmiş sayılırlar. Eski işlerine devam edemezler. Oysa evsahibi-kiracı davalarında durum farklıdır. Kiracı dava süresince kirasını ödediği evde oturabilir. İsten atılmalara karşı .açılan dava sonucu, işyerine dönebilen (davayı kazanan) çok azdır. Bu tür davalarda, mahkeme çoğu kez davacı işçiye uzlaşma (Vergleich) önerir. Yani, işçinin işten atılmasına karşılık bir miktar tazminata (abfindung) razı olması demektir. İşçiye verilen bu para genellikle devede kulak kalmaktadır. Ama genel olarak iş mahkemeleri, işçilerin davayı kaybetmeleriyle sonuçlanmaktadır.

DAVA BOYUNCA ÇALIŞMAYA DEVAM ETME WEITERBESCHAFTİGUNG

Mahkeme tarafından haklı bulunup, eski iş yerine dönebilen işçi çok azdır. Sadece küçük bir gurup dava süresince iş yerinde kalmaktadır. Bunlar: Çıkışlarına işyeri temsilciliği (Betriebsrat) tarafından itiraz edilen işçilerdir. Bu temsilciler, ancak işyeri azlığı (Arbeitsmangel) ve işyerinin modernize edilmesi'ni (Rationalisierung) ileri sürerek, verilen çıkışlara itiraz edebilir. İşletme Temsilciliği, bu itirazına gerekçeleri de ekleyerek yasal süre dolmadan yapmak zorundadır. Bu guruba bir de işyerinde eğitim görenler girmektedir. Herhangi bir şekilde kurs görmekte olan bir işçi dava süresince eğitiminin yarıda kalacağını ileri sürerek işyerinde kalabilir.

Tüm saydığımız bu olanaklar, davaya bakan mahkemenin durumuna bağlıdır.

DAVADA TEMSİL EDİLME PROZESSVERTRETUNG

Kişinin kendi hakkını kendisinin savunması pahalıya malolabilir. Aylığın arta kalan, ödenmemiş tutarının geri alınması gibi basit durumlarda hukuki bir temsilciye gerek yoktur. Bu ve buna benzer olaylarda, iş mahkemesine bağlı (Rechtantragstelle) Hukuki dilekçe yerine, dava dilekçesi vermesi yeterlidir.

Ancak işten atılmaya karşı açılan davalarda tecrübeli bir avukata ihtiyaç bardır. Astarının yüzünden pahalıya çikmasını istemiyorsak, (Prozesskostenhilfe) dava masraflarına yardım dilekçesi verilmelidir. Dava yardımı konusunda mahkeme, kişinin aldığı işsizlik parası tutarına bakarak karar verir. İşçi, davayı kazansın ya da kaybetsin, işverenin avukat masraflarını da ödemek zorunda değildir. Ancak, dava masrafları yardımını yardımını alamazsa kendi avukat masraflarını ödemekle yükümlüdür.

(Rechtsschutzversicherung), Hukuk Sigortası olanlar, sigortalarının kapsamlarına, iş mahkemesindeki davalarında girip, girmediğini kontrol etmelidirler.

Sendika üyeleri bu durumlarda, ücretsiz olarak bir Sendika Hukuk Sekreteri tarafından temsil edilebilirler. Bu kişiler işçileri genel olarak iyi savunurlar. Ancak ne kadar gayret gösterecekleri Hukuk Sekreterlerinin dünya görüşlerine bağlıdır.

İTİRAZ SÜRESİ (KLAGEFRİST)

Yasanın öngördüğü süre geçirilmemelidir. Bu süre üç haftadır. Süre içinde hakkını arayamayanlar, büyük sorunlarla karşılaşabilirler. Her ne olursa olsun itiraz dilekçeleri, yasanın tayin ettiği süre içinde mahkemeye ulaştırılmış olmalıdır. Üç haftalık itiraz süresi, işçinin çıkış mektubunu aldığı günden itibaren başlar. İadeli taahhütlü gönderilen çıkışlar, siz evde olmasanız da postacının bir ihbarını bıraktığı tarihle bu süre yine başlamış sayılır.

O nedenle işçilerin çok uyanık olmaları gerekir. Çıkış tehlikesini tahmin edenler, ya da böyle bir ihtimalin olabileceğini hesaba katanlar, evden ayrılsalar, ya da izine gitmiş olsalar bile çıkış ihbarını aldıkları günden itibaren itirazlarını yapabilecek bir hazırlık içinde bulunmalıdırlar. Bu genelinde biraz karmaşık bir iştir, itiraz işlemi sudan nedenlerle askıya alınabilir. O nedenle herkesin bu konuda kendi avukatıyla konuşması doğru olur.

KİMLER İTİRAZ EDEBİLİR

Doğal olarak itiraz işlemleri yasal bir takım koşullara bağlanmıştır. Bunlardan birincisi, çıkışı verilen bir işçinin itiraz edebilmesi için çalıştığı işyerinde en az beş kişinin çalışıyor olması gerekir. Daha az sayıda işçiyle çalışnlar bu haklarını kullanamazlar. İkincisi, itiraz edecek bir işçinin ayni işyerinde en az altı ay çalışması zorunludur.

HANGİ ÇIKIŞLAR MAHKEMECE KABUL EDİLİR ?

İşveren ha deyince işçiye çıkış veremez,bunun için:

1) Çıkış veren işletme sahibi, daha önceden işyeri temsilciliğine haber verdiğini ve onun görüşünü aldığını kanıtlaması gerekir.

2) İşveren, mahkeme önünde niçin çıkış verdiğini gerekçeleriyle anlatmak ve öne sürdüğü gerekçeleri kanıtlamak zorundadır.

Devamı gelecek sayıda

İstanbul Festivalinin ardından

Üç haftalık Istanbul 10. Sanat Festivali, geçtiğimiz temmuz ortalarında sona erdi. Bu festivalin, ne olup ne olmadığını sergilemeden önce, "**fest**" sözcüğünün anlamını açıklamakta yarar var.

Hepimiz biliriz, özellikle ilk bahar ve sonbaharda Almanya'nın tüm kentlerinde sokak festleri olur. Bizler genellikle seyirci, kimi kez de folklor gösterilerimizle katılırız bu eğlencelere.

Festivaller, Avrupa'da son 150 yıllık dönemde görülmeye başlamış ve günümüze kadar çoğalarak gelmiştir. Burjuvazinin giderek yükselmesi, sanatta ve bilimde rönesansın yaşanması (XV-XVI Yüzyıl), müzikte önemli aşamaların yapılması festivallerin ilk ortamlarını yarattı. Böylece o dönemdeki ya kralın ya da büyük burjuva ailelerinin düzenlemeleri ile ilk müzik festivalleri görülmeye başlandı. Günümüzde 38'i uluslararası olan 1500 festivalin çoğunluğunu yine müzik festivalleri oluşturuyor.(Viyana, Salzburg, Zagreb, Varşova, Berlin, İstanbul, Bayreuth (ki 100 yıllık), Münih, Edinburgh, Zürich, Floransa, Atina) Bu müzik festivallerinin yanısıra sinema festivalleri de günümüzde önemli yer tutmaya başladı.

Son yıllarda ise Uluslararası festival yapma merakına bir de faşist Cunta ve yönetimler katıldı. Genelde kültürsanat hareketlerinin dünyadaki prestiji ve ülke içi politikaları yönünden Cuntalar çeşitli sanat festivalleri düzenlemekteler. Ülkesini kan gölüne çeviren, halkın sanatçılarını-sanatları yok etmeye-katletmeye uğraşan faşist Şili Cuntası devrimci halk ozanları Pablo Neruda ve Victor Jara'yı ve de nicelerini öldürdükten sonra Uluslararası Santiago Şarkı yarışmaları düzenlendi. Yine İran Şahı halkın muhalefetinin çok yükseldiği 70 yıllarında bir yandan Samed Behrengi gibi devrimci, yazarları yok ederken diğer yanda Şiraz (müzik ve tiyatro), Tahran (sinema) Uluslararası festivallerini yapıyordu. Yine Güney Kore Cuntası Seul Şarkı yarışması, Filipin diktatörü Marcos'ta müzik festleri yapmaktadır.

İSTANBUL FESTİVALİ

Türkiye'de ise festival sözcüğü özellikle 1960'lardan sonra duyulmaya başlamış ve değişik festivaller oluşturulmuştur. Bu festivallerin bazıları film yarışması şeklinde (Antalya Altın Portakal-1964'ten beri devam ediyor, Adana Altın Koza-1970-72 v.b) bazıları ise yöresel ürünlerin sergilenmesi şeklinde (Tekirdağ Kiraz, Malatya Altın Kayısı, Marmaris Şarap v.b.) yapılmıştır.

Bu yıl 10'uncu yılını dolduran İstanbul Festivali ise yukarıda saydığımız festivallerden gerek düzenliyenler, gerek düzenleniş amacı, gerek özü ve biçimi açısından oldukça farklı bir yapıya sahiptir.

İstanbul festivalini düzenleyen tekelci burjuvazidir. Devlettir. Bu festivali düzenlemek amacı ile önce İstanbul Kültür ve Sanat Vakfı kurulmuştur. Vakfın kurucusu ve başkanı Türkiye'nin en büyük tekellerinden olan Eczacıbaşı'nın (kimya-ilaç-seramik-bankacılık alanlarında) sahibi Nejat Eczacıbaşıdır. Vakfın Genel Müdürü ise o zamanların Devlet Opera ve Balesi Genel Müdürü Aydın Gün'dür. Ayrıca vakfın yöneticileri arasında tekel temsilcileri ve devlet yöneticileri (Dışişleri ve Turizm Bakanlığı) bulunmaktadır.

Festivalin finansmanını tekeller ve devlet sağlamaktadır. Festivalin organizasyonunda devlet memurları - sanatçıları çalıştırılmakta, devletin gösteri salonlarından - otellerinden yararlanılmaktadır. Ayrıca festival programları çerçevesinde devlet orkestraları - baleleri - tiyatroları ve de sanatçıları önemli görevler almaktadırlar.

12 Eylül faşist darbesi ile tüm ülkede kültür-sanat eylemleri sansüre yasaklamalara uğratılırken-toplatılırken, devrimci demokrat sanatçılar işten atılırken-gözaltına alınırken Cunta İstanbul Festivaline özel önem vererek devletin festivale olan katkısını daha da arttırdı.

Festivalin düzenleniş gerekçesini şöyle özetliyebiliriz;

1970'lerde, emperyalizme bağımlı olarak çarpık-çurpuk gelişen kapitalizm ve onun temsilcisi tekelci burjuvazi, egemen sınıflar içindeki mücadelesinde diğer işbirlikçi sınıfları tasfiye etmeyi planlıyordu. Bu arada ülkede gelişen halk muhalefetini önleyebilmek için yapılan 12 Mart faşist darbesi ile tekelci burjuvazi, yönetimi tam anlamıyla ele geçirdi. Bununla birlikte kültür ve sanat alanındaki egemenliğini de gerek ülke içinde gerekse ülke dışında kurması doğaldı.

İlk festivalin Cumhuriyetin 50. yılına (1973) denk getirilmesi aynı zamanda burjuvazinin gücünü göstermesi açısından (tüm alanlarda) önemlidir. Geçmişe bir göz attığımızda 1973 yılında Boğaz Köprüsü'nün açılması, Keban Barajı (ama yetiştirmediler), serbest seçimlerin yapılması (yani göstermelik burjuva demokrasisinin uygulanabilirliği) nın denk getirilmesi hiç de bir raslantı değildir. 1973'e göre organize edilen ilk İstanbul Festivali bu açıdan da ele alınmalıdır. Bu 10 yıllık festival dönemi içinde program-içerik ve sanatçı açısından en yüklü bir dönemdir.

Festivalden beklenen amaçlar açısın en önemli olanı festivali oluşturan perspektifin, kültür-sanat eylemlerinin tek doğru sanat anlayışı-sanat uygulamaları olarak kitlelere sunulmasıdır. Festival boyunca (yaklaşık 1 ay) tüm basın-yayın, radyo ve televizyon aracılığı ile bu perspektif her gün halkın beynine yerleştirilmeye çalışılmaktadır.

Festivalin bir özel amacı da yeterli kültürel mazisi ve birikimi olmayan burjuvazi için bir okul olmasıdır. Bu durumdan yararlandırılan küçük burjuvalar, aydınlar, bilim adamları ve kısmen öğrencileri de saymak gerekir.

Festival oluşturulurken amaçlanan turizm patlaması ise 10 yıllık geçmiş gözönüne alınırsa gerçekleşmemiştir.

PROGRAMLAR

10 senelik festivalin programlarını, sanatçılarını genel olarak incelersek şu sonuçlar ortaya çıkar:

Klasik batı müziği konserleri, operalar, baleler, tiyatrolar festival programlarının %80 ini teşkil ediyor. Geriye kalan %20 yi ise sergiler, konferanslar, folklor gösterileri ve filmler (son iki senedir) dolduruyor. Türk Halk Müziği ise hiç yok.

Bu sonuçlar gösteriyor ki festival ağırlıklı olarak bir Klasik Batı müziği festivalidir.

10 yıllık programlar çerçevesinde Bolşoy Balesi (Kuğu Gölü-Çaykovski), Londra Festival Balesi (Giselle-A.Adam) Berlin Senfoni Orkestrası (5.Senfoni-Beethoveen), Alvin Ailey Modern Dans Topluluğu, Ist.Devlet Opera ve Balesi (Saraydan Kız Kaçırma-Mozart), Bükreş Madripal Korosu, Moiseyev Dans Topluluğu ve nice orkestra ve topluluk festivale katıldılar.

Festivale katılan ülkelerin oranlamasında %43 lük rakamla Avrupa ülkeleri önde gelirken onları %38,5 gibi çok yüksek rakamla Sovyetler ve onun çizgisindeki Avrupa ülkeleri takip etmektedir. Burada bir olayı hatırlatmakta yarar vardır. 1981 Istanbul Festivalinde Cuntanın Avrupa'daki prestiji nedeniyle durum kritiktir, pek fazla grub ve sanatçı gelmek istemez. Ama Sovyetler Birliği ve onun takipçileri devreye girerek ve %60'lık bir program yaparak festivali bir anlamda kurtarırlar (oldukça ünlü Bolşoy Balesi bile 1981'de geldi!).

Türkiye ise festivalde %18,5 lik bir rakamla yer aldı. Türkiye'nin bu %18,5lik rakamı içinde yer alan müzik-opera ve baleler de Batı taklidi yorumlardan öte birşey değildi.

Festivalde Türkiyeyi temsil edenlerin tamamı devlet sanatçı ve orkestralarıdır (Burjuvazimiz Batı'daki gibi sanatçı yetiştiremediği için). Topu topu toplasan birkaç düzineyi aşmayan kemancılarımız (Suna Kan, Ismail Aşan), piyanistlerimiz (Idil Biret, Gülay Uğurata vb), bestecilerimiz (Adnan Saygun, Nüvit Kodallı vb.), senfoni orkestralarımız, balelerimiz ve de tabi devlet tiyatromuz özü ve biçimi açısından Batı kopyası yorumlarıyla festivalde sürekli yer aldılar.

Bu sonuçlara bakılarak festivalin Istanbul'da değil de sanki başka bir Avrupa kentinde yapıldığını düşünebiliriz. Böylece bu sonuçlarla burjuvamizin milli ve de ulusal niteliğinin olmadığı bir kere daha ortaya çıkmış oluyor.

Istanbul Festivaline ilişkin bir başka saptamada bilet fiyatlarıdır. Daha ilk festivalden itibaren fiyatlar özellikle yüksek tutularak belli bir izleyici grubu dışında başkaların festivali izlemesi yasaklandı. Bir örnek vermek gerekirse son festivalde (1982) Nureyev'li Londra Festival Balesinin bir gösterisi tam 1500 TL'dır. Asgari ücretin net 7400, ekmeğin 25 lira olduğu bir ülkede bu festivali kimlerin izleyeceği gayet açıktır.

ELEŞTIRILER

İstanbul Festivali'ne yönelik, eleştiriler ise ilk yıldan itibaren sürekli yapıldı. "**Halka dönük olmaması**", "**Doğu-Batı kültürleri**","**Azınlık kültürü**","**Tek sesli-çok sesli müzik**" gibi eleştiriler festivaller süresince hep oldu. Fakat 1981-82 yıllarında cuntanı baskısı ve politik tutumu, tekelleşmenin kültür ve sanat alanında getirdiği sonuçlar nedeniyle festivale karşı olan eleştiriler festivali desteklemeye yöneldi. Bu sonuç 12 Eylül sonrasında bir sürü demokrat - aydının Cuntayı desteklemesi gibi bir sonuç doğurdu.

Yukarıda yapılan eleştirilerin bazılarında belli doğruluk payının bulunmasına rağmen oldukça eksik eleştirilerdir. Bence olayın temel noktası azınlık, çoğunluk kültürü meselesi değildir, halka dönüklük değildir. Doğu'nun kültürü - Batının kültürü değildir. Çünkü sınıflı toplumlarda egemen sınıflar tüm kültür-sanat alanını egemenliği altına almışlardır. Ve kültür-sanat eylemleriyle kendi polirikasını-ideolojisini yaygınlaştırmaya, tüm halklara kabul ettirmeye çalışırlar. Baskı altındaki halka ve emekçilere sanatı ve siyaseti yasaklar, engel olmaya çalışır. Bu anlamda ister azınlık denen burjuvazinin sanatı ve müziği (çok sesli müzik opera-senfoni, bale v.b.), isterse tüm halk kesimlerinin dinlediği (tek sesli) arabesk müziği, klasik Türk müziği, yozlaştırılmış halk müziği, hafif batı müziği (arajman) birbirlerinin ALTERNATİF'i değillerdir. Olamazlar da. Çünkü her ikisini de egemen sınıflar kendi istek ve çıkarlarına göre organize ediyorlardır.

TEK SES Mİ ÇOK SES Mİ ?

Festivalin tüm yükünü çok sesli müzik olayı çektiği için gerek festival süresince gerekse 1923'lerden beri bir devlet politikası olduğundan oldukça çok tartışılan çok sesli-tek sesli müzik olayını biraz açmakta yarar vardır.

Çok sesli müzik Avrupa'da önce kilisenin daha sonra da burjuvazinin istemlerine göre oluşmuştur. Koro ve dini müzikten operaya senfoniye doğru yol alan çok sesli müzik özellikle 18. ve 19. yüzyıllarda en verimli yere çıkmıştır.(Haydn, Mozart, Beethoven, Chopin, Schuman, Liszt, Wagner, Brahms, Çaykovski.)

Türkiye'de ise 1923'lerden itibaren Atatürk'ün önderliğinde çok sesli müzik kampanyası açıldı. O dönemdeki anlayışa göre tek seslilik (yani Halk Müziği, türküler, Klasik Türk Müziği) geri kalmışlık-çağdışılıktı. Çok seslilik ise ileriyi-moderni ve Batı'yı temsil ediyordu. Esasında bu anlayış o dönemde tüm alanlarda yapılan burjuva devrimlerine eşit düşüyordu. Böylece sistemli-programlı şekilde yürütülen çok sesli müzik kampanyası için Avrupa'ya müzik öğrencileri gönderildi, 1933'te Cumhurbaşkanlığ Senfoni Orkestrası, 1936-40'da Devlet Konservatuarı (Tiyatro-Bale-Şan v.b.) kuruldu. Tek sesli müzik diye Halk Müziği yasaklandı. (1934-37 arasında radyolarda türküler tamamen yasaklanırken Batı Klasik Müziği ve Batı eğlence müziği yayının %80'ini kaplıyordu.)

Bütün bu baskıcı politikalara, zorlamalara rağmen halk çok sesli müziği benimsemedi. Reddetti. Öyle durumlar olmuş ki, halk radyodaki operayı dinlemek yerine Mısır radyolarını dinler hale gelmiş.

Ve sonuçta çok sesli müzik giderek gelişen tekelci burjuvazinin müziği haline dönüştü. Onunla özdeşleşti. Ve en olgun çağını şimdi İstanbul Festivalleriyle yaşıyor.

Aslında sorun tek bir müzik türü veya biçimi ya da tekniği sorunu değildir. Temel belirleyici olan, tüm bu biçimleri, türleri, teknikleri içerebilecek devrimci Öz'dür, içeriktir.

Tüm emekçi kitlelerin önündeki yasaklar, engeller yıkılıp kültür ve sanat alanı emekçilere açılabilirse ve müzik önce kendi ulusal kaynağından gücünü alırsa, sonra da dünyadaki en iyi şeyleri özümlerse onun artık tek sesli mi, çok sesli mi olduğu önemli değildir. Örneğin Sovyetler'de 1917 devriminden sonra çok sesli müziğin oldukça yaygınlaşması (Sostakovich ve Prokofiyev gibi dünyaca ünlü bestecilerin çıkması), Çin'de Mao'nun kültür devrimi sırasında operayı kullanması.

SONUÇ

Belirli ölçülerde İstanbul Festivalinin getirdiği sonuçları irdelemeye çalıştık. Peki böyle bir festivalin zararları nasıl giderilebilir? Alternatifi ne olur? Sorularını da biraz yanıtlamakta yarar vardır.

Türkiye devrimci hareketinin çok genç olması, kültür-sanat eylemleri hakkında yeterli değerlendirmeler-yorumlar yapamamasına rağmen bazen bireysel başarılar (N. Hikmet, Y. Güney, E. Gökçe v.b.) bazende örgütsel başarılar elde edilmiştir. Bu başarıların kaynağında çok zengin kültürel geçmişimiz, halkımızın mücadelesi ve bu sanatçıların bireysel-üstün yetenekleridir.

1980 Nisan ayında Fatsa'da bir kültür şenliği yapılmıştır. Belirli örgütsel bir çabayla ve devrimcilerin kontrol sağladığı bir alanda gerçekleştirilmiş gerçek anlamda ilk halk festivalidir. Tüm Türkiye'den gelen devrimci-demokrat sanatçıların, bilim adamlarının ve halkın aktif olarak katıldığı şenlikte tüm sanat kollarında gösteriler yapıldı. Tartışmalar, açık oturumlar oluşturuldu.

Evet, Fatsa 80 egemen sınıfların çürümüş-yozlaşmış toplumsdal ilişkilerine karşı yepyeni bir toplumsal düzen adına yapılmış bir "**meydan okuma**"dır. Evet

, içinde taşıdığı filizler açısından İstanbul Festivalinin alternatifi idi.

Şu anda FATSA'mız yok, çok şeyimiz yok ama geleceğe, cesaretle, yürekle bakan bir inancımız, bir mücadelemiz var. Bu mücadelenin ayrılmaz bir parçası olarak kültür ve sanat cephesi var. Ve bu cephe geleceğin yaratılmasında önemli işlevler görecek.

A. Ö.

Dil güçlükleri üzerine

Yavuz KÜRKÇÜ

60'lı yıllarda gelmeye başlıyan ve konan sınırlamalara karşın sayıları giderek artan - çocukları ve eşleriyle F.Almanya'daki yabancı azınlığın çoğunluğunu oluşturan - Türkiye'li göçmenler ikinci yurtlarında herhalde kalıcıdırlar. Dişten tırnaktan arttırdıklarıyla anayurtta yaptıkları bunca yatırım (ister kişisel gelecek kaygısıyla alınan evler, katlar, arsalar vb.ister nam olsun diye küçük katkılarıyla oluşturulan işçi şirketlerinin fabrikaları) onları bekleyedursun, geri dönme eğilimi giderek azalmaktadır.

Batı Avrupa ülkelerinde yaşayanlar bağlayıcı kararlarını, özellikle F.Alman eyalet hükümetlerinin son uygulamalarıyla ilişkili olarak artık vermek zorundadırlar. Ya Türkiye'deki aile bireylerini, eğer yasa olanak tanıyorsa yanlarına getirtecekler ya da federal yetkililerin aşamalı olarak uygulayabilecekleri caydırma/özendirme politikası sonucu "bilinmez geleceğin Türkiye sahnesini yaşamak üzere" geriye döneceklerdir.

F.Alman hükümetlerinin ne yapabileklerini mantık süzgecinden geçirelim. Hangi siyasal parti iktidarda olursa olsun, tarihin acı deneyimlerini yeniden yaşamak istemiyecektir. Bir görüşe göre "yapay olarak yaratılan işsizlik" tırmanmasını sürdürdükçe yabancı karşıtı politikalara yaklaşılacak ve kısa dönemde bu aşırı kesimi susturabilmek için öncelikle sorun (!) yaratılan Türk işsizler geri gönderilecektir. (Yasa hükmü bu anlamda oldukça açıktır: "Bir yıl süreyle işsizlik parası alıp daha sonra sosyal yardımla yaşamını sürdürenler F. Alman devletine yük olduklarından ötürü sınır dışı edilebilirler.)

Buraya kadar yazdıklarımız işsizikle ilgili; kısacası konunun yanlızca ekonomik yanı. Yaklaşık 2 milyon dolayındaki işsizden 100.000 kadarı Türk işsizidir (- % 5). Geriye kalan % 95, ölçütler ne olursa olsun, sorun (!) olmayı sürdüreceklerdir: **Öncelikle dil açısından.**

"Hiçbir dil öğrenilmeyecek kadar güç değildir" gerçeğinden yola çıkarsak özellikle dilbilgisi yapısından ötürü zor bir dil sayılan **Almanca da öğrenilebilir**. Yoksa, Türkçeyi yanlızca Türklerin İngilizceyi İngilizlerin iyi konuşabileceği gibi bir mantık saçmalığına düşülebilir. Aynı saçma mantıkla, bunun tersinin de olamayacağı (Hintlinin Swahili ya da Japonun İsveççe konuşup yazamıyacağı) ileri sürülebilir. Mantık oyunları bir yana, Federal Almanya'daki Türkiyeliler (dertlerini anlatabilecek kadar demiyorum) **iyi Almanca ve Türkçe**, üstelik Fransızca, İspanyolca vb. da öğrenebilirler; **iyi öğretilmek kaydıyla.**

Tartışılmasına gerek olmayan doğruları sıralayalım:

1) Almanların anadili Almancadır.

2) Ülkedeki yabancılar yerlilerle anlaşabilmek için (diplomatlar dışında) Almanca konuşup anlamak, okumak, yazmak zorundadırlar.

3) Yabancı dil öğretmekte temel görev Alman eğiticilere düşmektedir. (Dil bilgisi yeterli ise yabancı eğitici kendi yurttaşlarına daha yararlı olabilir)

Bu arada evsahiplerimize çuvaldızlarını saplamadan iğneyi kendimize dokunduralım. Almanya'da ülkenin yerlisiyle, hangi düzeyde olursa olsun, görüşüp tartışırken bir tek araç kullanabiliriz: Almanca. Bu böyle biline.

Evsahiplerimiz, engin Batılı hoşgörüleriyle (!) yabancıları anlamaya, onların sosyo-ekonomik yapılarını ve dillerini öğrenmeye çabalıyorlar. Özellikle dil güçlüklerinden doğan başarısızlıkları bir bakıma anlayışla karşılıyorlar ama galiba **kendi dillerini ne öğrenmeyi, ne de öğretmeyi amaçlıyorlar.**

Üç aşamada (okul öncesi çocuklar, öğrenciler ve yetişkinler için) gerçekleştirilmesi gereken dil öğretme yol ve yöntemleri tek elden en kısa zamanda planlanmalı ve uygulamaya sokulmalıdır. Yabancı işçiler kendilerine bugüne kadar sunulan hakları (sürekli oturma izni ya da hakkı gibi) kullanmadıysalar ve bunun nedeni en başta dil yetersizliği ise, durumun tek sorumlusu yabancı işçiler olmamak gerekir. Olanakların yaratılmamış olması nedeniyle, herhalde az gelişmiş ülkelerden gelen konuk işçilerin birinci kuşağının "**yitirilmiş**" olarak görüldüğü izlenimi doğmaktadır. Bu izlenim yanlıştır. Hangi kökenden gelirse gelsin, her yaştaki yabancı **iyi öğretilmek kaydıyla yeteneği elverdiğince** Alman dilini öğrenebilir. Önerim özellikle birinci kuşak için geçerlidir. Mevcut sistemle uyuşan pragmatik bir yaklaşım şöyle olabilir: **Yetişkinler, yasal olarak dil kurslarını** (özel ya da resmi nitelikli) **izlemeye özendirilmeli, yapmış oldukları ödemeler başarılı olduklarını gösterir belgelerin sunulması durumunda vergi iadesi biçiminde geri alınabilmelidir.**

Her türlü sayısal verinin birkaç saniye içinde, ülke çapında geçerli olmak ve birler basamağına kadar, sağlam geçerlikte alınabildiği ve ülke geleceğinin bu sayılara dayanılarak planlandığı F.Almanya'da okul öncesi eğitim çağında olan çocuklara uzun dönemde ve hemen bugün yuva olanakları açılmalıdır. Böylelikle özel çaba harcamaksızın yabancı çocukların dil öğrenme sorunu ilk aşamada çözülecek ve yaşıtlarıyla ön yargılardan - göreceli olarak- uzak bir biçimde kaynaşacaklardır.

Asıl büyük sorun okul çağıyla birlikte başlamaktadır. Alman eğitim sistemi gözönüne alındığında bir" yarış" sözkonusudur. Yabancı çocuklar dil bilmemekle daha baştan yarışa sokulmamaktadır; ancak küçük bir yüzde yalın ayak maratona katılmakta, doğal olarak donandığı yetenekleriyle atak üzerine atak yenilemekte, her kilometrede güçlenerek bazen defne dalıyla süslenmektedir başı. Kuraldışı özellikleri genelleştiremiyeceğimize göre, genel doğruları en kısa zamanda bulmalıyız. Yarışa ara yerden katılanlar için olumlu amaçlara yönelik bilimsel ve nesnel ölçütleri ivedilikle belirlemeliyiz.

Eğiticiler olarak, yeryüzünden toplumsal ve ekonomik yarışları kaldırıncaya kadar, yarıştan kopmamak görevimizdir.

DÖĞÜŞEREK ÖLDÜLER

Şili Halkının yiğit başeğmez türkücüsü

VİCTOR JARA

Hazırlayan: Emine ERDEM

Bir Eylül günü Latin Amerika'da özgürlük, eşitlik ve demokrasi bayrağını daha yükseklerde dalgalandırmak isteyen Şili işçi sınıfının ve emekçi halkının bu savaşı zincire vuruldu, kana boyandı. 11 Eylül 1973'de general Pinoşe'nin yönetiminde faşist cunta Şili işçi sınıfının, emekçi halkın başına çöreklendi. Unidad Popular'ın cumhurbaşkanı Allende öldürüldü. Binlerce Şili'li yurtsever kurşunlandı, zindanlara atıldı, işkenceler gördü. Bu kanlı rejim bugün de sürüyor. Benzer koşullar bizim yurdumuzda da var şimdi.

Şili'de faşizme karşı savaşan sanatçılardan birinin, Şili işçi sınıfının, emekçi halkının özgürlük, eşitlik, demokrasi davasına can vermiş bir sanatçıyı bir kez daha yaşatıyoruz sayfamızda. Şili halkının başeğmez türkücüsü Victor Jara'yı.

Victor Jara çamaşırcı bir ana ile tarım işçisi bir babanın oğlu olarak 28 Eylül yılında dünyaya geldi.

Öğrenimi süresince politik ve sanatsal etkinliklerde bulundu. 1962'de Şili Üniversitesi tiyatro bölümünü bitiren V. Jara çeşitli tiyatro, folklor gruplarında verimli çalışmalarda bulundu. Halkını bu alanlarda özellikle sosyalist ülkelerde temsil etti.

1963'de Şili Üniversitesi tiyatrosuna girdi. Rejisör olarak çalıştı. Şili Üniversitesi Yüksek Tiyatro Okulu'nda tiyatro dersleri verdi.

1965'de yılın rejisörü seçildi, eleştiri özel ödülü aldı.

1966'da *"Penadelos Parra"* grubunda ilk kez solist olarak çalıştı. Çok daha etkin politik çalışmalara girişti. Uzunçalar plaklar doldurdur. 1968'de bir plağından eleştiri ödülü ve gümüş plak kazandı. Tiyatroya yeniden yöneldi, özellikle Brecht, Lorca, Weiss tiyatrosuyla uğraştı. Sosyalist ülkelere bu arada DDR'e gitti. *"Bir tarım işçisinin şikayeti"* adlı türküsüyle birincilik ödülü aldı. Şili komünist gençlik örgütüyle çalışıyordu.

Üniversiteli genç bir kız, bir gösteri sırasında Santiago'nun bir meydanında öldürülmüştü. Bu genç kızın anısına onun adını, *"Ramona Barra"* adını alan Şili'li bir genç komünistler gurubu Unidad Popular'ın amaçlarını yaptıkları duvar resimleriyle de halka yayıyorlardı. Jara onların eylemlerini bir türküsünde şöyle dile getiriyor:

"Genç yoldaş
umutlarını kuruyorsun
aydınlatıyorsun duvarları
kızıl özgürlük çağrınla".

Victor Jara Unidad Popular'ın düşmanları tarafından Santiago'da Plaza Tropezon'da öldürülen öğrenci Miguel Angel Agulera'nın onuruna yaktı bu türküyü:

"Orada, toprağın altında

uyumuyorsun sen kardeşim, yoldaşım
yüreğin baharın topraktan fışkırışını dinliyor
senin gibi
rüzgarlarla gelecek olanı
....
Orada suçlunun gizlendiği yerde
senin adın zenginlere çok adlar diyecektir:
o, senin kanatlarını uçarken yakan,
sönmeyecek olan
yoksulların ateşi

1970'de yapılan ilk Latin Amerika tiyatro toplantısında yer aldı. Ülkesinde demokrasi hareketinin geniş halk yığınlarına ulaşabilmesi için etkin çalışmalarda bulundu. 1971'de Şili'de toplanan emperyalizme karşı gençlik toplantısına katıldı.

Jara, dünya devrim deneylerine gönülden bağlıydı. Meksika devrimci hareketinin seçkin önderlerinden Pancho Villa için de bir türkü yaktı:

"Pancho Villa düşümde yaşıyorsun
anlayışımda ve yüreğimde
yenik düşsem de
Alvaro Obregon ordularına
vefalı bir asker oldum
sonuna kadar devrimin oy oy
iyi bir asker oldum hep
cesurca döğüşen".

Victor Jara Latinamerika halkları için kurtuluş umudunun gerçekleşebileceğine yakın bir örnek olan Küba devrimini türkülerinde çoşkuyla yaşıyordu:

"Marti'yi, Fidel'i tanımak istiyorsan
Küba'ya Küba'ya
Che'nin yolunu bilmek istiyorsan
Küba'ya Küba'ya".

1971 yılında yılın komponisti seçildi. Küba'da yapılan Latinamerika müzik toplantısına katıldı. Şili komünist gençlik örgütünün merkez komitesi üyesi olarak etkin bir savaşım verdi. Silahı gitarıydı, sözleriydi.

Vietnam halkının kurtuluş savaşını türkülerinde dile getiriyor *"Ho Amca, türkümüz bizim... zincirler zaferi getirecek, barış içinde yaşama hakkını"* diye söylüyordu umudunu.

11 Eylül 1973'de Şili'ye gelen faşizm, demokrasiden, eşitlikten, özgürlükten, barıştan yana herkese sayısız baskı ve işkenceler uyguladı.

Şili stadyumuna binlerce yurtseverle birlikte türkücü Jara'yı da götürdüler:

"Beşbin kişiyiz
burada, bu küçük parçasında
kentin.
Beşbin kişiyiz.
kaç kişiyiz ama tümümüz
kentlerde
tüm
tüm yurtta?"

Binlerceydiler. Büyük ozan Neruda'da evinde faşist çember içindeydi.

Tüm zindanlarda ve stadyumda Şili'li yurtseverler umutla ve bilinçle direniyorlardı. Stadyumda silahı gitarıydı Jara'nın. Üniversite'de nice gençler öldürülmüştü. Üzgündü stadyumdakiler. Jara onların yüreğindeki umut ateşini yeniden tutuşturmak için gitarıyla türküler söylüyordu. Tümünün sesiydi. Şili işçi sınıfının, emekçi halkının haklı isteklerinin örgütlü savaşımının sesi. Faşistler gitarını çalmasın diye ellerini kırdılar önce. Ama o yine boyun eğmedi. "Venceremos" türküsünü söyledi.

Halka umut veren bu özgürlük türkücüsünün sesi susturulmalıydı. Faşistler makinalı bir tüfekle türkü söylerken vurdular onu. Türküsü bugün de söyleniyor. Jara teslim olmadı. Jara ölmedi. Faşizme karşı olanlar türküsünü söylüyor bugün de onun. Bu türkü bizim yurdumuzda da söyleniyor.

Not: Şiirlerin türkçesi H. Erdem'in.

Devrimci sanatçı Fuat Saka ile bir söyleşi

"Mücadelemiz iyiden, güzelden yana"

(Son iki yıl içinde Federal Almanyada verdiği konserlerle ilgiyi çeken Fuat Saka ile Demokrat Türkiye Sanat muhabiri Serpil'in yaptığı bir söyleşiyi okuyacaksınız.)

Serpil: Fuat arkadaş, 12 Eylül'den sonra yurt dışına çıkmak zorunda kalmış bir sanatçısın. Sanatından ödün vermeden çalışmalarını yurtdışında da sürdürmektesin. Bu nedenle sorularıma şöyle başlamak istiyorum:

— 12 Eylül sonrası Türkiye sanatçılarının tavırlarını nasıl buluyorsun?

C— Bir çok sanatçımız özellikle 12 Eylül Faşist darbesinden sonra kendi entellektüel kaygılarını halkın sorunlarının yerine koymaya çalışıyorlar. Cuntanın istediği sanatçı olma yolunda bayağı gayretliler. Generallerin iplerini ellerinde tutan Tekelci Sermaye bu çalışmalarında onlara geniş olanaklar sağlamayı ihmal etmiyor tabi.

Açılan sanat yarışmalarında jüri üyelerini bir kaç albay, bir kaç iş adamı oluşturuyor. Ve ödülleri bu jüriler dağıtıyor. Böylesi yarışmalara katılan sanatçıların hangi düzeyde ürünler vereceği, ürünlerinin nasıl bir içerik taşıyacağı üzerine yoruma gerek yok herhalde.

Oysa Sanatçı, halkın iyiden, güzelden yana verdiği mücadelede ona direnç katabilen, ışık tutabilen kişidir.

Bugün ülkesine ve halkına karşı sorumluluğunu yerine getiren sanatçılarımız da var. Ancak bunlardan bir kısmı güzel yurdumuzda ya zindanlardadır, ya da kalemlerinde ve dillerinde cuntanın kelepçeleri, sessizce beklemektedirler. Bir kısmı da cuntadan sonra yurt dışına çıkma olanağını bulabilmişler, gittikleri yerlerde mücadelelerini sürdürmektedirler. Selam bu Sanatçılara.

S— Müzik ve özel olarak Halk Müziği üzerine olan düşüncelerinden söz edermisin?.

C— Günümüzde müziği (bütünlüğü gözden kaçırma tehlikesi de olsa), sınıflandırarak incelemek ve iki başlık altında toplamak gerek.

1- Burjuvazinin yaygınlaştırmaya çalıştığı ve bunu büyük ölçülerde başardığı müzik türleri.

2- Burjuvazinin müzik türlerine alternatif müzik türleri.

Özel olarak Halk Müziğini soruyorsunuz. Biz türkülerle ağlarız, türkülerle coşarız. İsyan ederiz zalimlere türkülerimizle. Haklı kavgamızı dile getirip korku salarız ezenlerin yüreğine. Ve onlar türkülerimizi yok etmek isterler. Ama bizler yok edilmedikçe türküler yok edilebilir mi hiç?.

Bugün Halk Türküleri biçim olarak farklılıklar taşımasına rağmen özü itibarıyla aynı kalmış hatta daha vurucu, daha çarpıcı hale gelmiştir. Yaşamın sevincini, coşkusunu, özlemini, isyan ve direnişini anlatmış, ezilen sınıfların bir silahı olmuştur.

S— Müziğin yanında Resim çalışmalarının da olduğunu görüyoruz. Resim Sanatı üzerine ne düşünüyorsun?.

Fuat Saka

C— Türkiye'de kültürümüzün diğer alanlarında olduğu gibi resim sanatına da burjuvazi el atmıştır. Özel Galeri sahipleri ve onlarla çıkar ilişkisi içinde olan sanatçılar, eleştirmenler bu sanatı geçmiştekinden daha etkili bir şekilde yönlendirmeye başlamışlardır.

Buna karşılık Burjuvazinin Resim sanatına koyduğu ambargoyu kırmak, onu halka mal edebilmek yolunda ileri adımlar atan Ressamlarımız var. Fakat bunların çabaları bugün 12 Eylül Faşist darbesiyle büyük ölçüde budanmıştır.

S— Müzik alanında bugüne kadar yaptığın çalışmalardan bahsedermisin?.

C— 1967 ile 1971 yılları arasında kopyadan öteye gidemeyen çalışmalar yapan bir müzik gurubunda davul ve gitar çaldım. Bu sırada saza ve saz müziğine yakınlaşmam gurupla bağımı kopardı. Ve ben tek başıma sazımla çalışmalar yapmaya başladım. Önceleri yüz yılların damgasını taşıyan türküler üzerinde araştırma yaptım. Onları çağımıza has özellikler taşıyan biçimlerde yorumladım. Sonraları bu çalışmalara kendi yapıtlarım eklendi. Bu yapıtlarımla bir çok konserler verdim. Son olarak gurubumuzla yaptığımız bir kaset benim halk müziğini çok seslendirme anlayışımı yansıtmaktadır. Bu çalışmamda sazı ve tek sesi daha etkin hale getirmeye, toplum yaşamındaki çok sesliliğe uyum sağlanması yolunda adımlar atmaya çalıştım.

S— Biraz da konserlerinden söz edermisin ?.

C— Türkiye'deki konserler düzenin dişlileri arasında ezilen insanlarımızın saz müziğine olan tutkusunu, vazgeçilmez sevgisini gösterdi bana. Onların sorunlarına değinen her yapıta nasıl sahip çıktıklarını gördüm. Eğer Sanatçı Halkının sorunlarını paylaşıyorsa ve o sorunların çözümü için mesajlar veriyorsa, onu nasıl gözbebekleri gibi korudukla rını yaşadım.

Yurtdışı içinde aynı şey sözkonusu. Burada çalışmak zorunda bıraktırılan emekçi insanlar kendilerinden olan her yapıta büyük bir ilgiyle, sevgiyle yaklaşıyorlar.

Yurtdışında yabancılara verdiğim konserlerin arkasından her defasında halk kültürümüz, halk müziğimiz üzerine soru yağmuruna tutuldum. Bu konserler bana, halk müziğimizin hakkı verilerek tanıtılması halinde müziğin ulusları nasıl birbirine bağlıyabileceğini öğretti.

S— Son yıllarda "ARABESK" adı verilen bir müzik furyası var. Türkiye'de ve Yurt dışında girmediği kapı bırakmadı. Bu müzik türüne ne diyorsun ?.

C— Evet bu olaydan kısacada olsa bahsetmek gerekli.

Arap Müziğinin kopyası olan bu müzik son yıllarda tüm çevremizi sarmıştır.

Yalvarıp yakarma, acı çekme, inleme gibi duygular dile getirilir bu türde. Tür değil, uslupta demek daha doğru olur.

Dışa bağımlı kapitalistleşmeye paralel olarak yaygınlık kazanmış olması son derece dikkat çeken bir nokta. Hiçbir kültürel değer yaratmayan bujuvazinin, önüne gelen en yoz, en geri, en kalitesiz şeyleri kabullenip, kabul ettirmedeki becerisinin en güzel örneği.

Burjuvazi bir yandan batı kaynaklı Disko Müziği ve Hafif Müziğe Türkçe sözler yerleştirip arajman diye yutturmaya çalışırken, beri yandan halkın belli bir bölümüne içki mezesi Arabesk'i götürmüştür. Biri Meze, diğeri Afyon.

S— Son bir soru. Yurtdışında kesinkes karşı çıkılması gereken Sanat Tüccarları var. Bunlar için ne diyorsun ?.

C— Yurtdışında Türkiyelilerin kültürleri üzerinde exportlar büyük rol oynamaktadırlar. Kültürel alan resmen onların denetimindedir.

Hele kısa bir süre önce başlattıkları video furyası var ki, dışarıyla zaten çok az bağı olan insanlarımızı tamamen yaşamdan koparıyor. Onları kendi içlerine hapsediyor. Kendi kültürünü ısrarla sürdürmeye çalışan insanlarımızın duygularını sömürmekte üzerlerine düşen görevi fazlasıyla yerine getiriyor bu ticarethaneler.

Türkiyelilerin kültürleri üzerinde bu kadar belirleyici rol oynayan bu olay, ancak onların kültürlerine sahip çıkmak, geçerli alternatifler sunmakla tesirsiz hale getirilebilir. Halkın sanatçısı olma gibi ağır bir sorumluluk yüklenen bizler, onun kültürüne, sanatına sahip çıkmalıyız. ●

Askeri Cuntaya karşı açılan imza kampanyasına dünyanın her yanından 200'e yakın sanatçı ve bilim adamı katıldı.

Yannis Rıtsos

"TÜRKİYE'DE DEMOKRASİYE GEÇİŞ BİR ALDATMACADIR"

DEMAR tarafından sürdürülen imza kampanyasına imza atan sanatçı ve bilim adamları Türkiye'deki cuntanın temel insan hak ve özgürlüklerinin çiğnenmesini, düşünce ve sanata ağır baskılar yapmasını protesto ediyorlar. "Demokrasiye geçişin" ise bir aldatmacadan ibaret bulunduğunu vurguladıktan sonra Türkiyeli sanatçılarla dayanışma içinde olduklarını ifade ediyorlar.

Bildiride imzasın olan sanatçı ve bilim adamlarından bazılarının adları şöyle:

Yazarlar :
Yannis RITSOS (Yunanistan), Ingeborg DREWITZ (F. Almanya), Sol ARGUEDAS (Meksika), Tahar Ben JELLION (Fas), Ariel DORFMANN (Şili), Yazarlar Birliği (Pen Club-F. Almanya), Yazarlar Birliği (Pen Center-Amerika Kıtası),

Diğer sanat dalları:
Georges MOUSTAKI (Fransa)
Pete SEEGER (U.S.A)
Georges MOUSTAKI (Fransa), Pete SEEGER (U.S.A.), Paco IBANEZ (Ispanya), BIALEK (Belçika), Mikis TEODORAKIS (Yunanistan), Peter HOFMANN (F. Almanya)

Hukukçular:
Prof. Joe NORDMANN (Fransa), Prof. Francoise RIGAUX (Belçika), Prof. Gerhard STUBY (F. Almanya), Prof. Vassily MAZOW (SSCB), Prof. Alionune CASTORELLI (Italya), Prof. Amar BENTOUMI (Cezayir), Uluslararası Demokratik Hukukçular Birl., F. Almanya Dem. Hukukçular Derneği.

Diğer bilim dalları:
Prof. Egbal AHMED (Pakistan), Prof. Orlando-Fals BORDA (Kolombiya), Lady Amalia FLEMİNG (Yunan), Prof. Armando URIBE (Şili), Prof. Juan PEGORARO (Arjantin), Prof. VERLET (Fransa), Prof. Oko ETIENNE (Kongo Halk. Cum.), Prof. Ned
Prof. Egbal AHMED (Pakistan)m Prof. Orlando-Fals BORDA (Kolombiya), Lady Amalia FLEMING (Yunan), Prof. Barun DE (Hindistan), Prof. Armando URIBE (Şili), Prof. Oko ETIENNE (Kongo Halk. Cum.), Prof. L. Sala MOULINS (Ispanya-KATALAN), Prof. K. Liebe HARKORT (Fed. ALMANYA) ●

"Kırklardağı'nın Düzü"

Ömer POLAT

"**Kırklardağı'nın Düzü**" Esma Ocak'ı ikinci öykü kitabı. "**Berdel**" adlı ilk öykü kitabı ise geçtiğimiz yıl yayınlandı. Ve üzerine çok şeyler yazıldı., söylendi Türkiye basınında. Bütün yazılanlar Esma Ocak'ın öykülerinin köy kadınını büyük bir ustalıkla anlattığı, insanı derinden kavradığını vurguluyorlardı. Elime geçmedi geçen yıl. Okuyamadığıma hayıflanıyordum. İki kitabını da bu hafta okudum. Hakkında yazılan eleştirilerden Esma Ocak'ı yirmilerinde bir genç kız biliyordum. Yanılmışım.

Esma Ocak 1928 Diyarbakır doğumlu. Anlayacağınız elli dört yaşnda tam. şaştım kaldım. Bunca yıl duran bir insanın, o yaşta, hele hele bizim ülkemizde ölümünün beklendiği bir yaşta. Gerçi bizde ölüm yaşı oranı yüzde elliye bile ulaşmadı ya! Sen tut öleceğini bekleyeceğine, dünyadan elini eteğini çekeceğine, çocuklarının eline bakacağına, başına ehramlar örtüp beş vakit namazında, orucunda - hem üç ayları da tutarak minderine oturacağına, otur öykü yaz. Hem eline öykülerini verdiğin kişiyi bütün gece uyutmadan okut. Ve son sayfayı kapayınca umut sok okuyucunun gözüne, yaşamın güzelliğini, insanın yüceliğini doldur yüreğine beynine. İnanamıyorum Esma Ocak'ın elli dört yaşında olduğuna, inanmam da. Öykülerinde yirmi yaşında yazan bir yazarın coşkusu var. Öyküleri insan dolu, yaşam dolu. Elli dört yaşında bile olsa kendini yirmi yaşına indirmiş. İşte insan bu. Ancak böyle bir insan öyle güzel öyküler yazabilir.

Diyarbakır köylerini anlatıyor ilk öykü kitabı "**Berdel**"de. Ama anlatıyor. Öyle eskiden okuduğumuz öykülerdeki gibi kan, barut, köle olmuşluk, insanlıktan çımışlık yok. İnsan var, insan. Onca yokluk içinde, onca zulüm içinde, onca acı içinde insan var.

İnsanların varlığını düşününce karamsarlık çökmüyor insanın içine. Faşizmden korkmuyorsun. Dört beş general ürkütmüyor seni. Geleceği aydınlık, geleceğin bizim tarafın olacağını görüyorsun. O yüce halkı görüyorsun. Bunu Esma Ocak gösteriyor bize.

Kürt insanı üzerine yazılmış çok öyküler okudum bugüne dek. Hepsinde kan olan, kırbaç olan, töreye kul olan insanlar vardı. Ağa kamçısında, jandarma jopunda inleyen, sessiz, dirençsiz, acınası insanlar vardı. Bu yüzden de kent soylu acır olurdu. Acırdı da "**çok yazık, kurtarmalı bu insanları**" derdi. Çünkü anlatınlanlardan o çıkıyordu. Bu insanlar ancak kurtarılabilinir, yoksa bunların kendi kendilerini kurtarmaları olanak dışı. Ama Esma Ocak öykülerinde kimin kimi kurtaracağını bir güzel anlatmış bize. Öyle devrim yapan köylüler falan anlatmış sanmayın. Çoğunuzun bildiği sıradan insanları anlatmış. Ama öyle anlatmış ki, uzatmayayayım, en iyisi alın okuyun.

İkinci öykü kitabı olan "**Kırklardağının Düzü**"nde ise köy kadınının yanında şehir kadını da var. Hepsi birbirinden güzel öyküler. Hele "**Balıklı Tarla**","**Manzaralar ve Doğum**", "**Humar Bacı**" öyküleri, bir kere okunmakla doyulmayan öyküler.

Ben bu kısa yazıda Esma Ocak'ın yalnız sizlerce de tanınmasını istedim. Kolay değil yaban ellerde olmak. Bilmeyiz diye düşündüm. Haberiniz olsun istedim. Yoksa o öyküler üzerine kitap yazılır, kitap. Ve gün gelir insanın yolu bir gün, elbet bir gün Diyarbekir'e düşer ve gidilir Esma Ocak ablamızın eli bir güzel öpülür.

İKİNCİ YIL DOLARKEN

Melike Demirağ

Başka şeyler yazacaktım, takvime dikkat etmeseydim.

12 eylülün ikinci yılı dolduğunda, Demokrat Türkiye'nin bir sonraki sayısı daha çıkmamış olacak.. Elinizdeki bu sayıyı okuyacak işçiler izin dönüşü. Eylülün ilk haftası bu sayı tartışılacak evlerde ve 11 Eylül günü yapılacak mitingte bu sayı ellerde dolaşacak.. Bunu düşününce yazacağım konuyu değiştirdim.. Yazı değil, çağrı yazmak istiyorum hepinize...

- Bu yıl "ÇOK ŞÜKÜR, ÇOK ŞÜKÜR HEP BİR ARADA YÜRÜDÜK NİHAYET" diyebilecek miyiz?.."MEĞER TOPLANINCA NE KADAR ÇOK MUŞUZ" diyebilecek miyiz?..

-"**Geçen yıllarda parça parça oluşumuzdan hepimiz güç kaybettik, işte tüm demokrat, ilerici, devrimci -kendine hangi adı yakıştırıyorsa o- kişiler birarada, kolkola, eleleyiz**" diyebilecek miyiz?

Daha da önemlisi : İki yıl önce "**Hele biraz bekleyelim, Evren Paşa'ya zaman tanıyalım**" diyenler, "**evine-ailesine yolladığı paraları Kastelli'lere kaptıranlar**"..Bu mitingte sizleri de aramızda görebilecek miyiz?..

- Bırakacak mıyız "**Hangi dernek daha kalabalıktı**" diye kelle hesabını?.."**Aldırma**" diyebilecek miyiz? "**Filanca derneğin pankartı ve adı, daha büyük görünmüş, bu önemli değil !. Onemli olan, toplam gücümüzü gösterdik dosta-düşmana**" diyebilecek miyiz?..

-"**Yürüyüşümüzü sadece bir bu şehir değil, TV'lar, gazeteler, radyolarla bütün dünya izliyor.. Burada attığımız her adım yurdumuzdan da duyulacaktır**" diyebilecek miyiz?. Ortak sloganlarımız ve ortak pankartlarımızın altında elele, kolkola yürüyebilecek miyiz?..

Belki bu yazdıklarımdan hepsi birden olmayacak, ama birşeyler, birşeyler değişiyor birliğe -beraberliğe doğru.. Birşeyler değişecek!..

Geçen yıl bu günlerdi.. Köln'de bir tek miting için görüşmeler yapılıyordu. Biz de heyecanla bu mitinge hazırlıyorduk kendimizi. Derken bir de duyduk ikiye çıkmış miting sayısı, çok geçmeden üçe çıktı. Aynı gün, aynı saatte Köln'de, Duisburg'da, Dortmuntda.. Günü saati farklı olsa, üçüne de katılacağız!. "**Cuntaya karşı mücadelede siyaset tercihi**" gözetmeyeceğiz. Ama üçe de bölünemezsin ya?!.. Hiçbirine katılmadık, nedenini de açık açık bildirerek.. Yüzümüze söylenmedi ama, yorumlar kulağımıza ulaştı tabii:

- "**Politika üstü sanatçı**" lık oynuyor!. Küçük Burjuva alt tarafı!?..

"**Düşmanın attığı taş değil, dostun attığı gül**" yaralıyor insanı!..

Yazımın asıl amacı bu değildi ama, şurada bir virgül koyup, biraz olsun sizlere içimi dökmek istiyorum.. Neden "**Adam yemeyi**" bu kadar çok seviyoruz, anlamadım gitti bir türlü!..

Cuntanın ve basının saldırılarına aldırdığım yok!.. Herkese göz dağı vermek için seçilmiştik, korkup özür dilemedik, yıpratmaya uğraşmaları çok doğaldır.. Ama ilericilerin, devrimcilerin veya kendine öyle diyenlerin "**Yüze gülüp arkadan çamur atması**" yok mu, buna alıştıramadım kendimi, alıştıracağım da yok!..

"**Küçük Burjuva**" lık, çamurların en hafifi!.. Sanki "**Proleter**" olduğumu iddia etmişim gibi, "**Efendim iyi, hoş, tabii biz küçük burjuva demokratlara da sahip çıkmalıyız, ama..**" diye başlayıp ne bencilliğimizi bırakıyorlar, ne "**Bu işin ticaretini yaptığımızı**".. (Ama yazın Türkiye'ye tatile gidiyor bunu diyenler, gel de kıskanma!..)

Saldırının bir adım sonrası "**Kendi reklamımızı yaptığımız**" veya tam tersi, "**Ne hakla başkalarının adına-konuştuğumuz?.**"

Kendi Reklamımızı yapmak", Demokrat Türkiye'deki yazılarla oluyormuş. Yazı kuruluna "**Okuyucu Mektubu** süsü vererek şıkayet bile etmişler. Yaşım kaçmışki ANI yazıyormuşum!.. Sonra iş iyice çığırından çıktı ve "**Akla gelebilecek en ağır ithamla**" suçlandık!.. Hiç şaşırmayın.. Cadı kazanı öyle ustaca kaynıyor ki, en yakın arkadaşlarınız bile "**Acaba mı**" diyebiliyor bir süre..

Bu da hem politik, hem ekonomik amaçlı sabotaj türü:

"**Herr Braun, Melike Demirağ, biliyorsunuz, yurttaşlıktan atılmıştır. Yabancılar günü için onu çağırırsanız sonra olaylar çıkabilir, sizin başınız ağrır..En iyisi falancayı çağıralım..**" gibisinden telkinler zaten gündelik olaylardan.. Sağcılardan gelse neyse, solcular!?dan geliyor üstelik. Altında yatan düşünce: "**Bizim adamımız değil, o halde başaramasın**".

Gördünüz mü, 26 yaşındayım ama ne anılarım oldu.. Günü gelince açık açık, isim de vererek yazarım elbette!.

Şimdi neden yazdım bunları?.. Yurt dışındaki ilericiler ve kuruluşları arasında çok yaygın da ondan!.. Sadece bana değil bu yapılanlar.. Ama herkes kendine yapılanı en iyi bilebilir; ondan kendimden örnek verdim!..

Şimdi tekrar konuya, çağrıya döneyim:

11 Eylül günü Frankfurt'taki yürüyüşe gururla katılacağım.. Siz de geliyor musunuz?..

- Yürüyüşün başarısı için elimden geleni yapacağım.. Şarkı da söylerim, pankart da taşırım, slogan da haykırırım, mitingten sonra meydanı da temizlemeye varım, siz de var mısınız ?..

- Yürüyüşe katılan gurupları inceleyip "**Filancanın olduğu yerde görünmem doğru olmaz, sonra beni de ondan sanırlar**" demeyeceğim. Başka konularda anlaşamadığım kişiler varsa kızmak yerine sevineceğim: CUNTAYA KARŞI Demokrasi mücadelesinde ne kadar geniş bir işbirliği oluyor diye sevineceğim..

Gelin beraber sevinelim..

-Acaba hangi politika daha kalabalıktı diye saymayacağım. Hangisinin adını daha görünür yere koyduğu da önemli değil..

4 Önemli olan bütün demokratik güçlerin biraraya gelerek önce kendimize, sonra da dosta-düşmana kendimizi göstermemiz, sesimizi duyurmamız.. Konu dışı sloganları değil, ortak sloganlarımıza katılacağım, onları daha güçlü hale getirmeye çalışacağım.. Beraber bağıralım mı?..

- O gün orada atacağımız her adımın, en sonunda mutlaka Türkiyemizde de yankılanacağını aklımdan çıkarmayacağım.. En gür yankıyı getirebilmek için, beraber yürüdüğüm tüm kardeşlerime uydurmam gerek adımlarımı.. Haydi, gelin elele ve aynı adımlarla yürüyelim...

SİYABEND Û XECÊ

BİR KÜRT MASALI 7

Türkçe söyleyen: Hüseyin Erdem

Yabaneller yabanlıklar, çöller kırlıklar derken büyük kavgalara belki cenklere girecekti Uyuz'un belalı başı. Uyuz düştü yola, yürüdü yürüdü... Süphan dağı dolaylarına vardı. Bir köye düştü yolu. Bir ev vardı konak mı köşk mü ?.. Köyün evleri içinde görkemiyle çarpıyordu göze. Bu Hasan Ağa'nın kasrıydı. Hasan Ağa kasrının kapısı önünde bir sandalyeye oturmuştu. Kırk kölesi çevresinde pervane, sessiz sedasız buyruk bekliyordu.

Hasan Ağa, kapısının önünden geçen Uyuz'u gördü... Onun yürüyüşüne, çalımına baktı kaldı. Böyle yetenekli, böyle güçlü bir adam dünyada görülmemişti. Bir kölesine seslendi: *"Gidin şu geçen adama söyleyin gelsin. Nedir durumu söylesin."* dedi... Köle gitti Uyuz'a seslendi. Uyuz geldi, Hasan Ağa'nın yanında durdu. Hasan Ağa: *Delikanlı aklımı epeyce aldın. İşini söyle bana, nedir senin işin ?"* diye sordu. Uyuz: *"Ne iş söylersen bana, onu iş edinirim kendime, görmüşümdür o işi..."* dedi.

Sordu: *"Oğul demircilik eder misin ?"*
Dedi: *"Hayır."*
Sordu: *Oğul sefercilik eder misin ?"*
Dedi: *"Hayır."*
Sordu: *"Marangozluk eder misin ?"*
Yanıtladı: *Hayır."*
Dedi: *"Oğul, diyorsun ki ne iş olursa bana uyar."*
Yanıtladı: *Evet, söylersen bana uyar."*
Sordu: *"Sığırtmaçlık eder misin ?"*
Dedi: *"Hayır."*
Sordu: *"Dana çobanlığı sana uyar mı ?"*
Dedi: *"Hayır."*
Sordu: *Kaz çobanlığı eder misin ?"*
Dedi: *Hayır."*
Söyledi: *"Eeee oğul, tüm işleri yapabilirim diyorsun, hele sen söyle işini de senin dediğin olsun."*
Yanıtladı: *"Ben işimi söylüyeyim de kırk kölen de mutlansınlar. Sen beni bir berbere götür, saçlarımı düzelttir. Bir hamama götür, yıkattır beni. Bir terziye götür, kendi giysilerin gibi giysiler diktir, bana giydirt... Sonra bir oda döşet bana kasrında... Bir güzel yatak kurdurt odaya... Döşeğim süt akı kazların tüylerinden, turnaların al yeşil tellerinden olsun... Yorganım da, yastığım da öyle, yastıkçığım da... Başımı dayıyayım, dinleneyim yorgun gecelerimde... Kahvecilerin kahve gezdirdiklerinde ilk kahveyi bana sunsunlar... Ve hiç bir kimse senin ve benim gönlümü bilmesin, gizimiz bir olsun. Ve son bir sözüm var sana: Sen bana 'zıkkımın peki' diyeceksin ben de 'senin yüreğindeki' diyeceğim... Sen sopaya el atasın ben taşa...*

Eğer ağır geliyorsa yüküm ve altından bu biçimde kalkamayacaksan, bırak beni uğurumla gideyim yoluma..."

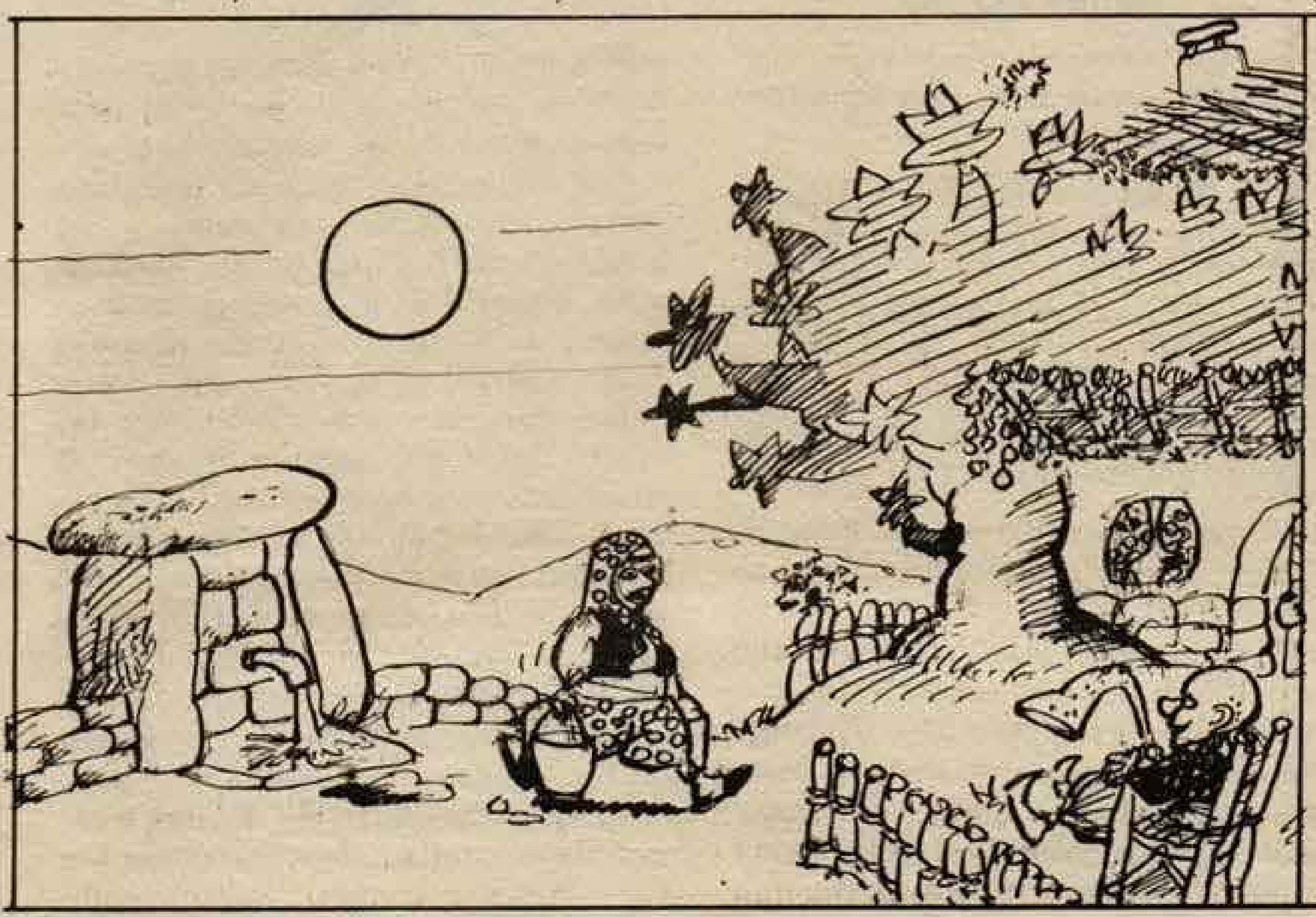
Hasan ağa düşündü önce derin derin... Uyuz'a söyledi sonra: *"Oğul, kimse bu istediğin şeyleri kimseye sağlamamıştır. Ama ben senin bu isteklerinin tümünü yerine getireceğim..."*

Hasan ağa Uyuz'un tüm işlerini kendi çözümledi. Onu berbere götürdü, saçlarını düzelttirdi. Hamama götürdü yıkattı. Kendi giysileri gibi bir takım giysi diktirdi, giydirtti ona... Evinin en güzel odalarından birini onun için döşetti... Süt akı beyaz kaz tüyleri toplattı. Avcılarını dağlara gönderdi, su başlarına saldı, turna teli getirtti. Yatağını, yorganını, yastığını, yastıkçığını hazırlattı... Uyuz her şey tamamlandığında dünyaya yeniden gelmiş gibiydi. Girdi odasına bir güzel dinlendi. Hasan ağanın kahvecisi sabahları kahve gezdirdiğinde ilk kahveyi ona götürdü.

Derler ki günlerden bir gün Uyuz kasrın kapısı önünde bir sandalye üzerinde otumaktaydı. Salına salına çeşme başına giden Hasan ağanın kızı Gülperi'yi izliyordu. Ayın ondördüydü Gülperi. Bir tas pınar suyu içse, içtiği suyun gerdanından nasıl aktığını görebilirdi insan. Bir kar tanesiydi, dağ başlarını kızıl beyaz eden... Uyuz'un gönlü bin gönül oldu düştü ona... Derlerki kalaylı bakır güğümünü çeşme başında gürül gürül pınardan doldurup eve doğru yöneliyordu Gülperi. Uyuz:

"Bir ses sesleneyim ona, biraz su verirse eğer bana, gönlü biraz bende demektir onun da..." diye geçirdi aklından ve söyledi: *"Oy Gülperi oy, gönlüm rüzgarda, bir tas çeşme suyu ver bana. Kavruldum güneş altında, susadım... Yüreğine birazcık acıma girsin."* Gülperi öfkelendi ve söyledi: *"Oy uyuz oy kafanın çevresinde dolaşan sinekler yol vermiyor ki eve gireyim..."*.

Uyuz yavaşça ve öfkesi burnunda kalktı yerinden. Sol eliyle yakasından tuttu Gülperi'nin. Sağ eliyle de deve toynağını aldı. Yerin göğün gücüyle bir deve toynağı indirdi Gülperi'nin böğrüne. Gülperi dermansız bir balık gibi çırpındı durdu yerde. Çığlıkları babasına, anasına erişir oldu. Babası kasrından dışarı çıktı. Tanrının verdiği güçle ve güneşin tanıklığında bir sille indirdi Uyuz'un suratına odada... Uyuz söyledi: *"Bir oldu, iki olmasın! Bu silleyi bu evin hatırına sayıyorum."* Uyuz döndü odasına geldi... Bu arada Hasan ağa kahvecisine seslendi, buyruk verdi ona: *"Kahveci, oğul, yeter artık! Tüm odalara dağıttıktan sonra Uyuz'a kahve götüreceksin!"*dedi... Ses Uyuz'ada ulaştı. Hasan ağanın ne dediğini o da duydu. Kahvecinin kendisine kahve vermemesi üzerine Uyuz: *"Ey kahveci oğlan, hatırına gelmiyor mu hiç, odaya güneş vurduğu gün, Hasan ağa ile halk arasında pazarlık yaptığımız gün?"* Uyuz deve toynağını kaptığı gibi, yerin göğün gücüyle bir deve toynağı indirdi kahveci oğlanın alnının çatına. Kan ile kahve birbirine karıştı ağanın üzerine döküldü. Hasan ağa kahveciye: *"Oğul bugünden sonra ilk kahveyi yine ona götür"* dedi. Öyle oldu...

Günlerden bir gündü... Güneşin doğuşuyla birlikte sesler geliyordu dağlardan... Bağırtılar, feryatlar ve acı acı inlemeler, yankılana yankılana... Uyuz kahveciyi yanına çağırdı: *"Nedir bu yaygara, bu bağırtılar, bu inlemeler, bu feryatlar?"* dedi. Kahveci: *"O bağırtılar bezirganların, o feryatlar, o inlemeler halkındır... Devletin başbezirganlarıdır onlar. Soyguncu tüccarlardır onlar..."* diye yanıtladı Uyuz'u...

GÖREV

(...) Demokrat'ın gerçekten yurt dışında devamlı gerektiğinde günlük çıkmasına yanayız. Maddi yardım ve her çeşit yardıma hazırız. Demokrat Türkiye'ye abone bulmayı ve satmayı kendimize görev biliriz. Her demokratın, her devrimcinin en az bu sorumluluğu kabul etmesi lazım.

Gazetenin Avrupa'da daha önce yapılan hatalara düşmeyeceğine ve bize sürekli ışık tutacağına inanıyoruz.

Grenk Bölgesi Devrimcileri

BABO...

İki yıldır uğramazsın köyüne,
Kime küstün mektubunda yaz Babo,
Üç-beş günde sorulursun boyuna,
Adresine başka isim yaz Babo.

Gece üçte, gece beşte
operasyon yapılır,
Silah süngü üstümüzde çatılır
Bu zulümde yatakta mı yatılır
İki yıldır uyku yoktur bil Babo.

Rap! Rap! Rap! Postalların sesi,
Wiski koğir başçavuşun nefesi,
Başımıza bey kesildi itin züppesi,
Ahvalımız böyledir duy Babo.

Sadık

BİR ÖNERİ

Demokrat Türkiye yayın yaşamının yarı yılını şu günlerde geride bıraktı. Altı ayda altı sayı yayımlandı. Sanırım bugünlerde de yedinci sayısı hazır durumda. Şüphesiz, tüm ilerici, devrimci, demokrat çevrelerce ilgiyle izleniyor.

Bizler, yani Türkiyeli sol görüşlüler her zaman için, gerçekten bizim, kitlesel olarak tüm solun diyebileceğimiz bir gazetenin özlemi içinde olduk. Demokrat Türkiye bu açıdan bizler için önemlidir. Yine bizler (Iskra seviyesinde olmasa da) tüm solun fikirlerin halkımıza eşit olanaklar içinde sunacak ortak bir yayını dört gözle bekledik. Demokrat Türkiye'nin bizlere sözü vardır. Tüm fraksiyonlara eşit yayın tanımıştır. O halde tüm guruplara da çağrısını yapmalıdır. "Gelin, buyrun, kendinizi halkımıza tanıtın.". Bunu yapmalıdır,çünkü bir yenilgi vardır. Bu yenilgi, Türk Solu'nun yenilgisidir. 1972'lerde de aynı şey vardır. Bunlar açıklanmalıdır. "Geleceği iyi temellere oturtmak için, geçmişin en iyi şekilde değerlendirilmesi gerekir" sözü, hepimizin tekrarladığı bir sözdür. O halde tüm guruplar devrimci öz eleştirisini halka karşı yapmalıdır.

—

Demokrat Türkiye'nin bir okuyucusu olarak benim Demokrat Türkiye'de eksikliğini hissettiğim konulardan biri budur. Birliğe ve Türkiye İşçi Sınıfı'nın gerçek partisine olan ihtiyaç bugün her zamankinden daha fazladır. Bu da ancak gerçek bir devrimci teoriyle gerçekleşir. Bunların tartışması Demokrat Türkiye'de yapılmalıdır. Çünkü, bugün için Demokrat Türkiye Türkiye Solu'nun birlikte tek yayınıdır, kanımca.

Devrimci Selamlar

S.E.
Bir 'Devrimci Derleniş' sempatizanı

Lemmer - Hollanda

YANINDAYIM

O diyor ki,
Çatlayan toprakları
Kanlarımızla sulamışız
Ekinlerimiz yeşersin diye.
Ve
Güneşte bir yer bizim olmuş,
bundan böyle

Şimdi
Yaşanan uzaklık girmiş aramıza
İşkencelerle, ölümlerle
Ayırmışlar bizi
Kanlarımızla sulanan
Topraklar
Çiçekler
Caddeler
Bizim olan her şey yalnız şimdi.
Şimdi sen orda
Ben!
İçimdeki inanç
Bileğimdeki kuvvet ile
Yanındayım işkencede

Kendine bir cigara sarıp
bana uzattı tütün tabakasını.

Erdem Buyrukçu

GURBETÇİLER AĞLIYOR

Almanya'da günden güne artan yabancı düşmanlığı bütün almanya'ya yay ılmakta ve başta Türkler olmak üzere yabancılar üzerindeki baskılar sistemli bir şekilde uygulanmaktadır. Yabancı düşmanlığı büyük boyutlar alarak resmi dairelere de yansımaktadır. Düsseldorf'ta 3-4 senedir iltica olan bir Kürt arkadaş uzun zamandır işsiz oarak gezmektedir. Uzun bir çabadan sonra restaurant gibi bir yerde iş buluyor. Arkadaşın çalışma müsaadesi var. Arbeitsamta gidip iş bulduğunu ve gereken işlemlerin yapılması için müracaat ediyor. Kendisine gönderilen cevapta aynen şöyle diyor, Birçok Almanın ve ortak pazara bağlı olan birçok işçinin işsiz olduğunu ve bu nedenle önce almanların ve ortak pazara bağlı işcilerin iş sorunlarının halledilmesi gerektiğini, ondan sonra diğer yabancıların çalışabileceğini belirtiyorlar. Bu olaya işveren de müdahale ediyor ve ilticacı arkadaşı, kendi işyerine almak için çaba sarfediyor arbeitsamtta biraz ağız münakaşası yapılıyor, buna rağmen bütün girişimler sonuçsuz kalıyor. İlticacı Kürt arkadaş, bir yandan ailesinden uzak olmasının verdiği üzüntü, işsiz oluşu ve arbeitsamt tarafından ikinci sınıf hatta üçüncü sınıf muamelesi diyebileceğimiz bu davranış karşısında, daha fazla dayanamayıp çaresiz bir vaziyette Arbeitsamtta hüngür hüngür ağlıyor. Buna, Arbeitsamtta çalışan bir genç dayanamıyor ve ilticacı arkadaşı odasına çağırıp arkadaşa başka bir işyeri gösterip işlemlerini yapıyor.

DÜSSELDORF'TAN N.U.

ZULÜMLER ÜLKESİ

Türkiye'den yeni geldim. Gazete almak için bayiiye gittim, gözüme Demokrat Türkiye diye bir gazete ilişti. Hemen alıp eve getirdim ve bir nefeste baştan sona kadar okudum. Faşizme karşı sesimizi yükseltebilmek için bizim de böyle bir gazetemizin olmasına ne kadar sevindim bilemezsiniz. Hepinizi yürekten kutlarım.

Türkiye'de her türlü demokratik hak ve özgürlükler hemen hemen yok edilmiş durumdadır. Buna karşın ezenlere çok büyük ölçüde imtiyazlar veriliyor. Sözümona bu tür baskılarla geleceklerini güvence altına alacak, halkımızın gelişen mücadelesini, kendi deyimleriyle anarşiyi durduracaklar. Oysa bilmezler ki baskı ve zulüm halkın mücadelesini kırbaçlayacaktır. Bilim adamlarını, sanatçılarını, ozanlarını, gençlerini ve halkı zindanlarda çürüten bir düzenin tarihte ayakta kaldığı hiç görülmüş müdür?

Zaten kendileri de her geçen gün battıklarının farkında oldukları için büyük bir korku ve panik içerisinde bocalayıp duruyorlar. Tüm yalan, zulüm ve sömürü üzerine kurulu politikaları iflas etti. Her çırpınışlarında biraz daha batıyorlar, battıkça daha da vahşileşiyorlar ve zulümlerini artırıyorlar. Ne yaparlarsa yapsınlar kaçınılmaz sonları yakındır.

Bu faşist zorbaların zulmünden küçük bir örnek vermek istiyorum. Tunceli ilçeleri ve köylerine sık sık operasyonlar yapılıyor. Suçlu suçsuz demeden nerede bir genç görülürse hemen tutulup Elazığ 1800 Evler Işkencehanesine gönderiliyor, oradaki köylerde kalıp da tutuklanmayıp işkence görmeyen bir genç hemen hemen yoktur.

Geçen yıl köyümüzde bir aile ev yaptırdı ve evi boyarken gayet normal olarak iş elbiselerine boya bulaştı. Köyümüzde yapılan bir operasyonda boyalı elbiseler askerler tarafından görülüyor. V.G. gece duvarlara yazı yazmak suçundan tutuklanıyor. Durumu her ne kadar anlatıyorlarsa da söz dinletemiyorlar. '1800 Evler'de aylarca işkence gördükten sonra serbest bırakılıyor. Tam eve gelmek üzereyken köye varmadan askerlere rastlıyor. Ikinci defa 1800 Evlere sorgusuz sualsiz gönderiyorlar. Olayı duyan V.G.'nin babası hemen köy muhtarını alıp birkaç köylüyle beraber doğru Elazığ'a giderek komutanları görüşüyor: "V.G.'nin bundan bir kaç ay önce tutuklandığını, serbest bırakılınca daha eve varmadan yolda tekrar tutulup buraya getirildiğini" söylüyor. Bunun üzerine V.G. serbest bırakılıyor ve ikinci defa işkenceye girmekten kurtuluyor.

İşte böyledir Doğu insanının yaşamı. Çilesi çoktur.

Z.T.

Orağı tutanlara
Çarkı çevirenlere
Demiri bükenlere
Maden sökenlere
Özgürlük yazan ellere
Kelepçe vuran sizlersiniz

Vatanı kana bulayanlar
Kefen biçme yarışında olanlar
Demokrasi diye nutuk atanlar
Halkın ekmeğine el uzatanlar
Apuletli faşist sizlersiniz

İşçi Cem Özgür

ÇİFTLİK

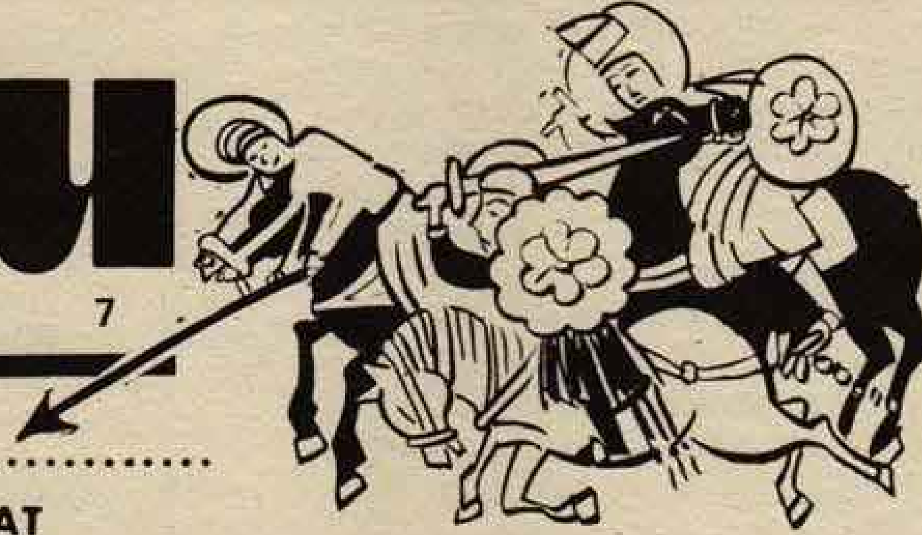
Yurtdışında herhangi bir Konsoloslukta bir işiniz mi var, o halde saatlerce hatta günlerce beklemeyi göze almalısınız. Kilometrelerce öteden geldiğinize ve işinizin gücünüzün olduğuna kimse bakmaz. Bekle kardeşim kuyrukta. Posta ile bir evrakınızı mı yoksa pasaportunuzu mu gönderdiniz. Haftalarca hatta aylarca beklemeye alışmalısınız. Belkide evrakınız veya pasaportunuz kayıplara karışmıştır. Kimsenin umurunda değil.

Küfür veya azar mı işitmek istiyorsunuz. Hemen konsolosluğa koşun. Kabadayılıkta Konsolosluk yetkilileri ve memurları en ön sıralarda. Kısacası Konsolosluk mu yoksa çiftlik mi veya döviz toplama büroları mı ne olduğu belirsiz bir mekan. Vatandaşların işi yapılıyor, yapılıyor ama gel de sen onlara neler çektiklerini sor. Her tarafı didik didik edilmiş, üst baş aranmış, beklemekten, memura derdini anlatmaktan bitmiş tükenmiş bir vaziyette çayını yudumlarken, "çok şükür bu sıkıntıyı da atlattık be kardeşim" diye seviniyor. Yabancı bir ülkede yaşamın verdiği ezikliğin sonucu tekrar okuyor vatandaş "T.C. Başkonsolosluğu...". Ama bu sefer başı önüne eğiktir, küskündür, üzgündür, arzuladığı sıcaklığı, misafirperverliği bulamamıştır. Bir kere daha anlamıştır, kendi Konsolosluğunda ikinci sınıf vatandaş olduğunu... Uzaklaşır yavaş yavaş ekmek kavgası için yaban ellerinde... Nerde halka hizmet, halka saygı. Bastır Alman Markını, Fransız Frankını, Hollanda Guldenini... Al hakkını... İşte bizim Konsolosluklarımız...

S. Ünlü
Münster

Köroğlu

KİZİROĞLU MUSTAFA BEY KOLU 7

Ömer POLAT

Yazın Köroğlu'na bir acı name
Tez yetişsin leke kondu yurduma
Sözün haksız ise gel beni kına
Doğru kelam söyleyende şer olmaz.

"Koçaklar koçağı gördüm ben onu
Yiğitler yiğidi bir Kiziroğlu
Bütün orduları yarar da geçer
Yiğitlikten yanı var Kiziroğlu.

Hele naza ... le işin sonundan
Meftun olaum onun temiz kanından
Kırat gitmez Al... önünden
Her tarafta nanı var Kiziroğlu"

Türkünün sonu gelir gelmez Köroğlu, kızgınlığını belli etmemeye çalışarak ayağa kalktı. "Bu sizin Kiziroğlu'nu pek merak ettim doğrusu. Gidip görmezsem uyku girmez gözüme. Biz dervişlere de gezmek, görmek yaraşır zaten. Allah şen etsin evinizi."

Ev halkının şaşkın bakışlarında Kırat'ı yedeğine aldı, gün batandan yana yürüdü gitti.

esnedi, bir iki gerindi, kalktı. Ulu söğütün gölgesi derede oynaşıyordu suyla. Balıklar takla vuruyor, suyun dibinden yüzüyor, yüzeye çıkıp kuyruk vuruyor, oynaşıyorlardı. Bir küçük cu yılanı suyun dibinde, küçük bir taşın yanına kıvrılmış, başı havada, üstünden gelip geçen balılara ağız atıyordu.

Küçüktü, acemiydi su yılanı. Köroğlu bir zaman baktı su yılanına. Canı sıkıldı yılanın beceriksizliğine. Küçük bir taş attı suya, yılan korkuyla aktı taşın altına. Bir kaç küçük balık korkuyla çıktı taşın altından. Köroğlu suya eğildi, berrak suyu avuç avuç

Bey dağlarından doğan gün önce karşı dağları, ardından ovayı ışığa boğdu. Gün bir zaman Köroğlu'nun yüzünde de oynaştı. Köroğlu dibine baş koyduğu ulu söğüt ağacının altında bir iki döndü durdu, baş edemedi gün ışığıyla. Alnına dökülen perçemini eliyle arkaya attı, gözlerini açtı. Doğan güne baktı, gözleri kamaştı, vurdu yüzüne. Bir avuç da doldurdu ğzına götürdü içmeye. O sırada gördü iri ala bir balığı. Kara bir taşın dibine başını sokmuş, sadece kuyruk sallıyordu ağırdan. Köroğlu gözü alabalıkta içti suyunu. Sonra kalktı dere boyunda arandı, bir taş buldu. Balık öyle duruyordu yerinde. Nişanladı, taşı balığa fırlattı. Su bulandı, küçük balıklar uzaklara kaçtı. Köroğlu çok geçmeden durulan yerde alabalığı ters dönmüş gördü. Suya girdi, balığı aldı. Yarım kol büyüklükteydi balık. Çalı çırpı topladı, ateş yaktı, iki taşı çatkı kurdu. Üstüne bir sal taş koydu, onun üstüne de balığı. Kırat az ötede otluyordu. Kuşluk sıcağına dayanmaya çalışıyor, sırtına konan sineklere usuldan kuyruk sallıyordu. Keyfi demli çy içen yaşlı köylü keyfindeydi. Balık kızardı sal taşın üstünde. Köroğlu azık torbasından ekmek çıkardı, kızarmış balığın başına oturdu, avurtlarını şişire şişire yedi, bitirdi. Kalktı yeniden dereye gitti, avuç avuç soğuk sudan içti. Küçük yılanı gördü. Başı yukarda acemiliğini sürdürüyordu yeniden. Köroğlu güldü, baş salladı küçük su yılanına.

Bir kaplumbağa suyun kenarındaki küçük yara tırmanmaya çalışıyordu. Yarıya kadar çıkıyor, sonra ıslak topraktan yeniden aşağıya kayıyordu. Köroğlu bir zamanda kaplumbağayı seyretti. Sonunda dayanamadı, kaplumbağayı aldı, yarın üstüne ters koydu, Kırat'tan yana baktı. Ulu söğütün dibinden eğeri, gemi aldı, atını donattı. Sonra sıçradı, bindi üstüne. Tam yola koyulacakken kaplumbağayı gördü koyduğu yerde. Korkusu geçince başını, ayaklarını çıkarmış debelenip duruyordu. Yeniden indi atından, kaplumbağayı düzeltti. Kaplumbağa bir zaman, baş ve ayaklarını çıkarmadan olduğu yerde kaldı öylece. Kırat'ın nal sesleri uzaklaşır uzaklaşmaz da acaleyle yürüdü dereye, daldı suya.

Köroğlu küçük dereyi çıkınca atın dizginlerine el attı, durdu. Gözleri irileşti, ağzı açıldı. Gördüğü güzellik karşısında dondu kaldı. Karşısındaki ilahi güzellik Kiziroğlu Mustafa Bey'in konaklarıydı. Sırtını küçük bir küçük bir koruluğa yaslamıştı ak badanalı konaklar. Altı uzayıp giden bir ova. Ova dedimse öyle Harran Ovası veya Çukurova sanmayın. Bu ova masal cennetlerinde anlatılan bir ova örneği. Beyaz çiçeğe durmuş kayısılar sanarsınız kar yağdırmış ovaya. Nar kırmızı çiçekte karar kılmış, ayva pembede, kızılcık sarıda. Taban acem halısı. Yaban gülünden tut, Kurtkulağı'na kadar say. Bil dünya üstünde ne kadar çiçek varsa hepsi Kiziroğlu Mustafa Bey'in bahçesinde. Hafif bir yel esmede Bey dağlarından bu yana. Ağaç, çiçek cümle ne varsa güne selamda. Zikre düşmüş derviş örneği bir o yana, bir bu yana salınmada. Bülbül güle karışmış, gül bülbüle. Binbir kuşun sesinde koca ova.

Köroğlu önce düş sandı gördüklerini. İnanamadı. Yüzünü çimdikledi, bıyığını çekti. Yok, baktı düş müş değil gördükleri. Bu sefer ağzı kaldı açıkta. Çamlıbel'iyle karşılaştırdı, gördü ki, oho Çamlıbel nere, Kiziroğlu Mustafa Beyin bahçeleri nere. Çamlıbel su dökemez eline. Kıskandı. Ne edeceğini düşünemez oldu. Kırat da coşa gelmiş, topallığını unutmuş, ön ayaklarıyla eşiniyor, kişniyor, bir an önce önünde uzanan inanılmaz güzelliğe ulaşmak istiyordu sanki. Köroğlu da özlerine döndüler tezden. Biri derviş, öbürü topal bir at oldular yeniden. Köroğlu attan indi, yedekte yürüdü. Yürürken de sesli söylendi.

"Ilk sınamaya bahçelerden başlamalı hele diye.

Devamı gelecek sayıda

NİHAYET

Uzun zamandır gerek siyaset dünyası, gerekse ekonomik meselelere değinmeyen, suyuna tirit sözlerle vakit geçirip, gününü gün etmeye çalışan Türkiye'nin bulvar basını, fıkra yazarları, kahve dedikodularına benzer bilim dısı alaturka yavelerini sorumsuzca yayınladıktan sonra, vatandaşların günlük vapur, tren, otobüs yolculuklarındaki sohbetlerinin yavaş yavaş şekillendiğini gördüklerinden olacak, bu tavırlarını yavaştan değiştirmek zorunda kaldılar. Özellikle Türkiye halklarına karşı sorumsuzluğun ve ahlaksızlığın bir belgesi olan Anayasa taslağı üstünde eleştiriler sergilemeye başladılar.

İnsanlığın mutluluğu bilimsel gerçekler doğrultusundadır. Bilimsel gerçekler ise apaçık ortadadır. Budak budak olan 1961 Anayasası bu doğrultu içerisinde hazırlanmıştı.

İnsanın insana eziyeti, işkenceyi, zindanlarda çürümeyi anayasa maddesi yapanların yakasından tutmak gerek. Bu amaç için uğraş verenlere namuslu, şerefli, bu amaca karşı çıkanlara ise hangi kisve altında olurlarsa olsunlar, hangi deliğe girerlerse girsinler namussuz, şerefsiz denir.

Esen rüzgarlara göre o tarafa bu tarafa dönen rüzgar gülü horozlara benzemeyip, öncelikle Türkiye'nin bugünkü gerçekleri karşısında hataların nerelerde olduğu görülmeli ve adam gibi yorumlanmalıdır.

Kendilerine göre seçilmiş komisyonların hazırladıkları taslaklar, kendini aydın zanneden devlet adamı kisvesine bürünmeğe çalışan, faşist düşünce ve kuş beyinli asker enkazlarının hataları, eleştirilmediği takdirde, şark ülkelerinin alışıla gelmiş ezilmeleri günahı katmer katmer devam edecektir.

Bulvar basını kısmen de olsa yorumları ile nihayet gazaba gelmiş olmakta haklıdır, çünki bu tür belalardan kurtulmanın kabil olduğunun bilincindedir.

Haydar Andaç YAMAÇ
Weingarten

BİR ÇOŞKUDUR YÜREĞİ FİLİSTİN'İN

Beyrut'un üzerinde Israil
Külsüz yüreğine Filistin'in
Barutla ateşlenen
Ağır demirler indirir
Kara dumanlar altında
Çekilir suları
Tarçin kokulu çiçeklerin.

Uzun acılar yüklü
Yıldız kadar
Vızır vızır tankları
Dirilir üstünde
Ölüler üstünde...

Orta Doğu barışa gövde
Filistin gövdeye göz
Parlaklığı gümüş
İnatlığı çatal yürek...

Dinçer Yiğit

ÖLÜMLERDEN ÖLÜM BEĞEN

Bir Demokrat Türkiye okuyucusuyum. Çevremizde dolaşan bir fıkrayı gönderiyorum. Okuyucu mektupları köşesinde yayılamanızı rica ederim.

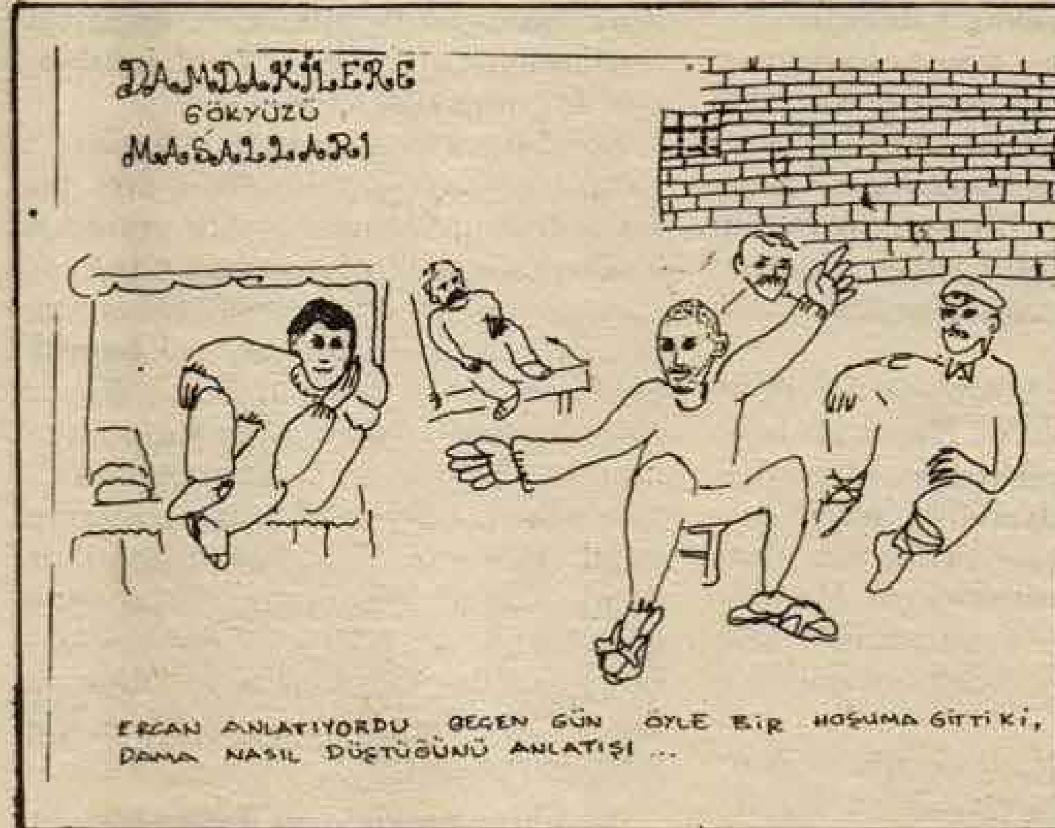
Ülkelerin birinde mahkeme,bir sanığa ölüm cezası verir. Sanık yüzüne okunan bu kararı sırıtarak, hakimlerle dalga geçerek dinler.Bunun üzerine mahkeme kurulu çok öfkelenir. Başkan sanığa, "Bu hareketlerinle sen ölümlerden de daha ağır cezayı hakkettin. Kurulumuz beş dakika sonra bu kararını açıklayacaktır.."der.

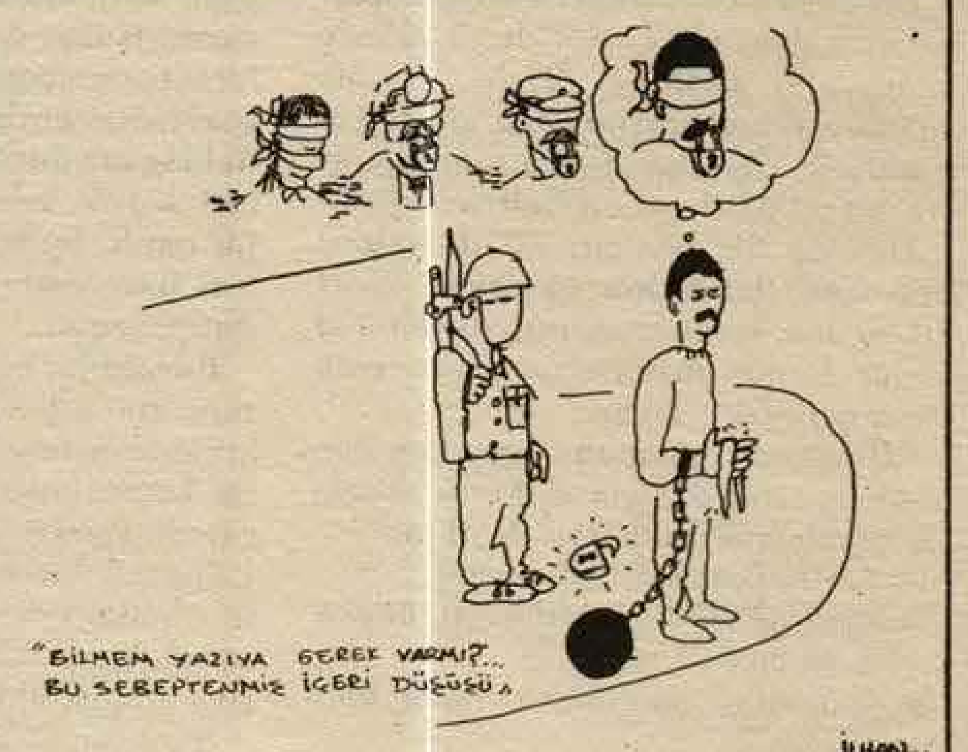
Sanık aldımaz, nasıl olsa "ölümden daha ağır bir ceza olamaz ." diye düşünür. Ancak duruşmayı merak içinde, "Acaba ölümden daha ağır ceza nedir ?" diyerek birbirlerine sorarlar.

Kurul duruşma salonunda yerini alır. Mahkeme Başkanı kararı okur : "Sanığın mahkemedeki uygunsuz davranışını, daha önce işlediği ağır suça ekleyen kurulumuz, bir önceki kararını iptal ederek sanığın ölümden daha ağır bir ceza olarak ki askeri cuntaya teslim edilmesini oy birliği ile karar altına almıştır. İzleyiciler ağlamaya başlar ! Sanık mahkeme heyetinden özür diler, cezasının aynen infaz edilmesi için yeni bir karar alınmasını diler. gerekçesini de şöyle anlatır:

"Burada bir kez öleceğim. Oysa Türkiye Cuntası, işkencehanelerde beni her gün bin kez öldürecektir. Bu işkencelere aylarca dayansam bile sonunda sakat, yarım adam olarak salıverecekler. Bu da ayrı bir ölüm !"

Mahkeme sanığa acıyarak, Türkiye Cuntasına teslim cezasını idama çevirir.

GÜZEL GÜNLER İÇİN

Dalgın bakışlarımızı
toprağa gömercesine
dikmişiz yere.
Düşüncelerimizi birbirimizden
saklıyoruz.

Ve biliyoruz,
gecenin geç vakti
cemselerin motor gürültüsü
ve ağır asker postallarının
o ürkütücü sesiyle uyanacağız.
Bu gece uyku yine haram bize.

Yıldızların tanıklığı
ve dağların sesizliğinde
toptan dayaktan geçirileceğiz.
Soğuktan değil
korkudan değil
bir birimize sokulup
umutla
sabırla
yarınki güzel günler için
DİRENECEĞİZ

K. Yılmaz

BİR DİLEK

Yıllarca köle gibi çalıştık, ezildik, vurulduk, kovdular hem ülkemizde hem de Almanya'da. Şimdiye kadar hiç bir demokrat basın biz çalışanlara,kovulanlara değinmedi veya çözüm aramadı. Şimdi bizlere yol gösteren Demokrat Türkiyemiz var. Yabancı işçilerin sorunlarına değiniyor, çözüm yolları gösteriyor. Ülkemizi, ülkemizdeki olan biteni çok açık ve net olarak açıklıyor.

Sizlerden bir isteğim olacak. Gerçi bu isteğimin sizin de önünüze koydugunuz görev olduğunu biliyorum. Yalnız yine belirtmekte yarar var. İşçi çocuklarının okulundan,hanımların doğumundan tutun işçilerin yıllık vergi karnesinin nasıl doldurulaği sorunlara kadar gazetemiz Demokrat Türkiye'de açıklayın.

Çalışmalarınızda başarılar diler, yarınlarda yine beraberiz.

Kassel'den C. B.

İNSANA SAYGI

Bir Tren yolculuğunda tanıştığım işçi arkadaş anlatmaya başladı: "... Allaha şükür, Almanya'da iş bulduk, senelerdir çalışıyoruz. Bu olanak olmasaydı, memlekette işsiz dolaşacak, ailemin geçimini sağlayamayacaktım. Çocuk parası da veriyorlar, işim rahat sayılır. Vardıye halinde çalışıp gidiyoruz. Yaş ilerledikçe insan biraz kendini yorgun hissediyor ama dişimizi sıkarız bir kaç yıl daha.

"Gelgelelim iş yerinde insana rahat vermiyorlar. Alman Ustabaşıları (Meister) bizlere hakaret ediyorlar.

Eğer bir şeyi yanlış veya eksik yaparsak, unutursak, olmadık hakaretler dokunuyor bizlere tabi. Susuyoruz, susuyoruz ama olmuyor, dayanamıyor insan yine de. Bize daha iyi bir dille hatalarımızı söyeseler gam yemem. Bizi insan yerine koymuyorlar bu adamlar ve aşağılıyorlar, hakaret ediyorlar!" Bu sözler işçi sınıfının, özellikle yabancı işçi sınıfının iş yerinde nasıl bir baskı altında gösteriyor. Onların sömürüldüğü yetmiyormuş gibi onurları da yaralanıyor, baskı altında tutuluyorlar. İşçinin de bir insan yanı olduğu düşünülmüyor bile. Bugün kırbaç yerine sözle, ağır sözle onurları kırbaçlanıyor. İşçilerin ustaya karşı gelmesinin cezası malum: Ya daha kötü bir işe sürgün ya da işten atma! Özellikle yabancılara yapılan bu baskılarla hiç bir İşçi kuruluşu ilgilenmiyor, önemsemiyorlar bile. Ama şunu bir daha hatırlatmak isteriz ki İşçi de bir insandır ve onun da bir insanlık onuru vardır. İş yerlerinde yabancı işçilere insanca davranılmasını istiyoruz.

Dr. Barış Gören

İNFO-TÜRK YAYINLARI

Yurt dışındaki Türkiyeli ilericilerin oluşturduğu Türkçe Yayın Kollektifi, sekiz yıldan beri Türkiye üzerine çeşitli dillerde sosyal, politik ve kültürel eserler yayınlamaktadır. Ayrıca, Türkiye'deki baskılar, ekonomik ve sosyal sorunlar üzerine dünya kamuoyunu aydınlatmak üzere İNFO-TÜRK BÜLTEN'leri, altı yıldan beri dört dilde, ingilizce, fransızca, almanca ve hollandaca düzenli olarak çıkartılmaktadır. Info-Türk yayınları, yurt dışında anti-faşist mücadele yürüten tüm Türkiyeli demokratik örgütler için de yararlı birer belge ve bilgi kaynağıdır.

TÜRKÇE YAYINLAR

Türkiye'de NATO Darbesi	3 DM
Emperyalizmin Güdümünde Dış Politika	3 DM
MHP Davası ve Faşist Hareket	4 DM
TİP'in Birinci On Yılı (Kritik İnceleme)	6 DM
Türkiye NATO'dan Çıkmalıdır	3 DM
Göçmen Işçi Sorunu (Türkiyeli Göçmen Işçiler)	3 DM
Uluslararası Sendikacılık Hareketi	3 DM
Komünizm Nedir (Sorular ve cevaplarla)	6 DM
İşçi Sınıfı Hareketi'nde Sapmalar	6 DM
Marksizm Üzerine - Lenin	3 DM
Soğuk Savaş Kışkırtması	3 DM
Emperyalizmin Yeni Siyaseti	3 DM
Türkiye'nin Ulusal Savunma Kavramı	3 DM
Bağlantısız Ülkeler Hareketi	3 DM
Savaş Üzerine	3 DM
Ordu Üzerine	3 DM
Pekin Militarizmi	3 DM
Türkiye Üzerinde Haşhaş Tuzağı	3 DM
Mustafa Suphi, Kavgası ve Düşünceleri	3 DM
Mustafa Suphi ve Yoldaşları	3 DM
Fransız Solunun Ortak Programı	5 DM
Kaçak (Anadolu'dan Hikayeler)	5 DM
Amigo (Anti-faşist çocuk kitabı)	3 DM
Slav Halk Masalları (Resimli çocuk kitabı)	3 DM
Lenin (Resimli çocuk kitabı)	3 DM

FRANSIZCA YAYINLAR

BULLETIN MENSUEL INFO-TÜRK (Abonnement annuel)	30 DM
La Liberté de Pensée "à la militaire" (1982)	3 DM
Seul Pays Européen Sous la Dictature Fasciste (1981)	10 DM
Collection de 5 ans de Bulletin Info-Türk (1976-1981)	100 DM
Un an de Dictature Fasciste en Turquie (1981)	25 DM
Deuxième Année de Dictature Fasciste en Turquie (1982)	30 DM
Massacre à Ankara, Pourquoi? (1978)	3 DM
Chansons et poèmes (français/turc) (1976)	3 DM
Album des Affiches de Résistance (1974)	8 DM

İNGİLİZCE YAYINLAR

MONTHLY BULLETIN INFO-TÜRK (Annual subscription)	30 DM
US Interests in Turkey (1982)	4 DM
On the Mission of the Council of Europe (1982)	3 DM
One Year of the Fascist Dictatorship in Turkey (1981)	25 DM
Second Year of the Fascist Dictatorship(1982)	30 DM
5-Year Collection of Bulletin Info-Türk (1976-1981)	100 DM
Massacre in Ankara, Why? (1978)	3 DM
Turkey on Torture - DRT (1973)	8 DM
File on Turkey - DRT (1972)	50 DM
Man Hunts in Turkey - DRT (1972)	15 DM

HOLLANDACA YAYINLAR

BULLETIN INFO-TÜRK (Jaarabonnement)	30 DM
Eén Jaar Fascistiche Diktatuur in Turkije (1981)	25 DM
Tweede Jaar Fascistische Dictatuur in Turkije (1982)	30 DM
Verzameling Bulletin Info-Türk (1971-1981)	50 DM

ALMANCA YAYINLAR

MONATLISCHESBLATT INFO-TÜRK (Jahresabonnement)	30 DM

Yukarıdaki listede yeralan yayınlardan getirtmek veya İnfo-Türk Bültenleri'ne abone olmak isteyenler, toplam bedelini:
İNFO-TÜRK - CCP 000-1168701-45 - Bruxelles - BELÇİKA
posta hesabına yolladıktan sonra, havale makbuzunun bir suretiyle isteklerinin listesini ağıdaki adrese göndermelidirler:
İNFO-TÜRK, 13/2 Square Wiser - 1040 Bruxelles - BELÇİKA
Telefon: 230 34 72

Demokrat Türkiye'nin Türkiye röportajı

DEMOKRAT TÜRKİYE

GELECEK GÜZEL GÜNLERE MERHABA

Demokrat Türkiye Diyarbakır'da:

Ahmet ÇELİKEL

EŞEK DEĞİLSİN...

Kürt halkı üstünde Cunta zulmünün odaklaştığı bir kent Diyarbakır. Zindanlarında insan katledilen, mahkemelerinde dizi dizi idam fermanları çıkarılan bu işkence ve işkenceciler diyarında neler oluyordu?..

Muhabirimiz Ahmet Çelikel, Diyarbakır'a gitti. Yaşanan baskının, zulmün tanığı oldu. Sıkıyönetim mahkemelerinde duruşmaları izledi. Aşağıda süngüler ve tanklar arasından arkadaşımız Çelikel'in bize ulaştırabildiği röportajı okuyacaksınız.

- **Cemselerdeki demir kafeslerden indirildiler, üçer, beşer. Savaş tutsakları gibiydiler, bilekleri kelepçeli, biri öbürüne zincirle bağlı. Alınlarında buram buram ter. Elleri bağlı, terlerini silemiyorlardı.**
- **Silahlardan-süngülerden örülü bir koridordan mahkeme salonunayürüdüler. Fakat raha yürüyemiyorlardı. Kimileri ayağına basamıyor, kimileri kalçasını çekemiyor, kimileri de belleri üstünde duramıyorlardı. İşkenceden sakat kalmışlardı!..**
- **Sanıklar yargıç karşısında esas duruşta. İfadesi ise "Buyur Kumandanım!" la başlıyor, "Başüstüne Kumandanım!" la bitiyordu.**

Temmuz sıcağı bir cehennem Diyarbakır'da, dayanılmaz. Sabahın 8.00'inde güneş alav kusuyor. *"Hele bir öğle sıcağını, ikinci ataşını yaşa, sonra konuşuruk!"* diyorlar. Sonra şükrediyorlar, bu yıl 52 dereceyi bulmadı diye!

Tutuklu bir sanığın 70'lik babası Apo Cezo kulağıma eğilerek: *"Seet 10.00'den, seet akşam altıya (18.00'e) kadar sicağa insan dayanmaz, ema biz dayanırık."* diyor.

"Dayanırık, diyorsun ama ben dün gördüm, senin dediğin saatlerde sokaklar bomboştu! Sıcaktan değil mi?" Apo Cezo, ikircikli beni süzdü: *"Yalanız güneş korkusu değil, başka korku da var!.."*

"Sıkıyönetim, Jandarma, polis korkusu mu?.."

"Eşek değlsin, anlarsın, ikisi birlikte!.." Apo Cezo haklıydı.

BMW motosikletli polisler bir çalımla dolaşıyorlar bir tedirginlikleri, bir korkuları olsa gerek!.. Bu rahatsızlıklarını halka sataşmakla örtbas etmeye çalışıyorlar. Şehrin tüm köşelerinde telsizli sivil polisler, bellerinde tabancalar, gelene geçene çalımla bakıyorlar. Hemen ateş edeceklermiş gibi elleri tetikte! Askerler, candarmalar, kolu pazubentli inzibatlar ve askeri cipler, cemseler!.. Ne oluyor, savaş mı var bu kentte!..

Sıkı yönetim mahkemelerine doğru yol alıyoruz. Elazığ Yolu üstündeki bu mahkemelere sabah erkenden gitmek gerekir. Saat 9.00'da başlıyan duruşmalara katılacakların kotrolleri daha önceden yapılmış, bitirilmiş olması zorunlu. Geç kalanlar, salona alınmazlar, nizamiyeden geri çevrilirler.

Binlerce kişi yargılanıyor Diyarbakır Sıkıyönetim Mahkemelerinde. İzleyici çok olur diye düşünüyorum. Tüm kontrollerin saat 9.00'da bitirileceğine bir türlü inanamıyorum. Apo Cezo inandırdı: *"Heç merağ etme, çok kimse gelmez. Halk korkuyor. Gelenlerin bazılarını sanık diyerek yakasından tutuyorlar! Burası tehlikeli bölge babo, askeriye içi. Halk onların şerrinden korkuyor. Ama babalar, analar tehlikeyi göze alarak can atıyorlar uşağlarını görmağa!.."*

Mahkeme kapısındaki nizamiyeye geldim. Kapının önünde uzun bir kuyruk oluşmuştu. Apo Cezo birden kayıplara karıştı. Nedenini yolda söylemişti, *"Sen yabancısın, beni sennen görürlerse başım derde girer, sorguya çekilirim."* demişti.

BURALARDA COPLAR DİPÇİKLER KONUŞUR

Birkaç adım ilerledim. Telörgünün arkasından iki silahlı asker, çifte namluyu göğsüme dayadılar: *"Çabuk indiğin vasıtaya bin!"* dediler.

Kimliğimi gösterdim: *"Mahkemeye gideceğim, duruşmaya yetişmem gerek."* dedim.

İkisi iki yandan namluları daha da yaklaştırdılar: *"Dön lan, yersin dipçiği!"*

Süklüm püklüm döndüm. Böyle yerlerde söz para etmez. Akıl durur, mantık durur, yalnız coplar, dipçikler konuşur.. Herkes taşıtların içinde, yada askerlerin kuşatmasında soluksuz, kıpırtısız bekleşiyor.

Daha sonra anlaşıldı bu telaşın nedeni. Karşıdan bir konvoy bize doğru geliyordu. Önde motosiklet üstünde polisler, arkadan tanklar, tankların üstünde makinalı tüfeklerle çevreyi kotrol eden askerler! Bunlar savaş birlikleri, Kiminle savaşacaklar diye düşünüyordum!

Üç cemse önümüzde durdu. Cemselerin üstünde kalın demirlerden örülü kafesler. Kafeslerin önünde tahmini 30 cm.büyüklüğünde bir delik. Bir delikten iki kafa zor görünüyordu. Anlaşıldı, kafeslerde savaş tutsakları vardı! **Kafes deliğinden bakan gözler bize gülüyordu! Bir merhaba uçuruyorlardı, candan yürekten tüm oradaki insan dostlara, halkımıza. Renkleri soluk, iskelet başlardan taşan bu canlı, bu inançlı bakışlar kafesleri parçalar gibiydi, yüreklerimizi delip geçen...**

Boşaldılar elleri kelepçeli, biri öbürüne zincirli tutsaklar. Hepsi 90 kişi, bir kafeste ortalama 30 kişi. Alınlarında, boyun boğazlarında ter buram buramdı. Terlerini silemiyorlardı, kolları kelepçeli, biri ötekine zincirli. Mendille alındaki terleri kurulamanın bile büyük bir mutluluk olduğunu ancak o sıra anlayabildim.

Silahlar, süngülerden örülü bir kordon içinde yürüttüler sanıkları. Başların çıplak, gövdeleri zayıf, renkleri yanık mı yanık, ama başları dik, alınları açık. Yürüdüler ama bir rahat yürüyemiyorlardı. Çokları topaldı. Kimi ayağını basamıyor, kimi kalçasını çekiyor, kimi beli üstüne dik duramıyordu. Dikkatle izledim, **beş sanıktan ancak biri rahat yürüyebiliyordu.** Ötekilere ne olmuştu?.. Olan belliydi, işkenceden sakat kalmışlardı gencecik yiğitler.

İçim burkuk, acılar içinde kaldım. Sıraya dizdiler bizi, yoklamadan sonra, once bekleyişten sonra. Göğsüme bir de kart taktılar. Sanık yakınları, avukatlar, gazeteciler asker gibi uygun adım yürüdük. Tek söz, tek sözcük yasak, tüm yoklamalar boyunca da konuşmak yasak!

ROMALI EFENDİLER ve KÖLELERİ

Yasaklar içinde girdik "Adalet mülkün temelidir" yazılı salona Köşelere yerleştirilmiş tomsonlu askerler çevrelemişti salonu, tam güvenlik altına almışlardı. Salonun ortasında da tomsonlu askerler vardı. Onların görevi de sanıkları yerlerine oturtmak ve başlarında nöbet tutmak. İtekle, dipçikliyerek oturtuyorlardı sanıkları, tutsakları.

Sessizce gösterilen yere oturdum. Bu manzara karşısında insanlık adına utandım, yere baktım. Bir komutla ayağa kalkan sanıkların *"rap!"* diye yükselen ayak sesi ile başımı kaldırdım. Mahkeme heyeti salona girmişti!

Diyarbakır Sıkıyönetim Mahkemelerinin beş ayrı duruşma salonu var. İkisi büyük toplu davalar için. İkisinin büyüklüğü bir, boyu 60 metre kadar olan iki ayrı spor salonu. Bu salonlara yine de 300'den fazla sanık sığmaz. Salonlarda mikrofon, hoparlör tertibatı var ama sesler zayıf, işitilmiyor doğru dürüst.

Sanıkların ifadeye kaldırılmaları, yargıç ve savcının tavırları tam bir kışla disiplini içinde. Sanık yerinden kaldırılıyor, mikrofonun başında esas duruşa geçiyor, selam verdikten sonra, *"Buyur Kumandanım"* diyerek buyruk bekliyor. Zaten her cümlesi, *"Buyur Komutanım!", "Başüstüne Kumandanım!", "Emredersiniz Kumandanım"* la başlayıp bitiyor. Bu bir yargılama değil, işkence! Bir kışla eğitimi de değil, Romalı efendilerin Ortaçağda kölelere yaptığı işkence! Eğer buyrukları *Başütüne kumandanım!"* diyerek karşılayan olmazsa ensesinden yediği jobla serilir yere!..

Sanıklar yargıçların karşısında verilen talimat gereği oturmak zorundadırlar. Dizler birbirine bitişik, eller dizler üstünde, gözler ilerde, kıpırtısız duracaklar. Sağa, sola bakmak yasak!

Arka sıralarda sanıkların yüzünü görmek olanaksız. Sağdan silüetlerini, yüzlerinin bir yanını ancak görebiliyordum. Yaşlarını tahmin etmek zor. Hapishane traşı onları oldan yaşlı gösteriyordu. Ama içlerinden birisi vardı, çocuk mu çocuk. Taş çatlasa 13-14'ten yukarı olamazdı. Ama 60-70 yaşında dedeler de vardı torunlarıyla birlikte! Eğer kadınlar da olsaydı aralarında, bir halk tümden yargılanıyor demek daha kolay olacaktı!

Sanık kalkıp kendini savunamıyor, bir suçlamayı enine boyuna anlatma hakkı yok. Hakim soruyor, sanık, *"evet!"* yada *"hayır!"* biçiminde yanıtlar veriyor. Hakim, kendi ifadesi ile tutanağa bir şeyler yazdırıyor. Arada bir sanığa soruyor, *"doğru mu?"* Bunun yanıtı elbet de *"Doğrudur kumandanım!"* biçiminde oluyor.

Poliste alınan ifadeyi hemen her sanık kabul etmiyor. Gerekçesini anlatıyorlar, *"Bana işkence yaptılar. Gözüm bağlı zorla imzalattırdılar."* diyorlar. Hakim yalnız tek cümle ile tutanağa geçiyor. *"Poliste alınan ifadem doğru değildir!"*

Başka mahkemelerde pek görmedim. Diyarbakır'da hakimlerle savcılar yan yana oturuyorlar. Sanıklardan 10 metre uzakta, üç metre yükseklikte. Avukatlar ise bir köşede kocaman bir direğin arkasına özel biçimde saklanmış gibi oturuyorlar. Girdiğim 380 sanıklı davada ancak 90 sanık getirilmişti ve bunları savunacak tek avukat yoktu. Direğin dibine saklananlar, başka davalardan sanık avukatlarıydı. Öğlene doğru bir avukat geldi. O da hiç ağzını açmadan evine döndü. Diyarbakır Barosuna kayıtlı 94 avukattan hiç kimse bu davada avukatlık yapmak istemiyor. Davanın eski avukatlarından Mümtaz Kotan ve Ruşen Aslan 8 yıl 10 ay ceza almışlardı. Hüseyin Yıldırım ise 10 aylık bir tutukluluktan sonra tahliye olmuştu. Mahmut Bilgili'nin, PKK ile ilişki kurmaktan dolayı yakında ağır bir hüküm giyeceği tahmin ediliyor.

Kısa zaman içinde öğrenebildiğim avukatların durumu bu. Dışarda kalan birkaç cesur avukat da duruşmalarda ve savunmalarda yararlı olacaklarına inanmıyorlar, "Biz sanıkların salonda rahat oturabilmeleri için yaptığımız başvurularda, bu konudaki itirazlarımızda bile başarı sağlayamadık. Verilecek cezalar, daha önceden kararlaştırılmış gibi. Biz ne yapsak boş!" diyorlar.

...tarihinde tahliye kararı verilen ve karardan...gün sonra ancak dışarı salıverilen avukat......ile görüşme olanağı bulabildim. Sadece avukatlık görevini yapmaktan dolayı uzun süre içerde tutuklu kalmak, işkence görmek, avukatın moralini çok bozmuştu. Korkuyordu ve benimle konuşmaktan çekiniyordu. Ağzından kırık dökük kaçırdığı cümleler çok ilginçti: *"Öyle işkenceler gördüm ki... Şimdi ben bunları anlatırsam, sen de yazarsan, birisinin kulağına gider, ihbar edilirsem, sonra benim halim ne olur!"* diye yakınıyordu. Arkadaşının verdiği güvence ile biraz daha zorladı kendisini. Aramızda bir masa olmasına karşın sesini zor işitiyordum:

"Arkadaş" diyerek başladı söze, *"içeri girmeden önce korku nedir bilmezdim. Bir avukat olarak görev yapıyordum ve hukuki sınırlar dışına çıkmıyordum. Onun için mahkemede olsun, hapishanelerde olsun bize karşı yapılan kaba ve hor davranışlara, verilen gözdağlarına güler geçerdim. Ama şimdi kendime olan tüm güvenimi yitirdim. Tekrar hapishaneye düşebileceğim ihtimalini düşünmekten bile korkuyorum. Ve işin en kötü tarafı, onurumu kaybettim. Bu denli kaba ve bayağı hakaretlere maruz kaldıktan sonra kimsenin yüzüne bakmaktan çekiniyorum, utanıyorum!"*

Avukat....daha sonra şöyle sürdürdü konuşmasını:

"Korkum boşuna değil...Öyle anlar oluyor ki, ölümü istiyorsun ve bekliyorsun, fakat ölüm gelmiyor.Öldüm sanıyorsun kendini, şimdi temelli ölsem diyorsun, ölmüyorsun! Ölüm bile aranan kurtuluş, o işkencelerde...Gördüğüm kadarıyla içerdeki insanların yüzde 90'ni işkenceden sakat kalmıştır. Benim gibi çıkanlara az rastlanır!"

Sigarasından derin bir soluk çekti: *"Düşün bir, benim iyi kötü tanınmışlığım var. Yurt dışından gelen heyetler benimle ilgilendiler. Eğer bu tanınmışlık ve bu ilgi olmasaydı içerden diri olarak çıkamazdım. Son iki ay serumla yaşattılar. Bütün iç organlarım bozuk. Tekrar düzeleceğimi sanmıyorum."*

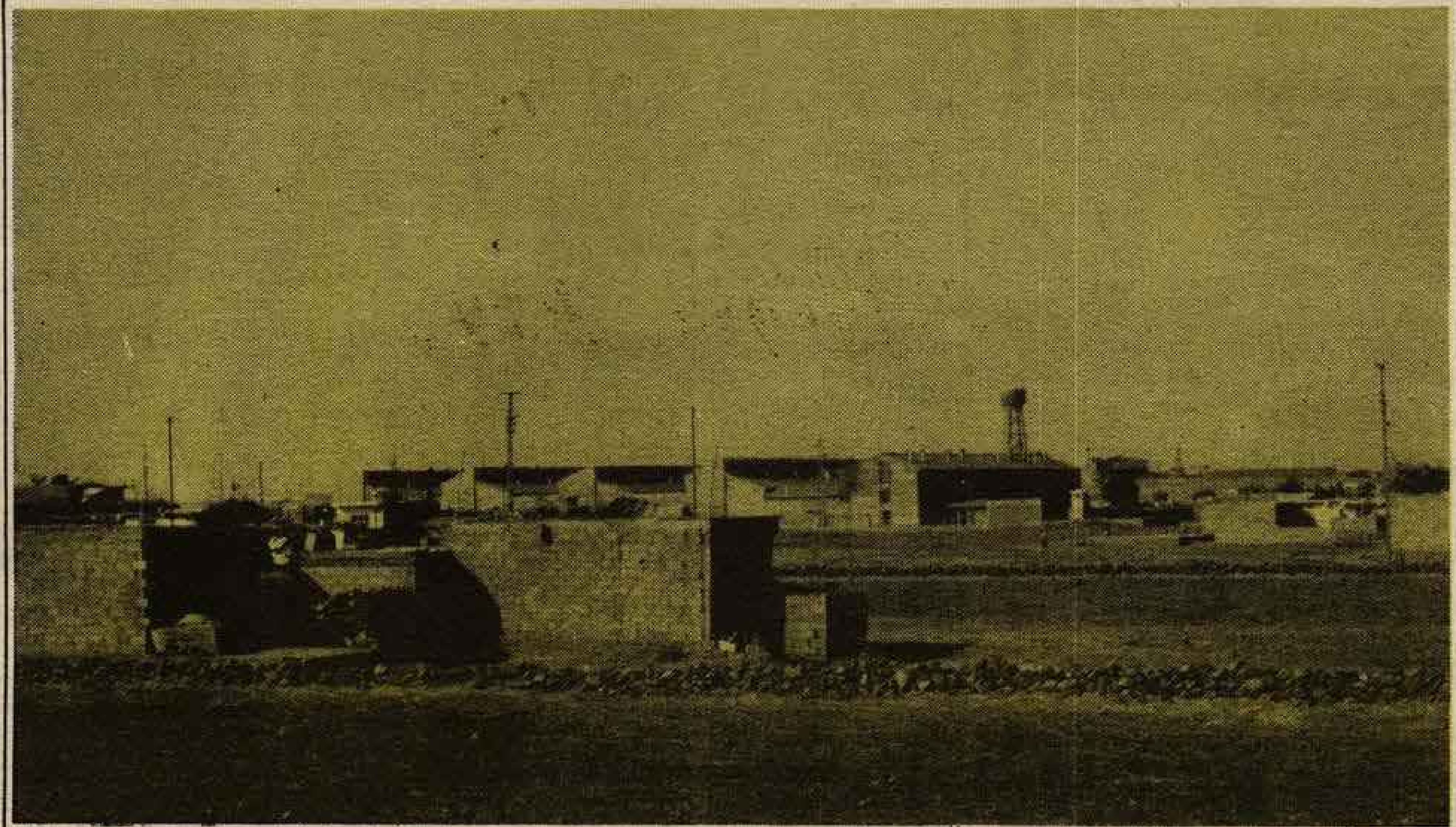
Ve sözlerini şöyle tamamladı: *"Hakkımda birşey bulamadılar. Fakat tekrar avukatlık yaptıracaklarını sanmıyorum. Benim irademi kıracaklar ve bütün öteki arkadaşlarıma karşı beni örnek göstermeye çalışacaklardır... Ama benim yapacak başka bir işim yok, avukatlıktan öte çoluk çocuğumun ekmeğini kazanacağım bir başka yol yok. Yine de başvuracağım. Ne olursa olsun, mesleğimin adamı olarak kalmak istiyorum..."*

Avukat yutkundu, sustu. Benim de yüreğime bişeyler düğümlenmişti. Dolaştığım çevrelerde gördüğüm kıpırtılar, yürekli çıkışlar, küçük direniş önekleri az da olsa tesellim. •

Ziyaretçiler, yakınlarıyla görüşebilmek için cezaevine yatak ve yiyecekleriyle geliyorlar. Çoğu kez günlerce sıra bekliyorlar

Diyarbakır ceza ve tutukevi